

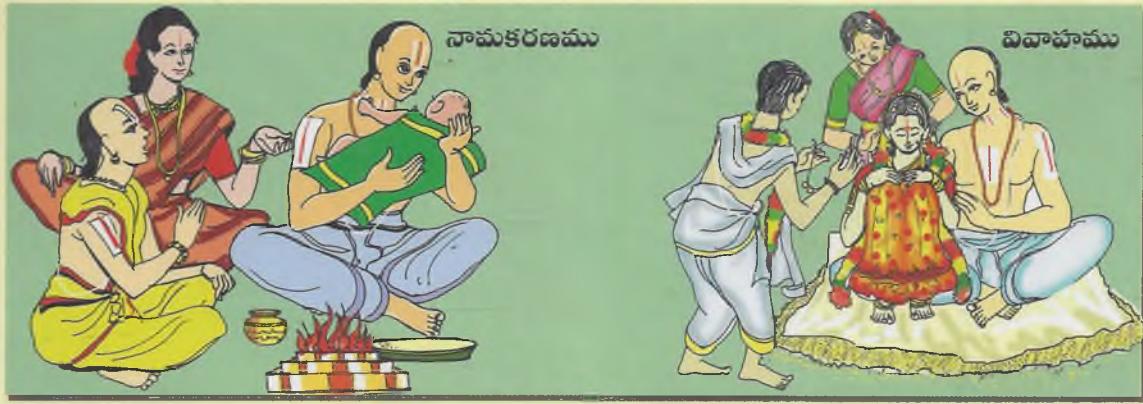
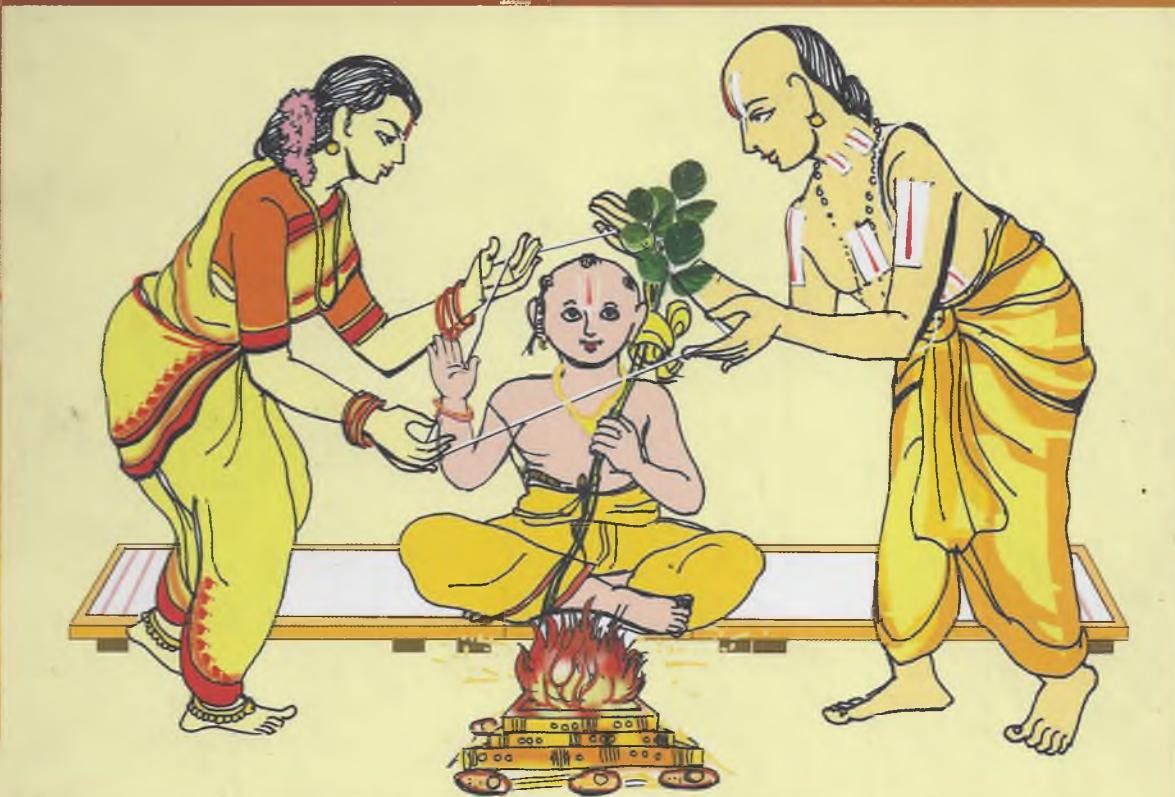
జ్ఞా శ్రీమన్నారాయణ !

ఆహస్తంషయ

75

పూర్వప్రయోగః

జీయర్ ఎడ్యూకేషనల్ ట్రస్ట్

జై శ్రీమన్నారాయణ

ఓమ్ అస్త్రధ్వరుభై నమః

“జైయుర్ శతాబ్ది”

శత గ్రంథ ముద్రణ పద్ధకములో
50 వ పుష్టము

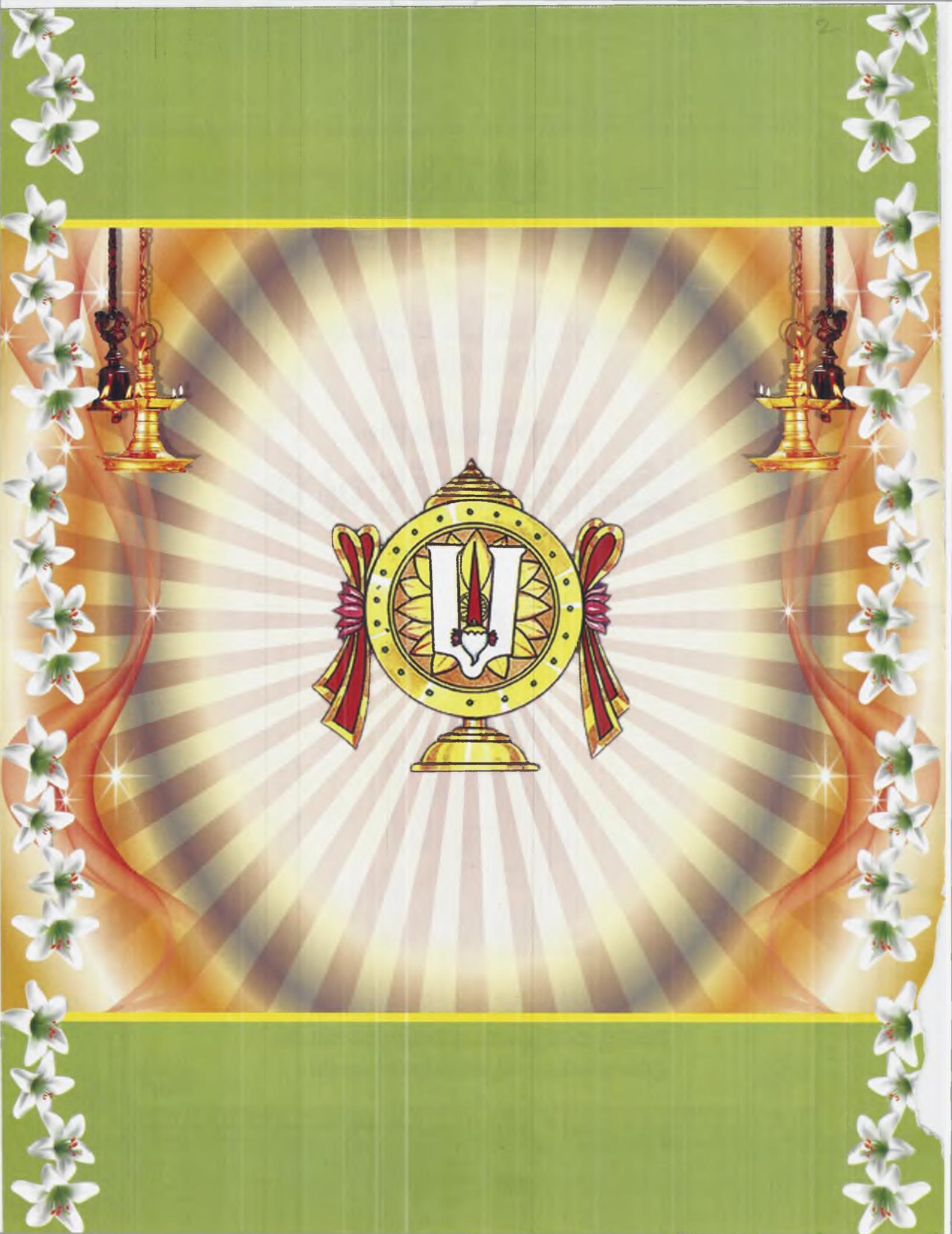
అప్స్తంజీయ

పూర్వప్రయోగః

వేదాస్త్రధ్వయ తత్తజ్ఞం మంత్ర మంత్రార్థదం గురుమ్చి,
శ్రీమన్నారాయణాచార్య రామానుజ యతిం భజే ॥

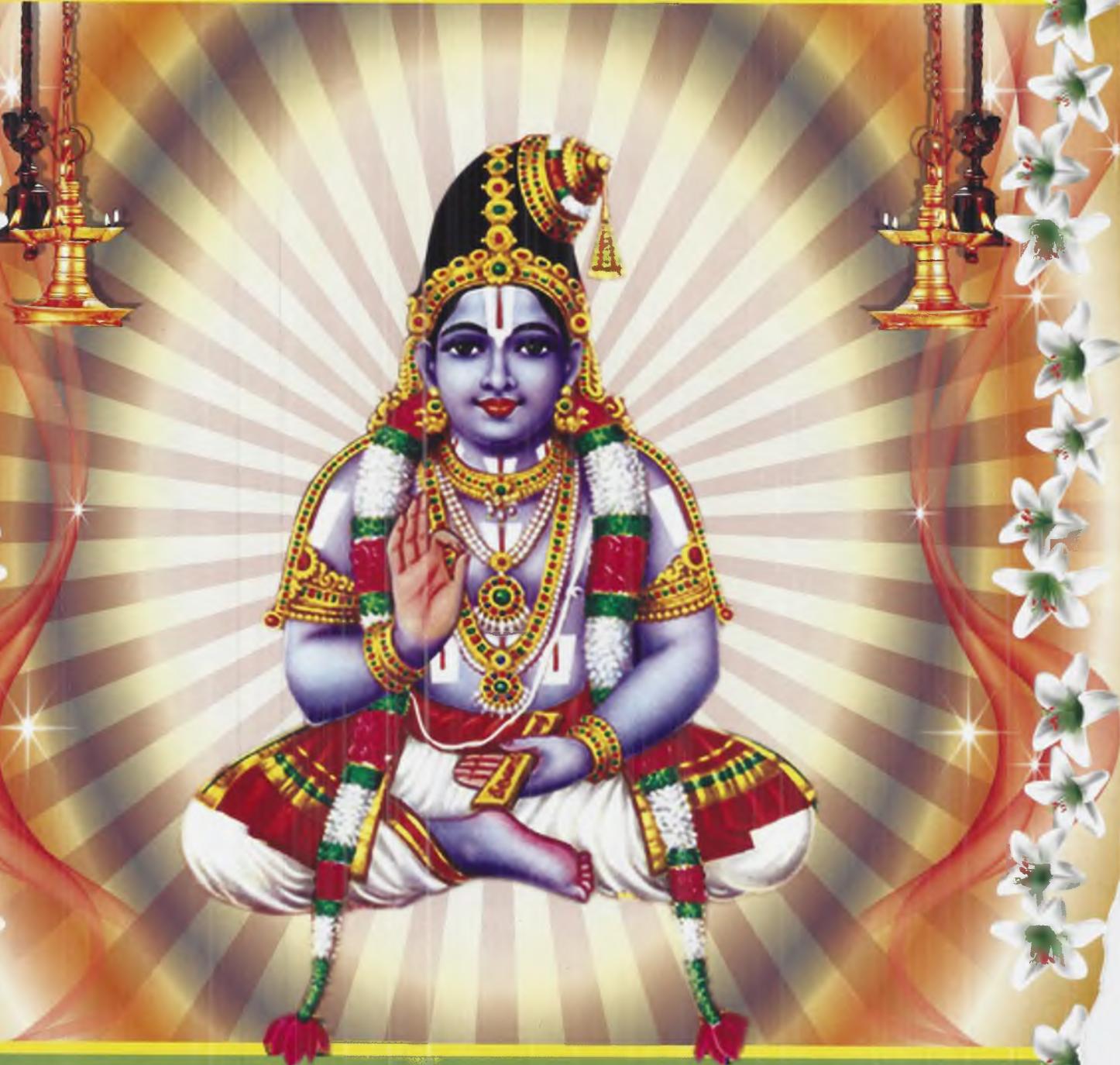
జ్యోతిష్మంగురాయణ!

జై శ్రీమన్మారాయణ!

శ్రీ సమ్మాతప్రార్థు

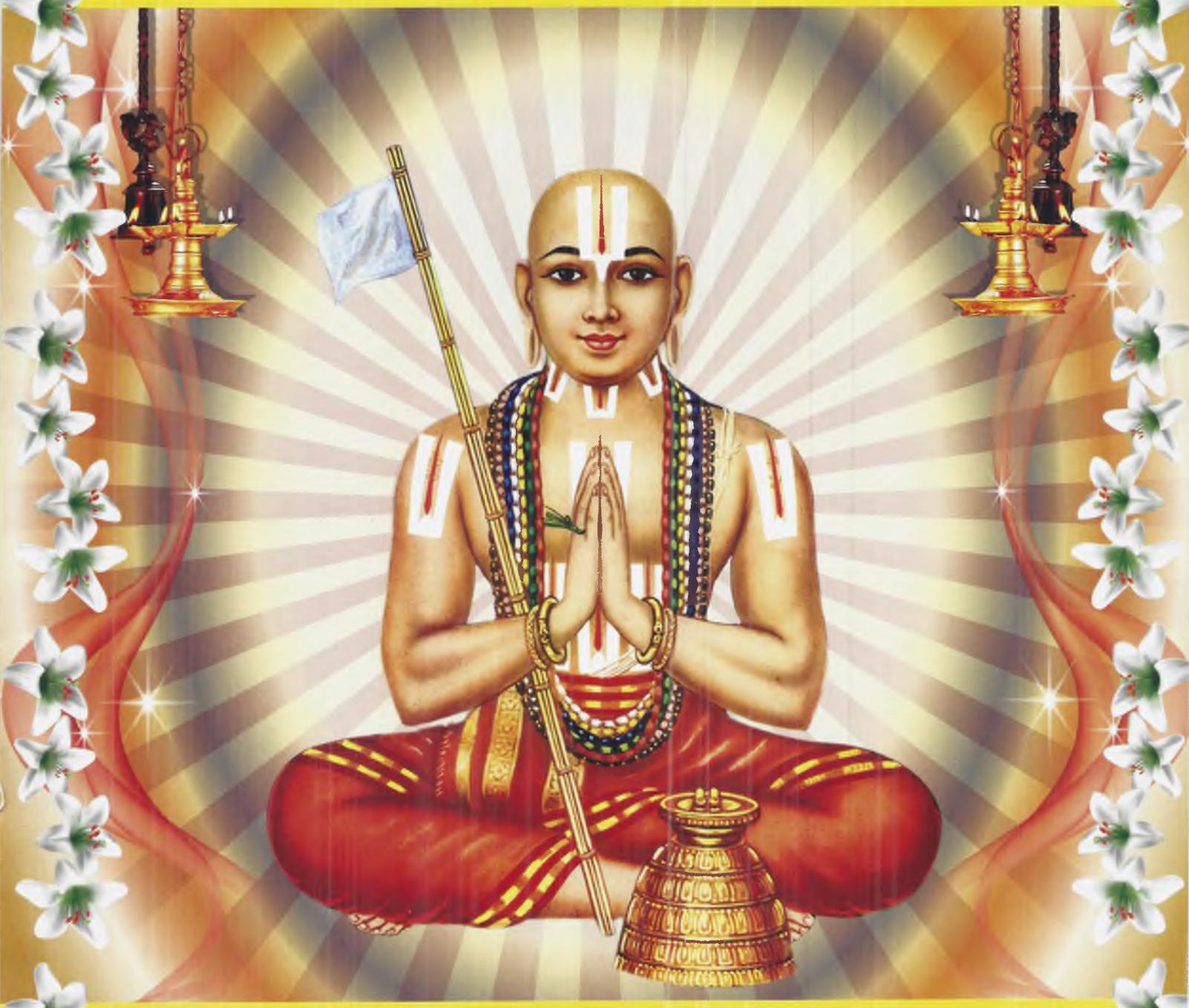

మాతా పితా యువతయ స్తనయా విభూతి
సర్వం యదేవ నియమేన మదస్యయానామ్ |
అచ్యుస్య నః కులపతే ర్యకుశాభిరాం
శ్రీమత్తదంప్రియగజం ప్రణమామి శుభార్థు ||

శ్రీ శ్రీమన్వారాయణ!

శ్రీ భగవద్రామానుజాచార్యస్వామి

యో నిత్య మచ్యత పదాంబుజ యుగ్నరుక్
వ్యామోహత స్తుదితరాణి తృణాయ మేనే,
అష్టద్గురీ భ్రగవతోస్య దయైకసనింధోః
రామునుజస్య చరణా శరణం ప్రపంచ్యై॥

జై శ్రీమన్మారాయణ!

శ్రీ మనవాళమామునులు

శ్రీసైలేశ దయాపాత్రం భీభక్త్యాధి గుణార్థవమ్మి
యతీంద్రప్రవణం పందే రమ్యజామూతరం మునిమ్ ||

శ్రీ శ్రీమన్నారాయణ!

పరమహంస పరివాజకులు శ్రీ శ్రీ శ్రీ తిదండ్రి శ్రీమన్నారాయణ రామూనుజ జీయర్స్ స్వామి

వేదాంతద్వయ తత్త్వజ్ఞం మంత్రమంద్రార్థదం గురుమ్ ।
శ్రీమన్నారాయణాచార్య రామూనుజ యతిం భజే ॥

శ్రీమన్నారాయణ!

పరమహంస పురుషాజ్ఞకులు శ్రీశ్రీశ్రీ తిదండ్రి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జీయర్ పాప్యాము

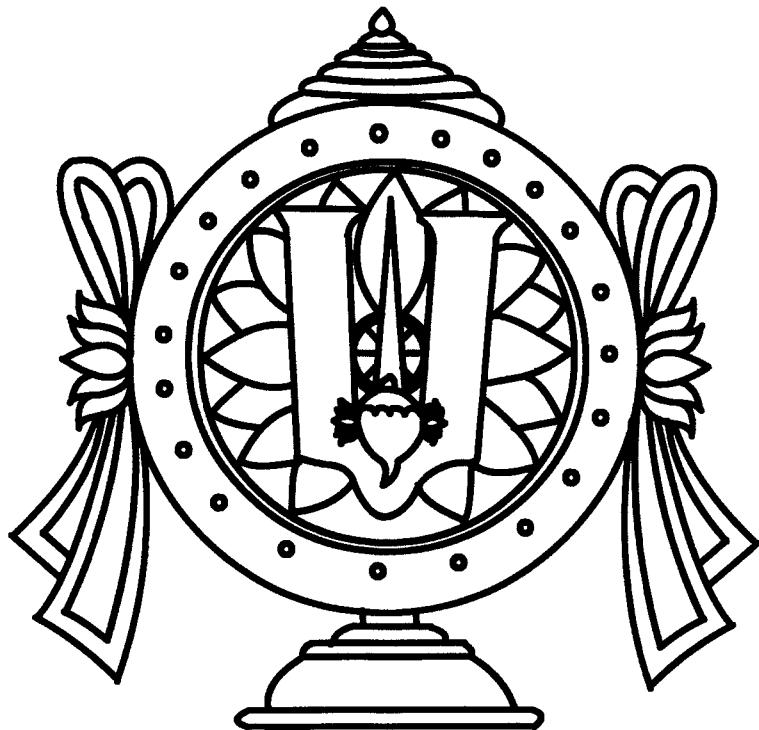
కాశ్యపాస్వయసంజాతం నారాయణ పదాశ్రీతమ్ ।

శ్రీమన్నారాయణం వందే యతీశ్వర శ్రీయాజుపమ్ ॥

జై శ్రీమన్నారాయణ!
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆపస్తంబియ పూర్వప్రయోగః

పరమహంస పరిత్రాజికులు
శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండ్రి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జీయరు స్వామివారి
మంగళాశాస్త్రములతో...

పరిశోధన

శ్రీ ఉ.వె. శ్రీమాన్ మెలుగు రామానుజాచార్యస్వామివారు
శ్రీ ఉ.వె. శ్రీమాన్ తె.కం. గోపాలాచార్యస్వామివారు

ఆపస్తంబీయ పూర్వప్రయోగః

© జీయర్ ఎడ్యూకేషనల్ ట్ర్యూన్

ప్రథమ ముద్రණ : 2012

ప్రతులు : 1,000

పతులకు :

జియర్ ఎంట్రీ కేషన్స్ ఆప్టిమిస్
సీతానగరం-522 501,
గుంటూరు జిల్లా, ఆంధ్ర.
ఫోన్ : 08645 272353

**శ్రీపాముఖనుజవాణి
11-49-136, శివాలయం వీధి,
విజయవాడ-1
ఫోన్: 0866 2420 820, 660820**

శ్రీరామానుజవాటి
దివ్యసాకేతం, శ్రీరామనగరం,
పాలమాకుల పోస్ట్,
శంఖాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లా.
పోస్ట్: 95535 49971/72

జెయిర్ ఎంట్రీ కేప్సన్ల్ ట్రస్ట్
నె. 1-2-412/1/3, గగన్మహాల్కాలనీ,
దీమల్గూడ, హైదరాబాద్.
ఫోన్ : 040 23224426, 23222628

బికానుణురంగిటి
నెం. 2-5-290, గొత్తమ్ సుఖ్లుల్ వద్ద
నక్కల గుట్ట, హాన్డ్ కొండ
వరంగల్ జిల్లా.
పోన్ 96016 83530

శ్రీరామానుజవాటి
వేదబున్న, నెం. 8-6-317ల,
మానెరు బిడ్డి వద్ద
కల్పంసగర్. 505 001
పోన్ 99639 35696

Visit Us

e-mail: jetsitanagaram@yahoo.com
sriramanujavani@yahoo.com

website: chinnajeeyar.org
www.sriramanujavani.com

DTP : పలిశోధనాలయం,
ముద్రణ : శ్రీమాన్ ప్రింటర్స్ & ప్రైసెసర్స్, సీతానగరం.

పరమహంస పిఱవ్వాజుకులు

శ్రీశ్రీశ్రీ చిన్న జీయర్ స్వామివారి

మంగళాశాస్త్రములు

శ్రీమతే నారాయణాయ నమః

అన్నక మంగళాశాస్త్రములు....

పుట్టుక నుండి పరలోకగతి వరకూ మనిషి ఆచరించవలసిన వైదిక కర్మల నన్నింటినీ పదహారు కర్మలుగ విభజించారు మన వైదిక బుధులు. వీటిని పోడశ కర్మలంటారు. వీటిలో మనిషి జీవించిన సమయంలో జరుపుకొనేవి వంచదశ కర్మలు. శరీరత్యాగానంతరం జరిపేది అపరకర్మ. మొదటి పదిహేను కర్మలను ఆచరించే విధానాన్ని పూర్వప్రయోగ మంటారు. చివరిది అపరప్రయోగ మంటారు. స్నేహిగ్రంథాల ద్వారా, ధర్మసూత్రాల ద్వారా ఈ కర్మలనాచరించే విధానం తెలుస్తుంది కనుక, ఈ ప్రక్రియనంతటినీ స్వార్థ మని వ్యవహారిస్తారు.

స్వార్థప్రయోగమును చేయించేవారు పురోహితులు. వీరు శ్రీవైష్ణవ, మధ్య, స్వార్థ, శైవ, శాక్తేయాది సంప్రదాయాలనమసరించి కొద్దికొద్ది భేదాలను పాటిస్తాంటారు. శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయస్థలలో కూడా ప్రాంతీయమైన ఆచారాలలో కొద్దికొద్ది మార్పులున్నాయి. పరంపరాగతమైన ఆచారవ్యవహారములను తెలిసి ఉన్న పురోహితులు వారివారి కుటుంబాచారాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని పూర్వావరప్రయోగముమ జరిపించడము పథ్థతిగ వస్తూండేది. వీరిలో పూర్వప్రయోగంచేసే పురోహితులు అపరప్రయోగాన్ని చేయరు. అలానే అపరం చేయించేవారిచే పూర్వకర్మలూ చేయించరు.

వస్తుస్తుతి ఇలా ఉన్నా, లౌకిక విద్యావ్యాసంగాల బాహుళ్యం కారణంగ అటు చేయించుకునే కుటుంబాలలోమా, ఇటు చేయించే పురోహితవర్గంలోనూ వైదికక్రియాకలాపానికి ప్రాధాన్యాన్నిచ్చే సమయము, శక్తి ఉహంతితంగ కొఱవడ్డాయి. రెండు, మూడు తరాల వ్యవధానము గ్రథ ఏర్పడిందంటే కొన్ని కొన్ని ఆచారలే నామరూపాలులేకుండా లోపించిపోతాయనేది యథార్థమైన విషయం. ప్రస్తుతం, ఉద్యోగరీత్యా దూరచేశ, విదేశాలలో నివసించే వారి సంఖ్య వైదికకుటుంబాలలో గూడ పెరుగుతూండడం వల్ల శిఖా, వప్పుధారణవంటి విషయాలలో గూడ ఈ లోపము కొట్టాచ్చినట్టు కనిపిస్తోంది.

అయినా పూర్వాలందించిన సంస్ార బలంవల్ల, ఇప్పటికీ ప్రయోగంచేయించే కొందరు పురోహితులలోను, చేయించుకోవలసిన కొందరు గృహస్థులలోను కూడా తామెక్కడ ఉన్నా, అవకాశమున్నన్ని కర్మలనూ వైదికంగ జరుపుకుండామనే శ్రద్ధ పెరుగుతూ ఉండడం భగవంతుని కృపాపర్యవసానమే. అట్టి శ్రద్ధాతువుల శౌకర్యంకోసమే వివరణతో కూడిన ఈ ఆపస్తంచీయ పూర్వప్రయోగము అనే గ్రంథాన్ని వెలువరిస్తున్నాము.

పరమవైదికమైన పరంపరకు చెంది, ఉభయవేదాన్తాలను సాకల్యంగ అధ్యయనంచేసి, శిష్టులైన పెద్దలందరికీ మార్గదర్శకులు అయిన మహానీయులు శ్రీమాన్ తె.కం. గోపాలాచార్యప్సామివారు, శ్రీమాన్ మొలుగు రామానుజాచార్యప్సామివారున్నారు. వీరు న్యాయవేదాన్తములో నిష్టాతులు. వాస్తు, జ్యోతిపాదులలో

గూడ నిపుణులు. శ్రీవైష్ణవసమాజములోనే కాక, స్వార్థ సమాజములో కూడా లభ్యప్రతిష్ఠితులైనవారు శ్రీమాన్ మెయిలుగు రామానుజాచార్యస్వామివారు. శ్రీమాన్ గోపాలాచార్యస్వామివారికిపుడయినా ఏర్పడ్డ సంశయాలనుగూడ శ్రీమాన్ రామానుజాచార్యులవారి ద్వారా పరిష్కరించుకొంటూ ఉంపేవారు. శ్రీమాన్ రామానుజాచార్యుల వారి పూర్వీకులు గూడ స్వార్థ ప్రయోగ విధివిధానాల్లో ఆరితేరినవారే. శ్రీమాన్ రామానుజాచార్యస్వామివారి పర్యవేక్షణలోనే శ్రీమాన్ గోపాలాచార్యస్వామివారు శ్రీవైష్ణవ ఆహ్లాకమనే గ్రంథాన్ని మూడు భాగాలుగ ముద్రింపచేసారు. పూర్వప్రయోగవిధానాన్ని వివరణతో సామాన్యులకు అందుబాటులో ఉండేవిధావంతో తయారుచేయించాలని వారిరువురు పెద్దలను ప్రార్థించగ 1986-87 సంగాలో శ్రీమాన్ మెయిలుగు రామానుజాచార్యులవారు, శ్రీమాన్ గోపాలాచార్యస్వామివారు అంగీకరించి, సీతానగరం, వేదవిశ్వవిద్యాలయంలో రెండు సమావేశాలను జరిపారు. అవకాశమున్నాన్ని విషయములను పరామర్శించి, ఈ గ్రంథనిర్మాణం చేయించారు. చిత్తు ప్రతి తయారైంది. అయితే, అప్పట్లో దానిని ముద్రణ ప్రతిగ చేయించడంలో జాప్యం జరిగింది. అది అలానే నిలిచిపోయింది. కాలంకలిసివచ్చి, ఆ ప్రతిని తిరిగి బయటకు తీసి, ముద్రించే అవకాశం ఇప్పటికైనా కలిగినందుకు సంతోషంగ ఉంది. జీయరుశతాభ్యాసతర్వం పథకంలో ఈ గ్రంథం 50వ పుష్టంగ వెలువడుతోంది.

శ్రీపాంచరాత్రాగమప్రయోగంలో ప్రాంతీయతనుబట్టి ఎన్నోన్నే విధానాలు, ఆచరణలో ఉండేవి. మన విద్యాలయం నుండి నిత్యార్థాధన, మహోత్సవవిధులను ప్రామాణికంగ అందించివ తరువాత శ్రీపాంచరాత్రు లందరిలోనూ ఒకేవిధానము ఏర్పడినట్లు, ఈ పూర్వప్రయోగ గ్రంథమును ఉపయోగించుకొని వైదికమార్గావలంబులైన శ్రీవైష్ణవసంప్రదాయ కుటుంబికులందరిలో ఏకోన్ముఖత ఏర్పడుతుందని ఆశిస్తున్నాం!

ఈ గ్రంథాన్ని పూర్వచార్యుల ఆచారాన్ని గూడ దృష్టిలో పెట్టుకొని మన ఆచార్యులు రూపొందించి అందించారు. వారి ఆదేశానుసారము తెలుగులో కూడ కొంతవరకు వివరించి ఈ గ్రంథం అందిస్తోంది. ఇందులో లోపాలుగ ఏవైనా కనిపించినా, చేర్చవలసినవో, మార్చవలసినవో ఏవైనా ఉన్నవని భావించిన వారు, సూచనగ అందిస్తే వాటిని రాటోయే ముద్రణలో సవరించే ప్రయత్నం తప్పక చేస్తాం.

పూర్వప్రయోగగ్రంథ వైశిష్ట్యాన్ని హృద్యంగ వివరించిన శ్రీమదుభయవేదాంతాచార్యపీఠాధ్యక్షులు శాస్త్రరత్నాకరులు, శాస్త్రవిద్యన్నటి శ్రీఉ.వే.శ్రీమాన్ డా॥ సముద్రాల వేంకట రంగరామానుజాచార్యస్వామివారికి కృతజ్ఞతలు.

ఈగ్రంథ విషయసేకరణ నాటినుండి, నిర్మాణకాలంలోనూ, ఇప్పడు ముద్రణలోనూ ప్రధానపొత్ర వహించిన శ్రీమాన్ పురాణం ఫేంకటాచార్యులు పూర్తిగ అభినందనీయుడు.

భగవద్గీంధువులందరూ భగవత్ప్రేమకర్యరూపముగా ధర్మాచరణముగావిస్తూ భగవద్భాగవతాచార్య కృపాపాత్రులు కావాలని మంగళాశాసనములు చేస్తున్నాం.

శ్రీ శ్రీమద్భారాయణ!

ఆపస్తంజియపూర్వప్రయోగమైప్యం

అతి విచిత్రమైన ఈ సృష్టిలో శాస్త్రవ్యతాయోగ్యత, సంస్కారవిశేషయోగ్యత కల ప్రాణి మానవుడు. అన్ని ధర్మాలు మానవులనే ఉద్దేశించి ప్రతిబోధింపబడ్డాయి. వైదికధర్మాపదేశానికి, వైదికసంస్కారోపదేశానికి లక్ష్యమైనవాడు మానవుడు మాత్రమే. మానవుడు పుట్టినది మొదలు గిట్టేవరకు, మాతృగర్భంలో పిండావస్థలో ఉన్న స్థితి నుండి మరణించేంతవరకు ఎన్నో సంస్కారాలు మానవునే ఉద్దేశించి శాస్త్రాలు బోధించాయి. ఏ ద్రవ్యానికైనా సంస్కారం వల్ల ఒక అతిశయం, విశేషవినియోగయోగ్యత కలిగినట్టే మానవునికి కూడా శరీరానికి, మనస్సుకు ఒక అతిశయాన్ని కలుగజేసే సంస్కారాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఈ సంస్కారాలను కాలానుగుణంగా ఆచరించడం సాంప్రదాయికంగా, శిష్టాచారంగా వస్తున్నదే. స్నేతి గ్రంథాలు ఈ సంస్కారాల గురించి చెప్పినా, గృహ్యసూత్రాలు ఈ విషయంలో విశేషప్రామాణ్యాన్ని ప్రాచుర్యాన్ని కలిగి ఉన్నాయి. శాస్త్రాలు, కర్మలు రెండురకాలుగా ఉంటాయని చెప్పాయి. శ్రోతకర్మలు-ఆచారసిద్ధకర్మలు అని.

శ్రోతకర్మలను శ్రోతసూత్రవాజ్యాయం ఆవిష్కరించగా ఆచారకర్మలను గృహ్యసూత్రాలు ఆవిష్కరించాయి. ఆపస్తంబుడు తన గృహ్యసూత్రాల్లో - అథ కర్మాణ్యాచారాద్యాని గృహ్యాన్నే అని శ్రుతివలన కాక ఆచారమూలంగా తెలియదగిన కర్మలను నిర్దేశించాడు. వ్యాఖ్యాతలు ఈ సూత్రాన్ని వ్యాఖ్యానిస్తూ, శ్రుతిలక్ష్మణాలైన కర్మలను చెప్పినతరువాత, ఆచారలక్ష్మణాలైన కర్మలను చెప్పడం జరుగుతున్నది అంటూ, వివాహ ప్రభృతీని ఆచారాత్మ ప్రయోగాత్మ గృహ్యంతే, జ్ఞాయన్తే తాని వ్యాఖ్యాస్యామః వివాహం మొదలైన కర్మలు ఆచారం వల్ల, అంటే, ప్రయోగాల వల్ల గ్రహింపబడతాయి. కనుక వాటిని గురించి వ్యాఖ్యానిస్తామని సూత్రభావాన్ని వివరించారు. దీన్ని వివరిస్తూ “ఆచారః-ఆచరణం-కర్మసు ప్రవర్తనమ్ ఆచారం అంటే ఆచరణం, అంటే కర్మలలో ప్రవర్తించడం కనుక, ఏదైతే సర్వదేశ - సర్వకాలాలలో శిష్టతైవిద్యవృధ్యలందరిచేత, లౌకిక ప్రయోజనం ఏదీ ఉన్న లేకపోయినా, అవిచ్ఛిన్సుంగా, ఎట్టి నింద లేకుండా ఆదరింపబడి, దీనికి మూల గవేషణం చేసినా లభ్యంకానందువ తనకు మూలభూతమైన అనుమానసిద్ధమై (ప్రవర్తనంమూలంగానే ఉపహారంపబడి) నది కనుక ఆచారమని చెప్పబడే అనుష్ఠానమే ఆచారమని, ఇలాంటి శిష్టాచారం చేతనే ఉపహారంపబడే వేదవచనాల ద్వారా, పాకయజ్ఞం మొదలైన పెపాసనాహారమాలు, పాణిగ్రహణం మొదలైనవి, యజ్ఞాలలో అధికారాన్ని పొందే దేహాదుల సంస్కారరూపాలైన కర్మలు, ఇవన్నీ అవికలంగా ఇక్కడ గ్రహింపబడతాయి, అంటే తెలియబడతాయి, కనుక ఇవి గృహ్యాలని చెప్పబడుతున్నాయి” అని వివరించారు వ్యాఖ్యాతలు.

ఇలా కర్తవ్యాలుగా ఆచారముఖంగా తెలిసిన కర్మలనే దేహసంస్కారసాధకాలుగా వ్యాఖ్యానిస్తామని ప్రతిజ్ఞ చేసాడు గృహ్యసూత్రకారుడు. సాక్షాత్తు శ్రుతిసిద్ధాలైవ యజ్ఞాదికర్మలను ముందు వ్యాఖ్యానించి ఆచారమూలంగా ఉపహారంపబడిన శ్రుతివచనాలద్వారా సిద్ధించిన సంపూర్ణకర్మలను ఇక వ్యాఖ్యానిస్తామని ఆరంభించి పాకయజ్ఞాలతో ఆరంభించి వివాహ - ఉపనయన - చౌలకర్మ - నామకరణాది కర్మలను గృహ్యసూత్రకారులు వివరించారు.

సంస్కరనిరూపకాలు గృహ్యసూత్రాలే

సృష్టతుల్లోను, ధర్మశాస్త్ర గ్రంథాలలోనూ సంస్కరనిరూపణం ఉన్నా ఆ యా సంస్కరాల ఆవశ్యకతను నిరూపించడం వాటి లక్ష్యం కాగా, ప్రయోగవిధానం, వినియోజ్యమంత్రాల ప్రక్రియ అంతా గృహ్యసూత్రాధీనమే. లోకంలో ఈ వైదికసంస్కరాలను ఆచరించేవారు గృహ్యసూత్రానుసారంగానే ఆచరిస్తారు. కనుకనే ఎవ్వరు ఏ వేదమునకు చెంది ఉంటే, వారికి అదే వేదానికి చెందిన గృహ్యసూత్రవిధానము ఆచరణీయంగా ఉంటుంది. కనుక వేదభేదం చేత సూత్రభేదం కూడా ఉంటుంది.

సూత్రవాజ్యయం

నాల్గువేదాలకు సంబంధించి ఉంటుంది సూత్రవాజ్యయం. దీన్ని “కల్ప” శబ్దం చేత చెబుతారు. “కల్ప” సూత్రాలు వేదాంగంగా పరిగణింపబడ్డాయి. ఆరు వేదాంగాలలో “కల్పం” కూడా ఒకటి. వేదవిహితాలైన కర్మలకు క్రమమైన విధానాన్ని విధించడం ద్వారా కల్పసూత్రాలు సార్థకాలు - “కలోవేదవిహితానాం కర్మణా మానుపూర్వేణ కల్పనా శాస్త్రం” అనుమాట, పై ఆభిప్రాయాన్ని స్పష్టపరుస్తున్నది. కల్పసూత్రాలు శ్రోత - స్వార్థాలని రెండురకాలుగా ఉన్నాయి. శ్రుతిలో చెప్పబడిన వివిధయాగాల ప్రయోగాన్ని చెప్పేవి శ్రోతసూత్రాలు. ఇక స్వార్థసూత్రాలు గృహ్య, ధర్మ భేదంచేత రెండుగా ఉన్నాయి. గృహ్య - ధర్మసూత్రాలకు సమానంగా కొంత విషయం ఉన్నా వర్ణాత్మమాదివ్యవస్థ - ధర్మనిరూపణం ధర్మసూత్రాలకు ప్రధానప్రమేయం. సృష్టి గ్రంథాలు కూడా ఇదే లక్ష్యంతో ఏర్పడ్డాయి. కనుక సృష్టతులు - ధర్మసూత్రాలు - వీటిపై ఆధారపడి వివిధ విధ్యాంసులచే ప్రాయబడిన ధర్మశాస్త్రగ్రంథాలు ఇవన్నీ ఒకే గొడుగుక్రిందకు చేర్చబడతాయి.

ధర్మస్వరూపనిష్టుర్ష వీటి లక్ష్యం కాగా, సంస్కరానుష్టానవిధానం, సంస్కరాధానప్రక్రియ గృహ్యసూత్రాల లక్షణం. పైన పేర్కొన్న శ్రోత - గృహ్య - ధర్మసూత్రాలతోపాటు - యాగశాలాది నిర్మాణప్రక్రియ నిరూపకమైన శుల్వసూత్రజాలం మరికొంత ఉంది. ఇలా కల్పవాజ్యయం చతుర్ముఖం. బుగ్గేదానికి సంబంధించి ఆశ్వలాయన - శాంభ్యాయన సూత్రాలు రెండు ఉన్నాయి. ఈ సూత్రాల్లో శ్రోత - గృహ్య - సూత్రాలు సమీక్షితాలై ఉన్నాయి. శుక్రయజుర్వేదానికి చెందిన కాత్యాయన శ్రోతసూత్రం - పారాస్కర గుహ్యసూత్రం - కాత్యాయనశుల్వసూత్రం ఉన్నాయి. కృష్ణయజుర్వేదానికి చెంది, కల్పసూత్రాంతర్ధతంగా బోధాయన - ఆపస్తంబసూత్రాలు రెండున్నాయి. ఈ రెంటిలో శ్రోత - గృహ్య - ధర్మ - శుల్వసూత్రాలు నాల్గు చేరి ఉన్నాయి. కనుక ఇవి సమగ్రమైనవి. సామవేదానికి సంబంధించిన కల్పసూత్రాల్లో లాట్యాయనశ్రోతసూత్రం, ద్రావ్యాయణసూత్రం, జైమినీయశాఖకు చెందిన శ్రోతసూత్రం, జైమిని గృహ్యసూత్రం, గోభిలగృహ్యసూత్రం, భాదిరగృహ్యసూత్రం ఉన్నాయి.

సామవేదంలోనే ఆర్యేయకల్పసూత్రపరిగణనం ఉంది. దీన్నే మశకకల్పసూత్రమని కూడా అంటారు. ఇది లాట్యాయనకల్పసూత్రం కంటే ప్రాచీనమైనదని అంటారు. ఇక అధర్మవేదానికి సంబంధించి వైతానశ్రోతసూత్రం కౌశికసూత్రం అని రెండు ఉన్నాయి. వీటిలో మొదటిది అంత ప్రాచీనం కాదు. రెండవది ఆభిచారికక్రియాప్రధానం.

శ్రోతసూత్రాలు శ్రుతిసిద్ధాలైన ఆయాయగాలను నిరూపిస్తాయని పూర్వమే చెప్పడం జరిగింది. గృహ్యసూత్రాల్లో కూడా త్రైవర్ణికానుప్పేయాలైన కొన్ని యాగప్రక్రియలతో పాటు షోడశసంస్కరాల విశేషమిరూపణం ఉంటుంది. గృహ్యగ్రిన్న సంబధాలైన యాగాలతో పాటు వివాహోపనయనాది సంస్కరాల నిరూపణం ప్రథానం. గృహ్యసూత్రాల్లో ఆశ్వలాయన గృహ్యసూత్రానికి లోకప్రఫియత ఉందని దానిపై వెలసిన వ్యాఖ్యలవల్లనే అవగతమవుతుంది.

దేశబోధం చేత గృహ్యసూత్రాదరణలో భేదం

ముఖ్యంగా దక్షిణాపథంలోని ఆంధ్రదేశంలో యజుశ్శాధ్యాయులు ఎక్కువగా ఉన్నారు. శుక్లయజుర్వేదానికి - కృష్ణయజుర్వేదానికి వేరువేరుగా శాఖాభేదం చేత సూత్రాలు వేరుగా ఉన్నాయి. నర్మదానది దక్షిణభాగంలో ఆపస్తంబ - ఆశ్వలాయన శాఖలు ప్రసిద్ధంగా ఉన్నట్లు చెప్పబడుతున్నది.

విశేషించి -

అంధ్రాది దక్షిణాగ్నీయా యా గోదాసాగరావధి
యజుర్వేదస్తు త్రైతీర్యా ఆపస్తంబీ ప్రతిష్ఠితా ॥ అని చరణవ్యాప్తాగ్రంథంలో

“మహార్షవ” నామక గ్రంథభాగం నుండి ఉదాహరింపబడిన వాక్యంచేత ఆపస్తంబసూత్రం ఆంధ్రదేశంలో గోదావరిసాగరతీరం వరకు పరివ్యాప్తమై ఉన్నదని స్పష్టపరుపబడుతున్నది. ఆపస్తంబుడు ఆంధ్రదేశీయుదేనని పలుపురి భావన. బూలర్ మహాశయుడు ఆపస్తంబుడు ఆంధ్రదేశీయుదేనని నిర్ధరించాడు.” It would therefore follow, from the adoption of all of an Andhra Text by Apastamba, that he was born in that Country, or atleast had resided there so long as to have become naturalised in it ” అని. కనుక, ఆంధ్రదేశంలో ఆపస్తంబసూత్రామసరణం విశేషంగా ఉందని పెట్టల అనుభవం.

ఆపస్తంబగృహ్యసూత్రప్రమేయం

ఆపస్తంబగృహ్యసూత్రం ఎనిమిది పటలాలలో 22 ఖండాలుగా లభిస్తున్నది. ప్రథమఖండం ఆచారలక్షణమైన కర్మ, యజ్ఞోపవీతి ద్వారా జరిగే కర్మ, ప్రదక్షిణావిధానం, పితృకర్మకాలం, నైమిత్తికర్మ, పితృకర్మలో పరిస్తరణం, పాత్రప్రయోగం, పవిత్రప్రయోగం, అగ్నికి దక్షిణంగా ఆసనం ఇత్యాది అంశాలను నిరూపించింది. ద్వీతీయఖండం ప్రతితపనం, పరిధిప్రయోగం, అగ్నిపరిషేషం, ఆజ్యాభాగహోమం, పాకయజ్ఞం, వివాహోచితభుతవులు, మాంగళిక కర్మలు, మంత్రరహితక్రియలు, మృగశిరానక్షత్రంలో వివాహోనికి ఉద్యమించడం మొదలైన అంశాలను నిరూపించింది. తృతీయఖండం ఏ యే నక్షత్రాల్లో గోదానం, పతిగృహగమనం, కన్యాదానం, గవాలంభనం, వరపూజ, మధుపర్మ ద్వారా పూజనం, గవాలంభనావసరం, వివాహవర్షనీయకన్య, నామాన్ని బట్టి వర్షనీయకన్య, కన్యాదానసమయ శకునవిచారం, వివాహయోగ్యకన్య, వరగుణాలు, కన్యావరణంలో వరప్రీతి మొదలైన అంశాలను వర్ణించింది.

ద్వితీయపటలంలోని చతుర్థభండం కన్యావరణం, పాణిగ్రహణవిధి, మంత్రాదులు, అగ్నిప్రదక్షిణాదుల్ని వివరించింది. ఐదవభండంలో అశ్వరోహణం, లాజవోమం, అగ్నిపరిక్రమణం, వధూప్రస్థానం, గార్భపత్యాగ్ని పతిపత్సుల ఉపవాసము, అగ్నిసంబంధదోషప్రాయశ్చిత్తాలు, ఆరవభండంలో పధూప్రస్థానవిధానం, గృహప్రవేశాదులు, ఏదవభండంలో స్థాలీపాకం, 8,9 ఖండాల్లో పతిపత్సీశయనవిధ్యాదులు ఇలా వివాహసంతర కృత్యాలు నిరూపించబడ్డాయి. చతుర్థపటలంలోని దశమభండంలోను, ఏకాదశభండంలోను ఉపనయన, అధ్యయనవిధులు ఆజిధావపర్యంత వివిధబ్రహ్మారికృత్యాలు, త్రయోదశంలో సమావర్తనం నిరూపించబడ్డాయి.

షష్ఠ పటలంలోని చతుర్థశభండంలో సీమన్తోన్నయనం, పుంసవనం విశదంగా నిరూపించబడ్డాయి. పంచదశంలో జాతకర్మ, నామకరణాదులు పోడశంలో అన్నప్రాశనం, చోలం వర్ణింపబడ్డాయి. సప్తమపటలంలోని సప్తదశభండంలో గృహసమ్మానవిధి అష్టాదశంలో అభిచారప్రక్రియలు, సర్పబలిప్రభృతులు వర్ణింపబడ్డాయి. పంతొమ్మిదిలో బలిపారణం, వివిధబలిప్రక్రియలు, 20లో ఈశానాహ్వేనాదులు, 21లో మాసికశ్రాద్ధం, అష్టకాపాకయజ్ఞం, ద్వాదశంలో అపూపహవనం, వపాహోమం, మాంసాదనపోమం ఇలా ఇంకా ఇతరేతర విషయాలు వర్ణింపబడ్డాయి.

ఇలా ఆపస్తంబగృహ్యసూత్రాలను పరిశీలిస్తే అపరానికి సంబంధించిన అంశాలతో పాటు ఎన్నో సర్వస్మాధారణపిశేషాలుండగా, వివాహ ఉపనయన - సమావర్తన - సీమస్త - పుంసవన - జాతకర్మ - నామకరణ - అన్నప్రాశన - చోలకర్మలు మాత్రమే ప్రధానసంస్కరాలుగా నిరూపింపబడినట్లు కనిపిస్తుంది.

ఆపస్తంబగృహ్యసూత్రాలను ఆలంబనగా చేసికొని పూర్వప్రయోగం ఎంతో అవసరం అవడంచేత పెద్దలు ఆ అంశాలను లోకోపయుక్తంగా, విష్ణుక్సేనపూజా పుణ్యాహావాచన ప్రక్రియలతో పాటు ప్రయోగయోగ్యంగా నిరూపించి సంకలనం చేశారు. వీరు సంకలనం చేసిన అంశాలలో విష్ణుక్సేన పూజతో ఆరంభించి అభ్యుదయ ప్రయోగాన్నం సాధారణంగా అనుష్టేయాలైన ప్రయోగవిషయాల ప్రస్తావనం సమంతకంగా చేశారు. అయితే ఈ నిరూపించిన ప్రయోగక్రమంలో ఆపస్తంబీయప్రయోగమనే సామాన్యవ్యవహారం ఉన్నా టోధాయనప్రయోగాలు కూడా ఉన్నాయి. విష్ణుక్సేనపూజా పుణ్యాహావచనాలు అభ్యుదయం వరకు వర్ణింపబడిన కృత్యాలు సాధారణాలు. అంటే ఏ వైదికకర్కృతైనా అపరిహర్యంగా ముందు తప్పక ఆచరించవలసినవి. అగ్నిముఖం అగ్నిసాధ్యకర్మలలో అపరిహర్యం. ప్రాయశ్చిత్తియ ఆహాతిసమర్పణం అగ్నిముఖంగానే సాగుతుంది.

అన్నప్రాశనం, చోలం, ఉపనయనం, ఉద్యాహం అనే కర్మలలో అగ్నిముఖంతో పాటు “అంకురార్పణ” చేయాలి. పుంసవన సీమన్తాల్లో ప్రతిసరబంధం, సీమంతాస్నిప్రాశనచోతోపయనాల్లో “అభ్యుదయం” ఆదిలో పుణ్యాహావచనం, గర్భధాన - పుంసవన - జాతకర్మ - నామకరణపోకర్మ - ప్రతసమావర్తనోద్యాహగృహప్రవేశాల్లో అంతంలో అభ్యుదయ పుణ్యాహావచనం చేయాలి. ఇలా, ఆ యా కర్మల్లో అపరిహర్యాలైన సాధారణకర్మలను ఈ ప్రస్తుతసంకలనంలో చేర్చారు పెద్దలు.

విష్వక్సేనపూజా - పుణ్యహవాచాదికృత్యాలకు సూత్రాలతో నిమిత్తం లేదు. ఇవి శిష్టాచారసిద్ధాలు. నిర్వఫ్సుంగా క్రియాకలాపాలు సాగటంకోసం శీవేషపసంప్రదాయంలో నియతంగా ఆరంభంలో విష్వక్సేనపూజ చేయడం శిష్టాచారం కనుక ప్రయోగదీపికాది స్వతంత్రగ్రంథాల్లో కూడా ఆదిలో నిరూపింపబడింది. ప్రస్తుత గ్రంథంలోని విషయాలన్నీ కేవల ఆపస్తంబప్రోక్తాలే కాకపోయినా, వినియోగయోగ్యతను బట్టి ప్రయోగానుగుణంగా బోధాయనాదిసూత్రాలనుండి కూడా స్వీకరించారు పెద్దలు. ప్రతిసరబంధం బోధాయనోక్తక్రమంలోనే స్వీకరింప బడింది. కనుకనే దాన్ని నిరూపించేటప్పుడు, “బోధాయనోక్త ప్రకారేణ ప్రతిసరబంధకర్మకరిష్యామి” అని సంకల్పించడం జరిగింది. ఇక అగ్నిముఖమని చెప్పబడే అగ్నివినియోగప్రక్రియ ఆపస్తంబసూత్రంలో ద్వీతీయభండంలో “ప్రతితపనా” ప్రయోగముఖంగా నిరూపించబడింది. పాకయజ్ఞాలలోను, వివాహాదులల్లోను ఎలాంటి అగ్ని వినియోగింపబడాలో కూడా సూత్రకారుడు స్పష్టపరచాడు.

ఆపస్తంబసూత్రంలోని వివాహప్రక్రియలో కంరసూత్రబంధనం లేదు. కేవలం పాణిగ్రహణం మాత్రమే ఆపస్తంబీయప్రయోగసిద్ధం. ఇలాగే అంకురార్పణ కూడా లేదు. “అభ్యుదయం” కూడా లేదు. ఇవన్నీ బోధాయనప్రోక్తాలే. ప్రస్తుతప్రయోగంలో గర్భధానానికి ముందు ‘అభ్యుదయం’ చెప్పబడింది. అయితే, “అభ్యుదయ” ప్రయోగం, కొన్ని వైదికక్రియలకు ముందు, కొన్నిటికి వెనుకకూడా ఆచరించడం ఉంటుందని ప్రయోగదీపికా గ్రంథంలోని పరిభాషానిరూపణంలో చెప్పబడింది.

“సీమన్తాస్నుపొశనచోళోపనయనేష్యభ్యుదయం పుణ్యహవాచనం చ ఆదో, గర్భధానపుంసవన జాతకర్మ నామకరణోపాకర్మ ద్రతసమావర్తనోద్వాహ గృహప్రవేశేషు అంతే అభ్యుదయయపుణ్యహవాచనం చ కుర్యాత్ ” అని చెప్పబడింది. ప్రయోగసంప్రదాయజ్ఞలైన పెద్దలు ఆచారాన్ని బట్టి యథోచితంగా చేస్తున్నారు. ఈ విషయాలను ప్రస్తుతప్రయోగంలో ఆ యా ప్రయోగాల్లో పెద్దలు స్పష్టంగా నిర్దేశించారు.

ఇలాగే వ్యాహృత్యాది ప్రాయశ్చిత్తాలు కూడా ఏ సందర్భాల్లో చేయాలో స్పష్టపరచారు. గర్భధాన - పుంసవన - జాతకర్మ - నామకరణాదుల తరువాత, చాలా ప్రధానమైన ఉదకశాస్త్రి ప్రక్రియను చేర్చారు పెద్దలు. గర్భధానోపనయనాదుల్లో ముందురోజు “ఉదకశాస్త్రి” చేయడం పరిపాటి. ఇదికూడా బోధాయనోక్తప్రయోగమే. ఆపస్తంబసూత్రాల్లో ఉదకశాస్త్రి ప్రయోగం లేదు. ఉదకశాస్త్రిలో వినియోగించే మంత్రాలు బహుళంగా ఉన్నందువలన ఆ మంత్రాలు స్పష్టంగా, ఆశీర్వాదమంత్రాలతో సహా ఏకత్రితం చేసి సంకలనకర్త అందించారు. ఉపనయసప్రయోగం ఆపస్తంబ బోధాయనోభయసమ్మతం.

దానితరువాత, ఉపాకర్మ, ఆపస్తంబనిరూపితమే. బ్రహ్మచర్యప్రతితలోపప్రాయశ్చిత్తం, ప్రాజాపత్యాదిప్రతాల్లో అధికారంసిద్ధించడం కోసం వటువు, తనకు ప్రసక్తాలైన వివిధదోషాల పరిమార్జనం కొరకు ప్రాయశ్చిత్తం చేసికోవడం అనే ప్రక్రియ ఉంది. బోధాయనాదులు వివిధప్రాయశ్చిత్తాలు వర్ణించారు. ఇక్కడ బ్రహ్మచారి చేయదగిన ప్రాయశ్చిత్తం మాత్రమే నిరూపించారు. అటుతరువాత క్రమంగా ప్రాజాపత్యం, సౌమ్యం, ఆగ్నేయం, వైశ్వదేవం, తత్త్వద్వతోత్సర్జనంతో పాటు నిరూపించి సమానతంత్రప్రయోగాన్ని నిరూపించారు. అటు తరువాత గోదానప్రతం,

స్నాతకం, తూష్ణింస్నానకర్మలను నిరూపించి, మహసంకల్పపురస్సరంగా ఉద్యాహాప్రయోగాన్ని నిరూపించడం జరిగింది. ఆశీర్వాదమంత్రాంతంగా ఈ ప్రక్రియ సాగింది. మంగళసూత్రబంధనం ఆపస్తంబీయప్రక్రియలో లేకపోయినా, బోధాయనసూత్రాల్లో - “అథవరో వధూగలే మాంగల్యభరణం బధ్మాతి” అని స్వస్ఫంగా చెప్పబడింది కనుక, లోకాచారాన్ని బట్టి, పాణిగ్రహణ - సాప్తపదులతో పాటు ప్రస్తుత ప్రయోగంలో నిరూపింపబడింది.

ఈలా పూర్వప్రయోగంగా బహుళోపయుక్తమైన ఈ సంకలనం పరమహంసపరివ్రాజకాచార్య శ్రీశ్రీశ్రీ చిన్నశ్రీమన్నారాయణరామానుజజీయర్ స్వామివారి మంగళశాసనాలతో మొలుగురామానుజాచార్యస్వామి వారు, ఉ.వే. శ్రీమాన్ తె.కం.గోపాలాచార్యస్వామివారు ప్రమించి పరిశోధించి సంకలితం చేసి లోకానికి అందించారు. వారికి శిష్యులోకం కృతజ్ఞతాబద్ధమై ఉంటుంది. దీన్ని సద్గునియోగపరచగలరని ఆశిస్తూ, దీని పునర్ముద్రణకు కారణభూతులైనవారందరికి అనేక మంగళశాసనాలు చేస్తూ,

భవదీయుడు

“శాస్త్రరత్నాకర - శాస్త్రవిద్యన్మణి”

సముద్రాల వేంకట రంగరామానుజాచార్యులు,

శ్రీమదుధయవేదాన్నాచార్యపీరాణ్ణులు

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శీతికం

శ్రీమతేవాప్తకామాయ కల్యాణగుణసిస్థవే
బంధవే సర్వలోకానాం కేశవాయ నమోనమః.

మానవుని పశుపక్ష్యాదులనుండి వేరుచేయునది ధర్మము. ధర్మశీసుడు పశుపతోసమానుడు. ధర్మమనగా మనలను ముందుకు నడిపించునది అని అర్థము. భారతీయులమైన మనది వైదికధర్మము. అనగా వేదవిహితమైన ధర్మము.

వేదముపూర్వభాగములో చెప్పియున్నట్టి భగవదారాధనారూపమైన ధర్మములను కల్పసూత్రములు వివరించినవి. అట్టి కల్పసూత్రములను అనుగ్రహించిన వారిలో ఆపస్తంబమహర్షి యొకరు. వీరు అనుగ్రహించిన గృహ్యసూత్రములు, ధర్మసూత్రములు, శ్రోతసూత్రాదులను అనుసరించి మనము ధర్మాచరణము చేయుచున్నాము.

ఈధర్మములు బ్రాహ్మణక్షత్రియైశ్వరుడులైన నాలుగువర్షములు, బ్రాహ్మాచర్యుము, గృహస్థాత్రముము, వానప్రస్థము, సన్యాసము అను నాలుగు ఆత్రములవారికి వేరువేరుగా గలవు. వానిని తెలిసికొని చక్కగా ఆచరించిననాడు మనము భగవానుని అనుగ్రహమునకు పౌత్రులగుదుము.

వర్ణాత్రమాచారవతా పురుషేణ పరఃపుమాన్ విష్ణురారాధ్యతే పంధా నాష్టతత్త్వేష్టకారకః॥ అనునట్లు వర్ణాత్రమాచార రూపములైన ధర్మాచరణమువేతనే భగవానుడు సంతసించును. వానిని అతిక్రమించిన కోపగించును. కావున భగవదనుగ్రహమును కోరువారు తప్పక ధర్మాచరణమునకు పూనుకొనవలెను.

ఉపనయనసంస్కారముద్వారా ఆచార్యాధీనుడై వేదాధ్యయనమునువేయుట బ్రాహ్మచారివిధి. పంచమహా యజ్ఞము లను ఆచరించుచు, బ్రాహ్మచారియతీశ్వరుడు మున్నగువారికి భిక్షనిదుచు శ్రోతస్మార్తాది నిత్యనైమిత్తక కర్మలను ఆచరించుచు ధర్మపత్రితో ధర్మార్థమున సంతానమునోందుట మున్నగునవి గృహస్థయొక్క విధి.

సర్వభోగవిముఖుడుగానుందుట వానప్రస్థని లక్షణము. సర్వకర్మ సన్యాసము (నిత్యకర్మలైన సంధ్యావందనాదులను విడువక) ద్వారా నిరంతర భగవదనుభవమును పొందుట తురీయాత్రమలక్షణము. ఇట్టి ఈధర్మములు చాతుర్భ్రములనుబట్టి మారుచుండును.

ఆపస్తంబమహర్షి అనుగ్రహించిన గృహ్యసూత్రములను అనుసరించి ఆనేక ప్రయోగ గ్రంథములేర్పడినవి. అట్టేర్పడిన గ్రంథములలో ఈపూర్వప్రయోగము ప్రాచీనమైనది. ఈగ్రంథము ఇప్పటికి సుమారు 300 సం॥రముల క్రిందట నల్గొండ జిల్లా ఇందిరేలగ్రామవాస్తవ్యలు ధర్మశాస్త్రపారంగతులు ఉవ్తేమాన్ విద్వత్ కొమాండూరి నరసింహచార్యులవారు అనుగ్రహించియున్నారు. వీరు పూర్వప్రయోగమునేకాక పూర్వప్రయోగవృత్తి అభినవకారికావృత్తియును మరిందు గ్రంథములను అనుగ్రహించియున్నారు. వారు ఆనాడు తాళపత్రములమై ప్రాసికొనిన ఈ పూర్వప్రయోగమును అనుసరించియే ఆనాటి వారు వివాహాదిశుభకార్యములను చేయించేడివారు. కాలక్రమమున ముద్రణసౌకర్యములు వచ్చిన పిమ్ముట 1924 సం॥న దీనిని ముద్రింపతలపెట్టినవారు పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా గణపవరంమండలం ముగ్గుళ్ళగ్రామవాస్తవ్యలైన ఉ.వే.శీమాన్ మొలుగు నరసింహచార్యునైమి. ఇంతకుపూర్వమే మైసూరు వారు త్రకటించిన పూర్వప్రయోగానుక్రమణిక, శీవాచిత్పవారి యాజప పూర్వప్రయోగము దాదాపు ఒకేపద్ధతిలో యుందుట గమనింపదగినది.

ఈ పూర్వప్రయోగమును నూజివీడుసంస్థన ఆస్థానవిద్యాంసులు ఉభయవేదాంతమహావిద్యాంసులు మహావైయా కరణలు ధర్మశాస్త్రపారంగతులు అయిన ఉవేశ్మాన్ కిడాంబి గోపాలకృష్ణమాచార్యులవారును, ఉవేశ్మాన్ శ్రీమత్తిరుమల పల్లీరముడి రామానుజాచార్యులవారును సమగ్రముగా పరిశీలించి పరిష్కరించియున్నారు. ఈవిధముగా ఇయ్యిది అత్యంత ప్రామాణికమైయున్నది. ఆనాటినుండి అనగా 300సం॥రములనుండి ఆస్తంబీయ విశిష్టాద్వైత పూర్వప్రయోగముగా ఇది ప్రసిద్ధిగాంచియున్నది. దీనిని అనుసరించియే నాటినుండి పెద్దలు వివాహాది శుభకార్యములను నిర్వహించుచున్నారు.

వీరు ఈపూర్వప్రయోగమునేగాక గృహారంభ గృహాప్రవేశ బుతుశాంతి కూష్ణాండహోమ పంచసంస్కార గృహార్చా ప్రతిష్టాది శుభకార్యములనునిర్వహించుకొనుటకు వీలుగా ఉపయుక్తాంశసంగ్రహమునుపూర ఒక గ్రంథమును పరిష్కరించి యున్నారు. దీనిని పూర్వప్రయోగమునకు అనుబంధమనవచ్చును. ఈఉపయుక్తాంశసంగ్రహమునుకూడ ఉవేశ్మాన్ మొలుగు నరసింహాచార్యులవారే ప్రకటించియున్నారు.

ముఖ్యముగా ఈ పూర్వప్రయోగమునందు విధింపబడిన ధర్మములు బ్రాహ్మణాదివర్ణములకు నిర్దేశింపబడినవి. జీవుడుగర్భమున చేరుటకుముందు గర్భాధాన సంస్కారమునుండి ప్రారంభించి క్రమముగా పుగ్గంసువన, సీమంతోన్న యున. జాతకర్మ, నామకరణ అస్త్రప్రాశన, చోల, ఉపనయన, ప్రాజాపత్య, సౌమ్య, ఆగ్నేయ వైశ్వదేవరూప ప్రతచతుష్టయ, గోదాన, స్నానకర్మ ఉద్యాహా (వివాహము)ములనెడి పంచదశకర్మలు నిర్ణయింపబడియున్నవి. ఇవియన్నియు ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయములకు సంబంధించిన కొన్ని భేదములతోనున్నవి.

అంతేగాక విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయములోగల అవాంతరశాఖాభేదముచేతను కొన్ని ఆచారభేదములు కనిపించు చున్నవి. ఉదా: జీలకట్టబెల్లము, వధూవరులమధ్య యువనిక(తెర)మంగళాష్టకములు, మున్నగు ఆచారములు కొన్ని ఈనాడు శీవైష్ణవసమాజమున కనుపించుచున్నవి. అట్టేవి ఈపూర్వప్రయోగమునందు కనబడవు.

ఈక ఈగ్రంథమును పరిష్కరించి ఈనాటివారికి అనుకూలముగా సిద్ధముచేసిన మహానీయులు న్యాయవేదాంత విద్వన్ములు వైదికసార్వభోములు అయిన ఉవేశ్మాన్ తెకం.గోపాలచార్యస్వామివారు, ముగ్గుళ్ళవాస్తవ్యులు న్యాయవేదాంత విద్యాంసులు ధర్మశాస్త్రపారంగతులు వాస్తుజ్యోతిషాదివిశేషాంశువిద్వన్ములు అయిన ఉవేశ్మాన్ మొలుగు రామానుజాచార్యులవారు. వీరిరువురును సహాయవచ్చాసఃపారాశర్యః అన్నట్లు అత్యంతప్రామాణికులు. వీరు ఇంతకుముందు శీవైష్ణవ అప్పికమును ముడుభాగములుగా ప్రచురించియున్నారు.

ఇక దీనిని ముద్రణానుకూలముగా సిద్ధముచేసినవారు శ్రీమాన్ పురాణం వేంకటాచార్యులవారు. వీరు కొంతకాలము ముగ్గుళ్ళలో నుండి ఉవేశ్మాన్ మొలుగు రామానుజాచార్యస్వామివారిసన్నిధిలో జ్యోతిషమును పంచదశకర్మలను అధ్యయన మును చేసిరి.

ఆంధ్రులకు అత్యంతోపకారకమైన ఈగ్రంథమును ముద్రించి అందించిన శ్రీపామానుజవాణివారు మిక్కిలి అభినంద నీయులు. ముఖ్యముగా దీనికి కారణభూతులైన శ్రీమాన్ పురాణం చేంకటాచార్యులవారు ప్రశంసనీయులు. త్వరలోనే పూర్వప్రయోగ అనుబంధమైన ఉపయుక్తాంశసంగ్రహమునుకూడ ఆంధ్రవివరణతో వెలువరింతురుగాతయని ఆశించుచు న్యాడను. యథాప్రకారము వైదికశిఖాములు ఈగ్రంథమును ఆదరింతురని ఆశించుచున్యాడను.

ఇతి విష్ణుపూర్వంతా
న.రామానుజాచార్యః
ఉభయవేదాంతసభా - నరసాపురం

ఆపస్తంబీయ పూర్వప్రయోగ విషయ సూచి

క్రమ సంఖ్య	విషయం	పుట సంఖ్య
1.	విష్ణుకేనపూజా	15
2.	పుణ్యహవాచనమ్	22
3.	అగ్నిముఖమ్	27
4.	అంకురార్పణమ్	44
5.	ప్రతిసరబంధనమ్	52
6.	అభ్యుదయమ్	61
7.	గర్భధానమ్	63
8.	పుగీంసువనమ్	65
9.	సీమంతోస్నయనమ్	68
10.	వ్యాహృత్యాది ప్రాయశ్చిత్తమ్	71
11.	జాతకర్మ	77
12.	నామకరణమ్	83
13.	అస్నిప్రాశనమ్	86
14.	ఉదకశాంతి మంత్రః	88
15.	ఆశీర్వాదమంత్రః	116
16.	చోలమ్	119
17.	ఉపనయనమ్	122
18.	ఉపాకర్మ	141
18.	బ్రహ్మచర్య ప్రతలోప ప్రాయశ్చిత్సః	147
19.	ప్రాజాపత్య ప్రతం	152
20.	ప్రాజాపత్య ప్రతోత్సర్జనమ్	155
21.	సౌమ్యం ప్రతం	157
22.	సౌమ్యం ప్రతోత్సర్జనమ్	163

23.	ఆగ్నీయ ప్రతం	169
24.	ఆగ్నీయప్రతోత్సర్వనమ్	171
25.	వైశ్వదేవ ప్రతం	173
26.	వైశ్వదేవ ప్రతోత్సర్వనమ్	176
27.	ప్రాజాపత్యాది సమానతంత్ర ప్రయోగః	179
28.	గోదాన ప్రతం	190
29.	స్నేతకమ్	192
30.	స్నేతకర్మాంతర కార్యవిధిః	202
31.	మహాసంకల్పం	203
32.	ఉద్వాహమ్	205
33.	వరప్రేషణం	205
34.	కన్యాదానం	207
35.	మధుపర్మం	209
36.	సుముహూర్తం	215
37.	ప్రధాన హోమం	217
38.	యదృతాది హోమః	223
39.	ప్రవేశ హోమమ్	228
40.	ఆగ్నీయ స్థాలీపాకః	232
41.	జౌపాసనమ్	237
42.	గంధర్వస్థాపనం	239
43.	శేషహోమమ్	240
44.	సమావేశనమ్	242
45.	యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్టా విధిః	245
46.	యజ్ఞోపవీత ధారణ విధిః	245
47.	అశీర్వాదః	249

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

విష్ణుక్షేస్తపూజ్యా

శ్రీశం శ్రీయం చమూనాథం శతగోప మునీశ్వరమ్ ।
నాథ పద్మాముక్ రామాభ్యాన్ యామునార్యం గురూత్తమమ్ ॥

మహాపూర్ణం యతీష్ణాభ్యం గోవిందం కురుక్షాధిపమ్ ।
శ్రీ పరాశర భట్టార్య వేదాంతి కలిజిత్ గురూన్ ॥

శ్రీకృష్ణ పాదయుగ్మంచ లోకాచార్యం గురూత్తమమ్ ।
శ్రీశైలనాథం శ్రీ సౌమ్య జామాత్మ మునిపుంగవమ్ ॥

సత్య పూర్వపయోగస్తు విశదీక్రియతేశ్ ధునా ।

నిత్యకర్మనంతరం స్నేతః, శుద్ధవస్తుధరః, సోత్తరీయః,
బద్ధశిఖః, ధృతోర్ధ్వపుండ్రః, హస్తపాదో ప్రక్కాళ్య,
ద్విరాచమ్య, పవిత్రపాణిః.

అచ్యుతాయ నమః,
అనంతాయ నమః,
గోవిందాయ నమః,
ఓం కేశవాయ నమః,
ఓం నారాయణాయ నమః,
ఓం మాధవాయ నమః,
ఓం గోవిందాయ నమః,
ఓం విష్ణువే నమః,
ఓం మథుసూదనాయ నమః,
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః,
ఓం వామనాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః,
ఓం హృషీకేశాయ నమః,
ఓం పద్మనాభాయ నమః,
ఓం దామోదరాయ నమః,
ఓం వాసుదేవాయ నమః.

1. ఈ విధముగానే రెండు పర్మాయములు ఆహమనము చేయవలయును.

బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞతః

భాగవతీతిముల అసుజ్ఞ పాంది,

మం॥ నమస్సుదేసే నమస్సుదసస్పతయే నమ స్సభీనాం
 పురోగాణాం చక్కుఁఁ నమో దివే నమః పృథివై॥
 సప్తథ సభాం మే గోపాయి యే చ సభా్య స్సభాసదః॥
 తానిన్నియావతః కురు | స్రవ్యమాయు రుపాసతామ్య॥

* సర్వేభ్యః శ్రీ వైష్ణవేభ్యో నమః

ఈ మంత్రముతో శ్రీవైష్ణవలోకమునకు నవస్మారము

ప్రకృత కర్మారంభ ముహూర్త స్నముహూర్తోఽస్త్రితి
 భవంతో మహానోఽనుగ్రహణ్ణు.

ఇప్పుడు కర్మను ప్రారంభించిన ముహూర్తము సుముహూర్త
 మని, మహాసుబావులుగా మీరు అసుగ్రహించుదురుగాక!

లగ్నస్య సర్వేగ్రహః ఏకాదశ స్థాన ఫలదాః సుప్రసన్నా
 భూయాసురితి భవంతో మహానోఽను గృహ్ణణ్ణు.
 ఉత్తరే పుభ కర్మాణి అవిష్ణుమస్త్రితిభవంతో మహానోఽనుగ్రహణ్ణు.

ఈ లగ్నమునందలి గ్రహశిలస్నీ మనం చేసుకునే పుభ కర్మకు
 అసుకూలించుగాక!

పత్మ్య సహ దర్శిష్టానేనః, దర్శాన్ ధారయమాణః,
 పవిత్రపాణి, త్రిః ప్రాణానాయమ్యః.

భార్యతోకూడా దర్శాసనంపై కూర్చుని, దర్శలను ధలించి,
 పవిత్రమును ధలించి, ముండూమార్పు ప్రాణాయామం చేసే,

మం॥ ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్గోం సువః, ఓం మహః
 ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్గోం సత్యం ఓం తత్ప్రవితుర్వరేణ్యం
 భర్గోదేవస్య ధిమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ||
 ఓమాచో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ||
 శ్లో॥ పుక్కాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ||
 ప్రసన్న వదనం ధ్యాయేత్ సర్వ విష్ణోపశాంతయే॥

శ్లో॥ యస్య ద్విరదవక్రాద్యః పారిషద్యః పరశ్శతమ్ ||
 విష్ణుం నిష్ణుంతి సతతం విష్ణుకేనం తమాశ్రయే॥

శ్లో॥ కర్మారంభే పుండరీకాయతాక్షం శ్రియఃపతిం శంభ చక్రాబ్ది పాణిమ్ ||
 యో వందతే తస్య శామ్యంతి దోషః పుభోత్తరం కర్మ చ తస్య చ స్యాత్ ||
 ఇతి భగవంతం ధ్యాత్వా

2. అక్షతల పాత్రయందు తాంబూలము దక్షిణాదికము ఉంచి నిలుచుండి ప్రార్థన చేయవలయును.)

దక్షిణ జానుని దక్షిణోత్తరో పాణి కుర్యాత్ ।
తత్త్ర చ సవ్యస్య పాణేః అంగుష్ఠ తర్జనీ మధ్య
అవాచీనస్య దక్షిణస్య పాణేః అంగుష్ఠవర్జం
చతప్రోంగుళీః కృత్యా సవ్యాంగుష్ఠం దక్షిణాంగుష్ఠీనావేష్ట్య.

(కుడిమోకాలు మీద ఎడమచేతిలో చూపుడువేలు బ్రోటనవేలు మధ్య
కుడిచేతినాలుగు లైస్క్యు వచ్చునట్లు కుడిభ్రోటనవేలితో ఎడమ బ్రోటన
వేలును చుట్టువలయును.)

సంకల్పముద్రయా :

శ్రీ గోవింద! గోవింద! గోవింద! అస్యశ్రీ భగవతో సంకల్పముద్రతో....
మహా పురుషస్య శ్రీమహావిష్ణో రాజ్మాయా, ప్రపర్తమానస్య,
అద్య బ్రిహమాణః, ద్వితీయ పరార్థ, శ్రీ చ్యేత పరాపా కత్సే,
వైవస్వత మన్వంతరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే,
జంబూద్వీపే, భరతవర్షై, భరతభండే, శకాబ్దే, మేరోః
దక్షిణ దిగ్ంబరే, శ్రీరంగస్యోత్తర దేశే గంగా కావేర్యోః
మధ్యదేశే, అస్తున్ పర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్ర(సౌర)
మానేన, ప్రభవాది షష్ఠి సంవత్సరాణాం మధ్యే,
సంవత్సరే, అయనే, బుతో, మానే,
.... పక్షే, తిథో, ... వారే, నక్షత్రే, శుభయోగే,
శుభకరణే, ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం
శుభతిథో, శ్రీ భగవదాజ్ఞాయా, భగవత్ కైకంర్య రూపం
కరిష్యమాణస్య, ప్రకృత కర్మణః అవిష్ణున పరిసమాప్తర్థం
బుధ్యర్థం ఆదో శ్రీ విష్ణుక్షేప పూజాం కరిష్యామి.⁽¹⁾
సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః
ధ్యాయామి.

శ్లో విష్ణుక్షేపం సకల విబుధ బ్రోధసైన్యాధినాథం
ముద్రాచక్రే కరతలయుగే శంఖదండే దధానమ్ ।
మేఘశ్యామం సుమచి మకుటం పీతవస్త్రం శుభాంగం
ధ్యాయేద్దేవం దశిత దనుజం సూత్రపత్యా సమేతమ్॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః,

అపాహాయామి.

1) ఒక పక్షములో జియుము పోసి దానిపైన ఒక అకును ఉంచి అందులో రెండు దిర్ఘలతో నిర్మితమగు విష్ణుక్షేప కూర్చుకట్టి ప్రాగ్గ్రముగా ఉంచవలెను.

విష్ణుక్షేప పూజా

అపస్తంజీయ పూర్వప్రయోగః

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః,
రత్నసింహసనం సమర్పయామి.

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః,
పాస్త్రయాః లభ్యం సమర్పయామి.

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః,
పాదయాః పాధ్యం సమర్పయామి.

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః,
ముఖో ఆచమనీయం సమర్పయామి.

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః,
స్నానం సమర్పయామి.

మం॥ ఆపో హి ప్రామయోభువ స్తాన ఊర్జ్జ దధాతనా మహారణాయ చక్కనో యో వశివత మోరస
స్తస్య భాజయ తే హనః॥ ఉషతీరివ మాతరః॥ తస్మా అరంగమామవో యస్య క్షయాయ జిన్వథా
ఆపో జనయథా చ నః॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః,
వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.

మం॥ యువం వస్త్రాణి పీపసాపసాథే యువో రచ్చిద్రూ మస్తవో హి సర్గః॥ అవాతిరత మన్మతాని విశ్వా బుతేన
మిత్రావరుణా సచేధే॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేపాయ నమః
ఉష్టుపుంత్రాన్ సమర్పయామి

మం॥ విష్ణో రరాటముసి విష్ణోః పృష్ఠముసి విష్ణోశ్వర్పోష్ణో విష్ణో స్వారసి విష్ణోర్గవముసి వైష్ణవముసి
విష్ణువేతాయ॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుకేవాయ నమః
యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి.

మం॥ యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతే ర్యత్నహాజం పురస్తాత్తీ॥
ఆయుష్యముగ్ర్యం ప్రతిముఖ్య పుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బులమస్త తేజః॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుకేవాయ నమః
ఓష్టు శ్రీ చందనం సమర్పయామి.

మం॥ గంధద్వారాం దురాధ్రూం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం
శృంశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహోప హ్వయే శ్రియమ్॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుకేవాయ నమః,
సర్వాభరణాలంకారాన్ సమర్పయామి.

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుకేవాయ నమః
పుష్టిః పూజయామి.

మం॥ ఆయనే తే పరాయణే దూర్వారోహస్తపుష్టిః॥
ప్రాదాశ్నీ పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే॥

ఓం విష్ణుకేవాయ నమః

ఓం శ్రీమతే నమః

ఓం సూత్రవలీనాథాయ నమః

ఓం గజాశ్వముఖసేవితాయ నమః

ఓం ప్రసర్వదదనాయ నమః

ఓం శాంతాయ నమః

ఓం ప్రభాకర సమప్రభాయ నమః

ఓం వేత్తపాణయే నమః

ఓం వృణ్ణికేశాయ నమః

ఓం విష్ణురక్షా పరాయణాయ నమః

ఓం భక్తాంతరాయ విష్ణుంసినే నమః

ఓం ఆర్యాయ నమః

ఓం అమాత్యాయ నమః

ఓం కృపానిధయే నమః

ఓం శ్రీమతే విష్ణుక్షేత్రాయ నమః

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేత్రాయ నమః

ధూపం సమర్పయామి.

మం॥ ధూర్సి ధూర్వ ధూర్వనం ధూర్వతం యోస్మాన్

ధూర్వతితం ధూర్వయం వయం ధూర్వముస్వం దేవానామసి॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేత్రాయ నమః

బీహం సందర్భయామి.

మం॥ ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదో పఫ్ముం నిర్బముతిం మమి।

పశ్వాగ్గశ్చ మహ్య మాపహా జీవనం చ దికోదశ॥

ధూప దీపానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి

ఏతే గంధాక్షత పుష్ట ధూపదీపాత్మలీయా భిరణాంకారాః సర్వోపచారాః ,

ధూప దీపములు సమర్పించిన తరువాత శుద్ధ ఆచమనీయములను సమర్పించుచున్నాము.

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేత్రాయ నమః

(గుడు) ఫలానైవెష్టం సమర్పయామి ,

నైవెష్టమును సమర్పించవలెను

మం॥ ఓం తత్పవిత్పర్వర్ణ్యం భర్తోదేవస్య థీమహి

ధియో యోనః ప్రవోదయాత్ ,

జీమాపో జ్యోతీరసోఽ మృతం బ్రిహ్మ భూర్భువుస్సువరోమ్॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుక్షేత్రాయ నమః

మధ్యే మధ్యే పాసీయం సమర్పయామి ,

అమృతాపిధానమసి , ఉత్తరాపాతిశం సమర్పయామి ,

పాసుప్రక్కాశనం సమర్పయామి , పాదప్రక్కాశనం సమర్పయామి ,

ఆచమనీయం సమర్పయామి , గండూషణం సమర్పయామి ,

శ్లో॥ పూగీఫలైశ్చ కర్మార్దీః నాగవలీ దక్షేర్యతం ,

ముక్కాచూర్చ సమాయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్॥

పాసుప్రక్కాశన , పాదప్రక్కాశన చేసి , తాంబూలాన్ని సమర్పించవలెను

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుకేనాయ నమః
ఆంబూలం సమర్థయామి,

సువర్ణ మంత్రపుష్ట దక్షిణాం సమర్పయామి,
మంగళ నీరాజనం సమర్థయామి,

మం॥ మా నో హాగ్ంసీజ్ఞాతవేదో గామశ్వం పురుషం జగత్ ।

అభిభ్రదగ్ను ఆగహా శ్రియా మా పరిపాతయ॥

ఆనయా ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజయా భగవాన్ విష్ణుకేనః ప్రీయతామ్.

శ్లీ మంత్రం హీనం క్రియా హీనం భక్తి హీనం చమూపతే

యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే ॥

ఉపచారాపదేశేన కృతానహరహర్యయా ।

అపచారా నిమాన్ సర్వాన్ క్షమస్వ పురుషోత్తమ! ॥

మం॥ యజ్ఞేన యజ్ఞమయజ్ఞన్ దేవా స్తానిధర్మాణి ప్రథమాన్యస్వా

తే హ నాకం మహామాన స్నిచ్ఛనే యత్త పూర్వే స్తాధ్యా స్నిస్తి దేవాః॥

సపరివారాయ శ్రీమతే విష్ణుకేనాయ నమః(విష్ణుకేనం)

యథాస్తానం ప్రతిష్టాపయామి

విష్ణుకేనుని పూర్వాప్తముననే ప్రతిష్టించాలి.

శేఖనాథే క్షేమాయ పునరాగమనాయ చ ॥

మం॥ బుధాస్తు హవైర్జమసో పసద్య । మిత్రం దేవం మిత్రధేయనో అస్తు ।

అనూరాధాన్ హవిషా వర్ధయన్సః । శతం జీవేమ శరద స్నవీరాః॥

ఇతి విష్ణుకేన ప్రసాదం శీరసా గృహణిమి ।

విష్ణుకేన పూజ అయిన తరువాత అక్షతలను శీరస్సునథలించాలి.

ఇతి విష్ణుకేన పూజావిధిః

పుణ్యాహివాచన విభిః

ఆచమ్యః

శుచో దేశే ప్రాగ్గ్రాన్ దర్శన్ సగ్గిస్తర్య,

తేషు నారికేళఫలయుతం కుంభం పస్తాదిభి రలంకృత్య,

గంధాదిభి రభ్యర్థ్య, దర్శ్యః ప్రచ్ఛాద్య, అధాస్మిన్
కుంభే వరుణాస్తర్యామినం భగవస్తం పుండరీకాక్ష
మావా యామి ధ్యాయామి.

ఇత్యాది ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారాన్
సమర్పయామి.

అవాహన, ధ్యాన, సింహసన, పాద్య, ఆచమనీయ,
స్నాన, వస్త్ర, ఊర్ధ్వపుండ్ర, దివ్య శ్రీచందన, పుష్ప
ధూప దీప సైవేద్య నీరాజనాన్ సమర్పయామి.

ఓం అచ్యుతాయ నమః,

ఓం ఆసంతాయ నమః,

ఓం గోవిందాయ నమః,

ఓం కేశవాయ నమః,

ఓం నారాయణాయ నమః,

ఓం మాధవాయ నమః

ఓం గోవిందాయ నమః,

ఓం విష్ణువే నమః,

ఓం మధుసూదనాయ నమః,

ఓం త్రివిక్రమాయ నమః,

ఓం వామనాయ నమః

ఓం శ్రీధరాయ నమః,

ఓం హృషీకేశాయ నమః,

ఓం పద్మనాభాయ నమః,

ఓం దామోదరాయ నమః,

ఓం వాసుదేవాయ నమః.

యజమానుడు తూర్పుముఖముగా కూర్చొని తండుల పూర్ణమగు
పశ్చిములో తూర్పు అగ్రములుగా ద్రోలను పరచి

వాచియందు అలంకృత కలశను ఉంచి, వ్యాహృతుల తో జలము
నింపి ఊర్ధ్వార్థముగా కూర్చొను ఉంచి ద్రోలతో దానినికప్పి

దానియందు వరుణాంతర్యామియగు భగవంతుని ఆవాహన చేసి
ప్రాణాయామము చేసి సంకల్పము

చెప్పుచూ తాము అసుచోటు అయి కర్మకు సంబంధించి తమను
ఉచ్ఛలించవలెను.

ధ్యానము, ఆవాహనము మొదలగు 16 రకములైన ఉపచారాలు
సమర్పించాలి.

ప్రాణానాయమ్

నారికేళ ఘలయుతం కుంభం వస్త్రాదిభిరలంకృత్య,
గంధాదిభి రభ్యర్భ్య, దర్శ్యః ప్రచ్ఛాద్య, అధాస్మిన్ కుంభే
వరుణా న్యుర్యామినం భగవత్తున్ పుండరీకాక్ష మావాహాయామి.
ధ్యాయామి, ఇత్యాది ధ్యానావాహనాది షోదశోపచారాన్
సమర్పయామి. ఆవాహన, ధ్యాన, సింహసన, పాద్య,
అచమనీయ, స్నాన, వస్త్ర, ఊర్భ్వపుండ్ర, దివ్య శ్రీచందన,
పుష్టి, ధూప దీప నైవేద్య నీరాజనాన్ సమర్పయామి.

ప్రాణానాయమ్

ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్గిం సువః, ఓం మహః ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్గిం సత్యం
ఓం తత్స్వవితుర్వర్యేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।
ఓమాపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్మవరోమ్॥

సంకల్ప....

పూర్వోక్త ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం శుభతిథో....
అముక గోత్రస్య, అముక శర్వాణే! అముక కర్మాంగం, పుణ్యాహం వాచయిష్యే.

భగవతో బలేన భగవత్స్నేజసో..... ఇతి సంకల్ప్య,

స్వసూత్రానేవ చతురో బ్రాహ్మణాన్ భోజయత్వా,

భోజన పర్యాప్తం తండులం వా, దక్షిణం వా, దత్స్య

అథ కర్తా అంజలిం బధ్వా.

ప్రార్థన:

ఓం స్వామినః మనస్సమాధీయతామ్

తమ సూత్రముకు చెందిన వారిని నల్గూరు బ్రాహ్మణులకు
వరుణ ఇద్ది

చందనతాంబుధాదులతో సత్కరించి.

కర్తృనమస్కరిస్తు....

కర్తృ ఈవిధముగా పలుకపలేను.

ప్రతివచనం:

సమాహిత మనస్సుః

బ్రాహ్మణులు చెప్పవలేను.

ప్రా : ప్రసీదంతు భవంతః

ప్రతి : ప్రసన్నాస్తః

ప్రా : ఓం భవభ్రసుజ్ఞతః పుణ్యహం వాచయిష్యి.

త్రుతి : వాచ్యతామ్

ఉదకుంభం సప్యహస్తే నిధాయ

జలపూర్వకలశులను అడుగున ఉన్న దర్శలతో ఎడమచేతిలోకి తీసుకొని

దక్షిణ హస్తాన పిధాయ

కుడిచేతిలో పైన మూసి ఈ విధముగా పలకవలెను.

ప్రార్థన : ఓం... కర్మః పుణ్యహం భవనో బృహన్తు!

ఈంధముగా 3సార్లు ఉచ్ఛలించవలయును.

త్రుతి వచనమ్ : ఓం... పుణ్యహం కర్తృసోఽన్తు

ప్రార్థన : ఓం... కర్మః పుణ్యహం భవనో బృహన్తు!

త్రుతి వచనమ్ : ఓం... పుణ్యహం కర్తృసోఽన్తు

ప్రార్థన : ఓం... కర్మః పుణ్యహం భవనో బృహన్తు!

త్రుతి వచనమ్ : ఓం... పుణ్యహం కర్తృసోఽన్తు

ప్రార్థన : ఓం... కర్తృసేస్సుస్తి భవనో బృహన్తు

త్రుతి వచనమ్ : ఓం స్సుస్తి కర్తృసోఽన్తు

ప్రార్థన : ఓం... కర్తృః బుద్ధిం భవనో బృహన్తు

త్రుతి వచనమ్ : ఓం కర్తృ బుద్ధుతామ్

అథ పుణ్యహ సమృద్ధిరస్తు

అని కర్తు చెప్పవలెను.

శివం కర్మాస్తు ప్రజాపతిః ప్రీయతామ్

అస్తు ప్రీయతాం భగవాన్ ప్రజాపతిః

అని బ్రాహ్మణులు చెప్పవలయును.

సర్వాః, సంపదః సన్తు సర్వోభవ మస్తు,

ఈ విధముగా చెప్పి ఎడు చేతిలోని ఆకులో పుణ్యహ తీర్థమును ఉంచవలయును.

అథ శాస్త్రిరస్తు, పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు,

ఒక ఆకును దొప్పగా పట్టుకొని

బుద్ధిరస్తు, అవిష్ణుమస్తు, అయుష్యమస్తు,

'అస్తు' అనునపుడు కలశములోని

ఆరోగ్యమస్తు, శివం కర్మాస్తు

ఉదికమును ఈ ఆకులో ఉంచవలయును.

ధన ధాన్య సమృద్ధి రస్తు.

ఈంధమున, ఆగ్నేయమున రెండు

గోబ్రాహ్మణేభ్య బృథం భవతు

అకులను ఉంచి క్రమముగా పుణ్యహ కలశ

ఈశాన్యాం బహిర్దేశే అరిష్ట నిరసనమస్తు.

మందచి తీర్థమును ఉంచవలయును.

ఆగ్నేయ్యాం యత్నాపం తత్త్వతిదహతమస్తు.

సర్వ శోభనమస్త, సర్వాః సంపదః సన్త

ఈ విధముగా చెప్పి ఎడమచేతిలోని ఆకులో వుణ్యహా తీర్థమును ఉంచవలయును.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఈ విధముగా చెప్పి ఎడమచేతిలోని తీర్థమును వుణ్యహా కలశయందు చేర్చ వలయును.

శుధ్యర్థం పుణ్యహం చేత్

ఆపోహిష్టా, హిరణ్య వర్ణాః పవమానస్మివర్ధన ఇతి ఏభిర్మున్మేః పుణ్యహజలేన గృహాదీన ప్రోక్కయేత్

గృహంబి శుధి నిమత్తమై పుణ్యహము చేసిన యెడల ఈ మంత్రములతో శ్రోక్షణ చేయవలయును.

తతః తేభ్యః బ్రాహ్మణేభ్యః

తరువాత బ్రాహ్మణులకు దక్షిణ తాంబూలములు ఇష్టవలెను.

దక్షిణ తాంబూలాదికం దద్యత్తే ।

మం. ఆపో హిష్టామయోభువ స్తాన ణఃజే దధాతనా మహేరణాయ చక్కసే। యో వః శివత మోరస స్తస్య భాజయ తే హనఃః ఉణతీరివ మాతరః। తస్మా అరంగమామవో యస్య క్షయాయ జిన్వథా ఆపో జనయథా చ నః॥

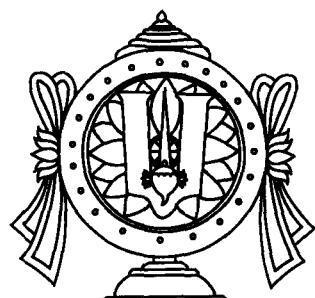
మం. హిరణ్యవర్ణా శుశ్చచయః పావకా యా సుజాతః క్షయపోయా స్విష్టఃః। అగ్నిం యా గర్భం దధిరే విరూపా స్తా న ఆప శ్వగ్నస్యోనా భవస్తు। యా పోగ్ం రాజ్యా వరుణో యాతి మధ్య సత్యాన్నమే ఆవ పశ్యన్ జనానామ్యా మధుశుచత శుశ్చచయో యాః పావకా స్తాన ఆపశ్వగ్నస్యోనా భవస్తు। యాసాం దేవా దివి కృణాస్మి భక్తం యా అన్తరిక్షే బహుధా భవస్తి। యాః పృథివీం పయసోన్నసి శుక్రాస్తాన ఆపశ్వగ్నస్యోనా భవస్తు। శివేనమా చక్కపో పశ్యతాప శ్శివయా తనువోపస్యోశత త్వచం మే సర్వగ్ం అగ్నిగ్ం రప్తుషదో హువేషో మయ్య వర్ణో బలమోజో నిధత్తు॥

మం. పవమాన స్మివర్ధనఃః పవిత్రేణ వి చర్చణఃః। యః పోతా సపునాతుమా పునస్తమా దేవజనాః। పునస్త మనవో ధియా। పునస్త విశ్వ ఆయవఃః। జాతవేదః పవిత్రవత్తు। పవిత్రేణ పునాహా మా। శుక్రేణ దేవదీయత్తు। అగ్నిక్రత్యాక్రత్యాక్రతుగ్ం రను। యత్తే పవిత్రమర్పిష్టాః। అగ్ని వితత మునరా। బ్రహ్మాతేన పునీమహేషా। ఉభాభ్యాం దేవ పవిత్తుః। పవిత్రేణ పవేన చా ఇదం బ్రహ్మా పునీమహేషా। వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యగాత్తు। యస్య బ్రహ్మా స్తమవో వీతపృష్ఠాః। తయా మదన స్నధమాద్యే

మా వయగ్గ స్వాము పతయోరయూణాము వైశ్వానరో రశ్మిభి రాయ పునాతు వాతః ప్రాజీనేషు
రోమ యో భూః ద్వావా పృథివీ పయసా పయోభిః బుతావరీ యజ్ఞియేమా పునీతాము బృహద్భు
స్పువితస్పుభిః వర్ణి శ్లోదైవ మన్మభిః అగ్నే దక్కేః పునాహి మా యేన దేవా అపునతా యేనాపో
దివ్యజ్గ్రషః | తేన దివ్యేన బ్రహ్మాణా ఇదం బ్రహ్మ పునీమహేా యః పావమానీ రథ్యతి | బుషి
భిస్పుంభృతగ్గం రసము సర్వగ్గం సప్రాతమశ్శాతి | స్వదితం మాతరిక్యనా | పావమానీర్యో అధ్యతి |
బుషిభిస్పుంభృతగ్గం రసము తస్మై సరస్వతి దుహే | క్షీరగ్గం సర్పిర్పుధూదకము | పావమానీ
స్వస్వయనీః | సుదుఫూ హి పయస్వతిః | బుషిభిస్పుంభృతో రసః | బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్గం
హితము | పావమానీర్యిశన్తు నః | ఇమం లోక మథో అముము | కామాస్ఫుమర్థయన్తు నః | దేవీర్క్షేవై
స్పుమాభృతాః | పావమానీ స్వస్వస్వయనీః | సుదుఫూహి ఘుతస్పుతః | బుషిభిస్పుంభృతో రసః |
బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్గం హితము | యేన దేవాః పవిత్రేణ | ఆత్మానం పునతే సదా | తేన సహస్ర
ధారేణ | పావమాన్యః పునముమా | ప్రాజ్ఞాపత్యం పవిత్రము | శతోద్వామగ్గం హిరణ్యయము | తేన
బ్రహ్మ విదో వయము | పూతం బ్రహ్మ పునీమహేా | ఇస్మాస్మినీతి సహమా పునాతు | సోమ
స్వస్తాన్య వరుణస్మిచ్యా | యమోరాజ్ఞా ప్రమృణాభిః పునాతుమా | జూతవేదా మోర్ఖయన్య
పునాతు ||

జతి పుణ్యహవాచన విధిః

అగ్నిముఖుమ్

ద్విరాచమ్య,

త్రిః ప్రాణానాయమ్య,

గోవిందం త్రి స్పంకీర్త్త.

“శ్రీగోవింద! గోవింద! గోవింద!

భగవదాజ్ఞయా

భగవదాజ్ఞా కైంకర్యాపం, కరిష్యమాణం వీతతే కర్మ

(కపనయన, వివాహం) కరిష్యే. ఇతి సంకల్పమ్.

రెండుసార్లు ఆచమనం చేసి,

మూడుమార్లు ప్రాణాయామం చేసి,

మూడు సార్లు గోవిందనామం పలికి

భగవంతుని ఆజ్ఞని అనుసరించి, మనం చేయవలసిన

బలమంత్రః-

భగవతో బలేన భగవతో వీర్యేణ భగవత్స్నేజసా

భగవతః కర్మణా భగవతః కర్మ కరిష్యామి.

భగవాన్ వాసుదేవః ప్రీణాతు.

ఇతి బలమంత్రమనుసంధాయ

శ్లో॥ స్వశేషభూతేన మయా స్వీయేః సర్వపరిచ్ఛాద్యః॥

విధాతుం ప్రీత మాత్మానం దేవః ప్రక్రమతే స్వయమ్॥

అగ్నిముఖ ప్రారంభః

(అగ్నిప్రతిష్ఠాపన చేయు స్థలమున గోమయముతో చతురప్రముగా (ఇషుమాత్రము) అలికి దానిపై జయ్యపు పిండితో 4 పలకలుగా ఉంచవలయును. దానిపీద రెండు దళలతో క్రింబి విధముగా గీయవలయును.)

యత్రాగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం, తత్త ఇషుమాత్రం, సర్వతశ్చతురప్రశం గోమయేనోపవిష్య,

శైవత తండుల చూచ్చేన అరత్మిమాత్రం చతురప్రశం

స్థండిలం కల్పయత్వా,

తత్త ఉదగపవర్గం దక్షిణారంభం

ప్రాచీః తిష్ఠోః రేఖాః,

పశ్చిమారంభం

దక్షిణమునుండి ఉత్తరమునకు సమాప్తియగునట్లు 3 గీతలను

పశ్చిమమున ప్రారంభించి తూర్పు అర్పముగా గీయ వలయును.

1) సంకల్పము చెప్పునపుడు ఏవిధముగా కూర్చొన వలయునో విష్ణుకేన పూజయిందు చెప్పబడినది. సంకల్పము గూడ అచట గలదు.

ప్రాగపవర్గం ఉదీచిః తిప్రోరేభాః,

దర్శాదినా అంగుష్ఠ అనామికాభ్యాం

ప్రాదేశమాత్రం లిఖితాః

తత్ తన్వస్య,

అధిరవోక్ష య, దర్శాదికం నైర్యత్యాం నిరస్య.

అప ఉపస్యుత్య,

“ఓం భూర్భువస్తువరోం” ఇతి వ్యాహృతి
త్రయేణ అగ్నిం ప్రతిష్టాప్య.

అగ్న్యానయ పాత్రే అక్షతోదకం నిక్షిష్య, యాజ్ఞీయైః

ఇంధనైః ధమన్యాదినా అగ్నిం ప్రజ్ఞాల్య,

పరి సమూహ్య.

అవోక్షణ తోయశేషం ప్రాగుదగ్ం ఉత్సుజ్య.

అన్యజలం అన్యస్మిన్పాత్రే ప్రాక్ ఉదగ్ం యథా
పరిస్తరణాత్ బహిస్యాత్ తథా నిధాయ,

ప్రాగగ్రీః దర్శారగ్నిం పరిస్పుణాతి.

పశ్చిమమున ప్రారంభంచి తూర్పున సమావ్యి యగుసట్లు 3
గీతలను, దక్షిణము నుంచి ఉత్తరాగ్రములుగా స్థండిలమునై
గీయవలయును.

ఈ గీతలను అంగుష్ఠ అనామికలతో పట్టుతోనిన దర్శాదులతో
గీయ వలయును.

ప్రాదేశమధ్యగా చాదిన బ్రోటన ప్రేమిసుండి చూపుడు వేలు చివర
వరకు.

స్థండిలముందు అల్లేఖన దర్శలను తూర్పు అగ్రముగా ఉండి

శ్రోక్షణ జేసి, దర్శలను సైరుతి దిక్కున ఉంచవలెను.

నీటిని స్పృశించవలయును.

అగ్నిని ఇత్తడిగాని, వెండిగాని పశ్చిములో ఉండి మూతపేసి
తీసుకొని రావలయును. ఇతర ఇనుము, స్నీల్ పశ్చిములు
పనికిరావు. వ్యాప్తాతులతో అగ్నిప్రతిష్టాపన చేయ వలయును.

అగ్నిని తెచ్చిన పశ్చిముందు అక్షతలతో గూడిన ఉదకమును
చల్లవలయును.

యజ్ఞమునకు ఉపయోగపడు సమిధలతో (ముత్తి, నేరేడు,
చండ్ర, మోదుగు, రావి మొం) వెదురు గొట్టముతో (లేక
విసంకర్తతో) అగ్నిని జ్యులచేయ వలయును.

అగ్నియందు చెబలన సమిధలను దగ్గరగా చేర్చి

శ్రోక్షణ చేసేన జలమును తూర్పుదిక్కున గాని ఉత్తర దిక్కునగా
పాశియవలయును.

వేరొక పాత్రయందు నీటిని (ప్రమిదయందు) పరిస్తరణకు
పెలుపలవైపు ఉండుసట్లు తూర్పు దిక్కున ఉంచవలయును.
దీనిని ప్రాక్తీయ”మందురు.

16 దర్శలతో కట్టిన కూర్చును పరిస్తరణ యందురు.

ప్రాగుదగ్గైర్మా, ప్రాక్ పశ్చాచ్చ ఉదగ్గ్రాన్
అభితః ప్రాగ్గ్రాన్ ఛోడశ దర్శాన్ అగ్నేః
ప్రాగాదిప్రదక్షిణం పరిస్తీర్య

దక్షిణానుత్తరాన్ ఉత్తరానధరాన్ కృతాప్

ఉత్తరేణగ్నిం ప్రాగ్గ్రాన్ దర్శాన్ సగ్గిస్తీర్య.

తేషు ద్వంద్వంన్యంచి అధోముఖాని
పాత్రాణి ప్రయునక్తి దేవ సంయుక్తాని

సక్కదేవ మనుష్య సంయుక్తాని

తేషు దర్శ్యజ్య పాత్రే

తత్పురస్తాత్ ప్రోక్షణ పాత్ర ప్రణీతి పాత్రే

తత్పురస్తాత్ అరత్తి మాత్రం, పాలాశం భాదిరం
వా పరిధితయ్యా,

ప్రాదేశ మాత్రాః సప్తదశ తాదృశ
సమిధశ్చ దర్శ్యః సన్మహ్యః.

అటువంచీ పరస్తరాణములను, తూర్పువైపున ఉత్తరాగ్రముగాను
దక్షిణ ప్రక్క తూర్పులగ్రముగను, పశ్చిమమున ఉత్తరాగ్రముగను,
ఉత్తరమున తూర్పు అగ్రముగను ప్రదక్షిణ క్రమముగా ఉంచ
వలయును.

దక్షిణమువైపు పరిస్తరణను తూర్పు పశ్చిమ ముల వైపునున్న
పరిస్తరణలకు వైస ఉండునట్టును ఉత్తరము వైపునున్న పరిస్తరణను
తూర్పు పశ్చిమమువైపులనున్న పరిస్తరణలకు క్రిందయుండునట్టును
ఉంచ వలయును.

అగ్నికి ఉత్తరమున శ్రీగ్రములుగా 12.12 దధ్మలను రెండు
పంచులుగా ఉంచ వలయును.

దేవసంయుక్తములనగా: దధ్మాదులు. వీటిని రెండు రెండు
చూపున ఒక్కసాంగనే అధోముఖములుగా కుండం ప్రక్షనగల
దధ్మలవై అధోముఖములుగా బోల్లించ వలయును.

మనుష్య సంయుక్తములనగా హోండ్ అశ్వ వస్తాదులు. వీట
న్నింటిని ఒక్కసారే పక్కములో పెట్టి ఉండాలి. రెండవ దధ్మల పంక్తిపై
వాటియందు దక్షిణమున దల్మి - (స్వత్క), ఉత్తరమున ఆజ్ఞపాత్ర

వాటికి తూర్పువైపున దక్షిణమున ప్రోక్షణ పాత్ర ఉత్తరము ప్రక్క
ప్రణీతిపాత్రసు (దీనినే పూర్ణపాత్రయని యందురు.)

వాటికి తూర్పువైపున దక్షిణమున జధ్మమును ఉత్తరమున జితర
దల్మిని (స్వతం) ఉంచవలయును. ఇతర దల్మిని (స్వతం) ఇతర
దల్మి ఉపస్తరణ లభించులపు జిధ్మమ్మాగా ఉపయోగించ.

మోచేతినుండి లనామిక పశ్చంతము కొంచెములాపుగా
ఉండెడిదిసమిథ. మోచేతినుండి మధ్యమవేలితో సమానమైనన్నగా
ఉండు సమిథ మోచేతినుండి చిట్టికెన్టైలుతో సమానమైనన్నగా
ఉండు సమిథ. ఈ మూడింటిని “పరిధత్తయ” మందురు. వీటిని
ప్రాదేశమూత్ర ప్రమాణముగల 17 సమిధలతోకలిపి దధ్మలతో
కట్టువలెను. దీనినే “ఇధ్మ” మందురు.

వీషం విధ-ఇధ్య దర్శ్యచ ।

ద్వంద్వమవాచీం దక్షిణోదంచీ సాదయేత్ ॥

శలలీ మౌంజీ లాజాదీంస్తు సర్వాన్
దేవసత్త్రత్తరతః యంగపదేవ సాదయేత్ ॥

సమౌ అచ్ఛిన్నాగ్రో ప్రాదేశ మాత్రా
దర్శ్య కాష్టాదినా భిత్తా

అప ఉపస్పృశ్య ॥

తయోః మూలా దారభ్య ఆగ్రాదధ్యిరువ్యుజ్య,

పవిత్రీకృత్యా

(అపరేణగ్నిం : అగ్నేః పశ్చాత్)

అపరేణగ్నిం దర్శ్యమ నిహితే
ప్రోక్షణపాత్రే నిధాయ

అప అనీయ

ఉత్తానయోః దక్షిణవామయోః పాణ్యోః
అంగుష్ఠానామికాభ్యాం పవిత్ర మూలాగ్రే గృహీత్యా

పవిత్రాభ్యాం ఉదగ్రాభ్యాం
ప్రాగపవర్గం త్రిరుత్ప్యాయ

ఈ విధముగ కట్టిన ఇష్టమును దక్షిణమున 'ఉత్తరమున ఇతర
దర్శిని ఉంచవలెను.

ఈ విధముగా రెండు రెండు పాత్రలను, అధో ముఖములుగా,
దక్షిణ ఉత్తరములుగా ఆసాదించవలయును.

ఏదు పంచిముల్లు మౌంజీపేలములు మొదలగు "మస్తుప్య
సంయక్త" ములను అస్తించేసి పక్షేమందు ఉండి దేవపాత్ర
లగు దర్శాదురులకు ఉత్తరమున దర్శలు వరచి వాటిపై
జక్కసాలిగనే ఉంచవలెను.

శ్రాదేశమాత్ర ప్రమాణముగలిగి అగ్రములు
గల్గిన రెండు దర్శలను పుల్లతోగాని, పక్షేపు
అంచుచేతగాని తుంపి" (గోళ్ళతో తుంప రాదు).

సిటిని స్ఫురించాలి.

ఆ సిటితో మొదలు నుండి అగ్రము వరకు తడిపి
వాటిని పవిత్రముగా చేయవలయును.

అగ్నికి ఉత్తరము వైవున నున్న ప్రోక్షణపాత్రను అగ్నికి
ప్రదక్షిణముగా (తనకు అగ్నికి మధ్యగా.) అగ్నికి ప్రోక్షిమమున
ఉత్తరాగ్రములుగా ఉంచబడిన దర్శలను తీసుకొని వచ్చి
ఉంచబడ్డ దర్శలను ఉండి

దానియందు ఉత్తరాగ్రముగా పవిత్రము నుంచి, దానియందు
సిటిని పాశిని

రెండు చేతులను తిరగపేసి రెండింది శ్రీంతిశ్రీతోను
అనామికలతోను ఉత్తరాగ్రముగనుస్తు పవిత్రమును కుడిచేతితో
పవిత్రపు మొనలు ఎడముచేతితో పవిత్రాగ్రమును పట్టుకొని
పడమటనుండి తూర్పుకు ఓసార్పు సిటి యందు ప్రాయ వల
యును.

1) అపరేణగ్నిం అగ్నేః పశ్చాత్ / అగ్నికి ప్రోక్షిమమున

పాత్రాణ్యత్తానాని కృత్యా
విప్రస్వే ఇధ్యం సర్వాఖ్యః తాఖ్యః
అధ్యః పవిత్రపాణిః త్రిః ప్రోక్ష్య¹

అపరేణగ్నిం పవిత్రాంతర్వితే పాత్రే

అప ఆనీయ.

ఉదగ్గ్రాభ్యం పవిత్రాభ్యం త్రిరుత్స్వాయ,
సమం ప్రాణైర్ధ్వత్యా.

ఉత్తరేణగ్నిం దర్శిషు సాదయత్యా,

పవిత్ర మాదాయ, ఆజ్యపోత్రే నిధాయ,

దర్శ్యః ప్రచ్ఛాద్య,

బ్రాహ్మణం దక్షిణతో దర్శిషు సాదయత్యా.

“అస్మిన్ ప్రకృత పశోమకర్మణి
‘బ్రహ్మణే నమః’ ఇదమాసనమ్.
ఆవాహనాది షోదశోపచారాన్ సమర్యా,
బ్రహ్మణ మావాహయామి

అగ్నికి ఉత్తరమున బోల్లించి ఉంచిన పాత్రలను తిరగవేసి

ఇద్దుమునకు కట్టిన దర్శలక్ష్మను విష్ణు

ప్రోక్ష్యః పాత్రయందున్న పవిత్రమును “చేత పట్టుకొని” ఆ నీటిని పూర్తిగా చేతిలోనికి తీసుకొని ‘దర్జ్యాలి’ పాత్రల మీద తిరగవేసిన చేతితో 3 సార్లు ప్రోక్షించాలి.

ప్రోక్ష్యః పాత్రను తనముందు దర్శలమీద దక్షిణప్రత్కృగా నుంచి అగ్నికి ఉత్తర ప్రత్కున్న ప్రసీతి పాత్రను అగ్నికి ప్రదక్షిణముగా తీసుకొని వచ్చి అగ్నికి పడమట బిక్కున (తన ముందు) దర్శలపై నుంచి అందు పవిత్రములనుంచి అందు పవిత్రము నుంచి నీటిని పాశియాలి.

అందు పవిత్రము నుంచి నీటిని పాశిసి

ఉత్తరాగ్రమగు పవిత్రముతో 3సార్లు పడమట వైపునుంచి తూర్పునకు నీటిని తోయ వలయును.

ఆ పాత్రను హృదయసమాసముగా పైకి ఎత్తి.

అగ్నికి ఉత్తరమునన్న పాత్రాసాదనాది దర్శలకు ఉత్తరము వైపున 12 దర్శలు ఉంచి వాటి మీద ఆ పాత్రనుంచి.

దానియందలి పవిత్రమును ఆజ్ఞాపాత్ర యందుంచి

ప్రసీతి పాత్రను కి దర్శలతో ఆచ్ఛాదించి

అగ్నికి దక్షిణము వైపున 3 దర్శలచే బ్రహ్మకు అసనమిచ్చి కూర్చుండబెట్ట వలయును.

అభితలతో బ్రహ్మను ఆవాహనచేసి

16 ఉపదారములతో పూజచేయవలయును.

బ్రహ్మను ఆవాహన చేసి.

1) ప్రోక్ష్యః = తేట్టు అగ్రముల వైకుంచి చల్లట అవోక్ష్యః క్షు తేట్టు క్రిందికుంచి చల్లట

ఆజ్యం విలాప్య.

అపరేణగ్నిం పవిత్రాం తర్మితాయాం

ఆజ్యస్థాల్యం ఆజ్యం నిరూప్య,
ఉద్దిచేం గారాన్ నిరూప్య,

పేష్ట్వధిత్రిత్య.

జ్వలతా తృణేన ఉల్మకేన వా అవద్యత్య

ద్వే దర్శాగ్రే ప్రచ్ఛిద్య, అప ఉప స్పృశ్య

ప్రక్కాశ్య - ప్రత్యస్య త్రిః పర్యగ్నిం కృత్యా

ఉదగుద్వాస్య. అంగారాన్ ప్రత్యాప్య.

ఆజ్యస్థాలీం స్ప్యస్య పురస్తాన్నిధాయ

ఉదగ్రాభ్యం పవిత్రాభ్యం పునరాఘారం
ఆజ్యం త్రిరుత్స్యాయ,

నేతిని వైబికాగ్నియందు కాచి,

అగ్నికి ప్రదక్షిణముగా తీసుకుప్పు, పడమర

దిక్కున పవిత్రముతో గూడిన ఆజ్యపాత్ర యందు ఆజ్యము నుంచి
అగ్నియందలి ఉత్తరమునమ్ము ఎళ్లని నిష్పము పరిస్తరణలక్షింద
భాగమునుంచి ఉత్తరం వైపు బయటకు తీసి (దానిని
'నిరూధాగ్ని' అంటారు.)

అగ్ని సంస్కారము ఉత్తరము వైపునే చేయుట ('ఆపస్తంబ
సముతము అశ్వలాయన సముతము గూడ అయియున్నది.)
ఆజ్యపాత్రము వాటిమీద పొత్తను ఉంచి

వెలిగించిన దర్శనుగాని అగ్నియందలిమండుతున్న కొరివితో
గాని ఆజ్యమున ప్రతిథిలింప జేయాలి. స్పండిలంలోని కొదివితో
గాని, లేక దర్శతో స్పండిలంలోని అగ్నిలో కాల్చిగాని.
'అవద్యేతనం' చేస్తే, అట కాగానే, ఆ దర్శలనుగాని, కొలవిని
గాని నైబుయిలో పారవేయాలి. బయటకు తీసిన 'నిరూధాగ్నిలో
కాల్చి, అవద్యేతనం చేసేసచే ఆ నిరూధాగ్నిలోనే వాటిసి వేయాలి.

రెండు దర్శాప్రములను కాషాయికముతో తుంపి నీటిని స్పృశించి,
స్పండిలంలోని అగ్నిని 'అనిరూధాగ్ని' అంటారు. స్పండిలం లోని
పరిస్తరణ పైకి తెచ్చిన అగ్నిని 'నిరూధాగ్ని' అంటారు.

తుంపిన దర్శలను క్రిందనుంచి పైకి తడిపి ఆ దర్శకొసలను
ఆజ్యపాత్రలో నుంచి రెండు దర్శలను స్పండిలంలోని అగ్నిలో
వెలిగించి ఆజ్యపాత్ర చుట్టును 3సొర్లు త్రిప్తి నైబుయిలియందు
వేయాలి. ఆజ్యపాత్రము అగ్నికణముల మీద నుంచి.

ఉత్తరదిక్కును దింపి, అగ్నికణములను పరిస్తరణలక్షిందనుండి
తీసి 'అగ్ని'లో చేర్చవలయును.

ఉత్తరము వైపునున్న ఆజ్యపాత్రము అగ్నికి ప్రదక్షిణముగా
తీసుకొని వట్టి తనముందున్న దర్శలపై ఉంచి.

రెండు చేతుల అంగుష్ఠ అనామికలతో ఆజ్యపాత్రలో
ఉత్తరాగ్రములుగా నున్న దర్శలను పట్టుకొని ఆజ్యములో
తూర్పునుండి పశ్చిమమునకు తెచ్చి మరల తూర్పునకు సమాప్తి
యగుసట్లు 3సొర్లు త్రిప్తివలయును.

పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య, అప ఉపస్సుశ్చ,
ప్రాగ్గ్రమగ్నౌ ప్రహృత్య.

యేన జూహోతి, తదగ్నౌ ప్రతితప్య,

త్రిభిః దర్శిః సమృజ్యై, పునః ప్రతితప్య.

ప్రోక్ష్య నిధాయ

దర్శాన్ అధ్యి స్గీస్పుశ్చ, అగ్నౌ ప్రహరతి.

స్ఫవిషో మధ్యమః అణీయార్ద్రాహీయాన్ దక్షిణార్థః

అణీషో ప్రాసిష్ట ఉత్తరార్థః

పరిథీన్ అన్యోన్యం స్గీస్పుష్టాన్ కృతాప్
ద్వే అఘూర సమిథో మధ్యమం పరిథి ముహస్పుశ్చ.
దక్షిణముత్తర మాదధాతి

అగ్నిం పరిషించతి 'అదితేను మన్యస్స'
ఇతి దక్షిణతః ప్రాచీనం

'అనుమతేను మన్యస్స' ఇతి ఉత్తరతః ప్రాచీనం

'సరస్వతేను మన్యస్స' ఇతి ఉత్తరము ప్రాచీనం

పవిత్ర దర్శల ముడి విష్ణు తడిపి, దులిపి, తూర్పు అగ్రములుగా
అగ్నియందు ఉంచ వలయును.

పశోమసాధనములగు దర్శీ(స్వీక్రి) ఇతర దర్శులను (స్వపం)
(స్వీక్రి-స్వీతములను) అగ్నియందు కాచి (పెచ్చబెట్టి).

3 దర్శలతో తుడిచి మరల కాది,

ప్రోక్షణ పాత్రయందలి జలముతో ప్రోక్షించి, అజ్ఞపాత్రకు
దక్షిణమున ప్రథాన దర్శని (స్వకృష్టును) అజ్ఞపాత్రకు ఉత్తరమున
ఇతర దర్శని (స్వపమును) ఉంచవలయును.

ఆ తుడిచిన దర్శలను నీటికి స్పృశింపజేసి, అగ్నిలో ప్రాగ్గ్రము
లుగా ఉంచవలయును. (శమాః వలధ్వర్దే) వివాహా,
ఉపవస్యాన, సమావర్తన, నీమంత, చోల, గోదాన,
ప్రాయస్తీతుములందు జడ్యంలోని పాండుగుగ నుండు 3 సమిధ
లను 'శమ్యలు' అందురు. ఇతర చేట్లలో ఉపాకర్ష స్నాతకాది
ప్రతాలలో 'పరిధులు' అందురు.

ఖావుగ నుండు మధ్యమ ప్రమాణంగల వలధిని తన ముందు
అగ్నికి పశ్చిమం ప్రక్కన ఉత్తరాగ్రముగను,

సన్మగా, పాండుగగానున్న వలధిని అగ్నికి దక్షిణం వైపున
ప్రాగ్గ్రముగను, పాట్టిగా సన్మగానున్న వలధిని ఉత్తరం వైపున
ప్రాగ్గ్రముగను ఉంచవలయును.

ఈ మూడును ఒక దానితోనొకటి తగులుచుండ వలయును.

ఇడ్యంలోంచి రెండు సమిధలను తీసి, అగ్నికి తూర్పుపైపున
ప్రాతీయ పాత్రకు దక్షిణమువైపున ఒకదానిని ఉత్తరమున
ఒకదానిని వెట్టవలయును.

అగ్నికి దక్షిణము ప్రక్కన పశ్చిమమునుండి తూర్పునకును

అగ్నికి పశ్చిమము వైపున (తనముందు) దక్షిణము నుండి
ఉత్తరమునకును;

అగ్నికి ఉత్తరము వైపున పశ్చిమము నుండి తూర్పునకును

‘దేవ సవితుః ప్రసువ’ ఇతి సమంతం
ఇతి అగ్నిం పరిషిష్ట్య,

అగ్నిమలంకృత్య.

అగ్నయే నమః, జాతవేదనే నమః,
సవోజనే నమః, అజిరాప్రభవే నమః,
వైశ్వానరాయ నమః, నర్యాపనే నమః,
పట్టిరాధనే నమః, విసర్పిణే నమః,
శ్రీ యజ్ఞ పురుషాయ నమః.
ఇధ్య మాదాయ । ఆజ్యే నాభ్యజ్య.

“అస్మిన్ ప్రకృత హాముకర్మణి బ్రహ్మాన్! ఇధ్యమాధాన్యే.”

“ఆధత్ము” తూష్ణీం ఇధ్యం ఆధాయ,
కరాభ్యాం ఇధ్యమూలం పరామృశ్య,
ప్రజాపతిం మనసా ధ్యాయన్ ఆఘూరో ఆఘూరయతి
ఇతర దర్శిమాదాయ ఆజ్యం గృహీత్వా,
(‘ప్రజాపతయ ఇదం’)

ఉత్తరం పరిధిసంధిం అస్వహృత్య.

అగ్నికి చుట్టును ప్రద్యుషింముగా ప్రారంభంచి మరల తూర్పునకు
సమాప్తియగు నట్టును కూర్చుతో తీర్థము చల్లవలయును.
పరిషీచనము చేయునపుడు ప్రశ్నణపాత్రను ఎడమచేతితో
స్ఫురించుచూ కుడిచేతితో పరిషీచన చేయవలయును.

అగ్ని అలంకరణ, యజ్ఞరామ్యకమున అరుణంలో చెప్పిన
ప్రకారముగా ఇంట గలదు. (య. 18 అను. 72. పనస) ఈ
అగ్పలంకరణ కొందరు మంత్రాంతరములను చెప్పుచూ
అలంకరించుదురు. హాటికి వినియోగము. అపస్తంబ
సమ్మతముకాక ఇతర లేదా గృహ్య సమ్మతమనుటచే దానిని
గ్రహించుటిందు.

తూర్పున మొదలు ఈశాస్త్రము వరకు 8 దిక్కులయిందు ఈ
వాక్యములు చెప్పుచూ అక్షతలుంచవలెను.

అనునపుడు ఒక సమిధను అగ్నిలో ఉంచవలెను.

ఇధ్యమును తీసుకొని (15 సమిధల కట్టను) ఇతర దర్వితో
అజ్యము తీసుకొని తడిపి

కర్త ఈ విధముగా బ్రహ్మినుజ్ఞకే బ్రహ్మను ప్రార్థించి, ‘ప్రకృత’
అనుచోట అయి కర్త పేరు చెప్పువలయును. (చోలాది)

ఈ విధంగా బ్రహ్మ చెప్పిన తరువాత ఇధ్యమును అగ్నిలో ఉంది.

రెండు చేతులతో సమిధలను దగ్గరగా చేర్చి.

ప్రజాపతిని మనుస్మరించి ధ్యానము చేయుచూ అపూర
హాములు చేయ వలయును.

ఇతర దర్వితో అజ్యము తీసుకొని,

వాయష్మమూల నుంచి అగ్నియ మూలకు అగ్నిలో ధారపడు
నట్టు నేతిని ఉంచి, “ప్రజాపతయ ఇదం” అని అనవలయును.

దక్కిణాప్రాంచం బుజుగ్గిం సంతతం జ్యోతిష్పుత్రా
ఆఫూర మాఫూరయన్ సర్వాణి ఇధ్యకాప్సాని సగ్గిస్పర్శయతి.

ప్రజాపతయ ఇదం -

ఈ ఆజ్ఞామితులను ఎడమ చేతితో ఆజ్ఞ పోత్తును స్పృశించుచూ
కుచిచేతితో చేయ వలయును.

“ఇంద్రాయేదం” ఇతి దక్కిణం పరిధి పరిధిసంధిం
అన్వపచ్చత్వం,

మం॥ ప్రాంచ ముదంచం బుజుగ్గిం సంతతం జ్యోతిష్పుత్రా
ఆఫూర మాఫూరయన్ సర్వాణి ఇధ్యకాప్సాని
సగ్గి స్పిర్శయతి

పిష్టుట ప్రధాన దల్వాతో నెతిని తీసుకొని నైర్మతి మూల పరిధి
సంభి నుండి ప్రారంభించి తికాస్యమూల పరిధి సంభి వరకు
అజ్ఞమును ధారగా ఉంచవలెను. ‘ఇంద్రాయేదం’ అని చెప్పు
వలయును.

అథ ఆజ్యభాగో జుహోతి । ‘అగ్నయే స్వాహ’।
ఉత్తరాధ్య పూర్వాధ్య అగ్నయ ఇదం’

అగ్గిలో ఈశాస్త్రప్రత్యాన అపుతిని ఉంచవలయును.

‘సోమాయ స్వాహ’। దక్కిణాధ్య పూర్వాధ్య
‘సోమాయ ఇదం’ ।

అగ్గిలో అగ్నేయ ప్రక్షన అపుతిని ఉంచవలయును.

సమం పూర్వేణ చరుకర్మను ఉపాకర్మపతేషు చ
అగ్ని మధ్య “అగ్నయే స్వాహ”
ఇతి ముఖాహుతిం జుహుయాత్.

చరు పణిము కలిగిన చోటను ఉపాకర్మ పణిము నందు,
త్రతములయిందు, అగ్నయేస్వాహ లని లగ్గిముధ్యమున
ముఖాహుతి చేయవలయును. దీనినే ముఖాహుతి
యిందురు.

(నముఖం పుగ్గింసువనాగార ప్రవేశయాః)

గృహ ప్రవేశ, పుగ్గింసువనములయిందు ముఖాహుతి లేదు.

యథోపదేశం ప్రధానాహుతీః జుహుయాత్

తరువాత ఆయా కర్మలకు తగిన ప్రధానాహుతులు
చేయవలయును. వివాహమున పిారణ్ణ నామక పశ్చిమ జిహ్వ
యిందు జాతకర్మయిందు కనక నామక మధ్యమజహ్వయిందు
ఉపనయన ఇత్యాది కర్మలచర్చనీయాంశ మందు చూడాలి.

ప్రాణానాయమ్ -

మం॥ ఓం భూః ఓం భూమః ఓగ్గిం సువః, ఓం మహః ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్గిం సత్యం
ఓం తత్పువితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।
ఓమాపో జ్యోతిరసోఽమృతం బ్రిహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్॥
సంకల్ప పూర్వోక్త... తిథో కర్మ సముద్ధరం
జయాది హోమం కరిప్యే. ఇతి సంకల్ప,

జయాదయః

చిత్తం చ స్వాహా చిత్తాయేదమ్ | చిత్తిశ్ను స్వాహా | చిత్యై ఇదమ్ | ఆకూతం చ స్వాహా |
 ఆకూతాయేదమ్ | ఆకూతిశ్ను స్వాహా | ఆకూత్యై ఇదమ్ | విజ్ఞాతం చ స్వాహా | విజ్ఞాతాయేదమ్ |
 విజ్ఞానం చ స్వాహా | విజ్ఞానాయేదమ్ | మనశ్ను స్వాహా | మనస ఇదమ్ | శక్వరీశ్ను స్వాహా |
 శక్వరీభ్వై ఇదమ్ | దర్శశ్ను స్వాహా | దర్శాయేదమ్ | పూర్వమాసశ్ను స్వాహా | పూర్వమాసాయేదమ్ |
 బృహచ్ఛు స్వాహా | బృహత ఇదమ్ | రథంతరం చ స్వాహా | రథంతరాయేదమ్ |
 ప్రజాపతిర్థయనిందాయ వృత్తేష్టి ప్రాయచ్ఛమ్గ్రః పృతనాజ్యేష్టు త్సైష్టి విశస్నమనమంత
 సర్వస్ను ఉగ్ర సహి హవ్యే బుభూవ స్వాహా | ప్రజాపతయ ఇదమ్ | అగ్నిర్యాతానా మధిపతి
 స్నమావత్వస్నీన్ బ్రహ్మ న్నస్నీన్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | అగ్నయ ఇదమ్ | ఇంద్రో జ్యోషానా మధిపతి స్నమావత్వస్మీన్ బ్రహ్మ
 న్నస్మీన్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా |
 ఇంద్రాయేదమ్ | యమః పృతివ్యా మధిపతి స్నమావత్వస్మీన్ బ్రహ్మ న్నస్మీన్ క్షత్రేస్యా |
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | యమాయేదమ్ |
 వాయురంతరిక్త స్యాధిపతి స్నమావత్వస్మీన్ బ్రహ్మ న్నస్మీన్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం
 పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | వాయవ ఇదమ్ | సూర్యో దివోధిపతి
 స్నమావత్వస్మీన్ బ్రహ్మ న్నస్మీన్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | సూర్యా యేదమ్ | చంద్రమా నక్తత్రాణా మధిపతి స్నమావత్వస్మీన్
 బ్రహ్మ న్నస్మీన్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్
 స్వాహా | చన్మమన ఇదమ్ | బృహస్పతి ర్ఘృహ్మాణోధిపతి స్నమావత్వస్మీన్ బ్రహ్మ న్నస్మీన్
 క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా |
 బృహస్పతయ ఇదమ్ | మిత్రస్సత్యానా మధిపతి స్నమావత్వస్మీన్ బ్రహ్మ న్నస్మీన్ క్షత్రేస్యా |
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్సీన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | మిత్రా యేదమ్ |
 వరుణోపా మధిపతి స్నమావత్వస్మీన్ బ్రహ్మ న్నస్మీన్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా

ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా వరుణాయేదమ్ | సముద్రసోన్ త్యానా మధిపతి
 స్పమావత్యస్కున్ బ్రహ్మన్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | సముద్రాయేదమ్ | అన్నగ్ ఽ సామూజ్యానా మధిపతి స్పమావత్యస్కున్
 బ్రహ్మన్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్
 స్వాహా | అన్నాయేదమ్ | సోమ ఓషధీనా మధిపతి స్పమావత్యస్కున్ బ్రహ్మన్నస్కున్ క్షత్రేస్యా
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | సామాయేదమ్ |
 సవితా ప్రసవానా మధిపతి స్పమావత్యస్కున్ బ్రహ్మన్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం
 పురోధాయా ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | సవిత ఇదమ్ | రుద్రః పశ్వానా
 మధిపతి స్పమావత్యస్కున్ బ్రహ్మన్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్
 కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | రుద్రాయేదమ్ | అప ఉపస్వాశ్యా | త్వష్టా రూపాణా
 మధిపతి స్పమావత్యస్కున్ బ్రహ్మన్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్
 కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | త్వష్టా ఇదమ్ | విష్ణుః పర్వతానా మధిపతి
 స్పమావత్యస్కున్ బ్రహ్మన్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా | విష్ణువ ఇదమ్ | మరుతో గణానా మధిపతయ స్తోమావత్యస్కున్ బ్రహ్మ
 న్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా
 మరుద్భ్య ఇదమ్ | పితరః పితామహః పరేవరే తతాస్తతామహా ఇహమావత | అస్కున్ బ్రహ్మ
 న్నస్కున్ క్షత్రేస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా ముస్కున్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా
 మంత్రోక్తా దేవతాభ్య ఇదమ్ | అప ఉపస్వాశ్యా | బుతాషాదృతధామగ్నిర్గంధర్వస్పాయషధ
 యోప్నరస ఉర్జోనామ స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మై
 స్వాహా | తాభ్యస్యాం స్వాహా | ఓషధీభ్యో పురోభ్య ఇదమ్ ||
 సగ్ ంహాతో విశ్వసామా సూర్యో గంధర్వస్స్య మరీచయోప్నరస ఆయువో నామ స ఇదం
 బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మై స్వాహా | సూర్యాయ గంధర్వ
 యేదమ్ | తాభ్యస్యాం స్వాహా | మరిచిభ్యో పురోభ్య ఇదమ్ ||

సుషుమ్నమ్మార్యరజ్ఞశ్చంద్రమా గ్రహమ్యప్రస్తుత్య సక్తత్రాణ్యప్నరసో బేకురయో నాము స ఇదం
బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాంతు తస్మై స్వాహా చంద్రమసే గంధర్వ
యేదమ్ | తాభ్యసాంవ్యహా | సక్తతేభ్యోప్నరోభ్య ఇదమ్ ||

భూజ్యస్మిప్రస్తో యజ్ఞో గ్రహమ్యప్రస్తుత్య దక్షిణా అప్సరసస్వవా నాము స ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాతు
తా ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాంతు తస్మై స్వాహా | యజ్ఞాయ గంధర్వయేదమ్ | తాభ్యసాంవ్యహా |
దక్షిణాభ్యోప్నరోభ్య ఇదమ్ ||

ప్రజాపతిర్యశ్వకర్తా మనో గ్రహమ్యప్రస్తుత్యర్థాన్మాన్యప్నరసో వహ్నయో నాము స ఇదం
బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాంతు తస్మై స్వాహా | మనసే గంధర్వయేదమ్ |
తాభ్యసాంవ్యహా | బుక్కామభ్యోప్నరోభ్య ఇదమ్ ||

ఇందో విశ్వవ్యచా వాతో గ్రహమ్యప్రస్తుత్యహాప్నరసో ముదానాము స ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాతు
తా ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాంతు తస్మై స్వాహా | వాతాయ గంధర్వయేదమ్ | తాభ్యసాంవ్యహా |
అదోభ్యోప్నరోభ్య ఇదమ్ ||

భువనస్యపతే యస్యత ఉపరి గృహా ఇహ చా స నో రాస్యజ్యానిగ్ం రాయపోషగ్ం సువీ
ర్యగ్ం సంవధ్నరీణగ్గస్మిగ్గస్వాహా | భువనస్య పత ఇదమ్ |

పరమేష్యధిపతిర్యైత్యర్గంధర్వమ్యప్రస్తుత్య విశ్వమప్నరసో భువో నాము స ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం
పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాంతు తస్మై స్వాహా | మృత్యవే గంధర్వయేదమ్ |
తాభ్యసాంవ్యహా | విష్యస్మాప్నరోభ్య ఇదమ్ ||

సుక్కతిస్మిభూతిర్భుద్రకృథువరావ్న పర్షణో గ్రహమ్యప్రస్తుత్య విద్యతోప్నరహో రుచో నాము స
ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాంతు తస్మై స్వాహా | పర్షన్యాయ
గంధర్వయేదమ్ | తాభ్యసాంవ్యహా | విద్యదోభ్యోప్నరోభ్య ఇదమ్ ||

దూరేహాతిరమ్మాడయో మృత్యుర్గంధర్వమ్యప్రస్తుత్య ప్రజా అప్సరసో భీరువో నాము స ఇదం బ్రహ్మ
క్కత్తత్తం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్కత్తత్తం పాంతు తస్మై స్వాహా | మృత్యవే గంధర్వయేదమ్ |
తాభ్యసాంవ్యహా | ప్రజాభ్యోప్నరోభ్య ఇదమ్ ||

చారుః కృపణకాశీ కామో గంధర్వసస్యధయోఘ్నరసశ్చోచయంతీ ర్మాము స ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మై స్వాపో కామాయ గంధర్వయేదమ్ |
తాభ్యస్మాన్వాపో ఆదిభోయప్సరోభ్య ఇదమ్ ||

స నో భువనస్యపతే యస్య త ఉపరి గృహో ఇహా చా ఉరు బ్రహ్మణ్ణస్మై క్షత్రాయ మహి శర్మ
యచ్ఛ స్వాపో || భువనస్య పత్యై బ్రహ్మణ ఇదమ్ |

ప్రజాపతిం మనసా ధ్యాయన్.....

ప్రజాపతే న త్వ దేతా స్యన్యో విశ్వ జ్ఞాతాని పరి తా బభూవా యత్స్మాస్తే జాపుమ
స్తనో అస్తు వయగ్ంస్యము పతయో రయ్యాణగ్ంస్యపో ||

అగ్నయే స్విష్ట కృత ఇదం |

ఓం భూస్మాపో అగ్నయ ఇదమ్ |

ఓం భువస్మాపో వాయవ ఇదమ్ |

ఓగ్గం సువస్మాపో సూర్యయేదమ్ |

ఓం భూర్భువస్మివస్మాపో ప్రజాపతయ ఇదమ్ |

మం || యదస్య కర్మణోత్యరీచం యద్వా స్యానమీహో కరమ్ |

అగ్నిష్టధినివష్టక్రద్వాన్ త్వర్వగ్ సివష్టగ్ం సుపుతం కరోతు స్వాపో ||

అజ్యాహోమేషు సౌవిష్టకత హామానంతరం శమ్యా అపోహ్య,

అజ్య హామములయందు స్విష్ట కృత హామానంతరము
శమ్యులనబడు పరిథులను తీసి, వాటి మొదక్కను నీటిలో
ముంచి నైరుతియందు వడలి వేయవలెను.

ప్రతాదిషు ఆజ్యాభ్యక్తాన్ పరిధీన్ ప్రహృత్య.

త్రతములు, చరుహామములు ఉపాకర్షు త్రతములందు,
చరుహామములందు పరిథులను ఇతర దధ్యలతో ఆజ్యమున
తడిపి అగ్నిలో ఉంచవలయును. ఆజ్యంలో తడుపుటను
'లేపనం' అంటారు. పుంసపనంలో లేపనం అక్షరలేకుండానే
పరిథి ప్రహరణ చేయాలి. (ప్రవిధముగానో చూడండి)

మధ్యమం పరిధి మగ్ని ప్రహృత్య,
అన్యో హస్తాభ్యాం యుగపత్తే ఆదాయ
ఉత్తరార్థస్య అగ్ర మంగారేషు ప్రవేశ్య. ప్రహృత్య

(నాత్ర అఘార సమిథయోః ప్రహోరః, అహో హోవా,
తయోః అపరిధిత్యాత్, అశమ్యత్వాచ్చ)

దర్శ్యకయా తూష్ణిం సగ్గిప్రావ హోమం జూహుయాత్.

“అథ అస్మిన్ ప్రకృత హోమ కర్మణి
మంత్ర తంత్ర దేవతా విస్మృతి విపర్యాస న్యానాతిరిక్త
స్వరాక్షర పదభ్రష్ట ప్రాయశ్చిత్తార్థం
సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమం హోష్యామి”

ముందు మధ్యమ పరిధిని అగ్నిలో ఉంచి, పిష్టుట దళిశోత్తర
పలిథులను రెండు చేతులతో తీసుకొని

ఉత్తర పరిధి దిక్కునందలి పరిధి అగ్నిమును అగ్నిప్రశ్నత్రమున
ప్రవేశచేస్తే, రెండించీని కలిపి అగ్నిలో ఉంచవలెను.

అఘార సమిథలు, హోమములోగాని, తీసివేయుటాని లేదు.
అవి పలిథులు, తమ్ములు కావు కనుక. అగ్నిలో ఉంచ వలెను.
తూర్పున ఉన్న 2 అఘార సమిథల ప్రమారణము లేదు. ఆప్స్టంబ
సమ్మతము.

ప్రధాన దర్శితో అమంత్రకముగా సగ్గిప్రావ హోమం చేయ
వలయును.

ఇతర దర్శిలోని ఆజ్ఞాన్ని ప్రధాన దర్శిలో పోస్తూ ప్రధానదర్శి
చూకా అగ్నిలో అమంత్రకంగ ఆపుతినివ్వాలి. చురుహోమాల
లోడైతే).

ఓం భూర్భువస్సువః స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదమ్.

ప్రాణానాయమ్య. ఓం భూః.... సువరోమ్. ఇతి సంకల్పమ్..
పూర్వోక్త... తిథి. అస్మిన్ ప్రకృత హోమ కర్మణి జ్ఞాతాజ్ఞాతాది
దోషనిర్ణయార్థం అనాజ్ఞాతాది ప్రాయశ్చిత్తాహుతీః హోష్యామి.

మం అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు । అగ్ని తదస్య కల్పయ
త్వగ్ంహి వేత్త యథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్।

మం యత్ప్రక్రా మన సా దీనదక్కానా యజ్ఞస్య మున్వతే మర్తాసః ।
అగ్నిష్టదోతా క్రతువిద్యజ్ఞానన్ । యజ్ఞిష్టో దేవాగం బుతుశో యజ్ఞాతి స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్।

మం త్వనో అగ్ని వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హాడోవయాసిస్టోః ।
యజ్ఞిష్టో వహ్నితమ్ శోశుచాన్ । విశ్వద్వేషాగ్ంస్ ప్రముముగ్యస్య తాన్వహా ॥
అగ్నివరణాభ్యామిదమ్।

మం సత్యన్నో అగ్ని వమోభవోతీ నేదిష్టో అస్య ఉషనో ప్రయణో
అవయక్ష్యనో వరుణగం రరాణో పీహి మృదీకగో సుహవోన ఏధి స్వాహా
అగ్ని వరుణాభాగ్య మిదమ్॥

మం యత ఇస్తాం భయామహే తతో నో అభయం కృధి
మఘువన్మగితవతన్న ఊతయే విద్యిష్టో విమృధో జహి స్వాహా॥ ఇస్తాంయ మఘువత ఇదమ్॥

మం స్వస్తిదా విశస్తి ర్వాత్రపో విమృధో వశి
వృశేష్టాః ప్తుర ఏతు నః స్వస్తిదా అభయంకర స్వాహా॥ ఇస్తాంయ అభయంకరాయేదమ్॥

మం ఆభిర్భీర్భ్యదతోన ఊన మాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః
యుదా స్తోతృభోయ్ మహాగోత్రా ర్వజాసీ భూయిష్టుభాజ్ఞో అధతేస్యము స్వాహా॥
ఇస్తాంయ హరివత ఇదమ్॥

ప్రజాపతయ ఇదం.

ప్రాణానాయమ్య. ఓం భూః.... సువరోమ్ ।
సంకల్పి... పూర్వోక్త... తిథో. ప్రకృత హాము సాంగ్రహార్థం
కేశవాది హామం హాష్యమి.

గార్వకర్మాసు సర్వత తాంత్రికేష విశేషతః ।
పూర్వా మంత్రి: ద్వాదశభి: హువేత్ సాంగ్రహాస్య సిద్ధయే ॥
(భారద్వాజ సంపాతాయామ్.)

గృహస్థకర్మ లన్నింటిలోనూ తాంత్రికకర్మలో విశేషం 12
పూర్వా మంత్రములతో సాంగ్రహాస్య సిద్ధికేసం హామం చేయాలి.

ఓం కేశవాయ స్వాహా !	కేశవా యేదం ।
ఓం నారాయణాయ స్వాహా !	నారాయణాయేదం ।
ఓం మాధవాయ స్వాహా !	మాధవాయేదం ।
ఓం గోవిందాయ స్వాహా !	గోవిందాయేదం ।
ఓం విష్ణువే స్వాహా !	విష్ణువ ఇదం ।
ఓం మధుసూదనాయ స్వాహా !	మధుసూదనాయేదం ।
ఓం త్రివిక్రమాయ స్వాహా !	త్రివిక్రమా యేదం ।

ఓం వామనాయ స్నాపః!	వామనాయేదం ।
ఓం శ్రీధరాయ స్నాపః!	శ్రీధరాయేదం ।
ఓం హృషీకేశాయ స్నాపః!	హృషీకేశాయేదం ।
ఓం పద్మనాభాయ స్నాపః!	పద్మనాభాయేదం ।
ఓం దామోదరాయ స్నాపః!	దామోదరాయేదం ।
“ఓం శ్రీవిష్ణువే స్నాపః ।	శ్రీవిష్ణువే పరమాత్మన ఇదం ।

పూర్వాహనత్తమః

పూర్వాహనతి సమయమున స్ఫుర్తి అగ్ని ఇతిశ్చాది మంత్రముల ప్రమాణము.

ప్రాణానాయమ్య,

అదితేను మన్యస్య ఇతి పూర్వపరిషేచనం కుర్యాత్ ।

ప్రణీతి పాత్రం స్వస్య పురస్తావ్మిధాయ

తస్మిన్ అన్య జలం నినీయ⁽¹⁾

ప్రాణాయామం చేసి, పూర్వపరిషేచం చేయవలెను.

ప్రణీతి పాత్రము తన ముందు ఉంచుకొని

దానిలో వేరిక పాత్రయందలి జలమును ఉంచుకొని ఇచట ప్రణీతియమును ప్రోక్షణీజలమును పూర్వపాత్రయందు కలిపి ప్రోక్షణచేయుట, సదసి సన్మే లని మార్చన చేయుట కాని అపస్తంజసముకాదు. (పూర్వప్రయోగవ్యత్తే 36 పుటీ)

మం “ స్ఫుర్తి అగ్ని స్ఫుర్తి స్ఫుర్తి పాత్రావ్య స్ఫుర్తి బుషయ స్ఫుర్తి ధామ ప్రియాణి ।
స్ఫుర్తి ప్రాత్రా స్ఫుర్తి ధాత్వా యజన్మి స్ఫుర్తి యో నీరాపృణస్వా ఘృతేన స్వాపః ॥

(1) పూర్వపాత్రం తతస్తుత చాప అనీయ మార్చయేత్ ।
హస్తేనామంతకం కించిత్ ప్రాగాదిషు చ పంచను ॥
దిక్కు సమార్జనం కుర్యాత్ తచ్చేషం భువి నిక్షిపేత్ ॥

తత్తోయం శిరఃప్రోక్షయేత్, తతః తచ్చేష మిత్యుత్ -
సర్వదిక్కు సమార్జయేత్, శ్రోతవత్ప్రణీతాం విముంచంతు తూష్ణీమ్ । ఆమ.గృ.సూ.

అన్యజలమిత్యుత్ -

“ప్రణీతాద్వ్య దిశోభ్యపనీయ ఇతి భోధాయన వచనాత్
మంత్రపర్జ్ఞమేవ ప్రణీతామార్జన కర్త్రవ్యమితి సిద్ధమ్.
తజ్జలం ప్రాగాది ప్రదక్షిణం కించిత్
బహిరూర్ధ్వంచ సిక్కు
భూమౌ పురస్తాన్నిప్రాప్య.
తేన ఆత్మానం ప్రోక్ష్య.

బోధాయన సూత్రంలో చెప్పిన విధముగ
ఆ జలమును ప్రాగాది ప్రదక్షిణముగా 4 బిక్కలయందు
భూమియందు పైనను జ్ఞా
భూమియందు తీర్థమును ఉంచి
ఆ తీర్థమును తన శిరస్సున ప్రోక్షించుకొనవలయును.
మంత్రములు చెప్పవలెను.

మం॥ సదసి సన్మేభూయా స్వర్వమసి సర్వం మే భూయాః
పూర్వమసి పూర్వం మే భూయా అక్షితమసి మా మే క్షేష్టాః॥
తజ్జలం ప్రాగాది ప్రదక్షిణం కించిత్ బహిరూర్ధ్వంచ సిక్తాం
భూమౌ పురస్తాన్నిప్రావ్య, తేన ఆత్మానం ప్రోక్ష్య.

దక్షిణతో నిషాదితం బ్రాహ్మణం సంపూజ్య.

దక్షిణమున ఉంచిన బ్రహ్మకు సదక్షిణ తాంబూలము నిష్టి
సన్మానించ వలయును.

అగ్నేనయే త్యగ్నిసూక్తేన అగ్నిం ఉపస్థాయ |

ఈ మంత్రముతో అగ్నికి ఉపస్థానము చేయవలెను.

మం. ఓం అగ్నేనయసుపథారాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్యాన్ | యుమోధ్యస్మై
జ్ఞాపురాణ మేనో భూయిష్టానై నము ఉక్తిం విధేమ | ప్రవశ్మై క్రాయ భూనవేభరధ్వగ్రీం హవ్యం మతి
ఇంగ్రీయే సుస్మాతమ్ | యోదైవ్యాని మానుషో జనుగ్రగ్ం ష్యున్తరివ్యాని విద్యునాజిగాతి |
అచ్ఛాగిరోమతయో దేవయన్తి రగ్నింయ్యని ద్రవిణం భిఖుమాణాః | సుస్మావగ్గీం సుప్రతీకగ్గీం స్వాచ్ఛగ్గీం
హవ్యవాహా మరతిం మానుషాణామ్ | అగ్నేత్యమస్మైద్య యోధ్యమీవాఅనగ్నిత్రా అభ్యమస్తక్కుష్టిః |
పునరస్మిభ్యగ్గీం సవితాయదేవబ్భూం విశ్వేషిరజ రేభిర్యజ్జత | అగ్నేత్వం పారయా నవ్య అస్మాన్
స్వస్మిభిరతి దుర్గాణివిశ్వాః | పూశ్చప్ంథ్రీ బహులాన ఉర్వీ భవాతోకాయ తనయాయ శంయోః | ప్రకారవో
మననావచ్యమానాదేవ ద్రీచీన్నయథ దేవయన్తః | దక్షిణావాహ్వా జినీ ప్రాచ్యేతి హవిరభరస్యగ్నయే
ఫుతాచీ॥

శ్లో. మంత్రహినం క్రియాహినం భక్తిహినం పుత్రాతనం |

యద్ధతంతు మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతో ||

ప్రాయశ్శ్రీత్తాన్సు సేవాణి తపః కర్మాత్మకాని పై |

యాని తేషా మహేషాణాం శ్రీకృష్ణామస్మరణం పరమ్ ||

శ్రీ కృష్ణ కృష్ణ కృష్ణ! ప్రణమ్య, అభివాదయే!

జచట తమ గోత్రనామములచే ప్రపర చెప్పవలయును.

శ్లో. కాయేశ వాచా మనసేంతియైర్మా బుధ్యాత్మనావా త్రుక్తే స్ఫూర్ధ్వావాత్ ||

కరోమి యద్ధతో సకలం పరస్ప్రే నారాయణయేతి సమర్పయామి॥

అగ్నిముఖ స్ఫూర్ధ్వః

అంకురార్పణమ్

తైజసీః మృణ్యయార్వ
పంచ పాలికాః సంహృత్య,
తాసాం మూలేషు
దూర్మాశ్వత్ శిరీష బిల్వ పత్రాణి బధావ్,
శ్వేత సూత్రేణాచేష్ట్య, శుద్ధాభిః మృధ్మి రాపూర్వ్య,
శుచో దేశే గోమయే నోపలిష్టే నిధాయ,

అంకుర్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః
ఓం అనంతాయ నమః,
ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం కేశవాయ నమః
ఓం నారాయణాయ నమః
ఓం మాధవాయ నమః
ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం విష్ణువే నమః
ఓం మధుసూదనాయ నమః
ఓం త్రివిత్కుమాయ నమః
ఓం వామనాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః
ఓం దామోదరాయ నమః
ఓం వాసుదేవాయ నమః

ప్రాణానాయమ్ :

మం॥ ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్గం సువః, ఓం మహః ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్గం సత్యం
ఓం తత్పువితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।
ఓమాపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్మవరోమ్॥

బంగారుగాని, మట్టివిగాని పాలికలను తీసుకొని వచ్చి వాటి
మూలముల యందు
గంక, రావి, దిరిస్తు, మార్చు ఆకులను కట్టి
తెల్లని దారముమ చుట్టి, పరిశుద్ధములను మట్టిచే వాటిని
నింపి,

గోమయముతో అలంకరింబడిన పరిశుద్ధ ప్రదేశ మందు
ఉంచవలయును.

సంకల్ప

అముక గోత్రస్య అముక శర్వణః కుమారస్య
అముక కర్మాంగం (బోధాయనోక్త ప్రకారేణ)
అంకురార్పణ కర్మ కరిష్యామి ।

తదంగ పుణ్యహం వాచయిష్యే ।

ఇతి సంకల్పమ్,
పుణ్యహం కృత్యా,
పుణ్యహం కృత్యా,

తేన జలేన పంచపాలికాః కూర్చేన వ్యాహృతిభిః
“ఓం ధూర్ధువస్తువః” ఇతి ప్రోక్ష్య,

మధ్యమ పాలికాయామ్ :

బ్రిహమం, ప్రజాపతిం చతుర్ముఖం, హిరణ్య గర్భమ్.	
ఓం ధూః	బ్రిహమీణమావాహయామి
ఓం ధూవః	ప్రజాపతిమావాహయామి ॥
ఓగ్మం సువః	చతుర్ముఖ మావాహయామి ।
ఓం ధూర్ధువస్తువః	హిరణ్య గర్భమావాహయామి ।

బ్రిహమిభోగ్మేసమః ఇదమాసనమ్ ।, ఇతి

ప్రాచ్యం:

ఇంద్రం, వజ్రిణిం శచీపతిం, శతక్రతుం,	
‘ఓం భూః’	ఇంద్రమావాహయామి
‘ఓం భూవః’	వజ్రిణి మావాహయామి
‘ఓగ్మం సువః’	శచీపతి మావాహయామి
ఓ భూర్భువస్తువః’	శతక్రతు మావాహయామి.

ఇంద్రాభోగ్మేసమః ఇదమాసనమ్, ఇతి

శ్రోధాయామము చేసే సంకల్పము చెప్పి,

గోత్ర నామములు చెప్పి ఏ కర్మసుదైశించి
అంకురార్పణ చేయుచున్నారో దానిని ‘అముక’
అనుచోట ఆయా ఉవస్తయన, వివాహంచి కర్మల
పేభను చెప్పవలయును.

అంకురార్పణ కర్మాంగముగా పుణ్యహము చేయ
వలయును.

పుణ్యహాజలమును వ్యాహృతులతో 5 పాలికలను
ప్రోక్షించవలయును.

మధ్యమాలికయందు

శూర్పువిక్షున

దక్షిణాశ్వమ్ :

దక్షిణ పాలికయందు

యమం, వైవస్వతం, పితృపతిం, ధర్మరాజం.
 ౧ం ధూః యమమావాహయామి.
 ౨ం ధుమః వైవస్వత మావాహయామి.
 ౩౨ం సుమః పితృపతి మావాహయామి
 ౪ం ధూర్ధువస్తుమః ధర్మరాజమావాహయామి
 యమాదిభ్ర్యై నమః ఇదమాసనమ్. ఇతి

ప్రతీచ్యామ్ :

పశ్చిమ పాలికయందు

వరుణం, ప్రచేతసం, సురూపిణం, అపాంపతిమ్.
 ౧ం ధూః వరుణమావాహయామి ।
 ౨ం ధుమః ప్రచేతసమావాహయామి ।
 ౩౨ం సుమః సురూపిణమావాహయామి
 ౪ం ధూర్ధువస్తుమః అపాంపతిమావాహయామి ।
 వరుణాదిభ్ర్యై నమః ఇదమాసనమ్, ఇతి

ఉత్తరాశ్వమ్ :

ఉత్తర పాలికయందు

సోమం, నిశాకరం ఓషధిశం
 ౧ం ధూః సోమ మావాహయామి
 ౨ం ధుమః ఇందు మావాహయామి.
 ౩౨ం సుమః నిశాకర మావాహయామి
 ౪ం ధూర్ధువస్తుమః ఓషధిశమావాహయామి
 సోమాదిభ్ర్యై నమః ఇదమాసనమ్, ఇతి

బ్రహ్మదిభ్ర్యై నమః, ఇదమర్ఘ్య మిదం పాద్య మిద మాచమనీయం
 ఇంద్రాదిభ్ర్యై నమః, ఇదమర్ఘ్య మిదం పాద్య మిద మాచమనీయం
 యమాదిభ్ర్యై నమః, ఇదమర్ఘ్య మిదం పాద్య మిద మాచమనీయం
 వరుణాదిభ్ర్యై నమః, ఇదమర్ఘ్య మిదం పాద్య మిద మాచమనీయం
 సోమాదిభ్ర్యై నమః, ఇదమర్ఘ్య మిదం పాద్య మిద మాచమనీయం

స్ఫుర్తమ్ :

ఆపోహిష్టమ్యో భువ ఇతి తిస్మభిః
హిరణ్య వర్ణశ్శుచయః పావకాః ఇతి చతస్మభిః
పవమాన స్నువర్ణన ఇత్యనువాకేన చ స్నుపయిత్య,

మం॥ ఆపోహిష్టమ్యో భువః..... యథాచనః ।

మం॥ హిరణ్య వర్ణశ్శుచయః..... నిధత్త ।

మం॥ పవమాన స్నువర్ణనః..... పునాతు ।

బ్రహ్మాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం స్నునం
ఇంద్రాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం స్నునం
యమాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం స్నునం
వరుణాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం స్నునం
సౌమాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం స్నునం
బ్రహ్మాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం వస్త్రం, ఇదం ఉపవీతం, ఇదమాచమనీయమ్ ॥
ఇంద్రాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం వస్త్రం, ఇదం ఉపవీతం, ఇదమాచమనీయమ్ ॥
యమాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం వస్త్రం, ఇదం ఉపవీతం, ఇదమాచమనీయమ్ ॥
వరుణాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం వస్త్రం, ఇదం ఉపవీతం, ఇదమాచమనీయమ్ ॥
సౌమాదిభ్ర్యై నమః	ఇదం వస్త్రం, ఇదం ఉపవీతం, ఇదమాచమనీయమ్ ॥

బ్రహ్మాదిభ్ర్యై నమః

ఏతే గంధాక్షత పుష్ప ధూప దీపోత్తరీయ
ఆభరణాద్యలంకారాః సర్వోపచారాః ।

ఇంద్రాదిభ్ర్యై నమః

ఏతే గంధాక్షత పుష్ప ధూప దీపోత్తరీయ
ఆభరణాద్యలంకారాః సర్వోపచారాః ।

యమాదిభ్ర్యై నమః

ఏతే గంధాక్షత పుష్ప ధూప దీపోత్తరీయ
ఆభరణాద్యలంకారాః సర్వోపచారాః ।

వరుణాదిభోయ్ నమః

ఏతే గంధాక్షత పుష్టి ధూప దీపోత్తరీయ
ఆభరణాద్యులంకారాః సర్వోపచారాః ।

సోమాదిభోయ్ నమః,

ఏతే గంధాక్షత పుష్టి ధూప దీపోత్తరీయ
ఆభరణాద్యులంకారాః సర్వోపచారాః

బ్రహ్మ, ఇంద్ర, యమ, వరుణ, సోమాదిభోయ్ నమః,

యథా భాగశః ఇదం గుడ సైవేద్యం సమర్పయామి.

ఓం భూర్భువస్తువః । ఓం తత్స్వితుర్వైణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ।

ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।

ఓం ప్రాణాయస్యాహః..... స్యాహః

బ్రహ్మాంద్ర యమ వరుణ సోమాదిభోయ్ నమః తాంబూలం సమర్పయామి

బ్రహ్మాంద్ర యమ వరుణ సోమాదిభోయ్ నమః సువర్ణ మంత్రపుష్టం సమర్పయామి

అవాహనాది షోడశోపచారాన్ సమర్పయామి.

శ్రీహి, యవ, మాష, తిల, ముద్ద, సర్వపొన్

పాత్రే సగ్గంసృజ్య, క్లీరేణ ప్రక్కాళ్య,

బీజపొత్రమాదాయ ఉత్థాయ,

వరిథాస్యము, యవలు, మిముసులు, తిలలు, పెసలు,
అవాలును, (కందులు, సింగరులు, బోళ్లర్ను ఇతరములు
పోయింది) పొత్రయందుంది.

పొత్రయొక్కషైన తీంద కూర్చులనుంచుకొని, బీజపొత్ర
ఎడమచేతిలో పెట్టుకొని కుడిచేతితో కప్పిపెట్టుకొని
నిలుచుండి ఈ విధముగా ప్రార్థన చేయవలయును.

శ్లో దిశాం పతీస్తుమస్తుమి సర్వకామఫలప్రదాన్,
కుర్వంతు సఫలం కర్మ కుర్వంతు సతతం శుభమ్ ॥

ఇతి బ్రహ్మదీనుపస్థాయ

యాజాతా బీషధయ

ఇత్యనువాకే నాభిమంత్య,

ఈ విధముగా దిక్కుతులను బ్రహ్మదులను ప్రార్థింది, ఈ
అసువానముతో బీజములను అభమంత్రః
చేయవలయును.

యా జాతా ఓషధయో దేవేభ్య స్త్రియుగం పురా | మందామి బ్రథూరా మహాగం శతం ధామాని
 సప్త చ | శతం వో అంబధామాని సహస్ర ముతవో రుహః | అథా శతకత్వో యూయ మిమం మే ఆగదం
 కృతా పుష్పావతీః ప్రసూవతీః ఘలినీర ఘలా ఉత | అశ్వ ఇవ సజిత్వరీ ర్మీరుధఃపారయిష్టవః | ఓషధి
 రితిమాతర స్తవోదేవీ రుపబువే | రపాగంసి విఘ్నుతీరిత రపః శ్చాతయమానః | ఆశ్వత్తేవో నిషదనం
 పర్మేవో వసతిః కృతా | గోభాజ ఇత్తిలాసథ యథ్మనవథ పూరుషమ్ | యదహం వాజయన్నిమా ఓష
 ధిర్ హస్త ఆదధే | ఆత్మా యక్కుస్య నశ్యతి పురాజీవ గృభోయథా | యదోషధయ స్పంగచ్ఛంతే
 రాజాన స్పమితావివా | విప్ర స్పంచ్యతే భిషగ్గీక్షోహమీవ చాతనః | నిష్కృతిర్మామవో మాతాథా
 యూయగ్గిస్త సంకృతీః | సరాః పత్తతీణీ స్ఫన్యదామయతి నిష్కృతా | అన్యావో అన్యామవ త్వాన్యస్యా
 ఉపావత | తాస్పూర్వ ఓషధయ స్పంవిదానా ఇదం మే ప్రావతా వచః | ఉచ్చుష్టా ఓషధినాం గావో
 గోష్టాదివేరతే | ధనగం సనిష్యంతీనా మాత్మానం తవ పూరుష | అతివిశ్వాః పరిష్టా స్నేన ఇవ వ్రజమక్
 ముః | ఓషధయుః ప్రాచుచ్యవు ర్యత్తిం చ తనువాగం రపః | యాస్త ఆతస్ఫురాత్మానం యా ఆవివిశుః
 పరుఃపరుః | తాస్సే యక్కుం విబాధంతా ముగ్రోమధ్య మశీరివ | సాకం యక్కు ప్రపత శ్యేనేన కికితీవి
 నా | సాకం వాతస్య ధ్రాజ్య సాకం నశ్య నిహకయా | ఆశ్వతీగ్గం సోమవతీ మూర్తయంతీ ముదోజ
 సమ్ | ఆవిథ్మిని సర్వ ఓషధి రస్సై అరిష్టతాతయే | యాః ఘలినీ ర్యా అఘలా అప్రుషో యాశ్చ పుష్ప
 ణీః | బృహాస్పతి ప్రసూతా స్తానోముచ్చన్వగంహసః | యా ఓషధయ పోమరాజీః ప్రవిష్టాః పృథివీమ
 మ | తాసొం త్వమస్యతమా ప్రణో జీవాతవే సువ | అవపతంతీ రవదం దివ ఓషధయుః పరి | యంజీవ
 ముశ్మవామైషా నసరిష్యతి పూరుషః | యాశ్చేద ముపశ్మణ్యంతి యాశ్చ దూరం పరాగతాః | ఇహ
 సంగత్యతా స్పంర్వ అసైనై సంధత భేషజమ్ | మావోరిషత్తనితా యసైనై చాహం ఖనామి వః | ద్విపచ్చ
 తుష్పదస్మాకగ్గం సర్వమస్వనాతురమ్ | ఓషధయ స్పంవదనై సోమేన సహ రాజ్ఞా | యసైనై కరోతి
 బ్రాహ్మణస్వగ్గంరాజన పారయమసి॥

ఇతి ద్వాభ్యం మధ్యమ పాలికాయాం వ్రీహ్యోదిమష్ట్య

మం బ్రహ్మజిజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీమతస్మిరుచో వేన ఆవఃి
సబ్బుధ్వియూ ఉపమా అస్య విష్ణో స్పృతశ్చ యోని మసతశ్చ వివఃి॥

పితా విరాజా మృషభోరయూణా మన్తరిక్షం విశ్వరూప ఆవివేశి
తమరైకై రభ్యర్మని పత్నం బ్రహ్మసస్తం బ్రహ్మణా వర్ధయన్తః॥

బ్రహ్మదిభ్యో నమః అయం బీజావాపః
సక్కన్మంత్రేణ ద్విస్తూష్టిమ్ ।

మధ్య పాలికయందు, ఈ మంత్రములు చెప్పచు
బక్కమారును, అమంత్రకముగా రెండుమార్చును
బీజములను ఉంచవలయును.

యత ఇంద్ర, స్వస్తిదా విశస్తి రితి ద్వాభ్యాం
ప్రాక్షాలికాయం ప్రీపోదీ నుస్త్మి ।

మం యత ఇస్త్రీ భయామహో తతో నో అభయం కృధి
మఫువం చ్ఛగ్గి తవతన్న ఉతయే విద్యాష్టో విమృధోజహా॥

మం స్వస్తిదా విశస్తి ర్వాత్రహో విమృధో వశి
వృష్టేస్త్రీః పుర ఏతున స్వస్తిదా అభయంకరః॥

ఈ మంత్రములు చెప్పచు తూర్పులిక్కుస్తందలి పాలిక
యందు బీజములను బకసీల ఉంచి, అమంత్రకముగా
రెండుసౌర్య ఉంచవలెను.

ఇంద్రాదిభ్యో నమః అయం బీజావాపః సక్కన్మంత్రేణ ద్విస్తూష్టిమ్ ।
యోస్య కౌప్పు, యమంగాయేతి ద్వాభ్యాం
దక్షిణ పాలికాయం ప్రీపోదీ నుప్త్వి

మం యోస్య కౌప్పు జగతః పార్థివస్యైక ఇద్వశీ
యమంభంగ్యశ్వోగాయ యో రాజాన పరోధ్యః।
యమం గాయ భంగ్యశ్వో యో రాజాన పరోధ్యః।

దక్షిణము దిక్కుసందలి పాలికయందు ఈ మంత్రము
లను చెప్పచూ బక్కసీల బీజములను ఉంచి,
రెండుసౌర్య అమంత్రముగాను ఉంచవలయును.

యమాదిభ్యో నమః అయం బీజావాపః
సక్కన్మంత్రేణ ద్విస్తూష్టిమ్ ।

ఇమమేళవరుణ, తత్వాయాయామీతి ద్వాభ్యాం ప్రతీచ్యాం ప్రీహ్యోదీనుప్త్వా ।
ఇమమేళ వరుణ శ్వర్ణధీహవ మద్య చ మృదయా తాయామ వస్త్యరాచకే॥
తత్త్వాయామీ బ్రిహ్మణా వస్త్వమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భుః॥
అహోదమానో వరుణేహబోధ్యరుశగ్గంసమాన ఆయుః ప్రమోషీః॥

ప్రస్తావ లిక్ష్యయందలి పాలికయిందు ఈ మంత్రములు చెప్పచూ
జీజములను ఒక్కసాాల ఉంచి మరల రెండు సార్లు అమంత్రకముగా
జీజములను ఉంచవలయును.

సోమోధీనుం, ఆప్యాయస్వేతి మంత్రద్వయేన
ఉత్తరస్యాం ప్రీహ్యోదీనుప్త్వా ।

మం॥ సోమోధీనుగ్ ం సోమో అర్వనమాశుమ్చు | సోమో వీరం కర్కృణ్యాం దదాతు |
సాదన్యం విదభ్యగ్ ం సంభేయమ్ | పితుశ్రవణం యోదదాస దసైనై॥

మం॥ ఆప్యాయస్వ సుమేతుతే విశ్వత సోము వృష్ణయమ్ | భవా వాజస్వ సంగథే॥

సోమాదిభోః నమః అయం బీజావాపః
సక్కున్మంత్రేణ ద్విస్తూష్టిమ్ ।

ఉత్తరయందలి పాలికలయిందు ఈ మంత్రములు చెప్పచూ ఒక్కసాాల
జీజములనుంచి రెండు సార్లు అమంత్రకముగా జీజము లను
ఉంచవలయును.

శుధ్మాభిః సికతాదిభిః ప్రచ్ఛాద్య, ప్రణవేన అపిధాయ పరిశుద్ధమగు ఇసుకమ్భోతో కష్టవలయును. ప్రశాపముతో గూడ
మెత్తని మల్లోతో కష్టవలయును.

క్షీరేణ సిక్క్రూ, సురక్షితం కుర్యాత్,
ప్రతిదినం సాయం ప్రాతః సంపూజ్య,
సమాప్తే కర్కృణి ప్రణవ వ్యాహృతిభిః
తైరేవ నామభిః దేవతా ఉద్వాసయేత్.

ప్రతిదినం పాలతో తదీపి కాపాటుచుండ వలయును.
ఈ విధముగా ప్రతిదినము ఉదయం సాయంత్రము గూడ కర్కు పూర్తి
యగు వరకు పూజ చేయుచుండ వలయును. పూర్తి అయిన పిష్టు
అవాహన క్రమము గనే ఉద్వాసన చెప్పవలయును.

బ్రిహ్మణముద్వాసయామి.
చతుర్ముఖ ముద్వాసయామి,

బ్రిహ్మసు యథాసానం ప్రతిష్టింపవలయును. ఉద్వాసన చెప్పి
అక్షతలు చల్లవలయును.

ఇతి 10ంకురార్థః ప్రయోగః

ప్రతిసరఖంధమ్

అచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః, ఓం లనంతాయ నమః, ఓం గోవిందాయ నమః

ఓం కేశవాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్య..

ఓం భూః..... సువరోమ్.

సంకల్ప

అముక గోత్రస్య అముక శర్వణః

బోధాయనోక్త ప్రకారేణ ప్రతి సరఖంధ కర్మ కరిష్యామి.

తదంగ పుణ్యహం వాచయిష్యై.

అంకురార్థాము, ప్రతి సరఖంధము, అభ్యుదయము ముండును
బోధాయనోక్తములు. ఆపస్తంబమున లేవు. రక్షాసూత్రము 9
దారపు) పాశిగులు కలదై యుండ వలయును.(9పేటలు)

శుచా దేశే గోమయే నోపలిష్టే

‘తండుల పూర్ణపాత్రం నిధాయ

తస్మిన్ ప్రతిసరసూత్రం

రక్షాం తాంబూలాని చ నిధాయ, కూర్చుసహితం

అలంకృతం, సహిరణ్యకం పూర్ణకుంభం నిధాయ,

గోమయముచే శుభ్రిచేయబడిన స్ఫురమందు జయ్యము
పశ్చిమునందు దానియందు, రక్షాబంధన మును, వసుపును,
తాంబూలమును ఉంచవలయును. కూర్చుతో గూడి గంధాడ్య
లంకృత ముగు పూర్ణ కుంభమును ఉంచ వలెను.

అచమ్య

బుత్స్విగ్నిస్సహ ప్రాణాయాముత్రయం కృతాప.

ఓం భూః..... సువరోమ్.

సుప్రక్షాళిత పాణి పాదః ఆచాంత్రైః

చతుర్దిక్ష ఆసనేషు నిష్ట్రైః చతుర్భ్రిః

బ్రాహ్మణైస్సహ బుత్స్విజ్ఞిః ద్విరూచమ్యః

నలుగురు బుత్స్విక్షులు గూడ ఆచమనము చేసి 3సార్లు
ప్రాణాయాముము చేయవలయును. ఆచమనం చేసి నాలుగు
భిక్షులయందు దర్శాసనములయందు కూర్చునియున్న
నలుగురు బ్రాహ్మణైస్సహ గూడ కర్తృ 3సార్లు ప్రాణాయాముము
చేయవలయును.

కుంభం అన్నారభ్య

కలశమును స్ఫురించుచూ, ఈ క్రింది మంత్రములను
జపించవలయును.

దధిక్రావ్ణ్ణః ఇతి బుచం,
ఆపోహాషామయో భువ ఇతి తిప్రః,
హిరణ్య వర్ణాశ్వచయః పావకా ఇతి చత్రసః,
పవమాన స్పుర్వర్ణన ఇత్యనువాకం,
విష్ణోర్ముకం వీర్యాణీతి విష్ణువేత్స్వత్యంతం,
కృణప్యపాజత్యనువాకం,
మహగ్ం ఇంద్రః, సజోషా ఇంప్రః, త్రాతార మింద్రమితి,
హిరణ్యవర్ణం హరిణీమితి పంచదశర్పం శ్రీసూక్తం చ జపితాప్య

మం॥ దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః। సురభినో ముఖాకరత్వో ఆయుగ్ంషి తారిష్ట్రీ॥
మం॥ ఆపో హా ష్టామయోభువ స్తాన ఊర్జే దధాతనా మహేరణాయ చక్కనే। యో వః శివత మోరస
స్పుస్య భాజయ తే హనః। ఉశతీరివ మాతరః। తస్మా అరంగమామవో యస్య క్షయాయ జిన్వధా
ఆపో జివయథా చ వః॥

మం॥ హిరణ్యవర్ణా శుశ్రచయః పావకా యూ సుజాతః కశ్యపోయా స్తిస్యోః। అగ్నిం యూ గర్భం దధిరే
విరూపా స్తా న ఆప శ్వగ్ంస్యోనా భవన్తు యూ సాగ్ం రాజ్మా వరుణో యూతి మధ్యే సత్యాన్నతే
అవ పశ్యన్ జనానామ్మా మధుశ్చత శుశ్రచయో యూః పావకా స్తాన ఆపశ్వగ్ స్యోనా భవన్తు
యూసాం దేవా దివి కృణాని భక్తం యూ అన్తరిక్షే బహుధా భవన్తియూః పృథివీం పయసోన్నని
శుక్రాస్తాన ఆపశ్వగ్ స్యోనా భవన్తు శివేనమా చక్కపా పశ్యతాప శివయూ తనువోపస్పృశత
త్వచం మేం సర్వగ్ం అగ్నిగ్ం రప్తుషుడో హువేవో మయు వర్చో బలమోణో నిధత్తు॥

మం॥ పవమావ స్పుర్వర్ణనః। పవిత్రేణ వి చర్మణిః। యుః పోతా సపునాతుమా పునన్తుమా దేవజనాః।
పునన్తు మనవో ధియా। పునన్తు విశ్వ ఆయవః। జాతవేదః పవిత్రవత్తీ। పవిత్రేణ పునాహి మా।

శుక్రేణ దేవదీయత్తు ॥ అగ్నే క్రత్త్వ క్రత్తుగం రను ॥ యత్తే పవిత్రముర్చీఁ ॥ అగ్నే వితత మన్మరా ॥
 బ్రిహ్మాతేన పునీమహేఁ ॥ ఉభాభ్యం దేవ సవితః ॥ పవిత్రేణ సవేన చ ॥ ఇదం బ్రిహ్మా పునీమహేఁ ॥
 వైశ్వదేవీ పునతీ దేవాగాత్తు ॥ యస్యై బ్రహ్మ స్తనువో వీతపృష్ఠాఁ ॥ తయా మదన స్వధమాద్య
 ము ॥ వయగ్గ స్వాము పతమోరయాణాము ॥ వైశ్వానరో రశ్మిభి ర్ణై పునాతు ॥ వాతః ప్రాణేనేఁ
 రోమ మో భూఁ ॥ ద్వావా పృథివీ పయప్తా పమోభిఁ ॥ బుతావరి యజ్ఞియేమా పునీతాము ॥ బృహదిభి
 స్వపితస్యభిఁ ॥ వర్ణే షైర్మేవ మన్మభిఁ ॥ అగ్నే దక్కేఁ ॥ పునాహే ము ॥ యేన దేవా అపునతా యేనాపో
 దివ్యజ్గ్రసః ॥ తేన దివ్యేన బ్రిహ్మణా ॥ ఇదం బ్రిహ్మా పునీమహేఁ ॥ యః పావమానీ రథ్యైతి ॥ బుషి
 భిస్సంభృతగ్గం రసము ॥ సర్వగ్గం సప్తాతమశ్శాతి ॥ స్వదితం మాతరిశ్శనా ॥ పావమానీర్య అథ్యైతి
 బుషిభిస్సంభృతగ్గం రసము ॥ తస్యై సరస్వతీ దుహే ॥ క్షీరగ్గం సరిగ్గర్మధూదకము ॥ పావమానీ
 స్వస్యయనీఁ ॥ సుదుఖూ హీ పయుస్వతీఁ ॥ బుషిభిస్సంభృతో రసః ॥ బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్గం
 హితము ॥ పావమానీర్ధిశన్తు నః ॥ ఇమం లోక మథో అముము ॥ కామాస్మమర్థయన్తు నః ॥ దేవీర్థైవై
 స్సమాభృతాఁ ॥ పావమానీ స్వస్యయనీఁ ॥ సుదుఖూహీ ఘృతపున్రతః ॥ బుషిభిస్సంభృతో రసః ॥
 బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్గం హితము ॥ యేన దేవాః పవిత్రేణా ఆత్మానం పునతే సదా ॥ తేన సహస్ర
 ధారేణా ॥ పావమాన్యః పునన్తుమా ॥ ప్రాజాపత్యం పవిత్రము ॥ శతోద్యమగ్గం హిరణ్యయము ॥ తేన
 బ్రిహ్మా విదో వయము ॥ పూతం బ్రిహ్మా పునీమహేఁ ॥ ఇష్టాస్మినీతి సహమా పునాతు ॥ సోమ
 స్వస్యస్తాయ వరుణస్సమీచ్యా ॥ యమోరాజా ప్రమృణాభిఁ పునాతుమా ॥ జ్ఞతవేదా మోర్జయన్మాయ
 పునాతు ॥

మఱ ॥ విష్ణోర్ముకం వీర్యాణి ప్రవోచంయః పార్థివాని విముమేరజాగ్గింసి యో అస్మిభాయదుత్తరంగ్ సధస్థం
 విచక్రమ్మణ స్తోర్ధోర్గాయో విష్ణోర్రాటమసి విష్ణోః పృష్ఠమసి విష్ణోశ్శున్మేష్ణో విష్ణోస్మారసి
 విష్ణోర్ధృవమసి వైష్ణవమసి విష్ణోవేత్యా ॥

మం॥ కృణమయిపాజః ప్రసితిన్న పృథ్విం యాహారాజేవామవాగ్ం ఇభేనా త్రిష్మమను ప్రసితిం ద్రూణా
నోస్తాసి విధ్య రక్షస స్తాపిష్టైః। తవ భ్రమాస ఆశుయాపతం త్యనుస్పృశ ధృషతా శోశుచానః।
తప్పాగ్నిష్యగ్నే జిహ్వాపతంగానసందితో విస్మిజ విష్ణుగుల్చైః। ప్రతిస్పృశో విస్మిజ తూర్పితమోభవా
పాయు ర్యాశో అస్యా అదభః। యోనో దూరే అఘుశగ్గంసో యో అస్యగ్నే మాక్షోషై వ్యధిరాదధర్మై
తీ। ఉదగ్నే తిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్ణ్వ న్యమిత్రాగ్ం ఓషతాత్తిగ్నైహాతే। యో నో అరాతిగ్ం సమిథావ
చక్రే నీచా తంధక్ష్యత సన్నశుష్మిమ్॥ ఉంటోవ భవ ప్రతివిధ్య ధ్యస్మైదావిష్మృణుష్ణ్వ దైవ్య
న్యగ్నే। అవస్తిరా తనుహా యాతుజూనాం జామిమజామిం ప్రమృణీహా శత్రూన్వా సతేజానాతి
సమతిం యవిష్ట య ఈవతే బ్రహ్మాణే గాతుమైరతీ విశ్వాన్యసై సుధినానిరాయో ద్యుమ్యు
న్యర్యోవిదురో అభిద్యోతీ। సేదగ్నే అస్తు సుభగ స్మిదానుర్యస్తావిత్యేన హవిషాయ ఉక్కేః।
ప్రిష్టతి స్వ ఆయుషి దురోణే విశ్వేదసై సుధినాసాసదిష్టైః। అర్చమి తే సమతింశ్చూష్ణ్వ
రావ్క సంతే వావాతాజరతా మియంగీః। స్వశ్చావస్తావ సురథా మర్మయే మూసై క్షత్రాణి ధారయే
రనుద్యాన్వీ ఇహత్తావ్య భూర్యాచరే దుష్టత్కునోషావస్త్రీదివాగ్ం సమనుద్యాన్వీ క్రీడనస్తావ సుమ
నసస్మేమాభిద్యుమ్యు తస్మి వాగ్ంసో జనానామ్యా యస్తావ స్వశ్వస్మిహరణ్యో అగ్ను ఉప
యాతి వసుమతా రథేనా తస్య త్రాతాభవసి తస్య సభా యస్త ఆతిధ్యమానుష్ణుజోషతీ మహా
రుజామి బస్తుతావచోభి పున్నాపితుర్లోతమా దన్యియాయా త్వంనో అస్య వచసశీకిధి హోతర్య
విష్ట సుక్తతో దమూనాః। అస్వప్నుజస్తరణయ స్మిశేవా అతస్మాసోవృక్షా అశ్రమిష్టాః। తే పాయ
వస్మిధియంచో నిషద్యగ్నే తవనఃపొన్యమూరా యే పాయవోమామతే యవై అగ్నే పశ్యనో
అథం దురితా దరక్షన్వా రరక్తతాస్తునుకృతో విశ్వవేదా దిప్పన్త ఇదిపవో నాహా దేభుః। త్వయ
వయగ్ం సధన్యస్తావతా స్తవప్రణీత్యశ్యామ్య వాజాన్వా ఉభాశగ్గంసో సూదయసత్యతాతేనుష్టుయా
కృణమయాప్రాయామాణా। అయాతే అగ్నే సమిథావిధేము ప్రతిస్మామగ్ం శస్యమానం గృభాయా దహ
శసోరక్షసః పాహ్యస్మాన్ ద్రుహో నిదో మిత్రమహో అవద్యాతీ। రక్తోహాణం వాజిన మాజిషుర్మై

మిత్రం ప్రథిష్ఠ ముపయామి శర్మ | శిశానో అగ్నిః క్రతుభిస్మిద్ధస్మినోదివా సరిషః పాతు నక్షమ్ |
విజ్యోతిషా బృహతాభాత్యగ్ని రావిర్యావనికృణతే మహాత్మా | ప్రాదేవి ర్మాయా స్మహతే
దురేవా శ్శిశ్చతే శ్శంగే రక్తసే వివిక్షే | ఉత్సాధనాసో దివిష్టన్వగ్నే స్తుగ్ంయుధారక్తసే హనువా
ణ | మదేచిదస్య ప్రరుజ్ణా భామ్రా నవరంతే పరిబాధో అదేవీః ||

మం మహాగ్నిం ఇస్తో వజ్రబాహుష్టోడశీ శర్మయచ్ఛతు |
స్విస్తో నో మఘువా కరోతు హన్తు పాప్మానం యోస్మాన్ ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః ||

మం సజోషా ఇస్తో సగణో మరుధ్యస్మీమం పిబ వృతహన్మార విద్యాన్ |
జిహో శత్రువుగ్నిం రఘుమృధో నుదస్యాభయం కృణహి విశ్వతో నః ||

మం త్రాతారమిస్తో మవితార మిస్తోగ్నిం హవేహవే సుహవగ్నిం శూరమిస్తోమ్ |
హువేను శక్తం పురుషూతమిస్తోగ్నిం స్విస్తో మఘువా ధ్యాత్యిస్తోః ||

మం ఓం హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణ రజత ప్రజామ్ |
చ్ఛస్తోం హిరణ్యాయాం లక్ష్మీం జాతవేదో మమావహ ||

ఓం తాం మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీ మనపగామినీమ్ |
యస్యాం హిరణ్యం విశ్వేయం గామశ్వం పురుషానహమ్ ||

ఓం అశ్వపూర్వాం రథమధ్యాం హస్తినాదప్రబోధినీమ్ |
శ్రియం దేవి ముపహ్వయే శ్రీర్మాదేవి జాషతామ్ ||

ఓం కాంసోస్మితాం హిరణ్యప్రాకారా మర్మాం జ్వలనీం తృప్తాం తర్పుయీమ్ |
పద్మస్తితాం పద్మవర్ణాం తా మిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ||

ఓం చంద్రాం ప్రభాసాం యశస్సా జ్వలన్తిం శ్రియం లోకే దేవజ్ఞాష్టా ముదారామ్ ।
తాం పద్మనేమీం శరణ మహం ప్రపద్యే అలక్ష్మీరై నశ్యతాం తావం వృణే ॥

ఓం ఆదిత్యవర్ణే తపసోధిజాతో వనస్పతి ప్రవ వృక్షాథ బిలవ్యః ।
తస్య ఘలాని తపసా నుదన్త మాయాన్తరాయాశ్చ బాహ్య అలక్ష్మీః ॥

ఓం ఉపైతు మాం దేవ సఖిః కీరిశ్చ మణినా సహా ।
ప్రాదుర్భుతోస్మిరాష్ట్రస్మిన్ కీరిమృధిం దదాతు మే ॥

ఓం క్షత్రిపాసామలాం జ్యేష్ఠా మలక్ష్మీర్ణశయామ్యహమ్ ।
అభూతి మసమృధిం చ సర్వాం నిర్ణద మే గృహణే ॥

ఓం గుణద్వారాం దురాధర్మాం నిత్యపుష్టాం కరిషిణీమ్ ।
శశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ॥

ఓం మనసః కామ మాకూతిం వాచస్పత్య మళిమహిం ।
పశునాం రూపమన్నస్య మయ్యాశ్రి శ్వాయతాం యశః ॥

ఓం కర్మమేన ప్రజాభూతా మయ్యి సమ్భవ కర్మము ।
శ్రియం వాసయ మే కుతే మాతరం పద్మమాలినీమ్ ॥

ఓం ఆపున్స్రిజస్తు స్నిగ్ధాని చిక్కిత వస మే గృహే ।
ని చ దేవీం మాతరం శ్రియం వాసయ మే కుతే ॥

ఓం ఆర్ద్రాం పుష్టిణీం పుష్టిం సువర్ణాం శ్వామమాలినీమ్ ।
సుర్వాం హిరణ్యయాం లక్ష్మీం జాతవేదో మమావహా ॥

ఓం ఆర్థాం యఃకరణిం యుష్మం పిజభాం పద్మమాలినీమ్ ।

చుస్తాం హరణ్యాయాం లక్ష్మీం జాతవేదో మమావహా ॥

ఓం తాం మ ఆవహా జాతవేదో లక్ష్మీ మనపగామినీమ్ ।

యస్యాం హరణ్యాం ప్రభూతం గావోదాస్యశాప్న విస్తేయం పురుషానహమ్ ॥

ఓం మహాదేవ్యై చ విద్యైహా విష్ణుపత్తైయై చ ధీమహిం తన్నో లక్ష్మీః ప్రచోదయాత్ ॥

ప్రణమేన కుంభముత్థాప్య,

తత్త్వైవ నిధాయ, పునః స్థాప్య

కూర్మేన “ఓం ధూర్ధుపస్థుః” ఇతి వ్యాహృతిభిః

సూత్రం కుంభజలేన ప్రోక్ష్య,

వామహాస్తేన సూత్రం గృహీతాప్య, వాసుకిం ధ్యాతాప్య

దక్షిణ హస్తాంగుష్ఠానామికాభ్యాం త్ర్యంబకం

యజామహ ఇతి సకృత్ మంత్రేణ దీపస్తూపీం

హరిద్రాచూర్ణేన ఉన్నేజ్యః.

మం॥ త్ర్యంబకం యజామహై సుగంధిం పుష్టివర్ధనం।

ఉర్వారుకమివ బంధనా న్నృత్యోర్యుక్తియై మామృతాత్ ॥

అగ్నిరాయుష్మానితి పంచభిః

తండులపూర్ణం దక్షిణ హస్తం గృహీతాప్య.

ఓం అని కలశము సైకి ఎత్తి, తిరిగి లక్ష్మీ ఉంచవలేను.

కుంభజలముతో సూత్రమును ప్రోక్షించి.

ఎదు చేతితో సూత్రమును వట్టుకొని వాసుకిని మనసులో ధ్యానించుచు,

కుడిచేతి అంగుష్ఠానామికలతో పసుపు తీసుకొని

క్రిందనుంచి పైకి ఉర్ధ్వముగా రెండుసార్ధు నిలువుగా ప్రాయపలయును. ఒకసారి మంత్రము తోను, రెండుసార్ధు అమంత్రకముగాను ప్రాయ పలయును.

మం॥ అగ్నిరాయుష్మానివనస్పతిభిరాయుష్మాన్ తేన త్వయుషాయుష్మానం కరోమి ।

సోమ ఆయుష్మాని ఓషధి భిరాయుష్మాన్ తేన త్వయుషాయుష్మానం కరోమి।

కర్తృయొక్క కుడిచేతి నిండుగ జయ్యమునుంచి కుడిచేతిని వట్టుకొని, చోలాదులు చేయబడు వారియొక్క తండుల పూర్ణముగు కుడిచేతిని వట్టుకొని

యజ్ఞ ఆయుష్మానుదక్కిణాభిరాయుష్మానేన త్వయుషాయుష్మనం కరోమి।
బ్రహ్మయుష్మత్తద్భుష్మాప్రహ్మాష్ట్రేరాయుష్మత్తేన త్వయుషాయుష్మనం కరోమి।
దేవా ఆయుష్మన స్తోమ్పుతేనాయుష్మన స్తోన త్వయుషాయుష్మనం కరోమి॥

బృహత్సామేతి బద్ధుః

బృహత్సాము మంత్రమును చెప్పచూ సూత్రమును
కట్టివలయుసు.

మం॥ బృహత్సాము క్షత్రభృద్వృధపృశ్చియం త్రిష్టుభోజ శృంఖిత ముగ్రవీరమ్॥
ఇస్త్రీస్తోమేన పంచదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణ రక్ష॥

బ్రహ్మేష్టతి ఘృత సూక్తేన రక్షాం కుర్యాత్ ।

పనువుముద్దను తీసుకొని సూత్రము మీద పెట్టి క్రింది
మంత్రముతో రక్షణ చేయవలయును.

మం॥ యో బ్రహ్మ బ్రహ్మణ ఉజ్జపార ప్రాణేశ్వరః కృతివాసాః హిన్నాకీ । ఈశానో దేవస్సన ఆయుర్ద
ధాతు తస్మైజూహోమి హవిషాఘృతేనా విభ్రాజమాన స్వరిరస్య మధ్యాద్రోచమానో ఘర్మర్మచి
ర్య ఆగాత్ । సమృత్యుపాశానపనుద్యఘోరా నిహాయుషేణో ఘృతమత్తు దేవః । బ్రహ్మజ్యోతి
ర్భుప్రత్యుషు గర్భం యమాదధాత్ పురురూపం జయంతమ్ । సువర్ణరంభగ్రహమర్గు మర్గం
తమాయుషే వర్ధయామో ఘృతేనా శ్రియం లక్ష్మీ మాపలామమిగ్రాంగాం షష్ఠిం చ యామి
స్వసేనేత్యదాహసః । తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిగ్ం సురూపా మిహాయుషే తర్వయామో ఘృతే
నా దాక్షాయణ్యస్సిర్వయోన్యస్సియోన్య స్సహస్రశో విశ్వరూపావిరూపాః । ససూనవస్సపత
యస్సయుధ్య ఇహాయుషేణో ఘృతమిదం జూషంతామ్ । దివ్యాగణాబహురూపాః పురాణా
ఆయుచ్ఛిదోనః ప్రమథంతు వీరాన్ । తేభోయ్ జూహోమి హవిషా ఘృతేన మానః ప్రజాగ్ం రీరిషో
మోత వీరాన్ । ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూవ యతో బభూవు ర్ఘ్నవనస్యగోపాః । యమప్యేతి
భువనగ్ం సామృరాయేసనో హవిర్భూతమిహాయుషేత్తు దేవః । వసూన రుద్రా నాదిత్యాన్ మరు
తోథ సాధ్యాన్పుభూన్యక్షాన్ గస్థర్వాగ్ శృంత్రగ్గోశ్చ విశ్వాన్ । భృగూన్ సర్వాగ్ంశాంగిరసోథ
సర్వాన్ ఘృతగ్ం హతాన్ సాధ్యయుష్యమిహా యమశశ్వత్ ॥

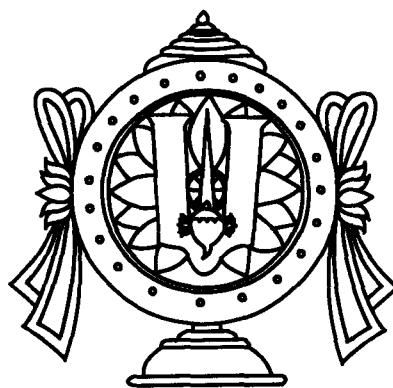

వివాహధాన యోస్తు 'విశ్వేత్తాతే'తి పుంసాం దక్కిణ హస్తి,
బృహత్తామేతి స్త్రీణాం వామహస్తే సూత్రం బధ్మియాత్.

విశ్వేత్తాతే సవనేషు ప్రవాచ్యాయాచకర్థమఘువన్నిష్ట్రీ సున్వతే।
పారావతం యత్పురుసంభృతం వస్త్రవాప్రణోశ్శుంరభాయ బుషిబధ్మవే॥

వివాహధానములయందు స్త్రీ పురుషులకు ఇద్దరకు ప్రతి
సరము కట్టువలసిన చోట పురుషులకు 'విశ్వేత్తాతే' అను
మంత్రంతో స్త్రీలకు 'బృహత్తాము' మంత్రముతోసు
కట్టువలయుసు.

ఇతి ప్రతిపరంథ ప్రయోగః

అభ్యుదయ శ్రాద్ధమ్ (నాందిముఖమ్)

ఆచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః, అనంతాయ నమః, గోవిందాయ నమః
ఓం కేశవాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః

పూజాయిల్సు

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్పి

పూర్వోక్త..... తిథో.... గోత్రస్య..... శర్వణః,
కర్మాంగం.... అభ్యుదయ శ్రాద్ధం హిరణ్య రూపేణ
కరిష్యే ఇతి సంకల్పు.

వర్గత్రయస్యాపి విశ్వేదేవార్థ ద్వౌ మాత్రాదీనాం
పిత్రాదీనాం మాతా మహాదీనాపి ఏకైకస్య ద్వౌద్వౌ
విష్ణువ్యథ మేకం, వివం నవబ్రాహ్మణాదీన్ వృత్తా,
పాద ప్రక్కాశన గంధదానాది కృత్వా,

విశ్వేదేవస్థానముకు ఇద్దరు స్వాములను,
మాత్ర పితామహి, ప్రపితామహి, స్థానములకు ఇద్దరిని,
పిత్ర, పితామహ, ప్రపితామహ స్థానములకు ఇద్దరిని,
మాతామహ, మాతుః ప్రపితామహస్థానములకు ఇద్దరిని;
ఒకలని ఆయా పేర్లు చెప్పుచూ, వరణ ఇష్టవలెను.

బ్రాహ్మణానాం పురతః హిరణ్యం పృథక్ పృథక్ నిధాయ,
యజ్ఞశ్వరోహమైకో విష్ణురితి మంత్ర ద్వయ ముచ్చార్య,

యజ్ఞశ్వరో హవ్యసమస్త కవ్య
భోక్త్రావ్యయాతామ్ హరిరీశ్వరోత్త్ర |
తత్పన్నిధానా దపయాన్ని సద్గ్య
రక్తాగ్నస్యశేషా ణ్యసురాశ్న సర్వే||
ఎకోవిష్ణుర్గృహదూషతం పృథక్కూషతాన్యనేకశః|
త్రైన్ లోకాన్ వ్యాప్యభూతాతామ్ భుంత్కే విశ్వభూగవ్యయః||

అనేన హిరణ్యరూపేణ అభ్యుదయ శ్రాద్ధేన వసు, సత్య
సంజ్ఞిక విశ్వేదేవరూపీ, నాందిముఖ మాత్రపితామహీ,
ప్రపితామహీరూపీ | నాందిముఖ పిత్రపితామహ ప్రపితామహీ |
నాందిముఖ సపత్నీక మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితా మహరూపీ,

అభ్యుదయ శ్రద్ధమ్

అప్సుంబీయ పూర్వప్రయోగః

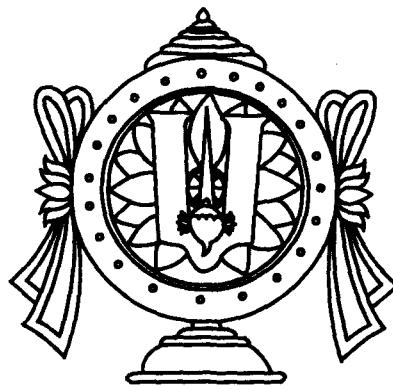
శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహా విష్ణురూపీ,
భగవాన్ శ్రీ జనార్థనః ప్రీయతామ్మి
ఇతి యవోదకముత్సుజ్యై, తాంబూలం దక్కిణాంచ దద్యాత్ ।

తండులోదకము ఇవ్వవలెను. ఇదియంతయు ఉపవిత్రిగనే
చేయవలయును. తిలలు పనికిరావు ప్రాచీనాపీతి గుడడు.

అముక గోత్రస్య అముక శర్వణః
అముక కర్మాంగం అభ్యుదయం కరిష్యై ।
అభ్యుదయే నవబ్రాహ్మణాన్ భోజయిష్యై.
బ్రాహ్మణ భోజన ప్రతినిధి యత్పుంచిత్ హిరణ్యం
యుష్మభ్యమహం సంప్రదదే న మమ. ఇతి దక్కిణాది దద్యాత్ । తాంబూలాదికం సమర్పించుట. అచారమున గలడు.

ప్రస్తుతం ఈ విధముగా సంక్లించి సంభావనతో చేర్చి

ఇతి అభ్యుదయు ప్రయోగః

గర్భధానమ్

ఆచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః, అనంతాయ నమః, గోవిందాయ నమః
ఓం కేశవాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్ప్య

పూరోక్త తిథో, అముక గోత్రాయాం
అముక నామ్యాం, భార్యాయాం గర్భధానం కరిష్యి.
(శ్రీణాం రజో నిర్మమనాది షోదశసు రాత్రిషు ఆదా
చత్రస్తోరాత్రీః పరిషోర్య, అన్యాసు ద్వాదశసు
అనిషిధ్యాయాం రాత్ర్యామ్ ఏతత్ కర్మ కుర్యాత్)

(శ్రీ రజోనిర్మమనము మొదటి 16 రోజులలో నాల్గు రోజులు
విడిచి పెట్టి మిగిలిన రోజులలో అనిషిధ్యమగు రాత్రుల
యందు ఈ కర్మ చేయవలయును.)

సంకల్ప్య

గర్భధానాంగం సత్ సంతానాభివృధ్యర్థం

ఫలదానం కరిష్యి. ఇతి సంకల్ప్య ।

సత్పుంతానము కొరకు ఫలప్రదానము చేయు చున్నానని
సంకల్పించి ఫలములను దానము చేయ వలయును.

మం. యాః ఫలినీర్య ఆఫలా ఆపుష్టా యాశ్చ పుష్టిః ॥
బృహస్పతి ప్రసూతా స్తానోముజ్ఞాన్వగ్ంహసః ॥

ఫలం మనోరథఫలం పుత్రపూత్ర ప్రవర్ధనమ్ ।
యస్యాత్మస్యాత్ శివం మే స్యాత్ అతశ్యాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

ఫలదానం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ.

విష్ణురోని మితి త్రయోదశ బుగ్మిః
రహసి స్త్రీయ మభి మంత్యః ।

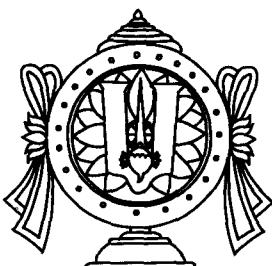

మం విష్ణుర్యోనిం కల్పయత్తు త్వష్టా రూపాణి పిగ్గంశతు ఆసీఖ్నతు ప్రజాప తిర్మాతా గర్భం దధాతు
తే గర్భం ధేహి పినీవాతి గర్భం ధేహి సరస్వతి గర్భం తే అశ్వినో దేవావాధత్తాం పుష్పరప్రజా
హిరణ్యయి అరణీ యం నిర్మిషతో అశ్వినా । తం తే గర్భగ్గం హవామహో దశమే మాసి సూతవే
యథేయం పృథివీ మూర్ఖీ త్రిష్టవీ గర్భమాధధే । ఏవం త్వం గర్భమాధధన్వ దశమే మాసి సూతవే
యథా పృథివ్యగ్నిగర్భా ద్వోర్యథేణిణ గర్భధే । వాయుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామి
తే విష్ణో శ్రేష్ఠైన రూపేణాస్యం నార్యం గవీన్యమ్ పుమాగ్గం సం గర్భమాధధే దశమే మాసి
సూతవే నేజమేషు పరాపత సుపుత్రుః పునరాపత అసైయ మే పుత్రకామాయై గర్భమాధధే యః
పుమాన్కి వ్యస్య యోనిం ప్రతి రేతో గృహణి పుమాస్మితో ధీయతాం గర్భో అన్మి । తం మాతా
దశమాసో బిభర్తు సజాయతాం వీరతమస్సాయ్నామ్ ఆ తే గర్భో యోనిమేతు పుమాన్మాణ ఇవే
ముధిమ్ ఆ వీరో జాయతాం పుత్రుస్తే దశమాస్యః ॥

తయా సహా సంవిశేత్ ।

పరేష్యః ప్రాతః అభ్యుదయం పుణ్యహం చ కుర్యాత్ । ముడ్దాడు ఉదయమున అభ్యుదయము పుణ్యహావాచనము చేయ
వలయును.

ఇతి గ్రథాదానథ ప్రయోగః

పుగ్గిం సువన్నమ్

ఆచమ్మ

ఓం అమృతాయ నమః, అనంతాయ నమః, గోవిందాయ నమః
ఓం కేశవాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్ప

పూర్వోక్త..... శుభతిథో, అముక గోత్రాయః అముక నామాయః
భార్యాయః పుగ్గిం సువన కర్మాంగం ప్రతిసరబంధ కర్మకరిష్యామి.
ఇతి సంకల్పమ్ ।

ప్రతిసర బంధం కృత్యా

అచమనం ప్రాణాయము చేసి సంకల్పము చెప్పి
పుగ్గిం సువన ముకు సంబంధించిన ప్రతి సరబంధనము
చేయవలయును.

వ్యగోధస్య యాపోచీ ఉదీచివా శాభా,
తతః సవ్యపణాగ్గిం శృంగా మాహృత్య,

మత్తిచెట్టుయొక్కతూర్పుచిక్కగా గాని - ఉత్తరబిక్కగా కాని
ఉన్న మత్తికిమునుండి జంట పండ్లగల చిగురును తీసుకొని
రావలయును.

అగ్నే రుపసమాధానాది పాత్ర ప్రయోగాంతే ।

అగ్నిని ప్రతిష్టించి, దైవపూత్రా సాదనము వరకు పూర్తి అయిన
తరువాత,

ఫలద్వయేన సంయుతం వటాంకురం దృష్టత్పుత్తో ।
సుప్తావనాయ వస్త్రకం క్లిపేత్ సప్తావ పురసువే ॥

అగ్నికి ఉత్తరమునయున్న దైవపూత్రలగు దర్శాదులకు
ఉత్తరముగా, దర్శలను పరచి జంటపండ్లగల మత్తి చిగురు,
కల్పము, పాత్రము, వడపెతెకు పస్తము, వీటిని ఒక పక్క
మందుంచి ఒక్కసాలగా దర్శలపై ఉంచవలయును. (విధిని
ముసుపుపూత్రాలందురు)

వీతాని యుగపత్ సాదయిత్యా

ఆజ్య భూగాంతే. సోమాయ స్వాహ

సోమాయ స్వాహ లను ఆపుతి పర్యంతము చేసి
అసంతరమున భార్యకు దగ్గరగా కూర్చుని (స్పురించుచు)

(పుగ్గిం సువనం వ్యక్తే గర్భిష్ణునో) (గర్భము వ్యక్తమయిన పిష్టుట) ఈ పుగ్గింసువనము పుష్టమీ సక్కతయ్యక్త బినమున చేయుట ప్రశ్నము.

“ధాతా దదాతునో రయి” మితి చతుర్పుః

“యస్తోప్యుదాకీరిణేతి” ఇత్యాహుతీః హుత్యై
జయాది ప్రతిపద్యతే,

ఈ ఈ ఆహాతులు చేసిన తరువాత జయాదులు వోమము
చేయవలెను.

మం॥ ధాతాదదాతునో రయిమీశానో జగతస్పతిః। సనఃపూర్ణేన వావనతాన్వహః।

ధాతా ప్రజాయా ఉత రాయ ఈశే ధాతేదం విశ్వం భువనం జజానా
ధాతా పుత్రం యజమానాయ దాతా తస్మా ఉహవ్యం ఘృతవద్విధేము స్వహః॥

ధాతా దదాతునో రయిం ప్రాచీం జీవాతుమక్కిపాము
వయం దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ం సత్యరాధససాన్వహః॥

ధాతా దదాతు దాశుచే వసూని ప్రజాకామాయ మీధుచే దుర్మణే
తస్మైదేవా అమృతా స్పంద్యయన్తాం విశ్వేదేవాస్తా అదితి స్పృజోచ్చాసాన్వహః॥

మం॥ యస్తోవ హృదా కీరిణమన్యమానో మర్త్యం మర్త్యో జోహామి
జాతవేదో యశో అస్మాసుధీహా ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్తవమశ్యగ్ని స్వహః॥

యస్మై త్వగ్గం సుకృతే జాతవేద ఉలోకమగ్నే కృణవస్యోనమ్మా
అశ్విన్గం సప్తుత్రిణం వీరవస్తం గోమన్తగ్గం రయిం నశతే స్వస్తి స్వహః॥

త్వే సుపుత్ర శవసోవృత్తన్ కామకాతయః। న త్వామిష్టారిరిచ్యతే స్వహః॥

ఉక్కిఉక్కే సోమ ఇస్త్రీం మమాద నీథేనీథే మశువానగ్ం సుతాసః।
యదీగ్ం సబాధః పితురన్న పుత్రాస్పమానదక్కా అవస్తే హవన్నే స్వహః॥

పరిషేచనాంతం కృత్యై,

ప్రణితా మోక్షాణాద్యగ్యుపస్థానాంతే,

ఉత్తర పరిషేచనము వరకు జేసి

త్రసీతి విమోచనము అగ్నిపస్థానము వరకు చేయ
వలయును.

అనవ స్నేతయా కుమార్యా ధృష్టత్పుత్రే ధృష్టత్పుత్రేణ
(వటాంకురం) పేషయిత్ప్యా, పరిష్లాప్య,

అపరేణగ్రం ప్రాచీం ఉత్సానాం నిపాత్య,

అంగుష్ఠేన నాసికాభ్యాద్రే పుమాగ్రం సమిత్య పినయతి
“పుమాగ్రంసం జనయతి పుగ్గం సువన మసి”!

పుగ్గంసువన కర్మాంగం అభ్యుదయం
పుణ్యాహంచ కుర్యాత్తి ।

రజస్సుల తాని కశ్మిక చేత కల్ప మందు పొత్తుముతో ఆ జంట
మత్తిపండ్చను మెత్తుగా నూరింది, పొత్తునాదనముందుంచబడిన
వస్త్రముతో వడబోసి.

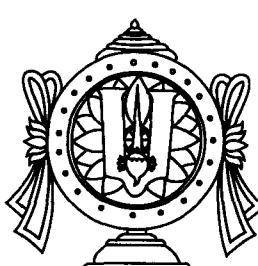
అగ్నికి పశ్చిమమున ఆ గర్జతతిని ముఖముపైకి ఉండునట్టు
తూర్పు శీరస్సుగా కూర్చుండబెట్టి

లేపకార్యము లథగా : (ఆజ్ఞముతో తడుపుటు) ఎచట ముఖా
వశతి లేపకార్యముందునో అచట వరథి త్రపారణము
తప్పకయుందును. లేపకార్యములేకున్న యిచ్చట మూత్రం వరథి
త్రపారణం ఉన్నది.)

భర్త ప్రాణ్ముఖుషై ‘పుగ్గంసువనమని’ అను మంత్రము చెప్పి
వడబోసిన మత్తిపండ్చరసాన్ని అంగుష్ఠముతో కుడిముక్కు
రంధ్రమునందు ఒకేసాలి గర్జమును చేయినట్టు పీండవవలెను.

పుగ్గం సువన కర్మకు సంబంధింతమగు అభ్యుదయం, పుణ్య
పావచనం చేయవలయును. భర్త గ్రామమందు లేనియెదల
మరిగాని, తండ్రి మొదలగు వారు పుగ్గంసువనము చేయ
వచ్చును.

ఇ పుగ్గంసువన విధః

ఇచట వరథి త్రపారణ సమయమున ఆజ్ఞ లేపనము లేకుండా వరథులను అగ్నిలో ఉంచవలయును. వత్తములయందు, పుంసవనమందు,
లంఘయనమున (ఉపాకర్ష) యాళ్ళమందు వరథి వ్యూరణము చేయవలయును.

సీమంతోస్నయసమ్

అచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః, అనంతాయ నమః, గోవిందాయ నమః

ఓం కేశవాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్ప

పూరోష్ట..... తిథో, అముక గోత్రాయూః అముక నామ్యుః

భార్యాయూః సీమంతోస్నయ న కర్మాంగం ప్రతి సరబంధ

కర్తృ కరిష్యోమి, ఇతి సంకల్ప్య.

అచమనం చేసి ప్రాణాయాముము చేసిన పిష్టుటి,

అచమనం చేసిన పిష్టుటి సీమంతోస్నయన కర్మాంగమగు ప్రతి సరబంధ కర్తృను చేయ వలయును.

ప్రతిసర బంధం కృత్యా, సీమంతోస్నయనం

ప్రథమే గద్ధే చతుర్ధే మాసి బ్రాహ్మణాన్

ఫోజయత్వా, ఆశిషోవాచయత్వా,

సీమంతోస్నయన కర్మాంగం అభ్యుదయం

విష్ణుక్షేపపూజాపురస్పరం పుణ్యపూరం చ కృత్యా,

ప్రథమ గర్భమున 4వ మాసమున బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టి ఆశీర్వచనానంతరము.

సీమంతోస్నయన కర్మాంగమగా అభ్యుదయము విష్ణుక్షేప పూజను, పుణ్యపూవాచనము జేసి.

అచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః.... దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్ప

అముక నామ్యుం భార్యాం సీమంతోస్నయన కర్తృణా

సగ్గి స్ఫురిష్యోమి.

అగ్నేరుప సమాధానాది పొత్ర ప్రయోగాంతే !

అగ్నీముఖము మొదటి సుండి దేవ పాత్రాసాధనము పూర్తి వరకు జేసి,

ఖీ యవాన్ విరూధాన్ శలలీం సపుంజలాం భ్రావైయవానామపి బంధనం చ ,
వితాని సీమంత విధో ప్రయుంజ్యోతే పాత్రాణి సాకంభిలు మానుషాని ॥

మెలకెత్తిన యవధాస్నమును, 3 చోట్ల తెలుపు గర్భిన పిదుపంచి
ముల్లును, 3 ద్ర్యకట్లలును, మేడికాయల గుత్తియు, యవధాస్నపు
మూటను వక్షేముందుంచి దేవపాత్రలకు ఉత్తరమున ద్ర్యలమీద
మానుష పాత్రలగు విచిని పెట్ట వలయును.

వితాని యుగపత్తి సాదయిత్వా,

ఆజ్ఞ భాగాంతే 'సోమాయ' స్నాపా ।

అన్వారబ్ధాయాం "ధాతాదధాతు" ఇత్యాహూతీర్థత్వా ।

'సోమాయ స్నాపా' అను ఆజ్ఞ భాగాంతము వరకు చేసి

భార్యను స్పృశించుచూ ఈ క్రింది ఆహాతులను చేయ
వలయును.

మం॥ ధాతాదధాతునో రయిమీశానో జగత్స్పతిః । సనః పూర్ణేన వావనతాన్వపా॥

ధాతా ప్రజాయా ఉత రాయ ఈ శే ధాతేదం విశ్వం భువనం జజానా

ధాతా ప్రతం యజమానాయ ధాతా తస్మా ఉహవ్యం ఘృతవద్యధేము స్నాపా॥

ధాతా దదాతునో రయిం ప్రాచిం జీవాతుమక్కితామ్చా

వయం దేవస్య ధీమహా సుమతిగ్ం సత్యరాధససాన్వపా॥

ధాతా దదాతు దాశుచే వసూని ప్రజాకామాయ మీధుచే దురోణే ।

తస్మాదేవా అమృతా స్పంద్యయన్మాం విశ్వేదేవాసో అదితి స్పృజోషాసాన్వపా॥

జయాది ప్రతిపద్యతే. పరిషేచనాంతం కృత్వా,

ప్రణీతామోక్షణాద్యగ్యుపస్థానాంతే,

అపరేణాగ్నిం ప్రాచిముపవేశ్య,

త్రేణ్య శలల్యా త్రిభిః దర్శ పుంజీలైః

శలల్యా గ్ర్హపేన ఇతి ఉర్ధ్వగ్రీం సీమంతం ఉన్నయతి ।

అగ్నికి వస్తిమము ఎక్కువ తూర్ప ముఖముగా భార్యను
కూర్చుండబెట్టి, మూడు ద్ర్యకట్లతే, మేడిపంధ్నగుత్తితో కలసిన
3 చోట్ల తెలుపు గలిగిన పిదుపంచి ముల్లుచేత,
ఈ రెండు మంత్రములు చెప్పచూ పాపిడి తీయవలయును.

మం॥ భూర్భువస్మివో రాకామహగ్ం సుహవాగ్ం సుష్టుతీహలవే శృంగోతునస్మిభగా బోధతుత్వనా ।
సీవ్యత్వపస్మాన్చాచ్చిద్యమానయా దదాతు వీరగ్ం శతదాయ ముక్ష్యమ్ ।

యాస్తరాకే సుమతయస్సుపేశసో యాభిర్దాసి దాశుచే వసూని।
తాభిర్ము అద్య సుమనా ఉపాగిహా సహాస్రపోషగ్ం సుభగ్ం రరణా॥

ఇతి వ్యాహృత్యా శలల్యాదికం
ప్రత్యక్ష నిరస్య అప ఉపస్పుశ్య.
'గాయత్రా మితి వీణాగాధినో సగ్గింశాస్తి' ।

పాటిని పడమట దిక్కున ఉంచవలయును. నీటిని స్పుశించి,
వీణా గాయత్రులను మేళమువాలని గానము చేయవలసిన
దిగా చెప్పవలయును.

ఉత్తరయోః పూర్వాసౌల్యానాం బ్రాహ్మణానాం
ఉత్తరా నదీనిర్దేశశ్చ యస్యాం వసంతి ।

మం యాగంధరి రేవనో రాజైతి సాల్వ్ రవాదిషుః।
వివృతచక్రా ఆస్తినా స్తిరేన యమునే తవ॥

'యవాన్ విరుధానాబధ్యః,

(యమునే, కృష్ణే, గోదావరి కావేరి తవ) యమునే అసుచేట
యేసభి తీరవాసులు ఆ నదియొక్క నామమును మంత్రము
చివర చేర్చవలయును.

మెలకలెత్తిన యవధాన్యమును దారముతో మాలగ
కళ్ళవలెను.

అంకురితాన్ సూత్రగ్రథితాన్
యవాన్ వధ్యః శిరసి బధ్యాతి.
యవానాం బంధనం చ అస్యాః వస్త్రాంచలే నిబధ్యః,

ఆ దండను వధువుయొక్క తీరస్మినందు ఉంచవలెను.
యవలయొక్క మూటను ఆ వధువుయొక్క కొంగుకి మూటకట్ట
వలయును.

వాచం యచ్ఛతి ఆనక్కతేభ్యః ఉదితేషు నక్కతేషు
ప్రాచీ ముదీచీం వా దిశం ఉపనిష్ట్యమ్య.

నక్కత్తోదయమువరకు ఇరువురు మౌనముగా నుండ
వలయును. నక్కత్తోదయము అయిన పిష్టుట తూర్పు దిక్కునా
కాని ఉత్తర దిక్కునా కాని వెళ్ళ

వత్సమన్వారభ్య
వ్యాహృతీశ్చ జపిత్యా ఓం భూర్భువస్సువః
ఓం భూర్భువస్సుమః వాచం విస్మయేత్ ।

ఆను దూడను ముట్టుకొని
అను వ్యాహృతులను జపించి
మూట్లాడ వచ్చును.

ఇతి సీమంతోస్తయస్త విధః

వ్యాప్తాత్మాది ప్రాయశ్చిత్తమ్

(జాతకర్మాదికర్మ కాలాతికమ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్)

ఆచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః,

ఓం అనంతాయ నమః,

ఓం గోవిందాయ నమః,

ఓం కేశవాయ నమః,

ఓం మాధవాయ నమః,

ఓం విష్ణువే నమః,

ఓం త్రివిక్రమాయ నమః,

ఓం శ్రీధరాయ నమః,

ఓం పద్మనాభాయ నమః,

ఓం వాసుదేవాయ నమః.

ఓం నారాయణాయ నమః,

ఓం గోవిందాయ నమః,

ఓం మధుసూదనాయ నమః,

ఓం వామనాయ నమః,

ఓం హృషీకేశాయ నమః,

ఓం దామోదరాయ నమః,

ప్రాణాయమ్

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకలన

వ్యాప్తాత్మాదిప్రాయశ్చిత్తకర్మణః అవిష్ణువు పరిసమాప్తుర్ధం,

విష్ణుక్సేన పూజాం కరిష్యే.

అచమన, ప్రాణాయమముచేపి, సంకలపు చేపి,

విష్ణుక్సేనపూజచేయవలెను.

మం॥నము స్నాదసే నమస్నాదస స్నాతమే నమ స్నాభినాం
పురోగణాం చక్కుషే నమో దివే నమః పృథివై॥
సప్తఫ సభాం మే గోపాయా యే చ సభ్యు స్నభాసదః॥
తానింద్రియావతః కురు॥ సర్వమాయు రుపాసతామ్॥

అశేషే హే పరిషత్ భవత్పాదమూలే మయా సమర్పితాం

యత్కుంచిత్ సౌపర్ణిం జమాం పరిషద్క్షిణాం

యథోక్త దక్షిణామివ స్వీకృత్య.

ఒక పశ్చైములో దక్షిణాయుతమగు తాంబూలమును పట్టుకొని

లేచి నిల్చిని సభాసదులను ఈ విధముగా ప్రార్థించవలెను.

అస్య కుమారస్య జాతకర్మ నామకరణాన్న ప్రాశన
చౌలోపనయన కర్మణం ముఖ్య కాలాతిక్రమ ప్రాయశ్శీత్తార్థం
ప్రాజాపత్య కృచ్ఛం కర్తుం మమ అధికార సిద్ధి మనుగృహా!
ఉపవిశ్య... ప్రాణానాయమ్య. సంకల్ప్య,

ఈ విధముగా ప్రాశన చేసి కూర్చుని ప్రాణాయామము చేసి

సంకల్పము:

గోత్రస్య, నక్షత్ర జాతస్య మమ కుమారస్య
జాతకర్మ నామకరణాన్న ప్రాశన చౌలోపనయన
కర్మణం ముఖ్య కాలాతిక్రమ ప్రాయశ్శీత్తార్థం,
ప్రాజాపత్య కృచ్ఛం కరిష్య. ఇతి సంకల్ప్య.

అని సంకల్పము చెప్పవలెను.

అస్య బ్రాహ్మణాయ యజుశ్శాభాధ్యాయినే, గోత్రాయ.... శర్మిణే....
ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ ప్రతినిధి యత్పుంచిత్
హిరణ్య ప్రతిగృహీత్రే అముక గోత్రస్య
అముక నక్షత్ర జాతస్య అముక కుమారస్య
జాతకర్మనామకరణాన్నప్రాశన చౌలోపనయన కర్మణం
ముఖ్య కాలాతి క్రమ తద్దోష పరిహారార్థం
ఇదం ప్రాజాపత్యం సంప్రదవే నమమ ।

ఈ విధముగా ఉచ్చరించి దక్షిణము బ్రాహ్మణునకు సమర్పించ
యధోక్త కాలమునందు ఆచలించనిచే ప్రాజాపత్య కృచ్ఛ
మాచలించిన పిష్టుట ఈ క్రింది విధముగా చేయతలయును.

గోత్రస్య... నక్షత్ర జాతస్య... కుమారస్య జాతకర్మ
నామకరణాన్న ప్రాశన చౌలోపయనయన కర్మణం
ముఖ్య కాలాతిక్రమేణ యోదోష స్పమజని
తద్దోష పరిహారాధ్వరా జాతకర్మాది సంస్కార యోగ్యతా సిద్ధుర్థం -
వ్యస్తాభిః, సమస్తాభిః, వ్యాహృతీభిః, అగ్నే అభ్యావర్తిన్,
అగ్నే అంగిరః, పునరూర్జా నివర్తస్య. సహరయ్య నివర్తస్య
ఇత్యేతాభిః, పాపిానో అగ్ను ఏనస ఇత్యాదిభిః, పాపిా పంచక్తిః,
పునశ్చ అగ్నే అభ్యావర్తిన్నిత్యాదిభిః, పునశ్చ వ్యస్తాభిః, సమస్తాభిః,
వ్యాహృతీభిః, తప్సనో అగ్నే, సత్పనో అగ్నే, త్వమగ్నే అయాసి,
ఉదుత్తమ మిత్యేత్తైః, యేతేశతం వరుణ ఇత్యేతయాచ
షడ్విగ్గం శతీః ఆహాతీ రాజ్యేన హోష్యమీతి సంకల్ప్య.

లోకికాగ్నిముపసమాధాయ.

ఉత్సేఖనాదులతో ప్రారంభంచి

ప్రాచీః పూర్వం ఉదక్ సంఘం... ఉత్తరేణాగ్నిం దర్శననే

ఈ విధముగా సంకల్పము చెప్పి వైదికాగ్నియందు కాదు. తన
హంస్తిమెదలగు వారు చేసుకొను అగ్నికి వైదికాగ్ని యని పేరు.
(ానియందు కాక లోకికాగ్నిలో చేయాలి.)

సంస్తీర్య. ఆజ్యం దర్శించ సంస్కృత్య.

ప్రాచీఃపూర్వం ఉదక్ సంఘం ఉత్తరేణాగ్నిం దర్శన్ సగ్గస్తీర్య

ద్వంద్వంస్యంచి పాత్రాణి ద్రయుక్తాని తేషు దర్శాజ్య స్థాల్యై,

తత్పురస్తాత్) ప్రోక్షణ పాత్ర ఇతర దర్శాజ్య పాదయిత్యా.

సమాప్తచ్ఛిన్నాగ్రో... భిత్యా, తయోః.... పాత్రాణి

ఉత్సానాని కృత్యా. సర్వాభిః అధ్యిః పవిత్ర

ప్రోక్ష్య, పవిత్రమాదాయ అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్పితాయాం...

ఉదీచోంగారాన్నిరుహ్య. తేష్వధిత్రైత్య జ్యులతా... (పరిషిచ్య)

దర్శా ఆజ్యం గృహీత్యా.

ఓం భూః స్మాహా అగ్నుయ ఇదం, ఓం భువః స్మాహా వాయవ ఇదం,

ఓగ్మం సువస్నాహః సూర్యాయేదం ।

ఓం భూర్భువస్నవ స్మాహా । ప్రజాపతయ ఇదం

మం అగ్నేభ్యావర్తిన్నాభిన ఆవర్తస్యాయుచ్ఛా వర్పసా సున్య మేధయ్య ప్రజయ్య ధనేన స్యాహా
అగ్నాయేభ్యావర్తిన ఇదమ్ ।

మం అగ్నే అంగిరశ్చతంతే సంత్యావృత స్యాప్రంత ఉప్యావృతః ।

తాస్మాం పోషస్య పోషిణా పునర్కో నష్టమాకృధి పునర్కో రయమాకృధి స్యాహా ॥

అగ్నాయేభ్యావర్తిన ఇదమ్ ।

మం పునర్భూర్జా నివర్తస్య పునరగ్న ఇషాయుచ్ఛా పునర్వుఃపాహా విశ్వత స్యాహా

అగ్నాయేభ్యావర్తిన ఇదమ్ ।

మం సహరయ్య నివర్తస్యాగ్నే పిన్వస్య ధారయా విశ్వస్మున్యయ్య విశ్వతస్పరి స్యాహా

అగ్నాయేభ్యావర్తిన ఇదమ్ ।

మం పాహా నో అగ్ని ఏన్ సే స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ ।

మం పాహానో విశ్వవేదసే స్వాహా । విశ్వవేదస ఇదమ్ ।

మం యజ్ఞంపాహా విభావసో స్వాహా । విభావస ఇదమ్ ।

మం సర్వంపాహా శతకతో స్వాహా । శతకతవ ఇదమ్ ।

మం పాహానో అగ్ని ఏకయా । పాహస్యతద్వితీయయా । పాహస్యర్జం తృతీయయా ।
పాహా గ్రిష్మశ్చతస్మభి ర్వసో స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ ।

మం అగ్నేభ్యవరిన్నభిన అవర్తస్వాయముషా వర్పసో స్వాయ మేధయా ప్రజయా ధనేన స్వాహా ।
అగ్నయేభ్యవరిన ఇదమ్ ।

మం అగ్నే అంగిరశ్శతంతే సంత్స్వావృత స్వాప్రసంత ఉపావృతః ।
తాసాం పోషస్య పోషిత పునర్తో నష్టమాకృధి పునర్తో రయమాకృధి స్వాహా ॥
అగ్నయేభ్యవరిన ఇదమ్ ।

మం పునర్భూతా నివర్తస్వ పునరగ్ని ఇషాయముషా । పునర్వఃపాహా విశ్వత స్వాహా ॥
అగ్నయేభ్యవరిన ఇదమ్ ।

మం సహరయ్య నివర్తస్వాగ్నే పిన్వస్వ ధారయా । విశ్వాస్మిన్యయా విశ్వతస్మరి స్వాహా ॥
అగ్నయేభ్యవరిన ఇదమ్ ।

ఓం భూస్మాస్మాహా । అగ్నయ ఇదమ్ ।

ఓం భువస్మాస్మాహా । వాయవ ఇదమ్ ।

ఓగ్ ఓ సువస్మాస్మాహా । సూర్యయేదమ్ ।

ఓం భూర్భువస్మావస్మాస్మాహా । ప్రజాపతయ ఇదమ్ ।

మం త్వన్నే అగ్నే వరుణస్య విద్యావ్ దేవస్య వేషణోవయసిస్మిష్టాః ।
యజిష్టో వహ్నితమ్ శ్శోషుచానో విశ్వద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్యస్మై తాన్వహా ॥
అగ్నేవరుణభ్యమిదమ్ ।

మం సత్యనో అగ్ని వమోభవోతి నేదిష్టో అస్య ఉషసో వ్యజ్ఞా|
అవయక్షవో వరుణగ్ం రరాణో వీహి మృదీకగ్ం సుహవోన ఏధి స్వాహా|
అగ్ని వరుణాభాయి మిదమ్|

మం త్వమగ్ని అయస్యయాసన్ననసాహితః|
అయసన హవ్యమూహాష్టే యానోధోహా భేషజగ్గస్వాహా||
అగ్నయే అయస ఇదమ్|

మం ఉమత్తమం వరుణపాశ ముస్కుదవాధమం విమధ్యమగ్ం శ్రథాయ|
అథా వయమాదిత్య ప్రతేతవానాగసో అదితయే స్యాము స్వాహా|| వరుణాదిత్యభాయి మిదమ్|

మం యే తే శతం వరుణయే సహస్రం యజ్ఞియాః పాశా విభృతాః పురుత్రా తేభోయ్ న ఇంద్ర స్పురి
తోతవిష్టు ర్యశ్వేదేవా ముంచంతు మరుత స్వస్తా స్వాహా||
వరుణేంద్ర సవితృవిష్టు విశ్వేదేవ మరుదృష్య ఇద మ్|
సమస్తాభిః వ్యాప్తాతీభిః అనాజ్ఞాత మిత్యాదిభిశ్చ ముత్సు

మం అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు| అగ్ని తదస్య కల్పయు
త్వగ్ంహి వేత్త యథాతథగ్ స్వాహా|| అగ్నయ ఇదమ్|

మం యత్ప్రక్రియ మన సా దీనదక్కానా యజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యసః|
అగ్నిష్టద్ధతా క్రతువిద్యజ్ఞానవ్| యజ్ఞిష్టో దేవాగ్ం బుతుషో యజ్ఞాతి స్వాహా|| అగ్నయ ఇదమ్|

మం త్వనో అగ్ని వరుణస్య విద్యాన్ దేవస్య హాడోవయాసిష్టాః|
యజ్ఞిష్టో వహ్నితము శోషుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మై తాన్వాహా||
అగ్నివరుణాభాయి మిదమ్|

మం సత్యనో అగ్ని వమోభవోతి నేదిష్టో అస్య ఉషసో వ్యజ్ఞా|
అవయక్షవో వరుణగ్ం రరాణో వీహి మృదీకగ్ం సుహవోన ఏధి స్వాహా||
అగ్ని వరుణాభాయి మిదమ్|

మం యత ఇన్ని భయమహా తతో నో అభయం కృధి।
మఘవన్మిగితతన్న ఊతమే విద్యష్టో విమృధో జహా స్వాపో॥ ఇణ్ణాయ మఘవత ఇదమ్॥

మం స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వాత్రపా విమృధో వశి।
వృశేష్టో పుర ఏతు నః స్వస్తిదా అభయంకర స్వాపో॥ ఇణ్ణాయ అభయంకరాయేదమ్॥

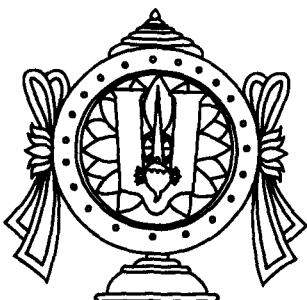
మం ఆభిరీరిఖ్యదతోన ఊన మాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః।
యదా స్తాతృభోయ మహాగోత్రా రుజాసి భూయిష్టభాజో అధతేస్యము స్వాపో॥

ఇణ్ణాయ హరివత ఇదమ్॥

ఉత్తరపరిషేచనం కృత్యా అదితేస్వమ్గీస్తాః.... ప్రాసాదీః ।

అతీతం కర్మ కృత్యా అనంతరం తాత్మాలికం కర్మ కుర్యాత్ । అతీతమైన కథను చేసే తిరువాత ఆకాలమునకు తగిన
కథను చేయవలయును.

ఇ వ్యాఖ్యాది ప్రాయశ్శిత్తమ్

జాతకర్మ

జాతే పుత్రే దివా నక్తం వా

పితా సచేలం స్నాతాప్య

యధాశక్తి హిరణ్యం బీజం బ్రాహ్మణేభో దత్యా,
ప్రాచ్యుఖః ఉపవిశ్యే.

కుమారం పత్రీం చ దక్షిణాతః ఉపవేశ్యః.
ఆచమ్య, ప్రాణానాయమ్య, సంకల్ప్య,

అముక గోత్రం అముక సక్కుత జాతం
కుమారం జాతకర్మణా సగ్గిస్సరిష్యామి.

జాతం వాత్సప్రేణాభిమృత్యు,
దిపస్వరీశ్యాంశోనువాకః ।

పుత్రుడు జన్మించిన నాటిరాత్రిగాని, మరునాటి పగలుగాని తండ్రి
కట్టుబట్టలతో స్నానము చేసి,

తూర్పు దిక్కుగ కూర్చొని తనకు దక్షిణము వైపున కుమారుని
భార్యను కూర్చొండబెట్టి.

అచమనం ప్రాణాయామము చేసి, సంకల్పము చెప్పి,

‘వత్సప్త్ర’ మహార్షి చూపబడిన అనువాదముతో పిల్లవానిని
ష్టోశించవలయును.

దివస్సరి ప్రథమం జజ్జే అగ్ని రస్మ ద్వితీయం పరి జాతవేదాః । తృతీయ మస్తున నృమణా అజస్రు
మిథ్యానయేనం జరతే స్వాధీః । విద్యా తే అగ్ని త్రేధా త్రుయాణి విద్యా తే సద్గ్య విభృతం పురుత్రాః ।
విద్యా తే నామ పరమం గుహ యద్విద్యా తముత్సుం యత ఆజగణా సముద్రే త్వా నృమణా అష్ట్వన్వర్త
నృచక్కా ఈధే దివో అగ్ని ఊధన్వ్యా తృతీయే త్వా రజసి తస్తివాగ్ సమృతస్య యోనా మహిషా అహి
న్వాన్వ్యా । అక్రమ దగ్ని స్తనయన్ని వద్యాః క్షామారేరి హద్విరుధస్సముంజన్వ్యా । సద్గ్యే జజ్జానోవిహి
మిధో అభ్యదారోదసీ భానునా భాత్యనః । ఉశికాప్రవక్తో అరతిస్సుమేధా మర్యేష్వగ్ని రమ్యతో నిధా
యా । ఇయర్తి ధూమ మరుషం పరిభ్ర దుచ్చుక్రేణ శోచిషా ద్వామిసక్తాత్ । విశ్వస్య కేతుర్ముషస్య
గర్భ ఆ రోదసీ అప్యణా జ్ఞాయమానః । వీడుం చిద్ప్రతిమభినత్పరాయ జ్ఞానాయదగ్ని మయజ్ఞ పశ్చా ।
శ్రీణముదారో ధరుణో రయూణాం మన్మిషాణాం ప్రార్పణ స్నానుగోపాః । వసో స్నాను స్నహసో
అప్సునరాజ్ఞ విభూత్యగ్ర ఉషసామిధానః । యస్తే అద్య కృణవర్ఘద్రశోచేష్టూపందేవ ష్టుతవంత
మగ్నిప్రతంన్నయ ప్రతరాం వస్త్య అచ్చాభిద్యుమ్యం దేవభక్తం యవిష్టా । ఆ తం భజ సాశ్వతసే

ష్వగ్ని ఉషిక్త ఆభజ శస్యమానే ప్రియసూర్యే ప్రియో అగ్ని భవాత్యజ్ఞాతేన భినదదుజ్ఞనిత్వః।
తావుగ్నే యజమానా అనుద్వాన్ విశ్వానసూని దధిరే వార్యఃి। త్వయా సహదవిణమిచ్చమానా
ప్రజం గోమతముశిష్టో విప్రుః। దృశానో రుక్మి ఉర్వా వ్యవ్యాధ్యర్థుర్మ మాయుశ్చోమే రుచానః।
అగ్ని రమ్యతో అభవద్వయోభి ర్యదేనం ద్వ్య రజనయథ్మనేతాః॥

“అస్మిన్నహగ్గం సహస్రం....

ఇతి యజాషా ఉపస్థ ఆదాయ

అస్మిన్నహగ్గం సహస్రం పుష్యో మేయధమాన స్వవశే॥

ఈ మంత్రముతో శిశును తన జిడియందుంచు కొని.

ఉత్తరాభ్యం అభిమంత్రణమ్!

ఈ మంత్రములతో శిశు శిరస్సును అభమంత్రణ చేయ వలయును. ఇచ్చట మంత్రము చివర ఆ శిశువుయొక్క నక్షత్ర నామమును చెప్పవలయును. (నక్షత్ర నామములప్రాణి చివర భాగమున గలదు.)

మం అంగాదంగాత్పుంభవనే హృదయ దధి జాయసే ।

ఆత్మా వై పుత్రనామాని సజీవ శరదశ్వతం ।

అశ్వాభవ పరశురభవ హారణ్య మస్తుతం భవ ।

పశ్వానాం తావ్ హాంకారేణాభిజిఫ్రూమి॥

ఈ మంత్రములతో శిశు శిరస్సును అప్పుకొంచ వలయును.

ఈ మంత్రము చివర పిల్లవాని నక్షత్రమును చెప్పవలయును. (కి నక్షత్రమును ఏ విధముగా చెప్పవలయునో, జాతకర్త చివర విశరించబడినది.)

అత్ర అభిమంత్రణ అవప్రూణ జివేము త్రిప్యపి
అసో శబ్దీ కుమారస్య జాత నక్షత్ర నామ చ
సంబుధ్య (శర్మ) నిర్దిశతి తద్రహస్యం భవతి.

ఈ మంత్రములలో అసో లను చేటి జస్త నక్షత్రమును (అశ్వాని, భరణి ఇతాయాది) సంబుధ్యంతముగా రహస్యముగా కుడిచెవిలో చెప్పవలయును.

మథు ఘృతమితి సగ్గింస్యజ్యే, తస్మిన్ధర్థేణ
హిరణ్యం నిష్ట్యర్థం బధాపు

తేనెను, నేతిని ఒక గెన్నెలో కలిపి దధ్యచేత ముడివేసి పట్టుకొన బడిన బంగారముతో తీసుకొని

అవధాయ ఉత్తరె ర్మంత్రైః కుమారం ప్రాశయిత్వా,

ఈ క్రింది మంత్రములతో కుమారునికి ప్రాశన చేయ వలయును.

మం॥ మేధాం తే దేవస్నివితా మేధాం దేవీ సరస్వతీ।
మేధాం తే అశ్వినో దేవా వాధత్తాం పుష్టిరస్తజా।
త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయ్యగ్ని స్తజో దధాతు।
త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయిస్మా ఇన్నియం దధాతు।
త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు।

ఉత్తరాభిః పంచభిః స్నాపయిత్వా,

క్షేత్రిమైత్యా నిబుర్గత్యత్యా దృహోముంచామి వరుణస్య పాశాటీ। అనాగసం బ్రహ్మాణేత్యా కరోమి శివేతే ద్యావాపృథివీ ఉభే ఇమే। శంతే అగ్ని స్నాపణిధ్యరస్తు శంద్యవా పృథివీ సహస్ర ధీభిః। శమన్తరిక్షగ్ ం సహవాతే నతే శంతే చత్స్రః ప్రదిశో భవన్తు। యాదైవీ శ్చత్స్రః ప్రదిశో వాతపత్ని రభిసూర్యో విచ్ఛై। తాసోం త్యా జరస ఆదధామి ప్రయక్కై ఏతు నిబుర్తిం పరాచై। అమోచి యక్కా క్రైష్ణరితా దకర్మై క్రైష్ణః పాశాన్నిర్బుత్యై చోదమోచి అహో అవర్తి మని దథోన్యన మయ్యభూ ద్ధాదే సుకృతస్య లోకే। సూర్యమ్యుతం తమసోగ్రాహ్యయద్దేవా అముంచ న్నస్పజ న్యేవసః। ఏవమహ మిమం క్షేత్రియా జ్ఞామి శగ్గంసాధ్యహోముంచామి వరుణస్య పాశాటీ।

ఈ 5 మంత్రములు చెప్పి చివర ఒకసారి కుమారునికి ప్రతీక్రించవలయును.

దధిష్టుత మితి సగ్గంస్పజ్యకాగ్ ంసేన వృషదాజ్యమ్॥

భూస్మాపః భువస్మాపః సువస్మాపః ఓగ్గస్మాపః.

పెఱగు, నెయ్యక కంచుపాత్రలో కలిపి

ఇతి వ్యాహృతిభిః ఓంకార చతుర్ధాభిః
కుమారం ప్రాశయిత్వా,

ఓంకారము నాట్యవరిగా కలిగిన వ్యాహృతుల నుష్టలించి
ఆ పాత్రతో నోటిలో పోయవలయును.

అద్భు శ్శేషగ్గం సగ్గంస్పజ్య. గోపే నినయేత్.

మాగిలినదానిని నీళ్ళతో కలిపి గోతాలలో విస్మృంచవలయును.

ఉత్తరయా మాతుః ఉపస్థ ఆదాయ,

ఒడిలో ఉంచుకొనవలయును.

మం. మాతే కుమారగ్ం రక్షోవధ్నిన్మాధైనురత్యాచారిణీ।

ప్రియా ధనస్య భూయా విధమానా స్వేగ్నహే। ఈ మంత్రముతో తల్లి ఒడిలోనికి తిసుకొనవలెను.

ఉత్తరయా రక్షిణీస్తనం ప్రతిధాప్య.

ఈ మంత్రముతో పిల్లవానికి రక్షిణము ప్రత్క పాలు ఈయ వలయును. (ప్రియవాదైనిచో పాలిచ్చినట్లు భావించవలయును.)

మం. ఆయం కుమారో జరాంధయతు దీర్ఘమాయుః।

యస్మైత్వగ్నస్త ప్రప్రాయయాయుర్వరోచి యకోబలమ్।

ఉత్తరాభ్యం పృథివీమఖిమృశ్య

మం. యదూభిమేర్ హృదయం దివి చస్యమసి శ్రితమ్।

తదుర్విప్రశ్యం మాహం శాత్ర మఘగ్ం రుదమ్।

యత్తే సుశిమే హృదయం వేదా హంతత్ప్రిజాపతో।

వేదామతస్య తేవయం మాహం శాత్రమఘగ్ం రుదమ్।

ఈ రెండు మంత్రములు చెప్పి భూమిని స్ఫురించవలయును.

తన్యం అభిమృష్టాయం పృథివ్యాం కుమారం

ప్రాక్ శిరసం తూష్ణీం సంవేశయేత్.

ఆ స్ఫురించిన ప్రదేశమందు తూర్పు వైపు తల ఉండునట్లు పరుండబెట్టవలయును.

సంవిష్టమ్....

నామయతి.... ఇతి మంత్రేణ గృహీత్వా

పరున్న భాలుని ఈ మంత్రముతో తిరిగి తిసుకొని

మం. నామయతి నరుదతి యత్తవయం వదామసి

యత్త చాభిమృశామసి।

శిరస్థే ఉదకుంభం నిధాయ,

ఈ మంత్రముతో కుమారుని శిరస్సున పూర్వకలశమును స్ఫురించ చేయవలయును.

మం ఆపస్టం ప్రేషు జాగ్రత్త రక్తాగ్ంసి నిరితోను ధధ్వమ్ |

అధిమధితం శ్రోత్రియాగారత్ | వా అగ్ని మాహాత్మ్ |

మథంచబడినటాని త్రేతీయ గ్యామునందలి అగ్నిటాని తెచ్చి ప్రతిష్టింపజేసి

సంకలప్య- కుమారస్య పిశాచాబాధా నివృత్యర్థం,
బాలారిష్ట దోష నివారణార్థం ఘలీకరణహామం కరిష్యే |

ఓం భూర్యావస్పువరోం.... ప్రతిష్టాప్య, ప్రాక్తోయం
నిధాయ, పరిస్తీర్య, షోదశ దర్శన్ అగ్నిః ప్రాగాది ప్రదక్షిణం
పరిస్తీర్య, దక్షిణానుత్తరాన్ ఉత్తరానధరాన్ కృత్యా,
దర్వీవదంజలిం సంస్కృత్య, పరిషిష్య, అదితేనుమన్యస్య
సర్వపాన్ ఘలీకరణమిత్రాన్, అంజలినా ఉత్తరోః

తెల్లావాలు, తోడునుకలిపి దోసిలతో పట్టుకొని క్రింది
మంత్రములు చెప్పుచూ ప్రతి స్వాహాకారములతో అమలి
చేయవలయును. (దోసిలలో యున్న తోడును ఆవాలను
శ్రీచంత్రేష్టతో గెంట వలయును.

మం అయంకలిం పతయంతగ్గశ్యావ మివోదృవ్యధం |

అజాం వాశితా మివ మరుతః పర్యధ్వగ్గశ్యాహా మరుద్భ్య ఇదం శ్యాహా మరుద్భ్య ఇదమ్ ||

మం శండేరథ శ్యండేకేర ఉలూభులః | చ్యవనో నశ్యతాదితశ్యాహా |

అగ్నయ ఇదమ్ | అగ్నయ ఇదమ్ | అగ్నయ ఇదమ్ | ఇతి త్రివారముచ్చరేత్ |

మం అయశ్యండో మర్గై ఉపవీర ఉలూభులః | చ్యవనో నశ్యతాదిత శ్యాహా || ఇతి త్రివారముచ్చరేత్ |

మం కేశిని శ్వలోమినీః ఖజాపో జోపకాశినీః | అపేత నశ్యతాదిత శ్యాహా || ఇతి త్రివారముచ్చరేత్ |

మం మిశ్రవాససః కౌచేరకా రక్తో రాజేన ప్రేషితాః |

గ్రాముగ్ం సజానయో గచ్ఛంతీ చ్ఛంతో పరిదాకృతాన్సాయాహా || ఇతి త్రివారముచ్చరేత్ |

మం ఏతాన ఘునైతెతాన గృహ్ణాతేత్యయం బ్రహ్మణసుపుత్రః |

తానగ్నిః పర్యసర త్తానింద్రస్తాన బృహస్పతిః |

తానహం వేద బ్రాహ్మణః ప్రమృషతః కూటదంతాన వి కేశాన్మంబస స్తనాఫాన్వాహా ||

త్రిః అగ్నిష్టా బృహస్పతిభ్య ఇదమ్ |

మరి నక్కం చారిణ ఉర్సేస్పి శాఖూచులహస్తాన్స్కపాలపాన్ | పూర్వప్రయోగం పితేత్యుచ్చెస్సార్వివ్య కర్మకః |
మాతా జఫున్య సర్వతీ గ్రామే విధురమిచ్చున్మీ స్వాహ | నిశీధచారిణీ స్వసా సన్ధినాప్రేక్షకే
కులమ్ | యా స్వపత్తం బోధయతి యస్యై విజాతాయం మనః | తాసాం త్వం కృష్ణవర్తునే
క్లోమానగ్ం హృదయం యకృత్ | అగ్నే అక్షీణి నిర్దహస్తా స్వాహ | త్రిః అగ్నయ ఇదమ్ |

ఏంపిచ్చే

అదితేస్వమ్గీస్థాః ప్రాసాదీః |

పూర్వపలపేచం చేయవలెను.

అగ్నముపస్తాయి!

అగ్నపస్తాసము చేయవలయును.

మం. ఓం అగ్నేనయసుపథారాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్యాన్ |
యుయోధ్యస్మై జ్ఞాపశరాణ మేనో భూయిష్టానై నమ ఉక్తిం విధేమ |

తమగ్నిం సురక్షితం కృత్వా!

ఆ అగ్నిని 10 రోజుల వరకు అరకుండిగ జాగ్రత్తగా కాపాడవలెను.

సగ్గింశాప్తి ప్రవిష్టే ప్రవిష్ట ఏవం తూష్ణీం అగ్నే అవపత
ఇత్యేవం అహరహః ఆనిర్దశాయః కాలాతిక్రమేణీదం
సంప్రేషణం నాగ్నే సంరక్షణం చ! జాతకర్మాంగ మఖ్యదయం
పుణ్యహం చ కుర్యాత్.

10 రోజులు పెట్టు పరట, సూతికా గ్యాపాలకులను అమంత్రికముగా
తొడుకవ్విన ఆపాలను పై అగ్నియందు జింట్లో ప్రవేశించిన ప్రతిసాల
గూడ వేస్తూ ఉంచమని చెప్పవలయును. 10 దినములు దాటిన
తర్వాత (జాతకర్తు) చేసుకొనిన యెడల అగ్ని సంరక్షణాదులు
అవసరములేదు.

ఆ జాతకర్తుయందతి సూచించిప మంత్రముల చివర హత్యత్వామములను చేర్చు విధావము.

అశ్విని, భరణి = అశ్వయుక్త,

ఆశ్వయుజిః అపభరణః, ఆపభరణః

కృత్తికః = కృత్తికః,

రోహిణిః=రోహిణిః,

అద్రు=అద్రుకః,

పునర్వసు=పునర్వసుః,

ఉత్తర=ఉత్తర ఫల్గునః,

అశ్వేష=అశ్వేషః,

స్వాతి=స్వాతిః,

విశాఖ=విశాఖః,

జ్యేష్ఠ=జ్యేష్ఠః,

మూల=మూలకః,

ఉత్తరాషాధ=ఉత్తరాషాధః,

శతభిషం=శతభిషక్, శతభిషఃః,

శత్రుభాద్ర=శత్రుభాద్రఃప్రపూషాదః,

ఉత్తరాభాద్ర=ఉత్తరాభాద్రఃప్రపూషాదః,

రేవతి=రేవతః.

మృగశిర=మార్గశిర్షఃః,

పుష్యమి=తిప్యఃః,

మథ=మథుః, పుబ్య=పూర్వఫల్గునః,

చిత్త=చైత్రఃః,

అనూరాధ=అనూరాధః,

పూర్వాషాధ=పూర్వాషాధః,

ధనిష్ఠ=శ్రవిష్ఠఃః,

జాతకర్తు మంత్రముల చివర 'అసా' లను శబ్దము దగ్గర ఈ నక్కత నామములను చేర్చవలయును.

ఇతి జాతకర్తు విధః

నామకరణమ్

దశమ్యాముఢితాయాగ్ స్నాతాయాం
పుత్రస్య నామ దధాతి. పితామాతేతి ।
ద్వాక్షరం చతురాక్షరం వా నామ పూర్వం అఖ్యాతిత్తరం
చీరాఘనిష్టోనాంతం ఫోషవత్ అద్యంతరంతస్థ మపి వా?
యష్టిన్ స్మిత్ ఉపస్థినాయత్. తద్దిప్రతిష్టిత మితి బ్రాహ్మణమ్ ।
అయుజాక్షరం కుమార్యః ।
పితా మాతా చ ।

11వ రోజున సూతికా 'స్నానమైన పిమ్మట తల్లి తండ్రులు
నామకరణము చేయవలయును, స్నేకి అయినచో బేసి అక్షరములు,
పురుషులకు అయినచో సరి అక్షరములు వచ్చునట్టు పేరు
పెట్టవలయును

ఆచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః.... దామోదరాయ నమః
స్తుభూతాయమ్
ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్ప

గోత్రస్య నక్షత్ర జాతస్య కుమారస్య నామ ధాస్యామః
ఇతి సంకల్ప,

తండుల పూర్ణపాత్రే హిరణ్యేన దక్షిణారంభం
ఉదగపవర్గం రేఖాద్వయం లిఖితాః,

తత్త్ర ప్రథమాంతరే “సుత్రీ” ఇతి లిఖితాః,
మధ్యమాంతరే “వ్యవహరనామ చ” లిఖితాః,

తృతీయాంతరే “సుత్రీ” చ ఇతి లిఖితాః,
తండుల పాత్రే హిరణ్యం నిక్షిష్య,

విశాలమగు తండుల పూర్ణమైన పశ్చముతో దక్షిణము నుంచి
ఉత్తరము వైపునకు సువర్ణముతో రెండు గీతలు గీయవలయును.
అందు మొదటి గడిలో సుత్రీ అని ప్రాయవలెను.
రెండవ గడిలో వ్యవహర నామమును ఆ పిల్ల వానికి పెట్టదలచిన
పేరును ప్రాయవలయును.

మూడవ గడిలో ‘సుత్రీ’ అనియు ప్రాయవలయును.
ఆ జయ్యము పశ్చమందు గీతలు గీయుటకు ఉపయోగించిన
సువర్ణమును ఉంచి, దానియందు నామకరణ దేవతకు
ఓండశోపచార పూజ సమస్యంచవలయును.

అనంతరం శర్యాంతం నామబ్రాయాతామ్.

తతః ఆభ్యుదయం పుణ్యహం చ కుర్యాత్ ।

అస్మిన్నమ్యాహే మధ్యమే స్వస్తివాచనే అముకశర్యాణే స్వస్తి
భవంతో బృవన్తు । అముకశర్యాణే స్వస్తి!
ఇతి ప్రార్థన ప్రతివచనే కుర్యః

ప్రవాసాదేశ్య పుత్రస్య ఉత్తరాభ్యం
అభిమంత్రణమ్ కుర్యాత్.

పేరు చివర శర్ష, వర్ష, గువ్త ఇత్యాది పదములను క్రమముగా
చేర్చవలయును.

నామకరణ నమయమున నక్షత్ర నామ, మాన నామములు
ప్రాయుటి అపస్తంబ సముతము గాదు. కొన్ని చేటిల్ల మాన నామ,
నక్షత్రనామ, ష్వాసాము నామములను మూడించిని ప్రాయుటి
కలదు. కాని తగదు.

పుణ్యహామున “శర్యాణే స్వస్తి భవనో బృవన్తు” అని
ప్రాథమికయు, “అముకశర్యాణే స్వస్తి” ఇతి ప్రతి వచనమును చెప్పటి
చేయవలయును.

మం. అజ్ఞాదజ్ఞాధ్వంభవసి హృదయాదధియాజ్ఞే ।

వేదో వై పుత్ర నామాసి స జీవ శరదస్మాతమ్ ।
అశ్మాభవ పరశురఘువ హిరణ్య మస్తుతం భవ
పశునాం తావ్ హింకారేణాభిజిథ్రూమి విష్ణుశర్యాన్ ॥

మూర్ఖస్యవప్రూణమ్

దక్షిణకర్మ ఉత్తరాన్ మంత్రాన్ జిపేత్.

తంత్రి గ్రామంతరము వెళ్లినచో తంత్రి వచ్చాకనే నామకరణం
చేయాలి. వచ్చిన వెంటనే పై మంత్రములతో అభిమంత్రణ చేయ
వలయును.

అగ్నిరాయుష్మాశ్వాశ్వావనస్పతిభిరాయుష్మాన్ తేన తావ్యయుషాయుష్మానం కరోమి ।

సోమ ఆయుష్మాశ్వా ఓషధి భిరాయుష్మాన్ తేన తావ్యయుషాయుష్మానం కరోమి ।

యజ్ఞ ఆయుష్మాశ్వాశ్వాదక్షిణాభిరాయుష్మానేన తావ్యయుషాయుష్మానం కరోమి ।

బ్రిహ్మయుష్మాతదాప్తాప్తాజ్ఞైరాయుష్మాతేన తావ్యయుషాయుష్మానం కరోమి ।

దేవా ఆయుష్మాన స్తోమ్యతేనాయుష్మాన స్తోన తావ్ యుషాయుష్మానం కరోమి ॥

కుమారుని శిరస్సును ఈ మంత్రముచే ఆప్తాశేంచ వలయును.

కుమారుని కుడిచెవిలో ఈ మంత్రములను చదువవలయును.

స్తోం విధిః :-

కుమారీం ఉత్సరేణ యజాషా అభిమంత్రయతే

ఆడపిల్ల అయినచో గ్రామాంతరముసుండి వళ్ళిన తరువాత
'సర్వస్తోత్త' అను మంత్రము చెప్పవలయును.

మం. సర్వస్తో ద్వాత్మన స్వంభూతాసి సా జీవ శరదశ్వతమ్॥

ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య. సంకల్పు,

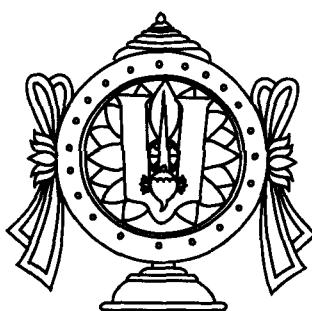
జాతాయాః కుమార్యాః... పూర్వవత్ కుర్యాత్.

పక్షమందు పూర్వమువలె కృత్స్వ నామకరణ దేవతాపూజ
అయ్యక ఆడపిల్ల పేరు చదువవలయును.

అభ్యుదయాది కృత్స్వ ప్రవాసాదేత్య సర్వస్తోత్ ఇత్యభిమంత్రణం కుర్యాత్.

ఇతి నామకరణ విధిః

—•••—

అన్నప్రాతసీమ్

ఆచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః.... దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్య

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్ప

పూర్వోక్త.... గోత్రస్య ...శర్వణః
కుమారస్య అన్నప్రాశన కర్మాంగం
అంకురార్పణ, ప్రతిసరబంధ,
అభ్యుదయ, పుణ్యమాచనాని కృత్యా,

అన్నప్రాశనాదిక్రియలు వేరువేరుకాలముల యందు చేసినయెడల
అంకురార్పణాదికములు విడిగా చేయ వలయును. ఒకేసార
చేసినయెడల అంకురార్పణ, ప్రతిసరబంధము కలిపిచేసి, నాంది
ముఖపోమం మొదలగునవి విడిగా చేయ వలయును.

ఆచమ్య

ప్రాణాయమ్య... సంకల్ప....
...గోత్రం ...శర్వణం కుమారం
అన్నప్రాశన కర్మణా సగ్గస్మరిష్యామి
ఇతి సంకల్ప.
జన్మనోధి షష్ఠేమాసి బ్రాహ్మణాన్ భోజయత్వా,
అశిషో వాచయత్వా,

దధి, మధు, ఘృత మోదనం ఇతి సగ్గింస్మజ్య.
ఉత్తరిః మంత్రిః కుమారం ప్రాశయేత్ |

మట్టిన తరువాత ఆరవ మాసమున తథియారాధన చేసి
అశీర్వాదమును పొంది,
పెరుగు, తేనె, నెయ్య, అన్నమును, పొత్తయందు కలిపి,
ఆ పొత్తముండి కలిపిన ద్రవ్యమును తీసుకొని ఈ పైమంత్రములతో
కుమారునకు తినిపించ వలయును.

భూరపాం తో షష్ఠీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి
శివాస్ ఆప ఓషధయస్సువ్వనమీవాస్ ఆప ఓషధయస్సుంతు | నామోచ్చారణమ్ |

భువోఽపాం తౌప్సధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి శివాస్త ఆపు ఓషధయస్సున్వనమీవాస్త ఆపు
ఓషధయ స్సున్తు । నామోచ్చారణమ్ ।

సువరపాంతౌప్సధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి శివాస్త ఆపు ఓషధయస్సున్వనమీవాస్త ఆపు ఓషధయ
స్సున్తు । నామోచ్చారణమ్ ।

భూర్భువసున్వరపాంతౌప్సధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి శివాస్త ఆపు ఓషధయస్సున్వనమీవాస్త
ఆపు ఓషధయ స్సున్తు । నామోచ్చారణమ్ ।

గర్భిణీ గర్భ సంస్కరం జాతకర్మ చ నామ చ ।

హిత్యాంకురార్పణం కుర్యాత్ అవ్యత శుభకర్మసు ॥ ఇత్త్తుయః

గార్వ్యేషు క్రియమాణేషు బహునాం అథ వా ద్వయోః ।

రక్షాంకురో సకృత్ కుర్యాన్నాందీ హోమాన్ పృథక్ పృథక్ ॥

ఇతి అన్నపూర్ణ విధిః

•••••

ఓం శ్రీగురుభోయై నమః

ఉర్కశాంతి మంత్రః

అగ్నిమీచే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్యుజమ్|

హాతారం రత్నధాతమమ్||

హరిః ఓమ్| హరిః ఓమ్||

ఇష్టేత్వోర్జేత్వా వాయవస్తో పాయవస్త దేవో వస్తవితా ప్రార్గయతు శేషుతమాయ కర్మణ ఆప్యా
యధ్వమఫ్ముయా దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీ రనమీవా అయ్క్షా మావ సేన తాశత
మాఘుశగ్గంసో రుద్రస్య హేతిః పరివో వృణక్త ద్రువా అస్మిన్ గోపతౌ స్యాత బ్ధివ్య ర్యజమానస్య
పశువ్ పాహి||

హరిః ఓమ్| హరిః ఓమ్||

అగ్ని ఆయహా వీతయే గృణనో హవ్యదాతయే|

నిహాతా సథిన్ బర్ధిష్మి||

హరిః ఓమ్| హరిః ఓమ్||

శం నో దేవీ రభిష్టయ ఆపో భవన్త పీతయే|

శం యో రభిష్ట వన్త వః||

హరిః ఓమ్| హరిః ఓమ్||

కృణుష్వపాజః ప్రసితిన్న పృథ్విం యాహాజేవామవాగ్గం ఇభేనా త్రిష్ట్వమన్ ప్రసితిం ద్రూణ
నోస్తాస్తి విధ్య రక్తస్త స్తపిత్తైః| తవ భ్రమాస ఆశుయాపతం త్యనుస్పృశ ధృషతా శోశుచానః| తప్పగ్గ
య్యగ్గై జిహ్వపతంగానసందితో విస్మృజ విష్ణుగుల్మాః| ప్రతిస్పృశో విస్మృజ తూర్పతమోభవాపాయు
రిషో అస్యా అదభః| యోనో దూరే అఘుశగ్గంసో యో అన్యగ్గై మాకిష్టై వ్యధిరాదధర్తీతో ఉదగ్గై తిష్ఠ
ప్రత్యాతనుష్వ న్యమిత్రాగ్గం ఓషతాత్తిగ్గైహతే| యో నో అరాతిగ్గం సమిధానచక్రే నీచా తంధక్ష్యత
సన్నశుష్టుమ్| ఉఠోవ్ భవ ప్రతివిధ్య ధ్యస్మైదావిష్టైషుష్వ దైవ్యాన్యగ్గై| అవస్తూరా తనుహి యాతు

జూనాం జామిమజ్ఞమిం ప్రమృణిహా శత్రువ్యాస్తాన్ | సతేజానాతి సమతిం యవిష్ట య ఈవతే బ్రిహ్మణే
గాతుమైరత్తీ విశ్వాన్యసై సుదినావిరాయో ద్యుమ్యా న్యుర్యోవిదురో అభిద్యోత్తీ | సేవగేన్ అప్తు సుభగుస్మాదానుర్యస్తావ్యనిచ్యేన హవిషాయ ఉక్కోః | పిప్రిషత్తి స్వ ఆయుష్మ దురోణే విశ్వేదసై సుదినాసాసదిష్టోః | అర్ణమి తే సుమతింఫూష్యర్యాక్ సంతే వావాతాజరతా మియంగీః | స్వాయస్తావ్ సురథా
మర్జయే మాసై క్షుక్తాణి ధారయే రనుద్యాన్ | ఇహత్తావ్ భూర్యాచరే దుపత్కుషోషావస్త్రీదివాగ్ం సమను
ద్యాన్ | క్రీడన్తస్తావ్ సుమనసస్పేమాభిద్యుమ్యా తస్తివాగ్ ంసో జనానామ్ | యస్తావ్ స్వశ్వస్మిహా
రణ్యో అగ్ని ఉపయాతి వసుమతా రథేనా | తస్య త్రాతాభవసి తస్య సభ్యా యస్త ఆతిధ్యమానుషగ్గజో
షత్తీ | మహోరుజామి బధుతావచోభి స్తన్మాపితుర్భోతమ్ దన్యియాయా | త్వంనో అస్య వచస్చిక్కి
హోతర్యవిష్ట శుక్రతో దమూనాః | అస్యప్రపుజస్తరణయ స్మిశేవా అతన్నాసోవృకా అశ్రమిష్టాః | తే
పాయవస్మిధియంచో నిషద్యాగేన్ తవనఃపాస్తవమూరా యే పాయవోమామతే యన్నే అగ్నే పశ్యనో
అస్థం దురితా దరక్కన్ | రరక్తతాస్తున్కృతో విశ్వవేదా దిప్పిత్త ఇదిపవో నాహా దేభుః | త్వయ్ వయగ్ం
సధ్యస్తావ్తా స్తవప్రణీత్యాయు వాజన్ | ఉభాశగ్గంసా సూదయసత్యతాచేనుష్టయాకృణహ్యప్రా
యాణా | అయాతే అగ్నే సమిధావిధేము ప్రతిస్తామగ్ం శస్యమానం గృభాయా | దహశసోరక్కసుః పాశ్వా
స్నేహ్మదుహో నిదో మిత్రమహో అవద్యాత్తీ | రక్తోహణం వాజిన మాజిఘర్మి మిత్రం ప్రథిష్ట ముపయ్
మి శర్పా | శిశానో అగ్నిః క్రతుభిస్మమిధ్యస్మినోదివా సరిషుః పాతు నక్తమ్ | విజ్యోతిషా బృహతాభా
త్యగ్ని రావిర్యశాస్త్రనికృణతే మహితావ్ | ప్రాదేవీ ర్మాయ స్పహతే దురేవా శ్శుషీతే శ్శుంగే రక్కసే విని
క్షేణ | ఉత్సావాసో దివిష్టవ్గేన్ ప్తుగ్మాయుధారక్కసే హస్తవా ఉ | మదేచిదస్య ప్రముఖ్య భామ్య నవ
రంతే పరిబాధో అదేవీః||

ఇస్తుం వో విశ్వతస్పరి హవామహై జనేభ్యాః | అస్తుక మస్తు కేవలః | ఇస్తుం నరో నే మధితా
హవనే యత్పూర్యాయు నజతే ధియస్తాః | శురో నృషాతా శవసశ్శక్తాన ఆగోమతి ద్రజే భజ్ఞా త్వం
నః | ఇస్తుంయాణి శత్రుకతో యా తే జనేషు పంచసు | ఇస్తుంతాని త ఆప్తుణో అను తే దాయు మహా ఇస్తుం
యాయ సత్రా తే విశ్వమను వృత్తహత్యే | అమ క్షత్ర మను సహో యజ్జతేంద్ర దేవేభి రను తే నృషు

హ్యా | ఆయస్కైన ధ్నిపవాసవాస్తిష్టని స్వరుహో యథా | బుష్ట్ర దీర్ఘశ్రుతము ఇస్త్రిస్య ఘుర్మై అతి
ధిః | ఆమాసు పక్ష్యమైరయ ఆసూర్యగ్ | రోహయో దివి ఘుర్మై న సామన్తపతా సువ్రకీభ్రష్టం
గిర్వణాసే గిరః | ఇస్త్రిమిద్ధాధినో బృహదిస్త్రిమర్యైభి రర్మణాః | ఇస్త్రిం వాణి రనూషతా గాయని తావ
గాయత్రిణోర్చివ్యర్జ మర్మిర్మణాః | బ్రహ్మణాస్తావ శతకత వుద్వగ్ | శమివ మేమిరే | అగ్ | ంహోముచే
ప్రభరేమా మనీషా మోషిష్టదాపున్నే సుమతిం గృణానాః | ఇదమింద్ర ప్రతి హవ్యం గృభాయ సత్య
స్పస్త యజమానస్య కామాః | వివేష యన్మా ధిషణా జజాన స్తవై ప్రరా పార్య దిస్త్రిమహ్నాః | అగ్ |
హహసో యత్ పీపరద్యథానో నావేవ యూన్త ముఖయే హవనే | ప్రసం రాజం ప్రథమమధ్వరాణా
మగ్ | ంహోముచం వృషభం యజ్ఞియానామ్ | అపాం నపాతమశ్విన్నా హయన్త మస్కిన్నర ఇస్త్రియం
ధత్త మోజః | విన ఇస్త్రిమృథో జిహా నీచాయుచ్చ పృతన్యతః | అథస్పదం తమీం కృధి యో అస్యాగ్ |
అధిదాసతి | ఇస్త్రిక్కత ముభి వామమోజోజాయథా వృషభ చర్మణీనామ్ | అపానుదో జనమమితయన్త
మురుం దేవభో అకృణోరులోకమ్ | మృగో న భీమః కుచరో గిరిష్టాః పరావత ఆజగామా పరస్యాః |
సృక్గ్ | స్సగ్ | ంశాయ పవిమిస్త్రి తిగ్మం విశత్రూన్ తాథి విమృథో నుదస్యా | విశత్రూన్ విమృథోనుద
వివృతస్య హనూరుజా | విమన్యమిస్త్రి భామితోమితస్యభిదాసతః | త్రాతారమిస్త్రి మవితారమింద్ర
గ్ | హవేహవే సుహగ్ | శూరమిస్త్రిమ్ | హంవేను శక్రం పురుషూతమిస్త్రిగ్ | స్సప్తినో మఘువాధా
త్యోంద్రః | మాతే అస్యాగ్ | సహసావన్పరిష్టా వఫూయ భూమహరివః పరాదై | త్రాయస్వనోవ్కేభి
ర్వరూథై ప్తవ ప్రియాస స్వారిషు స్వాము అనవస్తే రథమశ్వాయ తక్క న్వష్టా వజ్జం పురుషూత
ద్వ్యమన్తమ్ | బ్రహ్మణా ఇస్త్రిం మహయంతో అరైస్త రవ్ధయన్నహమే హంత వా ణా | వృశ్చై యత్తే
వృషణో అర్పమర్చా నింద్ర గ్రావాణో అదితి స్పజోశాః | అనశ్వసో మే వవయోరథా ఇస్త్రోషితా
అభ్యవర్తంత దస్యాన్ ||

యత ఇస్త్రి భయామహే తతో నో అభయం కృధి |

మఘువచ్చగ్ని తవ తన్న త్తఃతమే విద్యష్టో విమృథో జివా ||

స్వస్తిదా విశస్పతిర్వాత్రహ విమృధో వశీ
వృశేష్టః పుర వీతు న స్వస్తిదా అభయంకరః॥

మహాగ్ ० ఇష్టో వజ్బాహూష్టోడ్శి శర్మయచ్ఛతు
స్వస్తి నో మఘువా కరోత్త హన్త శాశ్వతం యోస్మాన్ ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః॥

సజోషా ఇష్టో సగణో మరుద్భుస్మామం పిబ వృత్తహన్మార విద్యాన్|
జిహా శత్రుగ్ ० రపమృధో నుధస్మాభాభయం కృణుహి విశ్వతో నః॥

యే దేవాః పురస్పదోగ్నినేత్రా రక్తోహణానేనః పాన్త తేనోవన్త తేభ్యో నమ్మస్తభ్యస్మావహ్ యే
దేవా దక్కిణసదో యమనేత్రా రక్తోహణానేనః పాన్త తేనోవన్త తేభ్యో నమ్మస్తభ్యస్మావహ్ యే దేవా
పశ్చాత్నద స్పవిత్తునేత్రా రక్తోహణానేనః పాన్త తేనోవన్త తేభ్యో నమ్మస్తభ్యస్మావహ్ యే దేవా
ఉత్తరసదో వరుణానేత్రా రక్తోహణానేనః పాన్త తేనోవన్త తేభ్యో నమ్మస్తభ్యస్మావహ్ యే దేవా ఉపరి
షదో బృహస్పతినేత్రా రక్తోహణానేనః పాన్త తేనోవన్త తేభ్యో నమ్మస్తభ్యస్మావహ్గ్నయే రక్తోఫ్స్ను
స్మాహో యమాయ రక్తోఫ్స్ను స్మాహో సవిత్రే రక్తోఫ్స్ను స్మాహో వరుణాయ రక్తోఫ్స్ను స్మాహో బృహా
స్పతయే రక్తోఫ్స్ను స్మాహో దువస్వతే రక్తోఫ్స్ను స్మాహో॥

అగ్నిరాయుష్మాఫ్నవనస్పతిభిరాయుష్మాన్ తేన తావయుషాయుష్మానం కరోమి సోమ ఆయు
ష్మాఫ్న ఓషధి భిరాయుష్మాన్ తేన తావయుషాయుష్మానం కరోమి యజ్ఞ ఆయుష్మాఫ్నదక్కిణాభిరా
యుష్మానేన తావయుషాయుష్మానం కరోమి బ్రహ్మయుష్మాతదా వ్రహ్మణైరాయుష్మాతేన తావయు
షాయుష్మానం కరోమి దేవా ఆయుష్మాన్ స్తోమృతేన ప్రతర ఆయుష్మాన్ స్తోస్వదయాయుషాయు
ష్మాన్ స్తోన తావయుషాయుష్మానం కరోమి॥

యావా మిన్నార్వరుణా యతవ్య తనూస్తమేమమగ్ ०హసో ముంచతం
యావా మిన్నార్వరుణా సహస్రా తనూస్తమేమమగ్ ०హసో ముంచతం

యోవా మిష్టావరుణా రక్తస్య తనూస్తయేమమగ్ ంహసో ముంచతం
 యోవా మిష్టావరుణా తేజస్య తనూస్తయేమమగ్ ంహసో ముంచతం
 యోవా మిష్టావరుణా వగో స్రామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మిష్టావరుణా ద్విపాథున్ పశుషు స్రామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మిష్టావరుణా చతుష్పాథున్ పశుషుస్రామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మిష్టావరుణా గోష్టి స్రామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మిష్టావరుణా గృహేషు స్రామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మిష్టావరుణాషున్ స్రామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మిష్టావరుణాషుధీషు స్రామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మిష్టావరుణా వనస్పతిషు స్రామస్తం వామేతేనావయజే॥

అగ్ని యశస్విన్ యశస్విమమర్పయేష్టావతీ మపచితీ మిహవహా ఆయం మూర్ఖా పరమేష్టి
 సువర్ణా స్వమానానా ముత్తమళ్ళోకో అస్తు।

భద్రం పశ్యంత ఉపసేదురగ్రే తపో దీక్షా మృషయస్సువర్యిదః।
 తతః క్షత్రం బలమేజశ్చ జాతం తదసైషై దేవా అభి సం నమస్తు।
 ధూతా విధూతా పరమోత సందృక్ ప్రజాపతిః పరమేష్టి విరాజా।
 ప్రోమూష్ణందాగ్ ంసి నివిదో మ ఆహారేతసైషై రాష్ట్రో మభి సన్నమామ
 అభ్యవర్తధ్వముషమేత సాకమయగ్ ం శాస్త్రాధిపతిర్వో అస్తు।
 అస్య విజ్ఞానమను సగ్ ంరభధ్వ మిమం పశ్చాదనుజీవాథ సర్వో॥

బుతాషాండ్రుతథామ్రగ్నిగ్రంథర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తసైషై స్వహో తస్యాషధయో
 పురస్త ఊర్మోనామ్ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తాభ్యస్వహో,

సగ్ ంహాతో విశ్వసామ్ సూర్యో గ్రహర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తసైషై స్వహో తస్య మరీ
 చయోప్సరస ఆయువో నామ్ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తాభ్యస్వహో,

సుషుమ్నస్యార్యరజ్ఞిశ్చంద్రమా గంధర్వ స్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః తస్య
నక్తత్రాణ్యపురసో బేకురయో నామ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాస్తు తాభ్యస్మాహః,

భుజ్యస్మిప్రణో యజ్ఞో గంధర్వస్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః తస్య దక్కిణా అప్స
రపస్తవా నామ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాస్తు తాభ్యస్మాహః,

ప్రజాపతిర్మిశ్వకర్తా మనో గంధర్వస్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః తస్యర్తాసమ్
న్యపురసో పహ్నయో నామ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాస్తు తాభ్యస్మాహః,

ఇష్టో విశ్వవ్యచా వాతో గంధర్వస్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః తస్యపోపురసో
ముదానామ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాస్తు తాభ్యస్మాహః భువనస్యపతే యస్యత ఉపరి గృహః ఇహచ
స నో రాస్మాజ్యానిగం రాయస్మాపగ్ం సువీర్యగ్ం సంవథ్నీరీణగ్ంస్యస్మిగ్ంస్మాహః,

పరమేష్ట్యధిపతిర్తైత్యరంధర్వస్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః,

తస్య విశ్వమపురసో భువో నామ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మై స్మాహః,

సుక్కితిస్మిభూతిర్భుద్రకృభుస్మవర్వన్ ప్రభున్ గంధర్వస్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః,

తస్య విమ్యతోపురసో రుచో నామ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాస్తు తాభ్యస్మాహః,

దూరోహాతిరమ్మిడయో మృత్యుగంధర్వ స్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః,

తస్య ప్రజా అప్సురసో భీరువో నామ తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాస్తు తాభ్యస్మాహః,

చారుః కృపణకాశీ కామో గంధర్వస్న ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తస్మై స్మాహః,

తస్యధయోఘ్నరసశ్చచయంతీ రాము తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తాభ్యస్మాహః స నో
భువనస్యపతే యస్య త ఉపరి గృహః ఇహచ ఉరు బ్రహ్మణైసై క్తత్రాయ మహి శరై యచ్చ
స్మాహః॥

నమో అస్తు సరేపభ్యో యే కే చ పృథివీమను | యే అన్రిక్షే యే దివి తేభ్యసరేపభ్యో నమః |
యేచో రోచనే దివో యే వా సూర్యస్య రజ్ఞిము | యేషా మప్సుసందః కృతం తేభ్యస్మారేపభ్యో నమః |
యా ఇష్టవో యాతుధానానాం యే వా వనస్పతిగంరను | యేవావచ్చేష శేరతే తేభ్యస్మారేపభ్యో నమః ||

అయం పురో హరికేశ సూర్యరథి స్తస్య రథగృథగృశ్చ రథజాశ్చ సేనానిగ్రామణ్యో పుంజిక
స్తలా చ కృతస్తలా చాప్నరసౌ యాతుధానాహాతీ రక్తగ్ంసి ప్రహేతు స్తేభోయ్ నమస్తే నో మృద
యంతు తే యం ద్విషోయశ్చ నో ద్వేష్టి తం వో జంమేషుదధామి,

అయం దక్కిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్వనశ్చ రథే చిత్రశ్చ సేనానిగ్రామణ్యో మేనకా చ సహ
జన్య చాప్నరసౌ దంక్షప్తవః పశవో హాతిః శారుషేయో వధః ప్రహేతు స్తేభోయ్ నమస్తే నో మృద
యస్తు తే యం ద్విషోయశ్చ నో ద్వేష్టి తం వో జంమేషుదధామి,

అయం పశ్చా ద్విశ్వవ్యచా స్తస్య రథప్రోతశ్చసమరథశ్చ సేనానిగ్రామణ్యో ప్రమ్భాచంతీ చాను
మ్భోచంతీ చాప్నరసౌ సర్వహాతిరావ్యిఫ్మాః ప్రహేతు స్తేభోయ్ నమస్తే నో మృదయస్తు తే యం
ద్విషోయశ్చ నో ద్వేష్టి తం వో జంమేషుదధామి,

అయ ముత్తరా ధ్వంయద్వసు స్తస్య సేనజిచ్చ సుషేణశ్చ సేనానిగ్రామణ్యో విశ్వాచీ చ ఘుంతా
చిచాఫ్సిరసౌ వాపో హాతిరావ్యతః ప్రహేతు స్తేభోయ్ నమస్తే నో మృదయస్తు తే యం ద్విషోయశ్చ
నో ద్వేష్టి తం వో జంమేషుదధామి,

అయ ముపర్యరావ్యసు స్తస్య తార్క్యశాచరిష్టనేమిశ్చ సేనానిగ్రామణ్యో తుర్వాశీ చ పూర్వచిత్తి
శాచరసౌ విద్యద్వేతి రవసూర్జనప్రహేతు స్తేభోయ్ నమస్తే నో మృదయస్తు తే యం ద్విషోయశ్చ
నో ద్వేష్టి తం వో జంమేషుదధామి॥

అశుశ్శానో వృష్టభో న యుధో ఘనాఘనః క్షోభణశ్చర్ఘణినామ్యి సంక్రమ్మనోనిమిష ఏక వీర
శ్శుతగ్ ంసేనా అజయధ్యాకమిష్టోఽంక్రమ్మనేనా నిమిషేణ జిష్టునా యుక్తారేణ దుశ్చవనేన ధృష్టు
నాః తదిస్మేణ జయత తథ్యహథ్యం యుధో నర ఇష్టుహాస్తేన వృష్టోః స ఇష్టుహాస్తే స్పునిషంగిభిర్వాశీ
సగ్గప్రష్టో సయుధ ఇష్టోః గణేనా సగ్గంసృష్టజిథోమపా బాహుశర్థ్యధ్వదన్యా ప్రతిహాతా భిరస్తా
బృహస్పతే పరిదీయా రథేన రక్తోహమిత్రాగ్ అసబాధమానః ప్రభంజన్మేనాః ప్రమృణో యుధా
జయన్నస్మాక మేధ్యవితా రథానామ్యి గోత్రభిదం గోవిదం వజ్రబాహుం జయన్ మజ్మప్రమృణంత

మోజసో ఇమగ్ ० సజాతా అనువీరయథ్వ మిష్ట్రీగ్ ० సభాయోను సగ్గంరభథ్వమ్ | బలవిజ్ఞాయస్సు విరః ప్రవీరస్సహస్యాన్ వాజీ సహమాన ఉగ్రిః | అభివీరో అభిసత్యా సహోజా జైత్రమిష్ట్రీ రథమాతిష్ఠ గోవిటీ | అభి గోత్రాణి సహస్రా గాహమానోదాయో వీరశ్యతమన్యు రిష్ట్రీః | దుశ్శ్వమనః పృతనాజో డయుథ్యోన్మాకగ్ ० సేనా అవతు ప్ర యుథ్యుః | ఇష్ట్రీ ఆహం నేతా బృహస్పతిర్థక్షిణా యుజ్జిః పుర వీతు సోమః | దేవసేనానా మభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుతో యుంత్యుగ్రీ | ఇష్ట్రీస్య వృష్టో వరుణస్య రాజ్జ ఆదిత్యానాం మరుతాగ్ ० శర్థ ఉగ్రమ్ | మహామనసాం భువనచ్యవానాం ఫోషో దేవానాం జయ తాముదస్తాతీ | అస్మాకమిష్ట్రీ స్పృమృతేషు ధ్వజేష్యస్మాకం యా ఇష్టవస్తా జయస్తు | అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భవన్యస్మాను దేవా అవతా హవేషు | ఉధర్థయ మఖువన్మాయుధామ్యథ్వత్వనాం మామకానాం మహగ్ ० ఉంద్వ్యోతపాన్ వాజినాం వాజినామ్యద్రథానాం జయతామేతు ఫోషో | ఉప ప్రేత జయతా నరస్మిరా వస్సన్తు బ్రాహ్మవః | ఇష్ట్రీవశ్వర్మ యచ్ఛత్వనాధృష్యా యథాసథా | అవసృష్టో పరా పత శరవ్యే బ్రహ్మసగ్ ० తితా | గచ్ఛమిత్రాన్ ప్రవిశ మైషోం కంచనోచ్ఛిష్టః | మర్మాణి తే వర్మిశ్చాద యామి సోమస్యా రాజ్ఞాం మృతేనాభివస్తామ్ | ఉరోర్పరీయో వరివస్తే అస్తు జయంతం త్వామను మదస్తు దేవాః | యత్త బ్రాణస్సంపతంతి కుమారా విశిభా ఇవా ఇష్ట్రీవస్తుత వృత్తపో విశ్వాపో శర్మ యచ్ఛతు॥

శం చ మే మయశ్చ మే ప్రియం చ మేనుకామశ్చ మే కామశ్చ మే సామనసశ్చ మే భద్రం చ మే శ్రేయశ్చ మే వస్యశ్చ మే యశ్చ మే భగశ్చ మే ద్రవిణం చ మే యంతా చ మే ధర్తా చ మే క్షేమశ్చ మే ధృతిశ్చ మే విశ్వం చ మే మహశ్చ మే సంవిచ్చ మే జ్ఞాత్రం చ మే సూశ్చ మే ప్రసూశ్చ మే సీరం చ మే లయశ్చ ము బుయతం చ మేం మృతం చ మేయుక్కుం చ మేనామయశ్చ మే జీవా తుశ్చ మే దీర్ఘాయుత్వం చ మేనమిత్రం చ మేభయం చ మే సుగం చ మే శయనం చ మే సూషో చ మే సుదినం చ మే॥

మమాగ్నేవరోచ్ విహావేష్యస్తువయం త్వేన్ధానా స్తునువం పుషేమా మహ్యం నమన్మాం ప్రదిశశ్చ తస్మస్య యాం ధృక్షిణా పృతనాజయేమా మమదేవా విహావేస్తు సర్వఇష్ట్రీవన్తో మరుతో విష్టురగ్నిః |

మమ్మాన్తరిక్ష మురుగోపమస్త మహ్యం వాతః పవతాం కామే అస్మిన్ మయుదేవా ద్రవిణ మాయజన్మాం
మయ్యశీరస్త మయుదేవహలాతిః। దైవ్యాహోతావనిషఠ్ పూర్వో రిష్టాస్మాన్యమ తనువాసువీరాః।
మహ్యం యజన్మ మమయాని హవ్యాత్ త్ర కూతిస్మృతాయ మనసామే అస్త్రా యేనోమా నిగాం కత
మచ్చనాహం విశ్వేదేవాసో అధివో చ తామే। దేవీష్టుడుర్వీరురుణః కృణోత్తవిశ్వే దేవాస ఇహ
వీరయధ్వమ్మా మాహస్ముహి ప్రజయూ మాత నూభిరాగ్ర ధామ ద్వ్యాష్టతే సోమరాజన్ము। అగ్నిర్మాన్యం
ప్రతినుదన్ముర స్తాదదబో గోపాః పరిపాహాన్తస్యమ్ముంప్రత్యాఖ్యాప్యన్తు నిగుతుః పున్స్తే మైషాం చిత్తం
ప్రయుధావినేశట్టి ధాతాధాత్మణాం భువనస్య యస్మాతిర్థేవగ్గం సవితారమభిమాతి శాహమ్ముం। ఇమం యజ్ఞ
మశ్యమ్మో భా బృహస్పతి ర్థేవాః పాస్త యజమానన్యధాత్తి। ఉరువ్యచానో మహిషస్మర్ముయగ్గం సదస్మిన్
హావే పురుషాతుః పురుక్కు। సనః ప్రజాయై హర్యశ్వమృదు యేష్ట్రమా నోరీరిషో మాపరాదాః।
యేనస్మిపత్రా అపతే భవన్నివ్యాహ్నిగ్నిభ్య మవబాధా మహేతాన్। వసవోర్ముద్రామితాయ ఉపరిస్మాశం
మోగ్రాఖ్యాత్తార మధిరాజ మక్రన్। అర్యాఖ్యామిష్ట్రి మముతోహవా మహే యోగోజిధ్యన జిదశ్యజిద్యః
। ఇమన్నో యజ్ఞం విహావేజాషస్మాస్యకుర్మో హరివో మేదినం తాయ॥

అగ్నిర్మాన్యే ప్రథమస్య ప్రచేతసో యం పాంచజన్మం బహువస్మిన్ఫతే। విశ్వస్మాం విశి ప్రవిష
శివాగ్గం సమీమహే స నో ముంచత్వగ్గంహసః। యస్మైదం ప్రాణన్నిమిషద్వ్యదేజతి యస్య జ్ఞాతం
జనమానం చ కేవలమ్మా స్తామ్యగ్నిం నాథితో జోహావీమి స నో ముంచత్వగ్గంహసః। ఇష్ట్రస్య మన్య
ప్రథమస్య ప్రచేతసో వృత్తఫ్సుస్తోన్మా ఉప మాముపాగుః। యో దాశుషస్తున్కృతో హవముప గన్త
స నో ముంచత్వగ్గంహసః। యస్మాంగ్రామం నయతి సం వశి యుధే యః పుష్టాని సగ్గంన్మజతి
త్రయాణి। స్తామీంష్ట్రిం నాథితో జోహావీమి స నో ముంచత్వగ్గంహసః। మన్యే వాం మిత్రావరుణా
తస్య విత్తగ్గం సత్యోజసా దృగ్గంహణా యం నుచ్ఛేటా యూ రాజానగ్గం సరథం యూథంగ్రా తా నో
ముంచతమాగసః। యో వాగ్గం రథ బుజూరశ్శిస్నత్యధర్ము మిథుశ్చరన్ ముపయాతి దూషయన్ను।
స్తామి మిత్రావరుణా నాథితో జోహావీమి తో నో ముంచతమాగసః। వాయో స్మావితుర్వీదధాని మన్మహే
యూవాత్మన్యద్విభృతో యో చ రక్తతుః। యో విశ్వస్య పరిభూ బభూవతు స్తానో ముంచతమాగసః।

ఉప్ప్రేష్టాన ఆశిషో దేవయోర్ధర్మై అస్థిరన్నా | స్తామి వాయుగ్ ० సచితారం నాథితో జోహవిమి తో నో
 ముంచతమాగసః | రథీతమో రథీనామహ్య ఊతమే శుభం గమిష్టా సుయమేభిరశ్యైః | యయోర్యాం
 దేవో దేవేష్యనిశితమోజసో నో ముంచతమాగసః | యదయాతం పహతుగ్ ० సూర్యాయ్స్తా | చక్రేణ
 సగ్ంసదమిచ్ఛమానో | స్తామి దేవావశ్యినో నాథితో జోహవిమి తో నో ముంచతమాగసః | మరుతాం
 మన్యై అధి నో బ్రిమన్తు ప్రేమాం వాచం విశ్వామవన్తు విశ్వై | ఆశున్ హువే సుయమానూతమే తే
 నో ముంచన్యైనసః | తిగ్నమాయుధం వీడితగ్ ० సహస్రద్విన్యుగ్ ० శర్ధః పృతనాసు జిష్ట్యా | స్తామి దేవా
 న్యురుతో నాథితో జోహవిమి తే నో ముంచన్యైనసః | దేవానాం మన్యై అధి నో బ్రిమన్తు ప్రేమాం
 వాచం విశ్వామవన్తు విశ్వై | ఆశున్ హువే సుయమానూతమే తే నో ముంచన్యైనసః | యదిదం
 మాభికోచతి పొరుషేయేణ దైవ్యేనా | స్తామివిశ్వాస్తేవాన్నాథితో జోహవిమి తే నో ముంచన్యైనసః |
 అనునోద్యమమతిర్యజ్ఞం దేవేషు మన్యతామ్ | అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో భవతాం దాశుషే మయః |
 అన్విదనుమతే త్వం మన్యాసై శంచ నః కృధి | క్రత్యే దక్కాయ నో హిసు ప్రణ ఆయుగ్ ० తారిషః |
 వైశ్వానరో న ఊత్యాప్రయాతు పరాపతః | అగ్నిరుక్తేన వాహసా | పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాం
 పృష్టో విశ్వా ఓషధీ రావివేశా | వైశ్వానరస్సహసా పృష్టో అగ్నిస్సు నో దివా సరిషః పాతు నక్మా | యే
 అప్రథేతామమితేభిరోజోభి ర్యే ప్రతిష్టై అభవతాం వసూనామ్ | స్తామి ద్యావాపృథివీ వాథితో జోహ
 విమి తే నో ముంచతమగ్ ० హసః | ఉర్మీ రోదసి వరివః కృణోతం క్షేత్రస్య పత్నీ అధినో బ్రూయాతమ్ |
 స్తామి ద్యావాపృథివీ నాథితో జోహవిమి తే నో ముంచతమగ్ ० హసః | యత్తే వయం పురుషుతాయ
 విష్ణోవిద్యాగ్ ० సశ్చకృమా కచ్చనాగః | కృథిస్యస్యస్మాగ్ ० అదితేరనాగా వ్యేనాగ్ ० శిశ్రఫో విశ్వగగ్నీ |
 యథా హ తద్వస్వో గ్రాయం చిత్పదిష్టతామముంచతా యజత్రాః | ఏవా త్వముస్మత్ప్రాముంచావ్యగ్
 ంహః ప్రాశార్యగ్నీ ప్రతరాం న ఆయుః ||

సమీచీ నామాస్ ప్రాచీ దిక్తస్యాస్తేగ్నిరథిపతిరసితో రక్కితా యశ్చాధిపతిర్యశ్శగోప్తా తాభ్యాం
 నమశ్శో నో మృదయతాం తే యం ద్వ్యాష్టో యశ్చ నో ద్వ్యష్టి తం వాం జమ్మెదదామి,

ఓజస్వినీ నామాసి దక్షిణా దిక్తస్యాస్త ఇన్దోధిపతిః పృదాకూ రక్తితా యశ్చధిపతిర్యశ్చ గోప్తా తాభ్యం నమస్తానో మృదయతాం తే యం ద్విషో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వాం జమ్ము దధామి,

ప్రాచీ నామాసి ప్రతిచీ దిక్తస్యాస్తే సౌమోధిపతిస్యాపో రక్తితా యశ్చధిపతిర్యశ్చగోప్తా తాభ్యం నమస్తా నో మృదయతాం తే యం ద్విషో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వాం జమ్ముదధామి,

అవస్థావా నామాస్యధీచీ దిక్తస్యాస్తే వరుణోధిపతిస్యారశ్చరాజీ రక్తితా యశ్చధిపతిర్యశ్చగోప్తా తాభ్యం నమస్తా నో మృదయతాం తే యం ద్విషో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వాం జమ్ముదధామి,

అధిపత్ని నామాసి బృహతీ దిక్తస్యాస్తే బృహాస్పతిరథిపతిః శ్వితో రక్తితా యశ్చధిపతిర్యశ్చగోప్తా తాభ్యం నమస్తా నో మృదయతాం తే యం ద్విషో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వాం జమ్ముదధామి,

వశినీ నామాసియం దిక్తస్యాస్తే యుమోధిపతిః కల్యాషగ్రివో రక్తితా యశ్చధిపతిర్యశ్చగోప్తా తాభ్యం నమస్తా నో మృదయతాం తే యం ద్విషో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వాం జమ్ముదధామి॥

ప్రాతయో నామ స్త తేషాం వః పురోగృహో అగ్నిర్వ ఇషువస్సలిలో వాతనామం తేభో వో నమస్తానో మృదయత తే యం ద్విషో యశ్చనో ద్వేష్టి తం వో జమ్ము దధామి,

నిలింపా నామ స్త తేషాం వో దక్షిణా గృహః పితరో వ ఇషువస్సగరో వాతనామం తేభో వో నమస్తానో మృదయత తే యం ద్విషో యశ్చనో ద్వేష్టి తం వో జమ్ము దధామి,

ప్రజిణో నామ స్త తేషాం వః పూచ్ఛద్విషస్యాపో వ ఇషువో గహ్వారో వాతనామం తేభో వో నమస్తానో మృదయత తే యం ద్విషో యశ్చనో ద్వేష్టి తం వో జమ్ము దధామి,

అవస్థావానో నామస్త తేషాం వ ఉత్తరాద్గృహో ఆపో వ ఇషువస్సముద్రో వాతనామం తేభో వో నమస్తానో మృదయత తే యం ద్విషో యశ్చనో ద్వేష్టి తం వో జమ్ము దధామి,

అధిపతయో నామ స్త తేషాం వ ఉపరి గృహః పర్వతం వ ఇషువోపస్యాన్ వాతనామం తేభో వో నమస్తానో మృదయత తే యం ద్విషో యశ్చనో ద్వేష్టి తం వో జమ్ము దధామి,

క్రవ్య నామ స్త పార్థివా స్తేషాం వ ఇహ గృహ అన్నం వ ఇష్వో నిమిషో వాతనామం తేభో వో నమ స్తేవో మృదయత తే యం ద్విషో యక్కనో ద్వేషో తం వో జమేషు దధామి,॥

శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతమేభిమాతిషోహా శతం యో నశ్చరదో అజీతానిందో నేషు దతి దురితాని విశ్వా యే చత్వారః పథయో దేవయానా అన్నరా ద్వ్యావాప్యాధివి వియన్ని తేషాం యో అజ్యానిమజీతిమావహో త్తస్మై నో దేవాః పరిధత్తే హ సర్వో గ్రీషో హేమన్ ఉత నో వస్తు శ్చరద్వ్యాము స్మాపితన్నో అస్తు తేషామృతునాగ్ం శతశారదానాం నివాత ఏషామభయే స్యాము ఇధువథ్సురాయ పరివథ్సురాయ సంవథ్సురాయ కృణుతా బృహన్నముః తేషాం వయగ్ం సుమతో యజ్ఞియానాం జ్యోగజీతా అహతాస్యము భద్రాన్నశేయ స్పృమవైష్ణవే దేవాస్త్వయావసేన సమశీ మహా తావా స నో మయోభూః పితో ఆ విశస్వ శం తోకాయ తనువే స్యోనః॥

భూతం భవ్యం భవిష్యద్విష్టాన్వహో నమ బుక్కాము యజ్ఞర్వష్టాన్వహో నమో గాయత్రీ త్రిష్టుబ్జగతీ వష్టాన్వహో నమః పృథివ్యంతరిక్షం ద్వోర్వష్టాన్వహో నమోగ్నిర్వాయుస్మార్యో వష్టాన్వహో నమః ప్రాణో వ్యానోపానో వష్టాన్వహో నమోన్నం కృషిర్వ్యాష్టిర్వష్టాన్వహో నమః పితా పుత్రః శాత్రో వష్టాన్వహో నమో భూర్భువస్మివర్వష్టాన్వహో నమః॥

ఇస్తో దధిచో అస్తభిః వృత్తాణ్యప్రతిష్టుతః జఘూన నవతీర్ణవా ఇచ్చన్నవస్త్వయ యచ్చిరః పర్వతేష్యప్రశితమ్ తద్విదచ్చర్యణావతి అతాహ గోరమన్వతా నామత్వష్టురపీచ్యమ్ ఇథా చన్నో మనో గృహో ఇస్తోమిద్దాధినో బృహత్తి ఇస్తోమర్మేభిరర్పితఃః ఇస్తోం వాణీరనూషతా ఇస్తో ఇధర్యో స్పుచ్చా సంమిశ్ర ఆవచో యుజ్ఞా ఇస్తో వజ్రో హారణ్యయః ఇస్తో దీర్ఘాయ చక్కనేా ఆ సూర్యగ్ం రోహయ దీర్ఘావీ వి గోభిరదిషైరయత్తో ఇస్తో వాజేషు నో ఆవా సహస్ర ప్రథనేషు చా ఉగ్ర ఉగ్రాభిరూతి భిః తమిన్నం వాజయామని మహే వృత్తాయ హన్తవే స వృషో వృషుభో భువత్తు ఇస్తోస్మి దామనే కృతః ఓజిష్ట స్పు బలో హతః ద్యుమ్మీ శ్లోకి స స్తామ్యః గిరా వజ్రో న సంభృతః స బలో అనపచ్యతః వావక్కర్గో అస్తోతః॥

చక్కషా హతే మనసా హతే వాచో హతే బ్రిహ్మణో హతే మో మాఘాయురభిదాసతి తమగ్నీ మేన్య మేనిం కృణా మో మా చక్కషా మో మనసా మో వాచా బ్రిహ్మణాఘాయురభి దాసతి తయాగ్నీ త్వం మేన్యా అముమమేనిం కృణా యత్రించాసా మనసా యచ్చ వాచా యజ్ఞేర్షు హతోతి యజ్ఞాశా హవిర్భాః తన్మృత్యురిన్బుత్యా సంవిదానః పురాదిష్టా దాహతీ రస్య హన్మా యాతుధానా నిర్బుతిరాదురక్షః తే అస్యఫుం త్వన్మతేన సత్యమ్ ఇస్టేషితా ఆజ్యమస్య మథ్మ న్మా మా తథ్మమృద్ధి యదశా కరోతి హన్మితేహం కృతగ్ ం హవిః మో మే శ్మారమచీకృతః అపాం చౌత ఉభో బాహూ అపనహ్యమ్యస్యమ్ అపనహ్యమి తే బాహూ అపనహ్యమ్యస్యమ్ అగ్నీర్థేవస్య బ్రిహ్మణా సర్వం తేవధిషం కృతమ్ పురాముష్యవషట్కురాత్ యజ్ఞం దేవేషు నస్మై ధిః స్వష్టమస్మాకం భూయాత్ మాస్మాన్ ప్రాపన్నరాతయః అన్తిదూరే సతో అగ్నీ భ్రాతృహ్యస్యాభి దాసతః వషట్కురేణ వజ్ఞేణా కృత్యాగ్ ం హన్మి కృతామహమ్ మో మా నక్తం దివా సాయమ్ ప్రాతశాహో నిషీయతి అద్య తమిస్మా వజ్ఞేణా భ్రాతృహ్యం పాదయామసి॥

ప్రాణో రక్తతి విశ్వమేజత్తు ఇర్యో భూత్యా బహుధా బహునిః మో దేవో దేవేషు విభూరన్సి ఆవృదూడాత్ క్షేత్రియధ్వగద్వ్యాశ్చై తమిత్యాగిణం మనసాపశిక్తతు అగ్రం దేవా నామిదమత్తు నో హవిః మనస్మిత్తేదమ్ భూతం భవ్యం చ గుప్యతే తథి దేవేష్యుగియమ్ ఆ న ఏతు పురశ్శరమ్ స హదేవై రిమగ్ ం హవమ్ మనశ్రేయసి శ్రేయసి కర్మన్ యజ్ఞపతిం దధత్తు జూషతాం మే వాగిదగ్ ం హవిః విరాధ్తేవీ పురోహతా హవ్యవాడనపాయినీ యయా రూపాణి బహుధా వదని పేశాగ్ంసి దేవాః పరమే జనితే సా నో విరాడనపస్మరన్తు వాగ్తేవీ జూషతామిదగ్ ం హవిః చక్కర్థేవానాం జ్యోతిరమృతే న్యక్తమ్ అస్య విజ్ఞానాయ బహుధా ని ధీయతే తస్య సుమ్నమశీమ హా మా నో హసీద్విచక్కణమ్ ఆయురిన్నుః ప్రతీర్యతామ్ అనంధాశ్కుషా వయమ్ జీవా జ్యోతిర శీమహిః సువర్జోతి రుతామృతమ్ శ్రోతేణ భుద్రముత శృణ్యన్మి సత్యమ్ శ్రోతేణ వాచం బహుధోద్వ్య మానమ్ శ్రోతేణ మోదశ్చ మహాశ్చ భూయతే శ్రోతేణ సర్వ దిశ ఆ శృణోమి మేన ప్రాచ్య ఉత దక్కణా ప్రతీచ్యే దిశః శృణ్యన్ముతరాత్ తదిచ్ఛాగ్తం బహుధోద్వ్యమానమ్ అరాన్న నేమిః పరి సర్వం బభూవా॥

సిగ్గంహే వ్యాఘ్రు ఉత యూ పృధాకా ॥ త్విషీరగ్గు బ్రాహ్మణే సూర్యే యూ ॥ ఇస్తుం యూ దేవీ
 సుభగ్గా జజానా ॥ సా న ఆగన్వయ్యసౌ సంవిదానా ॥ యూ రాజన్యే దుందుభావాయతాయమ్ ॥ అశ్వస్వ్య
 క్రంద్యే పురుషస్వ్య మూయూ ॥ ఇస్తుం యూ దేవీ సుభగ్గా జజానా ॥ సా న ఆగన్ వర్ధసౌ సంవిదానా ॥ యూ
 హస్తిని ద్విషిపిని యూ హరణ్యే ॥ త్విషీరశేషము పురుషేషము గోషు ॥ ఇస్తుం యూ దేవీ సుభగ్గా జజానా ॥ సా
 న ఆగన్ వర్ధసౌ సంవిదానా ॥ రథే అక్షేషు వృష్టభస్వ్య వాజే ॥ వాతే పరజన్యే వరుణస్వ్య శుష్టే ॥ ఇస్తుం
 యూ దేవీ సుభగ్గా జజానా ॥ సా న ఆగన్ వర్ధసౌ సంవిదానా ॥ రాడసి విరాడసి ॥ సంరాడసి స్వరాడసి ॥
 ఇస్తుంయు త్వా తేజస్వతే తేజస్వంతగ్గ శ్రీణామి ॥ ఇస్తుంయు త్వాజస్వత ఓజస్వంతగ్గ శ్రీణామి ॥ ఇస్తుంయు
 త్వా పయస్వతే పయస్వంతగ్గ శ్రీణామి ॥ ఇస్తుంయు త్వాయుష్మత ఆయుష్మనగ్గ శ్రీణామి ॥ తేజోసి ॥
 తత్తే ప్రయచ్చామి ॥ తేజస్వదస్తు మే ముఖము ॥ తేజ స్వచ్ఛిర్భో అస్తు మే ॥ తేజస్వాన్ విశ్వతః ॥ ప్రత్యజ్ఞ ॥
 తేజసా సంపిపృగిమా ॥ ఓజోసి ॥ తత్తే ప్రయచ్చామి ॥ ఓజస్వదస్తు మే ముఖము ॥ ఓజస్వచ్ఛిర్భో అస్తు మే ॥
 ఓజస్వాన్ విశ్వతః ॥ ప్రత్యజ్ఞ ॥ ఓజసా సంపిపృగిమా ॥ పయోసి ॥ తత్తే ప్రయచ్చామి ॥ పయస్వదస్తు మే
 ముఖము ॥ పయస్వచ్ఛిర్భో అస్తు మే ॥ పయస్వాన్ విశ్వతః ॥ ప్రత్యజ్ఞ ॥ పయసా సంపిపృగిమా ॥ ఆయుర
 సి ॥ తత్తే ప్రయచ్చామి ॥ ఆయుష్మదస్తు మే ముఖము ॥ ఆయుష్మచ్ఛిర్భో అస్తు మే ॥ ఆయుష్మాన్ విశ్వతః
 ప్రత్యజ్ఞ ॥ ఆయుషా సంపిపృగిమా ॥ ఇమమగ్గు ఆయుషే వర్ధసే కృధి ప్రియగ్ ० రేతో వరుణసౌమ
 రాజన్ ॥ మాతేవాస్త్రా అదితే శర్య యచ్చా ॥ విశ్వే దేవా జరదష్టిర్యథాసత్త ॥ ఆయురసి విశ్వాయురసి ॥
 సర్వాయురసి సర్వమాయురసి ॥ యతో వాతో మనోజవాః ॥ యతః క్రూరన్ని సింధవః ॥ తాసాం త్వా సర్వ
 సాగ్ ० రుచా ॥ అభిషించామి వర్ధసా ॥ సముద్ర ఇవాసి గంహానా ॥ పోమ ఇవాస్వదాభ్యః ॥ ఆగ్నిరివ
 విశ్వతః ॥ ప్రత్యజ్ఞ ॥ సూర్య ఇవ జ్యోతిశా విభూః ॥ అపాం యో ద్రవకో రసః ॥ తమహమస్త్రా ఆముష్య
 యుణాయ ॥ తేజసే బ్రహ్మవర్ధసాయ గృష్ణమి ॥ అపాం య ఊర్మై రసః ॥ తమహమస్త్రా ఆముష్య
 యుణాయ ॥ ఓజసే వీర్యాయ గృష్ణమి ॥ అపాం యో మధ్యతో రసః ॥ తమహమస్త్రా ఆముష్యయుణాయ
 పుష్టే ॥ ప్రజననాయ గృష్ణమి ॥ అపాం యో యజ్ఞియో రసః ॥ తమహమస్త్రా ఆముష్యయుణాయ
 ఆయుషే దీర్ఘాయుత్వాయ గృష్ణమి ॥

అహమస్ని ప్రథమజా బుతస్యా పూర్వం దేవేభో అమృతస్య నాభిః। యో మా దదాతి స ఇదేవ
 మావాః। అహమన్నమన్న మదన్నమదిన్మా పూర్వముగ్నే రపేదహత్యన్నమ్మా యత్తోహసాతే అహముత్త
 రేషుః। వ్యాతమస్య ప్రశపస్సుజమ్మమ్మేః పశ్యన్ని ధీరాః ప్రచరన్ని పాకాః। జహమ్యన్యం న జహమ్యన్య
 మ్మేః। అహమన్నం వశమిచ్చరామి। సమానమర్థం పర్యేమి భుంజత్తు కోమామన్నం మనుషో దయేతా
 పరాకే అన్నం నిహాతం లోక ఏతత్తు విశ్వేవర్తేషై పితృభిర్భూతపుష్టమ్మేః। యదద్వ్యతే లుప్యతే యత్పర్తో
 ప్యతే। శతతమీ పొ తమార్చై బభూవా మహంత్తు చరూ పక్షధ్వన్మేన ప్రశ్నా। దివం చ పృశ్ని పృథివీం
 చ సాకమ్మా। తథ్యం పిబన్నో న మినంతి వేధసాః వైతద్వాయో భవతి నో కనీయాః। అన్నం ప్రాణమన్న
 మశానమాహాః। అన్నం మృత్యం తముజీవాతు మాహాః। అన్నం బ్రహ్మణో జరసం వదన్నా। అన్న
 మాహాః ప్రజననం ప్రజానామ్మా మోఘుమన్నం విన్నతే ఆప్రచేతాః। సత్యం బ్రహ్మమి వధ ఇథ్న తస్యా
 నార్యమణం పుష్యతి నో సభాయమ్మా కేవలాఫూ భవతి కేవలాదీ। అహం మేఘస్తునయన్వర్ణన్నస్ని।
 మామదంత్యహమద్వ్యన్యాన్యేన్। అహగ్గం సదమృతో భవామి। మదాదిత్యా అధి సర్వ తప్తాని దేవీం
 వాచమజనయంత దేవాః। తాం విశ్వరూపాః ప్రశవో వదన్నా సా నో ముహేష్మ మూర్ఖం దుహసా। ధేము
 ర్యాగస్మానుపసుష్టతేతు। యదావ్యగ్వదన్యవిచేతనాని। రాష్ట్రో దేవానాం నిషసాదమ్మన్యాః। చత్రస్తుర్జం
 దుదుహే పయగ్గంసి। క్వస్మిదస్యాః పరమం జగామా అనంతామంతాదధి నిర్మితాం మహీమ్మా యస్యం
 దేవా అదధుర్భోజనాని। ఏకాక్షరం ద్విపద్గం షట్పదాం చా వాచం దేవా ఉపజీవంతి విశ్వేష్యా। వాచం
 దేవా ఉపజీవంతి విశ్వేష్యా। వాచం గంధర్వాః ప్రశవో మనుష్యాః। వాచీ మా విశ్వా భువనాన్యర్పితా। సా
 నో హవం జాపతామిశ్రపత్తిన్ని। వాగ్కరం ప్రథమజా బుతస్యా వేదానాం మాతామృతస్య నాభిః। సా
 నో జాపాణోప యజ్ఞమాగాత్తు అవంతి దేవి సుహవా మే అస్తుః యూ మృషయో మంత్రకృతో మనీషి
 ణాః। అన్వేచ్చన్నేవా స్తపనా శ్రమేణా। తాం దేవీం వాచగ్గం హవిషా యజామహేషా। సా నో దధాతు సుక్ర
 తస్య లోకే। చత్వారి వాక్పరిమితా పదాని। తాని విదుర్భాష్మాణా యే మనీషణాః। గుహో త్రీణి
 నిహాతా వేంగయంతి। తురీయం వాచో మనుష్యా వదంతి। శ్రద్ధయూగ్నిస్నమిధ్వతే। శ్రద్ధయా విందతే
 హవిః। శ్రద్ధాం భగ్య మూర్ఖని। వచనా వేదయామసి। ప్రియగ్గు శ్రద్ధే దదతః। ప్రియగ్గు శ్రద్ధే దిదాసతః।

ప్రియం భోజేషు యజ్వసు | ఇదం మ ఉదితం కృధి | యథా దేవా అసురేషు | శ్రద్ధాముగ్రేషు చక్కిరే |
 ఏవం భోజేషు యజ్వసు | అస్కృకముదితం కృధి | శ్రద్ధాం దేవా యజమానాః | వాయుగోపా ఉపాసతే |
 శ్రద్ధగ్ం హృదయ్యయకూత్యా | శ్రద్ధయా హూయతే హవిః | శ్రద్ధాం ప్రాతర్వామహేవా | శ్రద్ధాం మధ్యం
 దినం పరి | శ్రద్ధగ్ం సూర్యస్య నిమ్ముచి | శ్రద్ధే శ్రద్ధాపయే హమా | శ్రద్ధా దేవానధివస్తే | శ్రద్ధా విశ్వ
 మిదం జగత్తీ | శ్రద్ధాం కామస్య మాతరమ్ | హావిషా వర్ధయామసి | బ్రిహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాత్ |
 విసీమతస్మిరుచో వేన ఆవః | స బుధ్మియా ఉప మా అస్యవిష్టాః | సతక్క యోనిమసతక్క వివః | పితా
 విరాజా మృషభో రయూణామ్ | అన్నరిక్షం విశ్వరూప ఆ వివేశా తమరైత్ రభ్యర్ఘంతి వధ్నమ్ | బ్రిహ్మ
 సంతం బ్రిహ్మాణా వర్ధయత్తః | బ్రిహ్మ దేవా స జనయత్ | బ్రిహ్మ విశ్వమిదం జగత్తీ | బ్రిహ్మణః క్షత్రం
 నిర్మితమ్ | బ్రిహ్మ బ్రాహ్మణ ఆత్మనా | అన్నరస్మిన్నిమే లోకాః | అంతర్విశ్వ మిదం జగత్తీ | బ్రిహ్మావ
 భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ | తేన కోర్కతి సృథితుమ్ | బ్రిహ్మన్ దేవాస్త్రయస్త్రిగ్ ంశతీ | బ్రిహ్మాన్నింద్ర ప్రజా
 పతీ | బ్రిహ్మన్ హ విశ్వ భూతాని | నావీవాంతస్మిమాహాతా | చత్రు ఆశాః ప్రచరంత్వగ్నయః | ఇమం
 నో యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్న | ఫ్లుతం పిబన్నజరగ్గం సువీరమ్ | బ్రిహ్మ సమిద్భువత్యాహుతినామ్ |
 ఆగావో అగ్నస్తుత భుద్రమక్రన్న | సిదంతు గోష్టి రణయత్వస్మై | ప్రజావతీః పురురూపా ఇహ స్యః |
 ఇష్టాయ పూర్వీ రుషసో దుహసాః | ఇష్టోయజ్వనే పృణతే చ శిక్తతీ | ఉపేద్ధదాత్తి న స్వంముషాయ
 తీ | భూయోభూయో రయమిదస్య వర్ధయన్న | అభిన్నే శిల్పే నిదధాతి దేవయుమ్ | న తా నశంతి
 నదభాతి తస్మిరః | వైనా అమిత్రో వ్యధిరాదధర్థతి | దేవాగ్నశ్చ యాభిర్వజతే దదాతి చ | జ్యోగిత్తాభిస్న
 చతే గోపతిస్మహా | న తా అర్య రేణుకకాటో అశ్వతే | నస్గిస్త్రుతత ముపయంతి తా అభి | ఉరుగా
 యమభయం తస్య తా అను | గావో మర్యస్య విచరంతి యజ్వనః | గావో భగో గావ ఇష్టోయే మే అచా
 తీ | గావస్నామస్య ప్రథమస్య భక్తఃః | ఇమా యా గావస్నజనాస ఇష్టోయే | ఇచ్ఛామీద్ధుదా మనసా చిది
 స్యమ్ | యూయం గావో మేదయథా కృశంచితీ | అశ్మిలం చిత్కృణుథా స్తుప్రతీకమ్ | భుదం గృహం
 కృణుథ భుదవాచః | బృహద్వో వయ ఉచ్యతే సభాసు | ప్రజావతీస్తూయవసగ్ ం రిశంతీః | శ్రద్ధా
 అపస్మిప్రపాణే పిబన్నిః | మావస్తున కశత మాఘుశగ్గంసః | పరివో హేతు రుద్రస్య వృంజాతీ | ఉపేద
 ముప పర్మనమ్ | ఆను గోష్టాప పృచ్యతామ్ | ఉపర్భుభస్య రేతసి | ఉపేస్త్రుత తవ వీర్యే॥

తా సూర్య చంద్రమసా విశ్వభృతుమా మహాత్ | తేజో వసుముద్రాజతో దివి సామూత్మానా చరత
 సాపుమచారిణా | యయోర్ధ్వితం నమమే జూతు దేవయోః | ఉభావంతో పరియూత అర్ణ్యా | దివో న
 ర్శీగ్ స్తుతో వ్యర్థవే | ఉభా భువంతీ భువనా కవికతూ | సూర్య న చంద్రాచరతో హతామతీ | పతీ
 ద్యుమదివ్యశ్వవిదా ఉభా దివః | సూర్య ఉభా చంద్రమసా విచక్షణా | విశ్వవారా వరివోభా వరేణ్యా |
 తానోవతం మతిమంతా మహిమతా | విశ్వవపరి ప్రతరణా తరంతా | సువర్యిదా దృశయే భూరిరశ్మి |
 సూర్య హి చ్ఛాయా వసు తేవేషుదర్శతా | మనస్సియో భాను చరతోను సందివమ్ | అస్య శ్రవో నద్యస్న
 ప్రతిభతి | ద్వావా క్షామా పృథివీ దర్శతం వపుః | అస్మై సూర్యచంద్రమసాభిచక్కే | శ్రద్ధకమింద్రచ
 రతో విచర్మరమ్ | పూర్వాపరం చరతో మాయయైతా | శిశు క్రీడన్తా పరియూతో అధ్వరమ్ | విశ్వ
 న్యస్యే భువనాభిచ్ఛే | బుతూన్యే విదధజ్ఞాయతే పునః | హిరణ్య వర్ణాపుచయః పాపకా యాసుజూతః
 కశ్యపాయస్వస్థీః | అగ్నిం యాగర్థం దధిరే విరూపాస్తాన ఆపశ్మగ్ స్యోనాభవన్తు | యాస్తానం
 రాజావరుణో యాతిమధ్య సత్యస్యుతే అవపశ్యన్ జనానామ్ | మధుష్మత శ్మృచయో యాః పాపకాస్తాన
 ఆపశ్మగ్ స్యోనా భవన్తు | యాస్తాం దేవా దివి కృణ్యైని భక్తం యా అన్రర్కే బహుధా భవన్తి | యాః
 పృథివీం పయసోన్నని శుక్రాస్తాన ఆపశ్మగ్ స్యోనాభవన్తు | శివేనమాచక్కషా పశ్యతాపశ్మివయా
 తనువోపస్పృశత త్వచం మే | సర్వగ్ అగ్నిగ్ రష్పుషుదో హువేవో మయ్య వర్ణో బలమోజోనిధత్తా
 ఆపో భద్రా శ్మృతమిదాప ఆసురగ్నిషోహో బిభ్రత్యాప ఇత్తాః | తీవో రసో మధుపృచామరంగమ ఆ
 మా ప్రాణేన సహ వర్ణసా గన్నా | ఆదిత్యశాయమ్యుత వా శృంగోమ్య మా శోషో గచ్ఛతి వాజ్ఞ ఆసా
 మ్ | మన్యే భేజానో అమృతస్య తర్తి హిరణ్యవర్ణా అతృపం యదా వః | నాసదాసీన్నో సదాసీ తృదాసీమ్ |
 నాస్తిదజ్జో నో వ్యోమా పరో యత్త | కిమావరీవః కుహకస్య శర్మన్నో | అమృః కిమాసీ ధహనం గభీరమ్ |
 న మృత్యురమృతం తర్తి న | రాత్రియా అహ్న ఆసిత ప్రకేతః | ఆసీదవాతగ్ స్వధయా తదేకమ్ |
 తస్మాద్ధాన్యం న పరః | కిం చ నాస | తప ఆసీతమసా గూడమగ్రే ప్రకేతమ్ | సలిలగ్ సర్వమా ఇదమ్ |
 తుచ్ఛేనాభ్యహితం యదాసీత్ | తమసస్తన్యహినా జాయతైకమ్ | కామస్తదగ్రే సమవర్తతాధి | మనసో
 రేతః ప్రథమం యదాసీత్ | సతో బంధుమసతీ నిరవిందన్నో | హృది ప్రతీష్య కవయో మనీషా | తిర

శీప్ వో వితతో రశ్మి రేషామ్ | అధస్వద్మాసి 3 దుపరిస్వదాసి 3 తో రేతోధా ఆసన్మహమాన ఆసన్ని |
 స్వదా అవస్తాత ప్రయత్నిః పురస్తాత్తో | కో అధ్యా వేద క ఇహ ప్రవోచతో | కుత ఆజాతా కుత ఇయం
 విస్మిష్టిః | అర్యాగ్నేవా అస్య విస్రక్తనాయి | అథా కో వేద యత ఆబభూవా | ఇయం విస్మిష్టర్యత ఆబభూ
 వా యది వా దధే యది వా నా మో అస్యాధ్యక్షః పరమే క్యోమన్ని | సో అంగ వేద యది వా న వేదా
 కిగ్నిస్వద్వనం క ఉన వృక్ష ఆసీతో | యతో ద్వావాపృథివీ నిష్టతక్కుః | మనీషిణో మనసా పృచ్ఛతేదు
 తతో | యదధ్యతిష్ఠ దుఖవనాని ధారయన్ని | బ్రహ్మవనం బ్రహ్మ స వృక్ష ఆసీతో | యతో ద్వావాపృథివీ
 నిష్టతక్కుః | మనీషిణో మనసా వి బ్రహ్మిమి వః | బ్రహ్మధ్యతిష్ఠ దుఖవనాని ధారయన్ని | ప్రాతరగ్నిం
 ప్రాతరిష్టగ్గం హవామహా | ప్రాతరిష్టత్రావరుణా ప్రాతరశ్యానా | ప్రాతరఘ్గం పూషణం బ్రహ్మణస్పతి
 మ్యా | ప్రాతస్మామ ముతరుద్రగ్గం హువేమా | ప్రాతరితం భగముగ్రగ్గం హువేమా | వయం పుత్రమదితేర్య
 విధర్తా | ఆధ్రశ్మిద్వయం మన్యమానస్తరశ్మితో | రాజ్యాచిద్వయం భగం భక్తీత్యాహా | భగ ప్రణేత ర్ఘ్నగ సత్యరా
 ధః | భగేమాం ధియముదవదదన్నః | భగ ప్రణో జనయ గోభిరశ్యోః | భగప్రసృభిర్నృవంతస్మాయమా
 ఉతేదానీం భగవతస్మాయమా | ఉత ప్రమిత్వ ఉత మధ్య అహ్నమ్ | ఉతోదితా మఘవస్మార్యస్యా | వయం
 దేవానాగ్ం సుమతో స్యామా | భగ ఏవ భగవాగ్ం అస్తు దేవాః | తేన వయం భగవంతస్మాయమా | తం త్వ
 భగ సర్వ ఇజ్జ్ఞాహామి | స నో భగ పురవీతా భవేహా | సమధ్వరా మోషసో నమంతా | దధిక్రావేవ
 శుచయే పదాయా | అర్యాచీనం వసువిదం భగం నః | రథమివాశ్య వాజిన ఆవహన్తు | అశ్యావతీ గోమ
 తీర్న ఉషాసః | వీరవతీ స్పుదముచ్ఛన్త భద్రాః | స్మృతం దుహోనా విశ్వతః ప్రపీనాః | యూయం పాత
 స్వమీభిస్సదా నః ||

అగ్నిర్నః పాతు కృతికాః | నక్కత్రం దేవమిన్నియమ్ | ఇదమాసాం విచక్కణమ్ | హవిరాసం జూహో
 తనా | యస్య భాస్తి రశ్మిమో యస్య కేతవః | యస్యేమా విశ్వా భవనాని సర్వా | సకృతికాభిరభి
 సంవసానః | అగ్నిర్న దేవస్మృతితే దధాతు ||

ప్రజాపతే రోహాణీ వేతు పత్తీ | విశ్వరూపా బృహతీ చిత్రభానుః | సా నో యజ్జన్య సువితే దధాతు |
యథా జీవేమ శరదస్పిరీరాః | రోహాణీ దేవ్యదగాత్ పురస్తాత్ | విశ్వ రూపాణి ప్రతిమోదమానా | ప్రజా |
పతిగ్ం హవిషా వర్ధయన్తి | ప్రియా దేవానా ముషయుతు యజ్జన్ము ||

సోమో రాజా మృగశీర్షేణ ఆగన్ను | శివం నక్కత్రం ప్రియమస్య ధాము | ఆప్యాయమూనో బహుధా |
జనేషు | రేతః ప్రజాం యజమానే దధాతు | యత్తే నక్కత్రం మృగశీర్షుమహ్తు | ప్రియగ్ం రాజన్ ప్రియ |
తమం ప్రియణామ్ | తస్మై తే సోమ హవిషా విధేము | శం న ఏది ద్విపదే శం చతుష్పదీ ||

ఆర్థ్యియా రుద్రః ప్రథమాన ఏతి | శ్రేష్ఠో దేవానాం పతిరథ్మయానామ్ | నక్కత్రమస్య హవిశా |
విధేము | మానః ప్రజాగ్ం రీరిషన్నోత వీరాన్ | హేతీ రుద్రస్య పరిణో వృణక్తు | ఆర్ద్రా | నక్కత్రం జూష |
తాగ్ం హవిర్నుః | ప్రముంచమానో దురితావి విశ్వా | ఆపాఫుశగ్గం సన్ముదత్తా మరాతిమ్ ||

పునర్నో దేవ్యదితిస్సుప్యుతు | పునర్వసుః పునరేతాం యజ్జన్ము | పునర్నో దేవా అభియన్తు |
సర్వో | పునః పునర్వో హవిషా యజమానః | ఏవాన దేవ్యదితిరసర్వా | విశ్వస్య భూర్త్రీ | జగతః ప్రతిష్టా |
పునర్వసుః హవిషా వర్ధయన్తి | ప్రియం దేవానామహ్యతు పాథుః ||

బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః | తిష్యన్నక్కత్ర మభి సంబభూపా | శ్రేష్ఠో దేవానాం పృత |
వాసు జిష్ముః | దిశోను సర్వ అభయం నో అస్తు | తిష్యః పురస్తా దుత మధ్యతో నుః | బృహస్పతిర్నుః పరి |
పాతు పుశ్చాత్ | బాధేతాం ద్వ్యష్టో అభయం కృణుతామ్ | సువీర్యస్య పతయస్స్యమ్ ||

ఇదగ్ం సర్వేభో హవిరస్తు జిష్ముమ్ | ఆశ్రేషా యేషా మనుయన్తు చేతః | యే అస్తరిక్కం పృథివీం |
క్షీయన్తి | తే సస్పర్శాసో హవమాగమిష్టాః | యే రోచనే సూర్యస్యాపి సర్వాః | యే దివం దేవి మను |
సంచరన్తి | యేషా మాశ్రేషా అస్తుయన్తు కామమ్ | తేభ్య స్సర్వేభో మధుమజ్జహామి ||

ఉపహూతాః పీతరో యే మఫూసు | మనోజవస సుస్కృతస్సుకృతాయాః | తే నో నక్కత్రే హవమాగ |
మిష్టాః | స్వధాభిర్యజం ప్రయతం జూషన్తామ్ | యే అగ్నిదగ్ధాయోనగ్నిదగ్ధాః | యేముం లోకం పీతరః |
క్షీయన్తి | యాగ్గశ్చ విధై యగ్గం ఉ చ న ప్ర విధై | మఫూసు యజ్జగ్గం సుకృతం జూషన్తామ్ ||

గవాం పతిః ఫల్లునీనాముసి త్వమ్ | తదర్యమన్వరుణ మిత్రచారు | తం త్వా వయగ్ ం సనితారగ్ ం
సనీనామ్ | జీవా జీవన్త ముప సంవిశేమా యేనేమా విశ్వా భువనాని సంజితా | యస్య దేవా అను
సంయన్తి చేతః | అర్యమా రాజుజురస్తవిష్ణున్ | ఫల్లునీనా మృషభో రోరవితి॥

శ్రేష్ఠో దేవానాం భగవో భగాసి | తత్త్వవిదుః ఫల్లునీస్తస్య విత్తాత్ | అస్మిభ్వం క్షత్రమజరగ్ ం సువీ
ర్యమ్ | గోమదశ్వవదుప సంమదేహా భగో హ దాతా భగ ఇత్ప్రదాతా | భగో దేవీః ఫల్లునీ రావివేశా భగ
స్వేతం ప్రస్తవం గమేమా యత్త దేవై స్వదుమాదం మదేము॥

ఆయాతు దేవస్సువితోపయాతు | హారణ్యయేన సువృత్తా రథేనా | వహన్ హస్తగ్ ం సుభగ్ ం విద్యువా
పసమ్ | ప్రయచ్ఛన్తం పపురిం పుణ్యమచ్ఛా | హస్తః ప్రయచ్ఛత్వమృతం వసీయుః | దక్షిణేన ప్రతిగ్రు
భీమ ఏనత్త | దాతార మద్య సపితా విదేయా యో నో హస్తాయ ప్రసువాతి యుజ్జ్వల్మే॥

త్వష్టా నక్షత్ర మభ్యేతి చిత్రామ్ | సుభగ్ ంసుసం యువతిగ్ ం రోచమానామ్ | నివేశయన్నమృతా
న్నర్యాగ్నశ్శా | రూపాణి పిగ్గంశన్భవనాని విశ్వా | తన్నస్తవష్టా తదు చిత్రా విచష్టామ్ | తన్నక్షత్రం
భూరిదా అస్తు మహ్యమ్ | తన్నః ప్రజాం వీరవతీగ్ ం సనోతు | గోభీర్మో అశైవ స్వమనక్త యుజ్జ్వల్మే॥

వాయుర్వుక్షత మభ్యేతి నిష్ట్యామ్ | తిగ్గుశ్శంగో వృషభో రోరువాణః | సమీరయన్ భువనా మాత
రిశ్వా | అపదేవషాగ్గంసి నుదతా మరాతీః | తన్నో వాయుస్తదు నిష్ట్యా శృంతోతు | తన్నక్షత్రం భూరిదా
అస్తు మహ్యమ్ | తన్నో దేవాసో అను జానన్త కామమ్ | యథా తరేమ దురితాని విశ్వా॥

దూరముస్తుచ్ఛత్రవో యన్త భీతాః | తదిన్నాగ్ని కృణుతాం తద్విశాఖీ | తన్నో దేవా అను మదన్తు
యుజ్జ్వల్మే | పశ్చాత్ పురస్తా దభయం నో అస్తు | నక్షత్రాణా మధిపత్నీ విశాఖీ | శ్రేష్ఠావిన్నాగ్ని భువనస్యగోపా |
విష్ణుచ శ్శత్రునపబాధమానో | అపక్కథం నుదతా మరాతిమ్॥

పూర్వాపశ్చాదుత పూర్వా పూర్వస్తాత్ | ఉన్నస్తుధ్వతః పొర్మమూసి జిగాయ | తస్యం దేవా అధి సంవస్తుః |
ఉత్తమేనాక ఇహ మాదయన్తామ్ | పృథ్వీ సువర్ణ యువతిస్సుజోషాః | పొర్మమూస్యదగ్ంభమానా |
ఆప్యాయయన్తీ దురితాని విశ్వా | ఉరుం దుషం యజమాన యుజ్జ్వల్మే॥

బుధ్యాస్తై హవై ర్మమసాపసద్యా । మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తా అమారాధాన్ హవిషా వర్ధయన్తః । శతం జీవేమ శరదస్సావీరాః । చిత్రం నక్షత్ర ముదగాత్ పురస్తాత్ । అమారాధాస్ ఇతి యద్వ దన్తా । తన్నిత్ర ఏతి పుష్టిభిర్భేవయానైః । పూరణ్యామై ర్యవతతత్తై రన్తరిక్షే ॥

ఇస్తో జ్యోష్టామను నక్షత్రమేతి । యస్తైన్ వృత్తం వృత్తతూర్యే తతారా తస్తైన్ వయ మమృతం దుహనాః । క్షుధం తరేమ దురితిం దురిష్టిమ్యా పురందరాయ వృషభాయ ధృష్టివే । అషాధాయ సహమా నాయ మీధుషే । ఇంద్రాయ జ్యోష్టా మధుమధుహనా । ఉరు కృణోతు యజమానాయ లోకమ్ ॥

మూలం ప్రజాం వీరవతీం విదేయా । పరాచ్యేతు నిర్బుతిః పరాచా । గోభిర్మంక్షత్రం పుష్టిస్తుమ క్తమ్ । అహర్మధ్యా ద్వయజమానాయ మహ్యమ్ । అహర్ము అద్య సువితే దధాతు । మూలం నక్షత్రమితి యద్వదన్తా । పారాచీం వాచా నిర్బుతిం నుదామి । శివం ప్రజామై శివమస్త మహ్యమ్ ॥

యా దివ్య ఆపః పయసా సంబభూతుః । యా అస్తరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః । యాసామషాధా అను యన్తి కామమ్ । తా న ఆపశ్వగ్ స్తోనా భవన్తు యాశ్వ కూప్యో యాశ్వ నాద్యా స్పమ్యద్రియాః । యాశ్వ వైశంతీ రుత ప్రాసచీర్యాః । యాసామషాధా మధు భక్తయన్తి । తా న ఆపశ్వగ్ స్తోనా భవన్తు ॥

తన్నో విశ్వే ఉప శృంగాన్తు దేవాః । తదజ్ఞా అభి సంయంతు యజ్ఞమ్ । తన్నక్షత్రం ప్రథతాం పుష్ట్యా । కృషిర్వృష్టి ర్యజమానాయ కల్పతామ్ । శుభ్రాః కన్యాయువతయ స్తుపేశసః । కర్మకృత స్తుకృతో వీర్యవతీః । విశ్వాన్ దేవాన్ హవిషా వర్ధయంతిః । అషాధాః కామముపయాంతు యజ్ఞమ్ ॥

యస్తైన్ బ్రిహ్మయధన్యర్వమేతత్తు । అముం చ లోక మిదమూచ సర్వమ్ । తన్నో నక్షత్రమభి జిద్విజిత్యా । శ్రియం దధాత్వహృణియమానమ్ । ఉభో లోకా బ్రిహ్మణా సంజితేమో । తన్నో నక్షత్రమ భిజివ్యచ్ఛామ్ । తస్తైన్ వయం పృతనాస్సం జయేమా । తన్నో దేవాసో అను జానంతు కామమ్ ॥

శృంగాస్తోణాముమృతస్య గోపామ్ । పుణ్యమస్య ఉప శృంగోమి వాచమ్ । మహీం దేవీం విష్ణు పశ్చిమజ్ఞార్యమ్ । ప్రతీచేనాగ్ం హవిషా యజమాః । త్రేధా విష్ణురుగాయో వి చక్రమే । మహీం దివం పృథివీ మంతరిక్షమ్ । తచ్ఛోఽణతి శ్రవ ఇచ్ఛమానా । పుణ్యగ్ శోకం యజమానాయ కృణ్యతీ ॥

అష్టా దేవా వసవసోమ్యసః । చతుసో దేవి రజరాశ్యువిష్టాః । తే యజ్ఞం పాన్త రజసః పరప్తాత్ ।
సంవథ్సరీణ ముమృతగ్ స్వాః । యజ్ఞం నః పాన్త వసవః పురస్తాత్ । దక్షిణతోభియంతు శ్రవిష్టాః ।
పుణ్యం నక్షత్రమభి సంవిశామా మా నో అరాతిరఘుశగ్ సాగన్ ॥

క్షత్రస్య రాజు వరుణోభిరాజః । నక్షత్రాణగ్ శతభిషగ్వసిష్టాః । తౌ దేవేభ్యః కృణుతో దీర్ఘమా
యుః । శతగ్ సహస్రా భేషజాని ధత్తః । యజ్ఞం నో రాజు వరుణ ఉపయాతు । తన్నో విశ్వే అభి
సంయంతు దేవాః । తన్నో నక్షత్రగ్ శతభిషగ్వసాణమ్ । దీర్ఘమాయుః ప్రతిరద్భేషజాని ॥

అజ ఏకపాదుదగాత్ పురస్తాత్ । విశ్వాభూతాని ప్రతిమోదమానః । తస్య దేవాః ప్రసవం యంతి
సర్వే । ప్రోష్టపదాసో అమృతస్య గోపాః । విభ్రాజమానస్సమిథాన ఉగ్రాః । ఆన్తరిక్షమరుహాదగంద్యమ్ ।
తగం సూర్యం దేవముజమేకపాదమ్ । ప్రోష్టపదాసో అను యంతి సర్వే ॥

అహార్యుధ్నియః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దేవానా ముతమానుషాణమ్ । తం బ్రాహ్మణా సోముపా
సోమ్యసః । ప్రోష్టపదాసో అభిరక్తన్ని సర్వే । చత్వర ఏక మభి కర్మ దేవాః । ప్రోష్టపదాస ఇతి యాన్
వదని । తే బుధ్నియం పరిషద్యగ్ స్తవస్తః । అహగ్ రక్తన్ని నమసోపసద్య ॥

పూషా రేవత్యన్వేతి పంథామ్ । పుష్టిపతీ పశుపా వాజబస్త్యా । ఇమాని హవ్య ప్రయతా జూషాణా ।
సుగైర్మై యునై రుపయాతాం యజ్ఞమ్ । క్షద్రాన్ పశున్ రక్తతు రేవతీ నః । గావో నో అశ్వగ్ గం
అన్వేతు పూషా । ఆన్నగ్ గం రక్తంతో బహుధా విరూపమ్ । వాజగ్ గం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞమ్ ॥

తదశ్యినా వశ్వయుజోపయాతామ్ । శుభం గమిష్టా సుయమేభిరశ్వేః । స్వం నక్షత్రగ్ గం హవిషో
యజంతో । మధ్య సంపృక్తో యజ్ఞాణా సమక్తా । యో దేవానాం భిషజో హవ్యవాహా । విశ్వస్య దూతా
వమృతస్య గోపాః । తౌ నక్షత్రం జూజుషాణోపయాతామ్ । నమోశ్యభ్యం కృణుమోశ్యయగ్నయ్ ॥

అపపాశ్మానుం భరణీర్భరన్తు । తద్వమో రాజు భగవాన్ విచష్టామ్ । లోకస్య రాజు మహాతో మహాన్
హా । సుగం వః పంథామభయం కృణోతు । యస్మిన్ననక్షత్రే యుమ ఏతి రాజు । యస్మిన్నేన మభ్యేషిం
చంత దేవాః । తదస్య చిత్రగ్ గం హవిషో యజమా । అప శాశ్మానుం భరణీర్భరన్తు ॥

నివేశనీ సంగమనీ వసూనాం విశ్వ రూపాణి వసూన్య వేశయంతీ సహస్రపోషగ్ం సుభగ్ం రరాణా సా న ఆగన్ వర్ణసౌ సంవిదానా యత్తే దేవా అదధుర్భాగ్దే యమమాహస్య సంవసంతో మహిత్యా | సా నో యజ్ఞం పిప్రహి విశ్వవారే రయిం నో ధేహి సుభగే సువీరమ్ ||

నవోనవో భవతి జాయమూనోహ్నం కేతురుషసామేత్యగే | భాగం దేవేభోయ్ విదధాత్యాయన్ ప్రచందమూస్తరతి దీర్ఘమాయుః | యమాదిత్యా అగ్ంశుమాప్యాయున్ని యమక్షిత మక్షితయః పిబ్ని | తేన నో రాజు వరుణో బృహస్పతి రాప్యాయయన్న భువనస్య గోపాః | యే విరూపే సమనసా సంవ్యయంతీ | సమానం తంతుం పరితాతనాతే | విభూ ప్రభూ అనుభూ విశ్వతో హువే | తే నో నక్కతై హవమాగమేతమ్ ||

వయం దేవీ బ్రహ్మణా సంవిదానాః | సురత్నాపో దేవవీతిం దధానాః | అహోరాతే హవిషా వర్ధయున్హః | అతి పాప్యానమతి ముక్త్యా గమేము | ప్రత్యవదృశ్యాయుతీ | ప్ర్యాచ్చన్ని దుహితా దివః | అపో మహి వృణుతే చక్కిశా | తమ్మ జ్యోతిష్మృగ్ంతోతి సూనరీ | ఉమ్మియా స్పచతే సూర్యః | సచా ఉద్యన్నక్కత్ర మర్మిమతీ | తవేదుషో ప్ర్యాం సూర్యస్య చా సం భక్తేన గమేమహి | తన్నో నక్కత్రమర్మిమతీ | భానుమత్తేజ ఉచ్చరత్తో | ఉప యజ్ఞా మిహిగమతీ | ప్ర నక్కత్రాయ దేవాయ | ఇన్నాయేందుగ్ం హవామహా | స నస్పవితా సువధ్ననిమ్మా | ప్రత్యుదాం వీరవత్తమమ్ | ఉముత్యం జ్ఞాతవేదసం దేవం వహన్ని కేతవః | దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ | చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం చక్కర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః | ఆప్రాద్యవాప్యధివీ అన్నరిక్తగ్ం సూర్య ఆత్మా జగత్సుసుషుష్మా | అదితిర్న ఉర్మయ్యత్వదితిశ్శర్మై యచ్ఛతు | అదితిః పాత్వగ్ంహసః | మహిమూషు మాతరగ్ం సువ్రతానా మృతస్య పత్రీ మవేమ్ ||

తువిక్కత్రా మజరంతీ మురూచిగ్ం సుశర్మాణ మదితిగ్ం సుప్రణీతిమ్ | ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రైధా నిదధే పదమ్ | సమూఢమస్య పాగ్ ంసురే | ప్రతదివ్యష్టసువతే వీర్యాయు | మృగో నభీమః కుచరో గిరిష్మాః | యస్యారుము త్రిషు విక్రమణేషు | అధిక్షియున్న భువనాని విశ్వా | అగ్నిర్మాధా దివః కకుతపతిః పృథివ్యా అయమ్ | అపాగ్ ం రేతాగ్ ం సి జిన్వతి | భువో యజ్ఞస్య రజసుష్మ వేతా యత్రా నియుద్ధి

స్నచేసే శివాభిః । దివి మూర్ఖానం దధిశేష సువర్ధాం జిహ్వమగ్నే చక్కశే హవ్యవాహమ్ । అను నోద్యముతిర్యజ్జం దేవేషు మన్యతామ్ । అగ్నిశు హవ్యవాహమ్ భవతాం దాశుశే మయః । అన్విదనుమతే త్వం మన్యసై శం చ నః కృధి । క్రత్యే దక్కాయ నో హిను ప్రణ ఆయుగ్ంషి తారిషః । హవ్యవాహముభిమాతిషాహమ్ । రక్షోహణం పృతనాసు జిష్టుమ్ । జ్యోతిష్మున్తం దీద్యతం పురంధిమ్ । అగ్నిగ్ స్వష్టకృతమూ హువేమా స్వష్టమగ్నే అభి తత్పృణాహి । విశ్వాదేవ పృతనా అభిష్యా । ఉరుం నః పంథాం ప్రదిశన్విభాహి । జ్యోతిష్ముధేహ్యజరం న ఆయుః ॥

అగ్నియే స్వాహా కృతికాభ్యస్మాన్వహా । అంబాయై స్వాహా దులాయై స్వాహా । నితత్తైన్ స్వాహా భ్రయంత్యే స్వాహా మేఘయన్యే స్వాహా వర్ధయన్యే స్వాహా చుప్తణికాయై స్వాహా । ప్రజాపతయే స్వాహా రోహణ్యే స్వాహా । రోచమానాయై స్వాహా ప్రజాభ్యస్మాన్వహా । సోమాయ స్వాహా మృగ్శిర్మాయ స్వాహా । ఇన్వకాభ్యస్మాన్వహాష్టభ్య స్మాన్వహా । రాజ్యాయ స్వాహాభిజిత్యే స్వాహా । ఇంద్రాయ స్వాహార్థాయై స్వాహా । పిన్వమానాయై స్వాహా పశుభ్యస్మాన్వహా । అదిత్యే స్వాహా పునర్వసుభ్యమ్ । స్వాహాభూత్యే స్వాహా ప్రజాత్యే స్వాహా బృహస్పతియై స్వాహా । బ్రహ్మవర్షాయ స్వాహా సర్పేభ్యస్మాన్వహాశ్రేష్ఠాభ్య స్మాన్వహా । దందశుకేభ్యస్మాన్వహా పితృభ్యస్మాన్వహా మఘాభ్యః । స్వాహానఘాభ్యస్మాన్వహాగదాభ్యః । స్వాహారున్తతీభ్య స్మాన్వహా । అర్యమై స్వాహా ఫల్గునీభ్యగ్నిస్వాహా । పశుభ్యస్మాన్వహా । భగాయ స్వాహా ఫల్గునీభ్యగ్నిస్వాహా । శైఖిష్ణయై స్వాహా । సవిత్రే స్వాహా హస్తాయ । స్వాహా దదతే స్వాహా పృణతే । స్వాహా ప్రయచ్ఛతే స్వాహా త్వశ్చై । స్వాహా చిత్రాయై స్వాహా । చైత్రాయ స్వాహా ప్రజాయై స్వాహా । వాయవే స్వాహా నిష్ఠ్యాయై స్వాహా । కామచారాయ స్వాహాభిజిత్యే స్వాహా । ఇన్నాగ్నిభ్యగ్నిస్వాహా । శైఖిష్ణయై స్వాహాభిజిత్యే స్వాహా । పార్వతమాస్యే స్వాహా కామాయ స్వాహాగత్యే స్వాహా ॥

మిత్రాయ స్వాహామారాధేభ్యస్మాన్వహా । మిత్రధేయాయ స్వాహాభిజిత్యే స్వాహా । ఇంద్రాయ స్వాహా జ్యేష్ఠాయై స్వాహా । జ్యేష్ఠాయ స్వాహాభిజిత్యే స్వాహా । ప్రజాపతయే స్వాహా మూలాయ స్వాహా । ప్రజాయై స్వాహా । అద్భుతస్మాన్వహాష్టాభ్యస్మాన్వహా । సముద్రాయ స్వాహా కామాయ స్వాహా । అభి

జిత్యై స్వాహా విశ్వేభో దేవేభ్యస్మాన్వహశాభ్యస్మాన్వహా అనపజయ్యాయ స్వాహా జిత్యై స్వాహా
బ్రహ్మాండే స్వాహాభిజిత్యై స్వాహా బ్రహ్మాలోకాయ స్వాహాభిజిత్యై స్వాహా విష్ణువే స్వాహా శ్రోణాయై
స్వాహా క్లోకాయ స్వాహా బ్రుతాయ స్వాహా వసుభ్యస్మాన్వహా శ్రవిష్టాభ్యస్మాన్వహా అగ్రాయ స్వాహా
పరీత్యై స్వాహా వరుణాయ స్వాహా శతబ్ధిషంజీ స్వాహా భేషజీభ్యస్మాన్వహా అజామైకపదే స్వాహా
ప్రిష్టపదేభ్య స్మాన్వహా తేజసే స్వాహా బ్రహ్మావర్ధసాయ స్వాహా అహాయే బుధ్మియాయ స్వాహా
ప్రిష్టపదేభ్య స్మాన్వహా ప్రతిష్టాయై స్వాహా పూర్ణోజ్య స్వాహా రేవత్యై స్వాహా పుషుభ్యస్మాన్వహా॥

అశ్వభ్యగ్నీ స్వాహాశ్వయుద్భ్యగ్నీ స్వాహా శ్రోత్రాయ స్వాహా ప్రతుత్యై స్వాహా యమాయ స్వాహా
పథరణీభ్యస్మాన్వహా రాజ్యాయ స్వాహాభిజిత్యై స్వాహా అమ్రావాస్యాయై స్వాహా కామాయ స్వాహా
గత్యై స్వాహా॥

చస్మీమసే స్వాహా ప్రతిదృశ్యాయై స్వాహా అహోరాత్రేభ్యస్మాన్వహార్థమాసేభ్యస్మాన్వహా మాసే
భ్యస్మాన్వహార్థభ్యస్మాన్వహా సంవధ్నిరాయ స్వాహా అహ్నై స్వాహా రాత్రియై స్వాహా అతిముకై
స్వాహా ఉషసే స్వాహా పుయైత్యై స్వాహా పూర్వముహై స్వాహా పుయుచుమై స్వాహా పుయషాయై స్వాహా
నక్కత్రాయ స్వాహాదేష్యతే స్వాహా ఉద్యతే స్వాహాదితాయ స్వాహా హరసే స్వాహా భరసే స్వాహా
భ్రాజసే స్వాహా తేజసే స్వాహా తపసే స్వాహా బ్రహ్మావర్ధసాయ స్వాహా సూర్యాయ స్వాహా నక్క
త్రేభ్యస్మాన్వహా ప్రతిష్టాయై స్వాహా అదిత్యై స్వాహా ప్రతిష్టాయై స్వాహా విష్ణువే స్వాహా యుజ్మాయ
స్వాహా ప్రతిష్టాయై స్వాహా॥

ద్రుధిక్రావో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః సురభినో ముఖాకరత్వుర్మిణ ఆయుగ్గంఁ తారిషత్తి
అపో హి ష్టోమయోభువస్తా న ఊర్జ్ఞ దధాతనా మహేరణాయ చక్కస్తా యో వశిష్టవతమో రసస్తస్య
భాజయతేహ నః | ఉషలీరివ మాతరః | తన్ను అరం గమామ వో యుస్య క్షయాయ జిన్వథా ఆపో జన
యథా చ నః ||

హరణ్య వర్షాశ్వచయః పావకా యాసుజాతః కశ్యపోయాస్విష్టః । అగ్నిం యగర్భం దధిరే
 విరూపాస్తాన ఆపశ్వగ్ం స్వోనాభవన్తు । యాసాగ్ం రాజ్ఞావరుణో యాతిమధ్యే సత్యాన్మితే ఆపశ్వయ్స్త్వన్
 జనానామ్యః ముధుశ్వత శ్వచయో యాః పావకాస్తాన ఆపశ్వగ్ం స్వోనా భవన్తు । యాసాం దేవా దివి
 కృణామ్ని భక్తం యా అన్తరిక్షే బహుధా భవన్ని । యాః పృథివీం పయుస్సామ్ని బుక్రాస్తాన ఆపశ్వగ్ం
 స్వోనాభవన్తు । శివేనమాచక్కషా పశ్యతాపశ్శివయా తనువోపస్వీశత త్వచం మేః సర్వగ్ం అగ్నిగ్ం
 రప్తుపుష్టో మఱవే మఱ్య వర్షో బలమోజోనిధత్తు ఆపో భ్రద్రా శ్వుతమిదాప ఆసురగ్నిషోమో
 బిభ్రతాయప్త ఇత్తాః । తీవ్రో రసో ముధుపృచామరంగమ ఆ మా ప్రాణేన సహ వర్షసా గన్ని । ఆదితప్తాయ
 ముయుత వా శృంగామ్య మా ఫోపో గచ్ఛతి వాజ్ఞ ఆసామ్య మన్యే భేజానో అమృతస్య తర్తి రిరణ్య
 వర్షా అతృపం యదా వః । ఆపో హి ప్రామయోభువస్తాన ఊర్మే దధాతనా మహేరణాయ చక్కనేః । యో
 వశ్శివతమో రసస్తస్య భాజయతేహ నః । ఉషట్టిరివ మాతరః । తస్మా అరం గమామ వో యతస్య క్షయాయ
 జిన్వథా ఆపో జనయథా చ నః ॥ దివి శ్రయస్సాయంతరిక్షే యతస్య పృథివ్యా సంభవ బ్రహ్మవర్చస
 మసి బ్రహ్మవర్చసాయ తాయ ॥

పవమానస్మివర్జనః । పవిత్రేణవిచర్షణః । యః పోతా సపునాతు మా । పునమ్మమా దేవజనాః
 పునమ్మ మనవోధియా । పునమ్మ విశ్వ ఆయవః । జాతవేదః పవిత్రవత్తో పవిత్రేణ పునాహిమా । శుక్రేణ
 దేవదిద్యత్తో అగ్నీకృతాయా క్రతుగ్ం రను । యత్తే పవిత్రమర్చిషిః అగ్నీవితతమస్తరా । బ్రహ్మతేన పునీమహే
 । ఉభాభ్యాందేవ సవితః । పవిత్రేణ సవేనచా ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే । వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యగాత్తి
 యస్యై బుహీష్మసనువో వీతపృష్టాః । తయామదన్ సృధమాద్యేషు । వయగ్ం స్యాము పతయోరయాణామ్
 । వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మాపునాతు । వాతః ప్రాణేనేషిరోమ యోభూః । ద్వావాపృథివి పయుస్సాపయోభీః
 బుతా వరీయజ్ఞియేమా పునీతామ్ । బృహదిశ్చ స్పచితస్తప్తిభీః । వర్షిష్టర్షేవమన్మభీః । అగ్నీదక్కేః పునాహిమా
 । యేనదేవా అపునతా యేనాపో దివ్యజ్గ్రసః । తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా । ఇదంబ్రహ్మ పునీమహే । యః
 పావ మానీరథ్యతి । బుషిభిస్యంభృతగ్ం రసమ్ । సర్వగ్ం సపుత్రతమశ్శాత్తి స్వదితం మాతరిశ్వనా
 । పాపమానీర్య అధ్యతి । బుషిభిస్యంభృతగ్ం రసమ్ । తస్మై సరస్వతి దుహాక్షిరగ్ం సరివ్రగ్రథాదకమ్ ।

పావమానీ స్వస్యయనీః సుదుఖూహిపయస్వతీః | బుషి భిస్సంభృతోరసః | బ్రాహ్మజేష్యమృతగ్ |
హతమ్ | పావమానీర్దిశ స్తునః | ఇమం లోకమథో అముమ్ | కామాస్ఫుమర్థయస్తునః | దేవీర్దేవైస్సుమాభృతాః |
పావమానీ స్వస్యయనీః సుదుఖూహిఫుష్టతశ్చతః | బుషి భిస్సంభృతోరసః | బ్రాహ్మజేష్యమృతగ్ |
హతమ్ | యేనదేవాః పవిత్రేణ | ఆత్మానం పునతేసదా | తేనసహస్రధారేణ | పావమాన్యః పునన్తమా |
ప్రాజాపత్యం పవిత్రమ్ | శతోద్యమగ్ | హరణ్యయమ్ | తేన బ్రహ్మ విదోవయమ్ | పుతం బ్రహ్మ
పునీమహే | ఇష్టిస్మినీతి సహమా పునాతు | సోమస్వస్యస్తో వరుణస్వమీచ్య | యుమోరాజా
ప్రమృణాభిః పునాతుమా | జ్ఞతవేదా మోర్ధయన్నాయ పునాతు || ఓం భూర్భువస్మివః |

తచ్చం యోరావృణీమహే | గాతుం యజ్ఞాయా | గాతుం యజ్ఞపతయే | దేవీస్సుమీరస్తునః |
స్వస్తిర్మానుషేభ్యః | ఊర్ధవం జిగాతు భేషజమ్ | శం నో అస్తు ద్విపదే | శంచతుష్పదే || ఓం శాస్త్రి
శాస్త్రి శాస్త్రిః ||

యో బ్రహ్మ బ్రిహ్మణ ఉజ్జిపార ప్రాణేష్వరః కృతివాస్మాః పివాకీ | ఈశానో దేవస్సన ఆయుర్ధాతు
తస్తైజహోమి హవిషాఫుష్టతేన | విభ్రాజమాన స్పరిరస్య మధ్యా ద్రోచమానో ఫుర్మరుచి ర్య ఆగాతీ
సమృత్యపాశానపనుద్యమోరా నిహయుషేణో ఫుష్టతమత్తు దేవః | బ్రిహ్మజ్యోతిరప్రాపత్తీము
గర్భం యమాదధాత్ పురురూపం జయంతమ్ | సువర్ణరంభగ్రహమర్గ్ మర్గం తమాయుషే వర్ధ
యామో ఫుష్టతేన | శ్రియం లక్ష్మీ మౌషలామమ్యకాంగాం షష్ఠిం చ యామిస్టోనేత్యదాహుః | తాం
విద్యాం బ్రిహ్మయోనిగ్ | సురూపా మిహయుషే తర్పయామో ఫుష్టతేన | దాక్షాయణ్యస్సర్వయోన్య
స్సయోన్యస్సహస్రశో విశ్వరూపావిరూపాః | ససూనవస్సపతయస్సయుధ్య ఇహయుషేణో ఫుష్ట
మిదం జాషుంతామ్ | దివ్యాగోబహురూపాః పురాణా ఆయుచ్చిదోనః ప్రమతంతు వీరాన్ | తేభోయ
జాహోమి హవిషా ఫుష్టతేన మానః ప్రజాగ్ | రీరిషోమోత వీరాన్ | ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూవ యతో
బభూవ ర్యావనస్యగోపాః | యమహ్యతి భువనగ్ | సామృంరాయేసనో హవిర్భృతమిహయుషేత్తు దేవః |
పసూన్ రుద్రానాదిత్యాన్ మరుతోథ సాధ్యాన్సుభూన్యక్షాన్ గస్సరావ్గ్ | శృంత్యగ్గస్చ విశ్వాన్ | భృగూన్
సర్వగ్ | శాస్త్రజీరసోథ సర్వాన్ ఫుష్టగ్ | హత్యా స్వయమ్యమిహ యామశస్యతీ ||

ఆభిర్థర్థయదతో న ఊన మాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః। యదా స్తోత్రభోయ్ మహా గోత్రా
రుజాసే భూయిష్ట భాజో అధతే స్యామా బ్రిహ్మప్రావదిష్టుతన్నో మా హాసిటీ॥ १० శాంతిః శాంతిః
శాంతిః॥

ప్రోక్షణ మంత్రాః॥

దేవస్య తావ సవితుః ప్రసవే అశ్వినో ర్మాపుభ్యామ్ | పూజ్ణో హస్తాభ్యామ్ | అశ్వినో రైఘ్వజ్యేనా
తేజసే బ్రిహ్మవర్ధసాయుభిషించామి॥

దేవస్య తావ సవితుః ప్రసవే అశ్వినో ర్మాపుభ్యామ్ | పూజ్ణో హస్తాభ్యామ్ | సరస్వత్యత్వై భైష
జ్యేనా వీర్యాయున్నాద్యాయుభిషించామి॥

దేవస్య తావ సవితుః ప్రసవే అశ్వినో ర్మాపుభ్యామ్ | పూజ్ణో హస్తాభ్యామ్ | ఇస్తోస్యస్తియే
ణ | శ్రియై యశసే బలాయుభిషించామి॥

అర్థమణం బృహస్పతిమిస్తోం దానాయ చోదయ | వాచం విష్ణుగ్రం సరస్వతీగ్రం సవితారం చ
వాజినమ్ | సోమగ్రం రాజావం వరుణమగ్ని మన్వరభామహే | ఆదితాయ్ విష్ణుగ్రం సూర్యం బ్రిహ్మణం
చ బృహస్పతిమ్॥

దేవస్య తావ సవితుః ప్రసవేశ్వినో ర్మాపుభ్యాం పూజ్ణో హస్తాభ్యగ్రం సరస్వత్యత్వై వాచో యంతు
ర్యంతేణాగ్నిస్తావ్ | సామూజ్యేనాభిషించామీంద్రస్య తావ సామూజ్యేనాభిషించామి బృహస్పతిస్తావ్
సామూజ్యేనాభిషించామి॥

దేవాస్తోవస్తోజ్యస్తో వరుణరాజాసోధస్తా చోపరిషోచ్చ పాంతు న వా ఏతేన పూతో న మేధ్యో న
ప్రోక్కితో యదేనమతః ప్రాచీనంప్రోక్కతి యథ్గంచితమాజ్యేన ప్రోక్కతి తేన పూతస్తేన మేధ్యస్తేన
ప్రోక్కతః॥

అశీర్వద మంత్రః

అన్నే దేవాసో వపుః చికిత్సత యమాశిరా దమ్పతీ వామమశ్నుతః। పుమాన్ పుత్రో జాయతే
విందతే వస్వధ విశ్వే అరపా ఏధతే గృహః। ఆశిర్దాయా దమ్పతీ వామమశ్నుతా మరిష్టో
రాయస్సుచతాగ్ ం సమోకసా। య ఆసిచ త్వందుగ్ధం కుమ్మాయ్ సహేష్ణున యాము న్నమతిం జహాతు
సః। సర్పిర్దీయీ పీవర్యస్య జాయా పివానః పుత్రా అకృశాసో అస్య। సహజాని ర్యస్సు మఖస్యమాన
ఇంద్రాయాశిరగ్ ం సహ కుమ్మాయ్ దాత్తా ఆశిర్వై ఊర్జ ముతసుప్రజ్ఞాస్వ మిషం దధాతు ద్రవిణ్ గ్
సవర్ణసమ్ సంజయున్ క్షేత్రాణి సహసొహమిస్యి కృణ్యానో అన్యాగ్ ం అధరాన్ థ్యపతాన్వే

ఆశిష మేవైతామాస్మాస్తే పూర్వప్రాతే అంతతో నుష్టుభా। చతుష్పూద్వ ఏతచ్ఛందః ప్రతిష్టితం
పత్నీయై పూర్వప్రాతే భవతి అస్మైన లోకే ప్రతితిష్టానీతి। అస్మైన్నేవ లోకే ప్రతితిష్టతి। అథో వాగ్వ
అనుష్టుక్ వాజ్సైధునమ్। ఆపో రేతః ప్రజనసమ్। ఏతస్మా దైవ మిథునా ద్విద్వోతమాన స్నయున్
వర్ధతి। రేత స్మించన్ ప్రజాః ప్రజనసయ్యై। యదైవ యుజ్జస్య బ్రిహ్మణా యుజ్యతే। బ్రిహ్మణా వై తస్య
విమోకః। అద్భు శాస్త్రిః। విముఖం వా ఏతర్త్రి యోక్ ం బ్రిహ్మణా। ఆదాయైన తృతీయ సహప ఊగ్రహితే
శాస్త్రేయై। అంజలో పూర్వ ప్రాత మానయతి। రేత ఏవాస్యం ప్రజాం దధాతి। ప్రజయ హి మనుష్యః
పూర్వః। ముఖం విమృష్టా అవబృథ స్వేచ్ఛ రూపం కృతోవైతిష్టతి।

గోమృగ కణ్ణేన ప్రథమా మాహుతిం జూహోతి। పశ్వో వై గో మృగఃి రుద్రోగ్ని స్విష్టకృత్తి
రుద్రాదేవ పశు నన్నర్థధాతి। అథో యత్తైషాహుతిర హూయతే। న తత్త రుద్రః పశు నభిమన్యతే।
అశ్వశఫేన ద్వితీయ మాహుతిం జూహోతి। పశ్వో వా ఏకశఫమ్। రుద్రోగ్నిస్విష్టకృత్తి। రుద్రా దేవ
పశు నన్నర్థధాతి। అథో యత్తైషాహుతిర హూయతే। న తత్త రుద్రః పశు నభిమన్యతే। అయ్యస్యైన
కముందులునా తృతీయమ్। ఆహుతిం జూహోత్యాయాస్య వై ప్రజాః। రుద్రోగ్ని స్విష్టకృత్తి। రుద్రా
దేవ ప్రజా అన్నర్థధాతి। అథో యత్తైషాహుతిర హూయతే। న తత్త రుద్రః ప్రజా అభిమన్యతే॥

అపస్యం త్వా మనసా చేకితానం తపసో జాతం తపసో విభూతమ్ | ఇహ ప్రజా మిహ రయిగ్ |
రాణః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామ | అపస్యం త్వా మనసా దీధ్యానాగ్ | స్వయం తనుగ్ |
బుత్వయే నాథమానామ్ | ఉపమాముచ్చా యువతిర్భుయాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామే ||

సహస్రమాఖ్యాతే దధ్యాచ్ఛతం ప్రతిగ్రేషే చైవాసనే శ్వేతశాప్యతరీరథో హోతుః పుత్రకామా
హధ్యాఖ్యాపయేయు ర్థభం తేహపుత్రాన్ లభంతేహ పుత్రాన్ ||

సర్వస్యాప్తై సర్వస్య జిత్తై సర్వ మేవ తేనాపోత్తి సర్వం జయతి |
బుధ్యాస్మి హామై ర్థమసో పసద్య | మిత్రం దేవం మిత్రథేయన్నో అస్తు | అనూరాధాన్ హావిషా
వర్ధయన్తుః | శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః | నవోనవో భవతి జాయమానోహ్నం కేతు రుషసా మేత్యగ్రే |
భాగం దేవేభ్యో విదధాత్మాయన్ ప్రచందమాస్తిరతి దీర్ఘమాయుః ||

శతమానం భవతి శతాయుః పురుష శ్వతేంద్రియ ఆయుష్యవేస్తియే ప్రతితిష్ఠతి ||
ఆయుష్మనం వర్షస్వనమ్ | అథో అధిపతిం విశామ్ | అస్యాః పృథివ్యా అధ్యక్షమ్ | ఇమమిస్యి
పృష్ఠం కృణు | పూర్ణః పోషణ మహ్యమ్ | దీర్ఘాయుత్యాయ శతశారదాయ | శతగ్ | శరద్భ్య ఆయుష్య
వర్షసే | జీవాత్మై పుణ్యాయ | ఏతేన వై దేవా జైతాని జితాని | యం కామ మకామయంత తమాప్నువన్ను |
యం కామం కామయతే | తమేతేనాపోత్తి || పృథివ్య సువర్ణా యువతి స్నాజోషాః | పూర్ణమా స్వదగా
చ్ఛభమానా | ఆప్యాయయన్తీ దురితాని విశ్వా | ఉరుం దుహం యజమానాయ యజ్జమ్ ||

బుధ్యాస్మి హామై ర్థమసో పసద్య | మిత్రం దేవం మిత్రథేయన్నో అస్తు | అనూరాధాన్ హావిషా
వర్ధయన్తుః | శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః | క్షత్రస్య రాజు వరుణోధిరాజః | నక్షత్రాణగ్ | శతభిషగ్వ్య
సిష్టః | తో దేవేభ్యః కృణుతో దీర్ఘమాయుః || నవోనవో భవతి జాయమానోహ్నం కేతు రుషసా మేత్యగ్రే |
భాగం దేవేభ్యో విదధాత్మాయన్ ప్రచందమాస్తిరతి దీర్ఘమాయుః ||

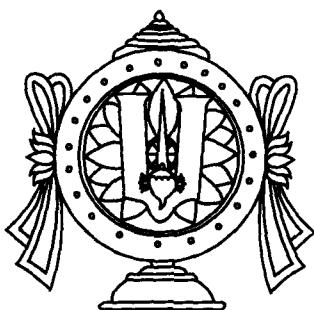
పర్యాప్తాయ అనంతరాయాయ సర్వస్తామోత్సాహ ఉత్తమ మహార్ఘవతి సర్వస్యామై సర్వస్య
జిత్తై సర్వ మేవ తేనాప్యోతి సర్వం జయతి॥ శతమానం భవతి శతాయుః పురుష శ్వతేంద్రియ
అయుష్మ్యవేస్త్రియే ప్రతితిష్ఠతి॥

సం త్వా సించామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనం చ
రోచనో రోచమాన శ్వోభన శ్వోభమానః కల్యాణః॥

సుమంగలీ రియం వధూరిమాగ్ ం సమేత పశ్యతా
సాభాగ్య ముస్తై దత్తాయాథాసం విషరేతన॥

ఇమాం త్వమిష్టా మీధ్వ సుస్పుత్రాగ్ ం సుభగ్ం కృణా|
దశాస్యం పుత్రానాధీహా పతిమేకాదశం కృధి॥

జతి ఉదకశాంతి ప్రయోగః

చౌలమ్

స్నాతం, శుద్ధకౌపిన వస్త్రధరం, ధృతోర్ధ్వపుండ్రం,
సుప్రక్షూళిత పాణిపదం ఆచాంతం కుమారం దక్కిణత
ఉపవేశ్య.

చౌలకర్మాంగం, అంకురార్వణ, ప్రతిసరబంధ,
అభ్యుదయ, పుణ్యహవాచనాని కృత్పా,
ఆచమ్య, ప్రాణానాయమ్య
ఓం భూః... సంకల్పః.
పూర్వోక్త... తిథా, అముగోత్రం, అముకశర్మాణం
ముమారం చౌలకర్మణా సగ్గిస్వరిష్యామీతి సంకల్పః,
క్షార లపణ వర్ణం కుమారం భోజయత్పా:

(జన్మనోధి తృతీయే వర్షే చౌలం పునర్వస్మో
బ్రాహ్మణానాం భోజనం ఉపాయనవత్త సీమంతవత్త)

అగ్నేరుపసమాధానాది పొత్ర ప్రయోగాంతే ।

శ్లో॥ జలద్వయం కుశాన్ యవాన్ శలాలు దర్శ పుంజలాన్ ।

శక్త్త శలల్యసీ నిక్షిపేత్ సహ్వావ చౌల కర్మణి ॥

ఏతాని యుగపత్తి సాదయత్పా ఆజ్య భాగాంతే.

అన్వారబ్ధే కుమారే ఉత్తరా ఆహుతీః హుత్యా,

సౌనమాచలంచి వస్త్రము ధలంచి, బోట్టు పెట్టు కొని
ఆచమనము చేసిన కుమారుని తనకు దక్కిణము వైపున
కూర్చుండబెట్టుకొని చౌలకర్మను చేయ వలయును.

ఉపు, కారము లేకుండగా వందిన ప్రసాదమును పిల్లవానికి
పెట్టి. (తీపి ఫర్మలేదు.)

జిత్తుర్భుతి 3వ సంవత్సరమున పునర్వసు నక్షత్రమున ఈ
చౌలము ప్రశస్తము. భోజనాంగముగా ధనమును
సమర్పించుట తగును.

అగ్నిముఖము మొదటిసుండి ప్రారంభంచి అగ్నికి ఉత్తరమున
పొత్తునివేశనము వరకు చేసిన తరువాత విటికి ఉత్తరమున
దర్శలను పరచి వాటిమీద,

రెండు ప్రమిదలలో, ఒకదానిలో ఉప్పోరుకము, వేరాక దానిలో
చల్లని నీటిని, దర్శలను ధాస్యమును, మేడిపండ్రగుత్తి దర్శకట్టలు,
ఎద్దుపెద, ఏదు పంచముల్లు, కత్తి, నీటిని
జకపక్కములోయించి ఆదర్శలపై ఒకసాలి ఉంచ వలయును.
అగ్నిముఖము, “సోమాయుస్వాప్తః” పర్యంతము చేసి
కుమాకుని స్పుర్శిస్తూ పై అపుతులను చేయ వలయును.

ధాతా దదాతునోరయితి చతుప్రో

యస్యా హృదాకీరిషేతి చతుప్రః

మం ధాతాదదాతునో రయిమీశానో జగత్స్పుత్తిః | సనఃపూర్వేన వావనత్సాన్వహః ||

ధాతా ప్రజాయా ఉత రాయ ఈశే ధాతేదం విశ్వం భువనం జజానా

ధాతా పుత్రం యజమానాయ ధాతా తస్మా ఉపావ్యం ఘృతవద్విధేము స్యాహః ||

ధాతా దదాతునో రయిం ప్రాచీం జీవాతుమక్కితామ్

వయం దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ || సత్యరాధసస్మాన్వహః ||

ధాతా దదాతు దాశుచే వసూని ప్రజాకామాయ మీథుచే దురోణే |

తస్మైదేవా అమృతా స్పంద్యయన్మాం విశ్వేదేవాస్తో అదితి స్నాజోషాస్మాన్వహః ||

యస్యా హృదా కీరణమన్యమానో మర్ద్యం మర్ద్యో జోహావీమి |

జాతవేదో యశో అస్మాసుధోహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యాగ్ ||

యస్మై త్వగ్ || సుకృతే జాతవేద ఉలోకమగ్నే కృణవస్యానమ్ |

అశ్వినగ్ || సప్తత్రిణం వీరవథం గోమన్తగ్ || రయిం నశతే స్వస్తి స్యాహః ||

త్వే సుపుత్ర శవసోవృత్తన్ కామకాతయః | న త్వామిస్తార్తిరిచ్యతే స్యాహః ||

ఉక్కణ్ణక్తే సోము ఇస్త్రీం మమాద నీథేనీథే మథువానగ్ || సుతాసః |

యదీగ్ || సుబాధుః పితరన్న పుత్రాస్పుమానదక్కా అవస్తే హవనే స్యాహః ||

జయాది ప్రతిపద్యతే.

ప్రణీతా మోక్షణాది అగ్న్యపస్థానాంతే |

అపరేణాగ్నిం ప్రాంచ ముపవేశ్య.

త్రేణ్య శలల్య

త్రిభిః దర్శ పుంజీలైః శలాలుగ్గేప్సేన

ఇతి తూష్ణిం కేశాన్ వినీయ,

జయాదులు పణేముచేసే ప్రసీతామోక్షణ పర్యంతమాచరించి

అగ్న్యపస్థానము చేసేన తరువాత,

అగ్నికి పశ్చిమ దక్కణ తూర్పుముఖముగా వటువును కూర్చొండ పెట్టి,

ముండుచేట్లు తెలుపుగల్లిన ఏదుపంచిముల్లుచే

3 దుర్భకట్లల కొసలతోను మేడిపంభుగుత్రితోను కలసియున్న కట్లతో

అమంత్రకముగా జాట్లును కపిపి.

(యథర్థి శిఖానిదధాతియథా షైషాం కులధర్మః స్యాత్)

ఈ ప్రవరయందు ఎంతమంది బుషులగిలరో ఆ సంఖ్యగల శిఖిలను ధరించవలయును.

(అపాగ్గం సగ్గం సర్జనాది ఆ కేశనిధానాత్ సమానం శలల్యాదీన్ పశ్చాన్నిరస్య, అనువాకస్య ప్రథమేన యజ్ఞాషాపస్సగ్గంస్యజ్య, ఇత్యాది ఉత్తరయోదుంబర మూలే దర్శస్తంబే వా నిదధాతీత్యంతం కుర్యాత్.

అస్మా: ఏకార్థేయయులకు ఒకశిఖి. ద్వార్థేయులకు రెండు శిఖిలు. లేనిచో తమ కులధర్మమునను సరించి శిఖిను ధరించవలెను.

మం॥ ఉస్మానవాయవుద్కేనేహ్యాదితిః కేశాన్వపతు ।
ఇతి ప్రథమేన యజ్ఞాషా అపస్సగ్గంస్యజ్య ఉష్ణా
శీతాసు ఆనీయ

ఈ విధముగా చెప్పుచూ వేడినీళ్ళను చల్లని సీటిలో కలుప వలయును.

మం॥ ఆప ఉస్మాన్ జీవసే దీర్ఘాయుత్యాయ వర్చసే ।
జోక్కసూర్యం దృష్టి ।
ఇతి శిర ఉనత్తి
త్రీవ్ దర్శన్ ఊర్ధ్వగ్రాన్ ఉదగ్గ్రాన్ వా
త్రీగ్స్తీం దర్శనంతర్థాయ ఉత్తరాభిః
చతుస్యాభిః ప్రతిమంత్రం ప్రతిధిశం ప్రవపతి ॥

ఈ మంత్రము చెప్పుచూ తూర్పునుండి ప్రదక్షిణముగా దర్శకట్టతో జాట్లను తడుప వలయును.

ఇత్యంతర కృత్యాః క్షురం ప్రక్కాళ్ళ నిదధాతి.
తేన త్ర్యహం కర్మ నివృత్తిః
వరం దదాతి దక్షిణతో నిషాదితాయ.
పితురవ్య శ్చౌలకర్తాచేత్ తస్మై దద్యాత్.

3 దర్శలను ఊర్ధ్వగ్రముగా గాని ఉదగ్గరములుగా గాని ముందు ప్రక్కానున్న కేశములతో కలిపి ఈ మంత్రముతో దర్శలతో కూడిన కేశములను చేయించవలయును.

ఈ ప్రకారము పూర్తి చేసిన తరువాత కత్తిని ఉంచ వలయును.
ఆ కత్తిని ఓరోజులు వరకు ఉపయోగించరాదు.
దక్షిణము ప్రక్క కూర్చొనియున్న బ్రాహ్మణునకు గోవునుగాని.
తత్పమమగు దక్షిణమునుగాని ఇచ్చి సత్కరించవలయును.
తండ్రికాక ఇతరుడు చౌలకర్త అయినచో వానికి ఈ గోవును ఇప్పువలయును.

ఇతి చేల ప్రయోగః

ఉపనిషత్సాహి

ఆచార్యః నిత్యకర్మ పరిసమాప్య,
సుప్రజ్ఞాశిత పాణి పాదం
ధృతోర్ధ్వపుండ్రం కుమారం,
దక్షిణతో ఉపవేశ్య, కుమారం ఆచమయ్య,
స్వయం చ ఆచమ్య,
ఉపనయన కర్మాంగం అంకురార్పణ ప్రతిసరబంధ
అభ్యుదయ పుణ్యాహ వాచనాని కృత్యా
ప్రాణానాయమ్య, సంకల్ప్య,
విష్ణుక్షేప పూజాం కృత్యా, పుణ్యాహం వాచయిత్యా.
శుక్లాంబరథరం విష్ణుం శశివర్ణం శతుర్భజిం ।
ప్రస్తువదనం ధాయేత్ సర్వవిష్ణుపుశాంతయే ॥
యస్యాఖ్యరద వక్త్రాదాః పాలిషాంత పరశ్శతం ।
విష్ణుం సిష్మంతి సతతం విష్ణుక్షేపనం తమాత్రయే ॥

అచార్యుడు నిత్యకర్మను పూర్తిచేసి,
కాశ్మీరేతులూ కదుక్కించిని,
ఉపర్ధ్వపుండ్రం ధలించిన పుత్రుని
దక్షిణమున కూర్మోనబెట్టి, ఆచమనం చేయించవలెను.
అచార్యుడు కూడా ఆచమనం చేయవలెను.
అంకురార్పణ మొదలగునవి ఉపనయనమునక
ముందురోజు రాత్రి ఉదకణాన్తి కాగానే చేయవచ్చును.
ప్రాణాయామంచేసి, సంకల్ప్యము చెప్పవలెను.

సంకల్పమ్

శ్రీ గోవింద!..... అముక గోత్రం, అముక శర్మాణం,
కుమారం ఉపనేష్య, ఇతి సంకల్ప్య.

యజ్ఞోపవీత మంత్రస్య బ్రహ్మోభుషిః
అనుష్టప్పణ్డః దేవాప్రయోదేవతాః
యజ్ఞోపవీత ధారణే వినియోగః

ఈ మంత్రమును ఆచార్యుడు చెప్పి వటువుకుప్రతిష్ఠిత
మగు యజ్ఞోపవీతమును ధలింప చేయవలయును.

మం ॥ యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం
ప్రజాపతే ర్యత్నహాజం పురస్తాత్తీ
అయుష్యమ్మగ్రీయం ప్రతిముఖ్చ స్తుభం
యజ్ఞోపవీతం బులమస్తు తేజః॥

తస్మంత్రం వాచయిత్యా.

అచార్యుడు వటువుచేత ఈ మంత్రమును చెప్పించ
వలయును.

(ఇచట తల్లి, ఆచార్యుడు యజ్ఞోపవీతమును పట్టుకొని వటువు మెడలో వేయుట గలడు కాని అట్లు చేయుట నిషిద్ధము.
(అచార్యుడు మాత్రమే వేయవలయును.)

అచమయ్య

పరిషేచన ఆపోశన ప్రాణాహలతి సహితం,
క్షార లవణ వర్జం కుమారం భోజయత్వా,

కుమారుని చేత అచమనము చేయించవలెను.

ప్రాణాహలతి సహితముగా ఉప్ప, పులుపు, కారములేని భగవన్నివేదిత త్రసాదమును వటువు చేత మాత్రమే కొలదిగా తినిపించ వలయును.

(ఇచటి తల్లితో కలని వటువు కుమార భోజనము చేయుట అచారములోయున్నది. కానీ అది శాస్త్రసంఖ్యతము కాదు.)

పరిషేచన మంత్రః

ఓం భూర్భువస్సువః తత్పువితుర్వర్మేణ్యం
భర్గోదేవస్య ధిమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।
సత్యం త్వరేన పరిషించామి. అమృతమస్తు, అమృతోపస్తరణమసి ।
ఓం ప్రాణాయ స్వాహో, ఓం అపానాయస్వాహో, ఓం వ్యానాయస్వాహో
ఓం ఉదానాయ స్వాహో, ఓం సమానాయస్వాహో, ఓం బ్రహ్మణేస్వాహో ।

భోజనానంతరం “అమృతాపిధానవుసి”

ఇతి ఉత్తరాపోశనం కారయత్వా, ద్విరాచమయ్య.

వటువుచేత కుమారభోజనము అయిన తర్వాత ఉత్తరాపోశనము చేయించి రెండు మారులు అచమనం చేయించవలెను.

ఓం అచ్యుతాయనమః

ఓం అనంతాయనమః

ఓం గోవిందాయ నమః

అనువాకస్య ప్రథమేన ఉష్ణేనేతియజ్ఞా అపస్తగ్గంస్యజ్య.

మం ఉష్ణేనవాయవుదకేనేహ్యదితిః కేశాన్వవపతు ।

ఇతి యజ్ఞాపా ఉష్ణా శ్రీతోద ఆనీయ

(అచార్యుడు) ఈ మంత్రమును చెప్పుచూ వేడినీళ్ళను చల్లని నీటిలో పోయ వలయును.

మం ఆప ఉన్నస్త జీవసే దీర్ఘాయుతావ్యయ వర్ణసే ।

జ్యేష్ఠసూర్యం దృశే ।

ఈ మంత్రము చెప్పుచూ తూర్పు నుండి ప్రదక్షిణముగా దృశ్యకట్టతో వటువుయొక్క జూట్టును తడుపవలయును.

మం॥ యేనావపథ్మవితా క్షురేణ సోమస్య రాజ్ఞో వరుణస్య విద్యాన్ ।

తేన బ్రహ్మో వపతేదమస్యాయుష్మాజ్ఞరద్భిర్యథాఽసదయం విష్ణుశర్వన్ ॥ ఇతి

త్రీవేదర్థాన్ ఊర్ధ్వగ్రాన్ ఉదగ్రాన్ వా

కేశేషు అంతర్థాయ సదర్థాన్ కేశాన్ చిత్ప్యా,

ఈ మంత్రము చెప్పుచూ 3 ద్రోలను తూర్పు అగ్రములుగాగాని

ఊర్ధ్వగ్రములుగా గాని, జాట్ప్యాయందు ఉంచి, ద్రోలతో గూడిన

(తూర్పుప్రకృతి) జాట్ప్యాను ఖండించి

దక్షిణతో మాతా బ్రహ్మాచారివా

అనదుహే శక్తిప్రిందే యవాన్నిధాయ,

తస్మిన్ కేశానుపయమ్య,

దక్షిణమున తల్లిగాని, బ్రహ్మాచాలగాని ఎద్దుపేడ యందు

ధాశ్వమునుంచి దానియందు ఖండించిన కేశముల నుంచి

మం॥ యత్తురేణమర్చయతా సుహేశనౌ వప్త్థావపసికేశాన్ ।

శున్నిశీరోమాఽస్యాయుః ప్రమోషిః ।

ఇతి వపంతం వటుః అభిమంత్యు,

ఈ మంత్రముతో వటుడు ఆచార్యుని అభిమంత్రించి

మం॥ యేన పూషా బృహస్పతేరగ్నిరిష్టిస్య చాయుషేవపత్ ।

తేనాస్యాయుషేవప శాస్త్రోక్యయస్యస్తమ్ ।

ఇతి దక్షిణతః సదర్థాన్ కేశాన్ చిత్ప్యా ప్రదాయ,

ప్రక్కటేశమును ఖండించి ఎద్దుపేడ యందు ఉంచ వలయును.

మం॥ యే న భూయశ్చరాత్యయం జ్యోక్షపశ్యాతి సూర్యమ్ ।

తేనాస్యాయుషే వపశాస్త్రోక్యయ స్యస్తమ్ ।

ఈ మంత్రము చెప్పుచూ వటువు ప్రశ్నిమము ప్రక్కద్రోలతోగూడిన

కేశములను ఖండించి, ఎద్దుపేడ యందు ఉంచి

మం॥ యే న పూషా బృహస్పతేరగ్నిరిష్టిస్య చాయుషేఽవపత్ ।

తేన తేవపామ్యస్యావా యుషావర్షస్యా యథా జ్యోక్షపశ్యాన్ అస్యః ।

ఇతి ఉత్తరతః సదర్థాన్ కేశాన్

చిత్ప్యా. శక్తిప్రిందేనిధాయ,

ఈ మంత్రము చెప్పుచూ ఉత్తరము త్రక్క కేశములను

ఖండించి ఎద్దుపేడ యందు ఉంచ వలయును.

అప ఉపస్నేశేత్.

4 బిక్షులయందు పపనము పూర్తయ్యాక నీటిని ఒక్కసార స్ఫురించవలయును. ఇప్పుడు పటువుకు పపనము చేయించి స్నానము చేయించ వలయును.

మం॥ ఉపాయ కేశాన్ వరుణస్య రాజ్యో బృహస్పతిస్పావితా సోమోఅగ్నిః ।
తేభోయినిధానం బహుధాయన్ విషస్సుస్తరా ద్వావాపృథివీ అపస్నేవః ॥

ఇతి కేశాన్ ఉదుంబరమూలే దర్శస్తంభేవా నిదధాతి

కేశములనుంచిన పేద గురుగులను ఈ మంత్రము చెప్పి మేడి చెట్టు మొదటగాని దర్శ దుబ్బయందు గాని ఉంచవలయును.
స్నాతం, ధృతోర్ధ్వపుండ్రం కుమారం, దక్షిణతః ఉపవేశ్య స్నానము చేసి, ఉథ్థపుంత్రాదులు ధరించిన కుమారుని తంత్రికి దక్షిణము ప్రక్క (తల్లికి తంత్రికి మధ్యగా) కూర్చొండబెట్ట వలయును.

అగ్నిం ప్రతిష్టాప్య,

శ్వేతతందుల చూర్చేన.... దరోయ్వచ

ఇతి దేవపాత్రాసాదన పర్యంతం కృతాప్య,

అగ్నిముఖము మొదచిసుండి దేవ పాత్రా

సాదనము వరకు చేసి

శ్లో॥ పాత్ర ప్రయోగే తు కుశాంబు కూర్చు వస్త్రాశ్చ దండాజిన మేఖలాశ్చ ।

1. దైవ్యాని పాత్రాణి నియుంజ్య పశ్చాత్ యుంజీత చామూని సపోపనీతః ॥

ఏతాని యుగపత్త సాదయత్వా

దర్శలు, ఉదకము, కూర్చు, తప్పము, రాయి, దండము, కృష్ణై జనము, మూండీ, ముంజి దర్శతో చేపిన దర్శాదు) వీటినన్న టీని ఒక పక్కముందు ఉండి అగ్నికి ఉత్తరమున యున్న దేవపాత్ర లకు ఉత్తరముగా దర్శలు మీద వీటిని ఒక్కసారిగా ఉంచవలెను.

అజ్య భాగాంతే ।

“స్మారయస్మాత్సో వరకు పోమము చేసి

పాలాశగీం సమిధం ఉత్తరయా ‘అయుర్దాదేవ’ ఇత్యాధాప్య

మం॥ ఆయుర్దా దేవ జిరసం గృణానో ఘృతప్రతికో ఘృతపృష్ఠో ఆగ్నే ।

ఘృతం పిబన్నమృతం చారుగవ్యం పితేవ పుత్రతం జిరసేన యేమమ్ ।

‘అధీపి’ ఇతి ఆచార్యః ఉక్తాప్య

ఈ మంత్రము ఉచ్చరించి అచార్యుడు స్నాపించి ఆరమునకు బచులుగా ‘అధీపి’ లని చెప్పి

పాలాశ సమిధం ఆధాపయేత్

పటువుచేత పాలాశ సమిధను అగ్నిలో వేయించ వలయును.

ఉత్తరేణగ్నిం దక్షిణేన పదాశ్వనమాస్థాపయాత్మాతి తిష్ఠేతి ।
మం ఆత్మేష్టమమశ్వనమశ్వతవగ్గం స్తిరో భవ ।

అభితిష్ఠ పృతన్వతస్సహస్వ పృతనాయతః ।

ఇతి ఉత్తరేణగ్నిం దక్షిణేన పదా అశ్వనం
ఆస్థాయ తత్త్వేవ అధస్తాత్ తిష్ఠేతే ।

ఈ మంత్రమును ఆదార్యాదు చెప్పి లగ్గికి ఉత్తరమునయున్న
రాతిని (సన్మికల్ప) వటుని కుడికాలుచే త్రిక్షించవలయును.
వటువు రాతిని తొక్కి అచటనే క్రింద నిలబడ వలయును.

వాసస్పద్యకృతోతం ఉత్తరాభ్యం రేవతీస్త్రాదేవీర్దేయ ఇతి అభిమంత్ర్య
మం రేవతీస్త్రావ వ్యక్తున్చైతికాశాకృతగ్గంస్త్రావ ।
ధియోఽవయన్నవగ్గా అపృజ్ఞాస్తసహస్ర మన్తాగ్గం అభితో అయచ్ఛవ్నా
దేవీర్దేవాయ పరిధి స్తుతి మహాత్మదాసామభవన్నహాత్మనమ్ ।

పాత్రాసాదనమందు ఉంచబడిన వస్త్రమును ఆదార్యాదు
ఈ మంత్రములలో లభమంత్రగా చేయవలయును.

ఇతి సద్యః కృతోతం వాసః అభిమంత్ర్య
ఉత్తరాభీః తిస్యభిః పరిధాప్య

మం య అకృతన్నవయన్ య అతన్వత యశ్చ దేవిరన్మా నభితోదదన్ ।
తాస్తావ దేవీర్థరసే సంవ్యయన్వయుశ్చానిదం పరిధధన్వ వాసః ।
పరిధత ధత్తవాసైనగ్గం శతాయుషం కృణుత దీర్ఘమాయు ।
బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛద్వాస ఏతథోమాయ రాజ్యే పరిధాతవా ఉ ।
జరాం గచ్ఛాస్తి పరిధధన్వ వాసో భవాకృష్ణీ నా మఖిశస్తి పావా ।
శతం చ జీవ శరదస్తువర్చ రాయశ్చ పోషముప సంవ్యయస్వ ।

ఇతి తిస్యభిః పరిధాప్య,

ఈ 3 మంత్రములు చెప్పి వటువుకు వస్త్రమును కళ్పవలిను.

1) దండము విషయమున: బ్రాహ్మణులకు పాలాశదండము, రాజులకు మత్తీదండము, వైశ్యులకు రేగుదండమును వినియోగించ వలయును.

పరిదత్తం ఉత్తరయాను మంత్రయతే

కట్టబడిన బట్టను ఈ మంత్రముతో అభిమంత్రణ చేయ వలయును.

మం॥ పరీదం వాసో అధిధాస్మివ్యస్తయే భూరాపీనా మధిశ్స్తి పావా ॥

శతం చ జీవ కరదః పురూచీ ర్వసూని చార్యో విభజాసి జీవన్ ।

ఇతి అనుమంత్రయతే

మౌంజీ, మేఘలాం, త్రివృతాః త్రిప్రదక్షిణం పరివీయ,

మం॥ ఇయం దురుక్తాత్పరిబాధమానా శర్మ వరూధం పునర్తీన ఆగాత్ ।

ప్రాణాచానాభ్యాం బలమాభరన్ ప్రియూ దేవానాగ్ం సుభగ్ం మేఘతేయమ్ ।

బుతస్య గోప్త్రీ తపసః పరస్పు ఘ్నమ్తి రక్తపుషమానా అరాతీః ।

సానస్మమన్తమన్త పరీహా భ్రద్రయా భ్రారస్త మేఘతే మారిషామ ।

ఈ మంత్రములను చెప్పి మౌంజద్ధతో నిర్మితమగు మేఘ లను (తాడును) వటుని మెలకు 3 చుట్టు త్రదక్షిణముగా చుట్టువలయును. ఈ మంత్రములను వటువు చేత ఆచార్యుడు చెప్పించ వలయును.

ఇతి వాచయత్సా

అజినముత్తర ముత్తరయా,

(అజినం ఉత్తరం ఉత్తరయా ఇత్యుత్త అజినమును ఉత్తరీయము వలె ధరించవలెను.

మం॥ మిత్రస్య చక్కుర్ధరుణం బలీయ స్తోజో యశస్మి స్తవిరగ్ం సమిధ్మమ్ ।

అనాహానస్యం వసనం జరిష్టు పరీదం వాజ్యజినం దధేంహమ్ ॥

మిత్రస్య చక్కుః.....

ఇతి వాచయత్సా అజినం ధారయిత్సా ।

ఈ మంత్రము చెప్పి కృష్ణజోసమును వటువుతు ధరింప చేసి వటువు చేత ఈ మంత్రము చెప్పించ వలయును.

ఉత్తరేణగ్నిం దర్శాన్ సగ్గీప్త్ర్య

ఆగంత్రా ఇతి ప్రత్యస్మృఖమవస్థాప్య

అగ్నికి ఉత్తరమున దర్శలను వరచి దానిపైన వటువును ఈ మంత్రము చెప్పమా తనకెదురుగా (ప్రశ్నిమ ముఖముగా) కూర్చుండబెట్టువలయును.

మం ఆగన్తా సమగన్మహి ప్రసుమృత్యం యుచోతన |
అరిష్టాన్పంచరేమహి స్వస్తి చరతాదిహా స్వస్తాయ గృహేభ్యః |

ఇతి వాచయత్వా

స్వయం ప్రాజ్యుభుః తిష్ఠన్,
అన్యావర్జితం స్నేరకాంజలిం
అస్నే అంజలో ఆనీయ,

సకృత మంత్రేణ ద్విస్తూష్టిం ప్రోక్షయేత్.

సముద్రాదూర్మిః.... ఇతి ప్రోక్ష్య

మం సముద్రాదూర్మి ర్మధుమాగ్ం ఉదారదుపాగ్ం శునా సమమృతత్వమశ్యామ్ |
ఇమే ను తే రశ్మయుస్మార్యస్య యే భిస్మపిత్వం పితరో న ఆయన్ |
ఇతి ప్రోక్ష్య, ఇతి వాచయత్వా

ఈ మంత్రమును కుమారుని చేత చెప్పించ వలయును.

తను ప్రైల్యులిముగా నుంచొని తన భార్యాచేత తన దీసిలీలో
ఉంచబడిన ఉదకమును

వటువుయొక్క దీసిలియందు విడిచి సముద్రా దూర్భిః
అను మంత్రము చెప్పుచు ఒకసారి మంత్రముతో

రెండుసార్లు అమంత్రకముగను వటువు శిరసును
ప్రోక్షించవలయును.

దక్షిణ హస్త తస్య అంగుష్ఠ ముత్తానం
దక్షిణ హస్తం గృహీత్వా

వెళ్లతీంద పెట్టిన కుడిచేతిని

మం అగ్ని శ్టో హస్తమగ్రభి థోనుమస్తే హస్తమగ్రభి థ్యవితా తే హస్త మగ్రభి థ్యరస్వతీ తే హస్తమగ్రభి
తూపిచా తే హస్తమగ్రభి దర్యమా తే హస్తమగ్రభి దగ్గంశుస్తే హస్తమగ్రభి ద్వగ్గస్తే హస్తమగ్రభి
న్యిత్తస్తే హస్తమగ్రభి న్యిత్తస్వమస్తి ధర్మణాలగ్నిరాచార్యసవ |

ఈ మంత్రములతో పట్టుతాని

మం అగ్నియే త్వా పరి దదామి విష్ణుశర్వైన్||
సోమాయ త్వా పరిదదామి విష్ణుశర్వైన్||

సవిత్రే త్వా పరి దదామి విష్ణుశర్వన్||
 సరస్వత్యై త్వా పరిదదామి విష్ణుశర్వన్||
 మృత్యువే త్వా పరి దదామి విష్ణుశర్వన్||
 యమాయ త్వా పరిదదామి విష్ణుశర్వన్||
 గదాయ త్వా పరి దదామి విష్ణుశర్వన్||
 అన్కాయ త్వా పరి దదామి విష్ణుశర్వన్||
 అద్భుత్స్తావ పరి దదామి విష్ణుశర్వన్||
 ఓషధీభ్వస్తావ పరి దదామి విష్ణుశర్వన్||
 పృథివై త్వా సవైశ్వాన్రాయై పరి దదామి విష్ణుశర్వన్||

ఇతి దేవతాభ్యః ప్రదాయ

ఈ మంత్రములచేతను చేతిని పట్టుకొని, దేవతలకు ఒకొక్క మంత్రముచే ఒక్కసౌరి చూపుచూ వదులుచు దేవతలకు ఇష్టవలెను.

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసువ ఉపనయే విష్ణుశర్వన్|| సుముహంత్రము

ఇతి యజ్ఞాషా ఉపనీయ

ఈ మంత్రము చెప్పి వటువును దగ్గరగా తీసుకొన వలయును.

అభిముఖ ముహవేశ్య

స్తుప్రజాః ప్రజయా భూయాసగ్గం సువీరో
 వీరై సునువర్చు వర్చుసా సుపోషుః పోషైః ।

తన కెదురుగా కూర్చొండబెట్టుకొని ఈ మంత్రమును కుడిచెవిలో చెప్పవలయును.

బ్రహ్మచర్యమాగామితి కుమార ఆహా

మం ॥ బ్రహ్మచర్యమాగాముప మా నయస్వ దేవేన సవిత్రా ప్రసూతః ।

బ్రహ్మచర్యం ఆగాం.... ఇతి వటుః ఉచ్చార్య

ఈ విధముగా వటువు చెప్పవలయును.

ప్రష్టం పరస్య ప్రతిపచనం కుమారస్య,

(అడగబడినవారు రెండవ వానికి నమాధానం చెప్పవలయును.)

ప్రశ్న : 'కోనామూని' ఇతి ఆచార్యః పృచ్ఛేత్తి

ప్రతి : 'విష్ణుశర్వా' నామాస్త్రే ఇతి కుమారః ప్రతిప్రాయాత్తి ।

ప్రశ్న : కస్తు బ్రహ్మాచార్యసిని విష్ణుశర్వాన్ ఇతి ఆచార్యః పృచ్ఛేత్తి ।

ప్రతి : ప్రాణస్తు బ్రహ్మాచార్యష్టే ఇతి కుమారః ప్రతిబ్రాయాత్తి ।

శేషం పరోజపతి

ఆచార్యః విష్ణుశర్వైష తేదేవసూర్య ... శర్వన్

ఈ మంత్రమును ఆచార్యుడు చెప్పవలయును. మొదట కుమారుని వేరుతో మంత్రం మొదలు పెట్టివలయును.

ప్రత్యుగ్ంశిషం చైనం వాచయితి ।

ఆశీఃఫలము వటుని పాందునదిగా ఏ మంత్రముల యందుందునో ఆ మంత్రములను వటువుచేగూడ చెప్పించవలయును.

అధ్వనా మధ్వపతే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనః పారమశీయా

ఇతి వాచయత్వా

కుమారః అగ్నిం ప్రదక్షిణీకృత్య. ఆచార్యస్య దక్షిణే ఉపవిశేత్తి.

కుమారుడు అగ్నీకి ప్రదక్షిణా చేసి ఆచార్యులికి దక్షిణాపు ప్రత్కు కూర్చుని వలయును.

ఉత్తరా ఆహాతీః హాపయత్వా

అగ్నీముఖము అజ్ఞభాగాంతము చేసి తయవత అగ్నిహాత్మమున ఈ క్రింద 11 మంత్రములలో 2.4 మంత్రములను ఆచార్యుడు మాత్రమే చెప్పి, మగిలిన మంత్రములను వటువు చేత చెప్పించ వలయును.

1. మం. యోగేయోగే తపస్తరం వాజేవాజే హవామహే ।

సభాయు ఇంద్ర మూతయే స్యాహో ॥

ఇంద్రాయేదమ్ ।

2. మం. ఇమమగ్ని ఆయుషే వర్షసేకృధి ప్రియగ్ 10రేతో వదుణసోమరాజన్ ।

మూతేవాస్మా అదితే శర్వయుచ్ఛ విశ్వదేవా జరద్మిర్యాసుతాన్యహో ॥

అగ్ని వరుణ సోమాదితి విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ।

3. మం॥ శతమిన్న శరదో అన్ని దేవా యత్రా నశ్చక్రా జరసం తనూనామ్ ।
పుత్రాస్తా యత్త పితరో భవన్ని మా నో మధ్య రిరిషతాయుగ్నాః స్వాహః । దేవేభ్య ఇదమ్ ।

4. మం॥ అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టై పుష్టిం ప్రతరాం కృణోతు ।
ఇస్తోర్ మురుదిష్టర్ బుతుధా కృణోత్సామ్యిత్యైస్తై వసుభిరా దధాతు స్వాహః ।
అగ్నింద్ర మరుదాదిత్య వసుభ్య ఇదమ్ ।

5. మం॥ మేధాం మహ్యమజ్జిరసో మేధాగ్గం స్పురయో దధుః ।
మేధాం మహ్యం ప్రజాపతిర్మైధాముగ్నిర్దాతు మే స్వాహః ।
అంగిర స్నాప్తర్షి ప్రజాపత్యగ్నిభ్య ఇదమ్ ।

6. మం॥ అప్నరాసు చ యా మేధాగన్తర్వేషు చ యద్వశః ।
దైవీ యామాసుషీ మేధా సా మామావిశతాదిహ స్వాహః । మేధాయశోభాయిదమ్ ।

7. మం॥ ఇమం మే వరుణ ప్రశాంతహవ మద్య చ మృదయా
తాయమవస్యరాచకే స్వాహః । వరుణాయేదమ్ ।

8. మం॥ తత్యాయామి బ్రహ్మాణా వందమాన స్తదాశాస్తై యజమానో హవిరిథః ।
అహాడమానో వరుణేహబోధ్యరుణగ్ ంసమాన ఆయుః ప్రమోషీ స్వాహః ।
వరుణాయేదమ్ ।

9. మం॥ తవ్నో అగ్నై వరుణస్య విద్యాన్ దేవస్య హాడోవయాసీష్టాః ।
యజిష్టో వహ్నితమ్ శోశుచానో విశ్వాద్యషాగ్గంసి ప్రముముగ్యస్తై తాయాహః ॥
అగ్నివరుణాభాయిదమ్ ।

10. మం॥ సత్వన్నో అగ్నై వమోభవోతీ నేదిష్టో అస్య ఉషసో ప్ర్యష్టా ।
అవయక్ష్వనో వరుణగ్ ం రాణో వీహా మృషికగ్ ం సుహవోన ఏధి స్వాహః ।
అగ్నివరుణాభాయిదమ్ ।

11. మం త్వమగ్ని అయస్యయాసన్నన్ననసాహితః।

అయసన్ హవ్యమూహాంశ్చ యానోధోహా భేషజగ్గొస్యహః॥ అగ్నయే అయస ఇదమ్।

జయాది ప్రతిపద్యతే । ప్రాణానాయమ్య, పంకల్య... ఈ పైమంతుములను హాముము చేయుపుడు కుమారునిచే

చెప్పించుచూ కుమారుని హాస్తము వట్టకొని హాముం చేయించవలయ్యాను. శమ్య లపోహ్య లయన తరువాత జయాదులను స్వాప్తక్తే హాముము చివర వరకు హాముము చేసి

అస్మిన్ ఉపనయన కర్తృణి యజ్ఞార్థైష ప్రాయశ్చిత్తార్థం భువ ఆహుతిం హాంష్యామి
ఓం భువ స్మాహః నాయన ఇదం పరిషేచనాంతం కృతాయి

అదితేస్వమగ్గి స్థాః । అనుమతేస్వమగ్గిస్థాః ।

సరస్వతేస్వ మగ్గిస్థాః । దేవసవితః ప్రాసాదీః । అధాస్తాపుంత తంతు.హామైమి. మొదలు 'ప్రాసాదీః' వరకు చేయాలి.

అధాస్తాపుంత తంతు విధివిపర్యా స ప్రభృతి ప్రపాలీః పర్వస్తం కృతాయి.

ప్రణీతామోక్షణం చ కృతాయి, ప్రణీతి పాత్రం స్వస్య
పురస్తాత్ నిధాయ....

తేనాత్మానం ప్రోక్ష్య ఆచార్యః సదశ్యాన్ ప్రణమ్య,
దక్షిణాం దత్యా అనుజ్ఞాప్త్య.

మం నమస్పదసే నమస్పదసస్పతమే నమ సప్తినాం పురోగాణాం చక్కుంశ్చ నమో దివే నమః
పృథివ్యై సప్తథ సభాం మే గోపాయా మే చ సభ్యా స్పభాసదః । తానిస్మియావతః కురు సర్వ
మాయు రుపాసతామ్య ।

సర్వోభ్యః శ్రీ వైష్ణవేభ్యో నమః అశేషేహా పరిషత్

భవత్యాదమలే మయా సమర్పితా ० యత్పుంచిత్

సావర్ణిం ఇమాం పరిషత్ దక్షిణాం యథోక్త దక్షిణాం

ఇవ స్వికృత్యః । అస్య కుమారస్య జన్మప్రభృతి వీతరీక్షణ పర్వంతం
విహితాకరణేన ప్రతిషిద్ధ సేవయా చ

యో దోషస్పమజని తద్వోష పరిషారం ద్వారా

సావిత్రీ గ్రహణాధికార సిద్ధిమనుగృహఃణ

మమ చ సావిత్రీ ప్రదానాధికార సిద్ధి మనుగృహం!

ఆచార్యుడు నభానదులను ఈ విధముగ ప్రార్థించ వలయును.

ఈ విధముగా పరిషదనుజ్ఞను పొందిన ఏమ్మటి బ్రహ్మ సమీవమున గాయత్రీ మంత్రము ఉపదేశము చేయ వలయును.

ఉపనీశ్వర విశేషణ బ్రహ్మలిష్టుతి యద్భువి ।
తత్పన్నిధో చ గాయత్రీ ముక్త్వా పశ్చాద్వివర్ధయేత్ ॥

అపరేణాగ్నిం ఉదగ్రగ్రం కూర్చుం నిధాయ, తస్మైన్
ఉత్తరేణ యజుషా ఉపనేతా ఉపవిశతి.

మం॥ ర్మాష్ట్రీభృదస్యచార్యస్త్రీ మా త్వద్వోషమ్ ।

ఇతి తస్మైన్ ఉపనేతా ఉపవిశతి.

కుమారః ఆచార్యం ప్రణమ్య, ఆఖివాద్య,

దక్షిణేన పాణినా గురోః దక్షిణం పాదం అన్వారభ్య
సవ్యే న సవ్యం ఉపసంగృహ్యై,

అహా సావిత్రీం భో అను బ్రూహితా ఇతి ప్రార్థ్య

తస్మా అన్వాహ తత్పవితురితి పచ్చేధర్థర్థశ్చః

తత్పస్పర్వాః వ్యాహృతీ ర్మిహృతాః పాదాది ప్యంతేము

తథా అర్థర్థయోః ఉత్తమాం కృత్పూయామ్

మం॥ ఓం భూః తత్పవితుర్వర్మేణ్యం ఓం భువః భర్గోదేవస్య ధీమహి ।

ఓగ్గింసువః ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।

మం॥ ఓం భూః తత్పవితుర్వర్మేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ।

ఓం భువః ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।

ఓగ్గింసువఃతత్పవితుర్వర్మేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ।

ఇతి తస్మై ఉపదిత్య.

అగ్నికి వశ్మిమమున ఉదగ్రముగా కూర్చును ఉంచ వలయును. ఆచార్యుడు కొణ్ణిగా ఉత్తరము నకు జరిగి ఆ కూర్చుయందు తూర్పుముఖముగా కూర్చుండ వలయును.

కుమారుడు తన పేరును చెప్పి ఆచార్యునకు ప్రణమిల్ల వలయును.

కుమారుడు తనకుడిచేతితో ఆచార్యుని కుడి పాదమును ఎడమచేతితో ఎడమపాదమును స్నాతించి

నాకు 'సావిత్రి'ని ఉపదేశింపుడు అని ప్రార్థించ వలయును.

మం అప్పంచ మసా సామ్య ప్రాణ స్వం మే గోపాయ |

అచామే న్యాయాసౌ శబ్దేనామ నిర్దేశః | ఓషం
శ్యావాంత పర్యంతం స్వీశ్యతే వృధ మిత్యధా |
అచమే న్యేహ నామాస్తి కరాభ్యాం యుగపచ్ఛుతీ |
ఓషం శ్యావాంత పర్యంతం స్వీశ్యతే వృధ మిత్యధా ||

(నాతు 'అసౌ' శబ్దే నామ నిర్దేశః)

(ఈమంతమున 'అసౌ' అనుచోట పేరు చెప్ప నవసరం
లేదు.)

ఇతి కుమారః ఉత్తరం ఓషంపుష్టిశ్చ.

ఓషటువు ఈ మంత్రముతో పై పెదవి దక్షిణము నుండి
ఉత్తరమునకు తుడుచు కొనపలేను.
ఈ మంత్రమును అచార్యుడు కుమారుని కుడిచెవిలో
చెప్పచూ వటువుచేత చెప్పించ వలయును.

అచమ్య.

'బ్రాహ్మణ ఆసేస్తుః' ఇతి యుగపత్త కర్మాస్తుః స్వపతి.

రెండు చెవులను ఒక్కాసాల స్వార్థించ వలయును.

దండముత్తరేణాధతే

మం సుశ్రవస్సుశ్రవసం మా కురు యథా త్వగ్ం సుశ్రవ స్సుశ్రవా
అస్యవమహాగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవా భూయాసం
యథా త్వగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవో దేవానాం
నిధిగోపోఽస్యవమహాం బ్రాహ్మణానాం
బ్రాహ్మణో నిధిగోపోభూయాసమ్ |

ఇతి ఆచార్యుదత్తదండం ధృత్యా

ఈ మంత్రముతో దండమును వటువుచే ధరింపజేసి
వటువు అచమనం చేసి.

ఇతి వాచయత్యా

తరువాత అచార్యుడు వటువునకు ఈ మంత్రమును చెప్ప
వలయును.

పాలాశోదండో బ్రాహ్మణాస్య స్వగ్రోధ స్పృధజః
అవాజులగ్రః రాజస్యస్య బాదర పైదంబరో వా షైశ్వర్యః)

బ్రాహ్మణునకు మోదుగ దండమును, రాజులకు మళ్ళీ
దండము, షైశ్వరులకు రేగుదండమును వినియోగించ
వలెను.

మం స్నేహం చ మేంస్నేహం చ మే తన్న ఉభయం ప్రతం నిషా చ మేంసిషా చ మే తన్న ఉభయం ప్రతగ్గం శ్రథా చ మే ఉశ్రథా చ మే తన్న ఉభయం ప్రతం విద్యా చ మేంవిద్యా చ మే తన్న ఉభయం ప్రతగ్గం శ్రుతం చ మేంశ్రుతం చ మే తన్న ఉభయం ప్రతగ్గం సత్యం చ మేంస్తుతం చ మే తన్న ఉభయం ప్రతం తపశ్చ మేంతపశ్చ మే తన్న ఉభయం ప్రతం ప్రతం చ మేంప్రతం చ మే తన్న ఉభయం ప్రతం యద్భుత్తాప్నాణానాం బ్రహ్మాణి ప్రతం యదగ్గే స్పృష్టిస్య సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమనుష్యస్య సమనుష్యరాజస్య సప్తకస్య సప్తరాజస్య సగఫరావప్నిరస్తస్య । యన్న ఆత్మన ఆత్మని ప్రతం తేనాహగ్గం సర్వపతో భూయసమ్ ।

ఇతి వాచయిత్వా

ఈ మంత్రమును ఆచార్యుడు చెప్పి వటువు చేత చెప్పించవలయును.

‘గురోః వరంతే దదామి’ ఇతి గురవే గాం దద్యాత్

వటువు ఆచార్యునకు గోవును కూయవలయును. (గోర్వరః వరశ్చేసి ధేసురుచ్ఛతే)

ఆచార్యః దక్షిణ నాసికయా సప్తదశ కృత్ప్యః వాయుం విస్పజ్య.

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేంశ్యో ర్మాపుభ్యాం
ప్రాణోహస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణతు।

ఇతి ప్రతిగృహ్యః.

ఈ మంత్రముతో గోవును స్వీకరించ వలయును.

మం ఉదాయుషా స్వాయుషోఽధీనాగ్గం రసేనోత్పుర్జన్యస్య
శుష్మైణోదస్తాముమృతాగ్గం అను ।

ఇతి వటు ముత్థాప్య

ఈ మంత్రముతో కూర్చొనియున్న వటువును లేపి

మం తచ్చిక్కర్తేవహితం పురస్తాచ్చుకముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరద శ్చతం జీవేమ శరదశ్చతం నన్నామ
శరదశ్చతం మోదామ శరదశ్చతం భవామ శరదశ్చతగ్గం శ్రుణావామ శరదశ్చతం ప్రబ్రవామ శరద
శ్చతం మజీతాస్యామ శరదశ్చతం జ్యోక్చ సూర్యం దృశే ।

ఇతి ఆదిత్యోపాసనం కుర్యాత్

ఈ మంత్రముతో మధ్యాహ్నిక సంధ్యోపతమం చేయించ వలయును.

మం యస్మిన్నాభం చ భవ్యం చ సర్వే లోకాన్నమహితాః ।

తేన గృహోమి త్వాముహం మహ్యం గృహోమి త్వా ముహం
ప్రజాపతినా త్వా మహ్యం గృహోమ్యసా ॥

ఇతి దక్షిణ హస్తే గృహోయాత్

ఈ మంత్రము చెప్పి వటువు కుడిచేతిని వట్టుకొన
వలయును.

తతః దక్షిణతో నిషాదితం బ్రాహ్మణం సంపూజ్య.

దక్షిణము త్రుక్కుమన్న బ్రాహ్మణసుని తాంబూల
దక్షిణాబికములతో సత్కరించవలయును.

అగ్నేనయేతి అగ్నిముపతిష్టేత్

మం అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వానిదేవ వయునాని విద్వాన్ ।
యుయోధ్యస్మజ్జపురాణమేనో భూయిష్టం తే నవ ఉక్తిం విథేమ ॥

త్ర్యహమేత మగ్నిం ధారయంతి

ఈ మంత్రముతో అగ్నిపస్థానము
చేయవలయును.

క్షారలవణ వర్జనం చ

మూడురోజులు ఈ అగ్నిని చల్లారకుండా కాపాడ
వలయును.

త్ర్యహం ఏతం అగ్నిం ధారయంతి

ఉప్ప, పులుపు, కారము లేకుండా వటువు భోజనము
చేయవలయును.

క్షారలవణ వర్జనం చ

తతః కుమారః ఆచమ్య

వటువు ఆచమనం చేసి సంకల్పమాచరించి సమిదాధాన
మును చేయవలయును.

పరిత్యోతి పరిమృజ్జ

తస్మిన్ ఉత్తరీః మంత్రైః సమిధ ఆదధ్యాత్ ।

మం పరిత్వాలగ్నే పరి మృజామ్యయుషా చ ధనేన చ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసగం సువీరో
వీరైస్మివర్ణాచ వర్ణసా సుపోషః పోత్సైస్మిగృహో గృహైస్మిపత్తిః పత్వా సుమేధా మేధయా సుబ్రహ్మ
బ్రిహ్మాచారిభిః । పరిషిచ్యి

మం॥ అదితేను మన్యస్వా| అనుమతేను మన్యస్వా|
సరస్వతేను మన్యస్వా| దేవసవితః ప్రసువ|

అగ్నిమలం కృత్యో|
అగ్నియేనమః| జాతవేదసేనమః| పహోజేన నమః|
అజిరాప్రభవేనమః| వైశ్వాయనరాయ నమః| నర్యపసే నమః|
పంక్తిరాథసే నమః| విసర్గిషే నమః| శ్రీయజ్ఞపురుషాయ నమః|

ఇత్యగ్ని మకలంకృత్య

అగ్వులంకరణ అగ్నికి 8 దిక్కులు యందు చేయ
వలయును. 'యజ్ఞపురుషాయ' అనుపవుడు ఒక
సమిథను అగ్నితో ఉంచాలి.

1. మం॥ అగ్నియే సమిథమాహార్థం బృహతే జాతవేదసే యథా త్వమగ్నే సమిథా సమిథ్యస వివం
మామాయుషో వర్చసాసన్యా మేధయూ ప్రజయూ పతుభి ర్ఘృహ్యవర్చసేనాన్యా ద్వేన
సమేధయు స్వాహా |
2. మం॥ ఏధోఽస్యధిష్ఠమహో స్వాహా |
3. మం॥ సమిదసో సమేధిష్ఠమహో స్వాహా |
4. మం॥ తేజోఽసీ తేజో మయు ధోహో స్వాహా |
5. మం॥ అపో అద్యాస్యచారిష్గ్ం రసేన సమసృక్కుహా| పయస్యాగ్ం అగ్ని ఆగమం తం మా
సగ్ంసృజ వర్చసా స్వాహా |
6. మం॥ సంమాహగ్నే వర్చసా సృజ ప్రజయూ చ ధనేన చ స్వాహా |
7. మం॥ విద్యున్మే అస్య దేవా ఇష్టో విద్యాధ్నహ బుషిభిస్యాప్తా |
8. మం॥ అగ్నియే బృహతే నాకాయ స్వాహా |
9. మం॥ ద్వావాపృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా |
10. మం॥ ఏషా తే అగ్నే సమిత్యావర్ధస్వ చాప్యాయస్వ చ తయూఽహం వర్ధమాసో భూయాస
మాప్యాయమానశ్చ స్వాహా |

11.మం యోమూర్గేన్ భాగినగ్గం స్తవమథాభాగం చిక్కిర్సుత్యభాగమగ్గేన్ తం కురు మామగ్గేన్ భాగినం
కురు స్వాపో ॥

12. మం సమిథమాదాయాగ్గేన్ సర్వపతో భూయాసగ్గం స్వాపో ।

ఇతి ద్వాదశ సమిథ ఆధాయ

ఈ విధముగా 12 సమిథలతో పాశోముము చేసి

ఓం భూ స్మాపో ఓం భువ స్మాపో
ఓగ్గం సువస్మాపో ఓం భూర్భువస్మువస్మాపో
తూష్ణీం పరిసమూహ్యా. ఉత్తరపరిషేచనం కుర్యాత్ ।

పరిషిచ్యా సంకల్య్యా | ఓం భూః సువరోః | పూర్వోక సంకల్పిత
వివంగులా విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథో శ్రీభగవదాజ్ఞయా
భగవత్స్మీత్యర్థం భగవదాజ్ఞా కైంకర్యరూపం అగ్న్యపణానం కరిష్యా ।

యత్తే అగ్గే ఇతి త్రిభిః, మయిమేధామితి త్రిభిత్స్త అగ్నిముపతిష్ఠేత్ ।

మం యత్తే అగ్గే తేజస్సేన్ నాహం తేజస్సీవ్ భూయాసం యత్తే అగ్గే వర్చుస్సేన్ నాహం వర్చుస్సీవ్ భూయాసం
యత్తే అగ్గే హరస్సేన్ నాహగ్ ఽ హరస్సీవ్ భూయాసమ్ ।

మం మయిమేధాం మయిప్రజాం మయ్యగ్గీ స్తోజో దధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయ్యస్మి
ఇస్త్రీయం దధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయిసూర్యో బ్రాజో దధాతు ।

మం మానస్తాకే తనయే మాన ఆయుషి మానో గోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః
వీరాన్మానో రుద్రభామితోవధీర్ హవిష్మంతో నమసా విధేమతే ।

శ్లో ॥ మంత్రహినం క్రియాహినం భృక్తిహినం హుతాశనా
యధ్యతం తు మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తు తే ॥

శ్లో ॥ ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణి తపఃకర్మాత్మకాని వై
యాని తేషామశేషాణాం శ్రీకృష్ణానుస్నరణం పరమ్ ॥

అభివాద్య... అస్త్రిభో ఏవం అన్యస్తిన్ అపి

ఈ విధముగా అగ్న్యపణానము చేసి

సదా అరణ్యాత్ ఏధానాహృత్య

ఉత్తరయా సగీంశాస్తి ప్రతిసగీం శాసనం ।

కుమారః	:	బాధమితి బ్రూయాత్
అచార్యః	:	‘బ్రహ్మచార్యసీ’
కుమారః	:	బాధమష్టి
అచార్యః	:	అవోశాన
కుమారః	:	బాధ మశ్మామి
అచార్యః	:	కర్మకురు
కుమారః	:	బాధం కరోమి
అచార్యః	:	మా సుషుప్తాః
కుమారః	:	బాధం దివా న స్వాపామి
అచార్యః	:	భక్తా చర్యం చర
కుమారః	:	బాధం చరామి
అచార్యః	:	అచార్యాధీనే భవ
కుమారః	:	బాధం భవామి

అథ అస్నే అరిక్తం పొత్రం ప్రయచ్ఛున్

“భవతి భక్తాం దేహి” ఇతి.

మాత్ర సకాశం గత్యా భవతి భిక్షాం దేహి ఇతి ప్రార్థ.

‘భవాన్ భక్తాం దేహి’ భవతీ భిక్షాం దదాతు,
భవాన్ భిక్షాం దదాతు ఏవం భిక్షేత్

అప్రత్యాభ్యాయినీం అగ్రే భిక్షేత్

మాతరమేవాగ్రేభిక్షస్య భగినీం వా ఇతి.

స చ మాతరమేవ అగ్రేభిక్షేత భగినీం వా ।

ఈ విధముగా ప్రతిదినము అరణ్యముసుండి సమధలు తెచ్చుకొని సమాధానము చేయు చుండపలయును.

అశాస్త్రముగు పొత్రను (ఐయ్యముతో గూడిన) వటువునకు ఇవ్వచలెను.

తల్లి, తోబుట్టువువద్ద భక్తను స్వీకరించు నపుడు ఈ విధముగ అడగవలెను.

పురుషులవద్ద భక్తను స్వీకరించునపుడు ఈ విధముగ చెప్పవలెను.(ఈ విధముగా గూడ భక్తను స్వీకరించు నపుడు చెప్పమచ్చును.)

తాను భక్తమునకు వెళ్లినపుడు ఎవరైతే తిరస్కరించకుండా భక్త వేయుదురో! వాలని మొదట అడగవలెను)

వటువు తల్లివద్దగాని, తోబుట్టువువద్దగాని భక్తను స్వీకరించాలి.

తత్ సమాహర్త్య ఉపనిధాయ
శైక్షమిదం అహంకం ఇతి ఆచార్యాయ బ్రూయాత్
'తత్ సుబైక్షం' ఇతి ఆచార్యః ప్రతిగృహీయాత్

ఆచార్యః సప్తదశ కృత్పః వాయుం విస్మయః
వాసశ్చతుర్థీం ఉత్తరయా అధత్తే అన్యత్పరిధాప్య

భక్త పూర్తి అయిన పిమ్మట వటువు ఆచార్యుని వద్దకు వచ్చి
'శైక్షమిదం' అని చెప్పువలయును
'తత్ సుబైక్షం' అని ఆచార్యుడు చెప్పువలెను.

మరియుక వస్త్రమును వటువుకు కట్టి వటువు ఇచ్చు
వస్త్రమును ఆచార్యుడు

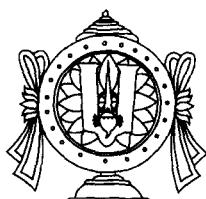
మం॥ యస్య తే ప్రథమవాస్యగీం హరామస్తం త్వా విశ్వే అవన్తు దేవాః ।
తం త్వా బ్రాత్రస్మివృథో వర్ధమానమను జాయున్తాం బహవస్మిజాతమ్ ।
ఈ మంత్రముతో స్నేకలంచాలి.

అత్ర పాలాశకర్మ ఆపస్తంబసూత్రే నోక్తం భాష్యే చ కేచిదిత్యాదినా ఉక్తమ్.

తతః ఆపస్తంబ సూత్ర అసమ్మతమ్ ఆశ్వలాయన సూత్రే
(ఉక్తత్యాత్ పాలాశకర్మ ఆశ్వలాయనినామేవ నతు ఆపస్తంబినామ్)

ఉపనయనమయిన పిమ్మట పాలాశకర్మ చేయుట
ఆచారమున. గలదు. కాని అది ఆశ్వలాయన సూత్రియు
లకు చెప్పబడినది ఆపస్తంబసూత్రీయు లకు అవసరం లేదు.
ఉపనయనం అయిన తరువాత ప్రతిరోజు అంకురాధ్వరణం
పాలికలకు షాండశోపచారపూజ చేయుచుండలయును.
4వ రోజున సమిదాద్వానము, అగ్నిద్వానము అయిన
తరువాత పాలికలకు షాండశోపచార పూజ చేసి ఆవాన
క్రమముగనే దేవతలకు “ఓం భూః బ్రహ్మిసముద్రాన
యామి” ఈవిధముగా ఉద్వాననమును
చేయవలయును.

ఇత్యప్రథయున ప్రయోగః

ఉపాకర్ష

త్రావణ్యం పౌర్ణమాస్యం ప్రాతఃకాలే
అధ్యాయోత్సర్వనాకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థ

మష్టోత్ర సహస్రం కామోకార్షీస్మృత్కార్షీదితి

మంత్రజపం కరిష్యామి. ఇతి సంకల్పమ్.
తస్మంత్రం జపేత్.

‘కామోకార్షీస్మృత్కార్షీస్మోనమః’

అనంతరం బ్రహ్మాచారీ కేశాన్ వాపయేత్తి
అథ అపరాహ్నా మాధ్యాహ్నికానంతరం

త్రావణ్యం పౌర్ణమాస్యం అధ్యాయోపాకర్షు
కరిష్య ఇతి సంకల్పమ్.

కటిసూత్ర, కౌపీన, వస్త్ర ఉపవీత, మౌంజీ,
అజిన దండాన్ నవాన్ బ్రిహ్మాచారీ
మంత్రవత్త ధారయేత్తి ।

అధ్యాయోపాకర్షాంగం త్రైత స్తాత్ర నిత్య కర్మనుష్టాన
యోగ్యతా సిద్ధుర్థం నూతన యజ్ఞోపవీత ధారణం
కరిష్య ఇతి సంకల్పమ్.

యజ్ఞోపవీత మంత్రస్య... వినియోగః

మం యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతేః యత్సుహాజం పురస్తాతీః

అయుష్యమగ్యం ప్రతిముంచ శుభం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః।

ఇతి మంత్ర ప్రతిష్టితం యజ్ఞోపవీతం ధృత్యా.

త్రావణపూర్ణమ రోజున స్తాత్ర ప్రాత స్పందావందన సమధా
ధానానంతరమున ఆచమనము చేసి ప్రాణాయా మము చేసి
త్రావణపూర్ణమి రోజున ఉదయము సమధాధానానంతరమందు
ఆచమన ప్రాణాయామానంతరము సంకల్పమంతరం
“త్రావణ్యం పౌర్ణమాస్యం యోత్సర్వనాకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం
కామో కార్షీస్మృత్కార్షీదితి మంత్రజపం కలష్యామి’ అని
సంకల్పము

‘కామోకార్షీస్మృత్కార్షీస్మోనమః’ చెప్పి అని ఈ మంత్రము
1008 జపము చేయవలయును.

ఈ జపము నూతన వటువులు అనగా ఉపాకర్ష చేసుకొనని
వాలకి వల్లంచదు.

అనంతరం బ్రహ్మ వపనము చేయించుకొని వలయును.
స్తానానంతరము ఉండ్రమంత్రధారణ చేసి అపరాహ్న
సమయమున, మాధ్యాహ్నిక సంధ్యావందన మాచరించి
‘త్రావణ్యం’ అని సంకల్పము చెప్పి

మొలత్తాడు, కౌపీనము, తప్తమును, యజ్ఞోపవీతము, మౌంజిని
(ముంజదర్థతో నిర్మితమగు (తాడు) కృష్ణజీనము, దండములను
త్రిత్రవాచీని మంత్రపూర్వకముగా ధలించ వలయును.

ఉపనయనమందువలె మంత్ర ప్రతిష్టితమగు యజ్ఞోపవీతమును
ధలించవలయును.

తరువాత పాత యజ్ఞోపవీతమును తీసివేయ వలయును.

మం ఉపవీతం యజ్ఞసూత్రం
కశ్మలం మలదూషితం ।
విస్మిజామి హరేర్యషోః
వరోచీర్ధీధాయురస్తు మే ॥
పురాతన యజ్ఞోపవీతం పరిత్యజేత్.

“రేవతీస్నేషి” వష్టమభిమంత్రు
మం “రేవతీస్మావ వ్యక్తస్మృతికాశాచ్కృష్ణగంస్మా ।
ధియోఽవయన్నవగ్నా అవృజ్ఞస్మహస్తమం మన్తాగ్ం అభితో అయచ్ఛన్ ।
దేవీర్థేవాయ పరిధి సవిత్రే మహాతదాసామభవన్మహాత్వనమ్ ।

“యా అక్రంతస్మి”తి పరిధాప్యః.

యా అక్రంతన్నవయన్ యా అతన్వత యాశ్చ దేవీరన్తా నభితోఽదదన్ ।
తాస్మావ దేవీర్థరసే సంవ్యయున్నాయుష్మాన్నిదం పరిధథ్మన్వ వాసః ।
పరిధత్త ధత్తవాస్మైనగ్ం శతాయుషం కృణుత దీర్ఘమాయు ।
బృహస్పతిః ప్రాయచ్చద్వాస వ్రితథోమాయ రాజ్ఞే పరిధాతవా ఉ ।
జరాం గచ్ఛాస్మి పరిధథ్మన్వ వాసో భవాకృష్ణే నా మభిశ్సో పావా ।
శతం చ జీవ శరదస్మివరాచ రాయశ్చ పోషముప సంవ్యయుస్వ ।

పరీద మిత్యనుమంత్రయతే ।

పరీదం వాసో అధిధాస్మిష్టమేఽ భూరాపీనా మభిశ్సో పావా ।
శతం చ జీవ శరదః పురూచి ర్వసూని చార్యో విభజాసి జీవన్ ।

ఈ మంత్రములను చెప్పి వౌంజిద్ధతో నిర్మిత మగు మేళ
లను (తాడును) వటుని మొలకు 3 చుట్టు శ్రద్ధించుగా
చుట్టుమలయును. ఈ మంత్రములను వటువు చేత అదార్సుదు
చెప్పించ వలయును.

మిత్రస్య ఇతి కృష్ణజీనం, సౌత్రవనమితి దండం

ఈ మంత్రములను చెప్పిచూ కృష్ణజీనం, దండమును
ధరించవలెను.

గృహస్థస్తు కటిసూత్ర కౌపీన వస్తోపవీతాని నవాని ధారయేత్ ।
పురాతనాని పరిత్యజేత్ ।

గృహస్థగూడ మాధ్యమికానంతర మున కటిసూత్ర కౌపీన.
వస్తు యజ్ఞోపవీతములను క్రోత్తవాచీని ధలించవలయును.
యజ్ఞోపవీతము సమంత్రపూర్వకముగా ధలించ వలయును.
గృహస్థ, వానప్రస్థదు గూడ, ఉదయమున స్నాన సంధ్యావంద
నాదికము నెరవేర్పుకొనిన పిష్టుట కామోకార్యస్తుంత జపము
సంకల్ప వృార్యకముగా చేయ వలయును. వవనము
అవనరము లేదు. బ్రహ్మచారికే వవనము ఇతరులకు
అవసరంలేదు. పిష్టుట.

(ఉపాకర్షణి పంధార్యం ఉపవీతాదికం నవమ్ ।
అనవం హి నవం వాపి పురాతన మిహత్యజేత్ ॥
మూంజీ యజ్ఞోపవీతాదీన్ నవానేవతు ధారయేత్ ।
కటిసూత్రం వరంచైవ నవం వస్తు ముపోస్యుతే ॥)

అథ స్నాత్వా ఉఃస్థపుండ్ర ధారణం కృత్వా
ఉదస్మృఖః అప్పు ఉపవిశ్య, నివీతం కృత్వా

స్నానము చేసి ఉద్ధముడై నీటి యందుండి (కూర్మాని)
అచమనము చేసే ప్రాణాయామము చేసే సంకల్పం 'త్రామస్యాం
పోర్మాస్యాం అద్యాయో పోకర్మాంగం కాండర్పి తర్పణం
కలిషే' అని సంకల్పించి యజ్ఞోపవీతమును 'నివీతము
చేసుకొని (దండ వలె మార్పుకొని) (పూటన త్రేక్షుతే పట్టుకొని)
సువ్యలు, జయ్యము కలసిన నీటితో బుపి తర్పణములు
ఓసిట్లు తర్పుము చేయవలయును.

1. ప్రజాపతిం కాండర్పిం తర్పయామి ।
2. సోమం కాండర్పిం తర్పయామి ।
3. అగ్నిం కాండర్పిం తర్పయామి ।
4. విశ్వాన్ దేవాన్ కాండర్పిగ్నిస్తర్పయామి ।
5. సాగ్రంహాతీ ద్రేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
6. యజ్ఞోక్తి: దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
7. వారుణీద్రేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
8. బ్రాహ్మణీ స్వయంభువం తర్పయామి ।
9. సదస్సుతిం తర్పయామి ।

ఇతి నవర్తీన్ ఏకైకం త్రి: త్రి: తిలాకతోదక్తః
బుపి తీర్థేన తర్పయిత్వా,

ఓమంచి బుపులను మూడుసొర్లు జయ్యాం అళ్ళతలతో
అంజలితే దోసిటి మధ్య సుండి క్రింద పదునట్లు తర్పణము
చేయవలయును.

ఆచమ్య
శుక్లప్రం ధారయేత్
అథ ఆచార్యః అగ్నీరుప సమాధానాది అగ్నిముఖాంతే
అన్వారబ్బేషు అంతేవాసిషు ప్రజాపతయే
కాండర్షయే స్వాహాత్యాదిభీః నవాహుతీః జాపోతీః

అచముఖు చేయవలయును.
తెల్లివిషాది వస్త్రమును ధరించ వలయును.
అనంతరమున ఆచార్యుడు లగ్గిముఖుమును ప్రారంభము
మండి “అగ్నయే స్వాహా” అని మూర్ఖాపుత్రిని గూడ చేసి
సేపులను స్వాచించుచూ “ప్రజాపతయే...” అని 9 అపుతులు
అజ్ఞముతో చేయవలయును.

1. ప్రజాపతయే కాండబుషయే స్వాహా । ప్రజాపతయే కాండబుషయ ఇదమ్ ॥
2. సోమాయ కాండబుషయే స్వాహా । సోమాయ కాండబుషయ ఇదమ్ ॥
3. అగ్నయే కాండబుషయే స్వాహా । అగ్నయే కాండబుషయ ఇదమ్ ॥
4. విశ్వేభ్రో దేవేభ్యః కాండబుషిభ్యః స్వాహా । విశ్వేభ్రో దేవేభ్యః కాండబుషిభ్య ఇదమ్ ॥
5. సాగీంహితీభ్రో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూస్వాహా । సాగీంహితీభ్రో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
6. యాజ్ఞాకీభ్రో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ స్వాహా । యాజ్ఞాకీభ్రో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
7. వారుణీభ్రో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ స్వాహా । వారుణీభ్రో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
8. బ్రహ్మాండే స్వయంభువే స్వాహా । బ్రహ్మాండే స్వయంభువ ఇదమ్ ॥
9. సదస్వతయ ఇదమ్ ॥

అధాచార్యః ప్రాజ్యుఖః ఇషేత్యాదీన్
చతురోనువాకాన్ అధ్యాప్య.

అచార్యుడు ప్రాజ్యుఖుచూసుండి సేపులను ఉండ్చుక్కులుగా
కూర్చొండబెట్టి వాలికి ఇషేత్యాది 4 అసువాకములను ఉపదేశం
చేయవలయు.

శ్రీ గురుభ్రో నమః హరిః ఓం

మం॥ ఇషేత్తో వ్రేత్తాయ వాయవస్తోన్పాయవస్తు దేవోవస్తువితా ప్రార్పయత్తు శ్రేష్ఠతమాయ కర్కృతా
అప్యాయధ్వమఫుయ దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజాపతీరనమీవా అయ్క్కా మావ
స్తోన ఈశత మాఘశగ్గింసో ర్మద్రస్యహాతిః పరివో శృంక్తు ధ్రువా అస్మినోపతో స్వాత బ్ధీవ్య
ర్యజమానస్య ప్తశూనాపీం ॥

మం॥ యుజుస్య శైవాషదస్మి ప్రత్యుష్టగ్గం రక్తః ప్రత్యుష్టా అరాతయః ప్రేయమగాఢివణా బర్మిరచ్చమ
నునా కృతా స్వయధయ విత్పుత ఆవస్తికవయః పురస్తాధ్వేష్యభ్రో జాప్తమిహ బర్తాసదే దేవానాం

పరిషూతమని వర్ధవృధమని దేవబ్రిల్లార్మాన్వజ్ఞాతిర్యక్పర్వతే రాధ్యసమాచేత్తాతే మారిషం దేవ బ్రిల్లార్మాతవల్తశం విరోవా సహస్రవల్తశాః ॥

మం॥ వివయగ్ం రుహేమ పృథివ్యా స్న్యంపృచః పాహా సుసంభృతా త్వా సంభరామ్యదిత్యోరాస్మా సీస్మాణై స్న్యన్నహనం పూజాతే గ్రసిం గ్రథాతు సతే మాస్తాదిస్మిస్య త్వా భాహుభ్యము ద్వచేచ్చ బృహస్పతే మూర్ఖా హరామ్యుర్వస్తిక్షమన్విహా దేవంగమమని ॥

మం॥ శుభ్రధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయై మాతరిశ్వనోఘర్మై సి ద్వోరసి పృథివ్యసి విశ్వ ధాయా అసి పరమేణ ధామ్నదృగ్ం హస్వ మాహ్వర్వసూనాం పవిత్రమని శతధారం వసూనాం పవిత్రమని సహస్రధారగ్ం హుతస్మాన్కోహుతో ద్రప్సై గ్నయేబృహతే నాకాయ స్మాహా ద్వావా పృథివీభ్యాగ్ం సా విశ్వాయుస్మా విశ్వవ్యచాస్మావిశ్వకర్మా సంపృచ్యధ్వమృతావరీరూర్మిణి ర్మధుమతమా ముస్మా ధనస్య సాతయే సామేన త్వా తనచ్ఛైస్మాయ దధి విష్ణోహవ్యగ్ం రక్షస్య ॥

మం॥ కర్మణేవాం దేవేభ్యశ్చకేయం వేషాయ త్వా ప్రత్యష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వధూర్వనం ధూర్వతయో స్మాన్ ధూర్వతి తం ధూర్వయం వయం ధూర్వమస్యం దేవానామని సస్మితమం ప్రమితమం జ్ఞష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమ మహ్నాతమని హవిర్భానం దృగ్ంహస్వ మాహ్వర్మితితస్య త్వా చక్కషా క్రేక్షే మాఖేర్మా సంవిక్షా మాత్వహిగ్ం ఉషమురువాతాయ దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేశ్యనోర్మాహుభ్యాం పూజ్ణోహస్తాభ్యామ్గుయే జ్ఞష్టం నిర్వహమ్యగ్నిషోమాభ్యా మిదం దేవానా మిదమున స్నహ స్మాత్యైత్వా నారాత్యై సువరభివిభేషం వైశ్వానరం జ్యోతిర్గ్రగ్ం ఉహంతాం దుర్యాద్యావాపృథివ్యే రుర్వంతరిక్ష మన్వహ్యాదిత్వాస్మాపస్థా సాదయుమ్యగేన్ హవ్యగ్ం రక్షస్య ॥

జయాది ప్రతిపద్యతే ।

పరిషేచనాంతం కృత్వా.

ప్రతీతా మోక్షణాది అగ్న్యపస్మానాంతే అభ్యుదయం పుణ్యహం చ కృత్వా ।

పరేణ్యం మహానద్యం తదభావే తజ్జలే వా స్మాత్వా.

జయాదులు చేసి ప్రతీతా మోక్షణము చేసి

అగ్న్యపస్మానము చేయవలయును.

అభ్యుదయము పుణ్యహాదనము చేయవలయును.

మరునాడు ఉదయమున మహానదిలోగాని మహానదిలోని చోట జలమందుగాని, సూతిదగ్నగుగాని, స్మానము చేసి, పోడిబ్లులు కట్టుకొని, ఉండ్రుపుండ్రములు థరించి

అచమ్మ ప్రోణానాయమ్మ ... సంకల్పా.

అధి మిథ్యాంత ప్రాయశ్చిత్తార్థం సావిత్ర్యా
సమితి సహస్రం ఆధాస్యామి ఇతి సంకల్పః.

అగ్నిం ప్రతిష్టాప్య, పరిషిచ్య,
ప్రణవ వ్యాప్తి పూర్వయా
ఓం భూర్భువస్సువః తత్సవతుర్వారేణ్యం భర్తోదేవస్య ధీమహి ।
ధియో యోనః ప్రచోదయా త్వాపో ॥ ఇతి

గాయత్ర్యా ఆజ్యాభ్యక్తం సమిత్సహస్రం

అదితేస్వమగ్గిస్థాః .. ఇతి పరిషిచ్య,
'అగ్నేష్టయేతి' అగ్నిం ఉపతిష్ఠేత్ ।

అచమ్య, ప్రాణానాయమ్య, క్రావణ్యం పౌర్వమాస్యం,
మిథ్యాంత ప్రాయశ్చిత్తార్థం, అష్టోత్తర సహస్రం
గాయత్రీం జపిష్యామి ఇతి సంకల్పః ।
ప్రణవాదీనాం బుష్యాది పూర్వకం
ప్రాణాయమ త్రయం కృత్యా
సప్తవ్యాప్తిపూర్వకం గాయత్రీం శిరపొసహ,
దశవారం జపిత్యా,
అయాత్మితి ఆవాహనపూర్వకం సహస్రం జపిత్యా,
గాయత్రీం అభివాద్య, ఉత్తమేశిభర ఇత్యుద్ఘాసయేత్ ।

కాయేవ వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుధ్యత్పునా వా ప్రకృతే స్పృభావాత్ ।
కరోమి యద్వాత్ సకలం పరస్పై నారాయణయేతి సమర్పయామి ॥

శ్రీమన్నారాయణయేతి సమర్పయామి
సర్వం శ్రీకృష్ణార్పణమస్త!
ఇత్యహికర్తృత్వయోగః

అగ్నిప్రతిష్టాపన జేసు పూర్వపల ఫీబనము చేసు

ఈ మంత్రము చెప్పుచూ 1008 సమితులను ఒకొక్కట్టి వోమం
చేసు

'అగ్నేష్టయ' అని అగ్నే ఉపస్థానం చెప్పవలయును.

అచమనం, ప్రాణాయమం చేసు,
ఈ విధముగా సంకల్పముచెప్పి, 1008 సౌభ్య
గాయత్రీజపమును చెయివలెను.

మూరుమార్ఘ శ్రీమాయమం చేసు, సప్తవ్యాప్తిములతో
గాయత్రిని తిరస్కారే నమస్కరించి,
10మార్ఘ జపించి,
'అయాతు' అని ఆవాహనచేసు, 1008మార్ఘ జపంచేయాలి.
అనంతరం ప్రశురచెప్పి, 'ఉత్తమే శిఖరే' అని ఉద్ఘాసన చెప్పాలి.
జపము చేయుటగాని, వోమము చేయుటగాని, ఏదో ఒకటి
చేయుట అదారమున కలదు.

బ్రిహ్మచర్య ప్రతితిష్ఠతః

ప్రథమం వటుః సమిధాదానం కృతాప్య
అచమ్య... ప్రాణానాయమ్య...
తతః పూర్ణోక్త క్రమేణ బ్రిహ్మచర్యవత్తలోప ప్రాయశ్చిత్తం
కరిష్యే । ఇతి సంకల్పః ।

ఓం అశేషే పరిషత్ భవత్పాద మూలే మయా సమర్పితాం
యత్కుశ్చీత్ సౌవర్ణీం ఇమాం పరిషద్దక్షిణాం యథోక్త దక్షిణా మివ స్వీకృత్య.
అస్య మాణవకస్య ఉపనయన ప్రభృతి ఏతత్క్షణపర్యంతం
విహితాకరణేన ప్రతిషిధిసేవయా చ యో దోష స్పుమజని
తద్దోష పరిహార ద్వారా ప్రాజాపత్య సౌమ్య, ఆగ్నేయ, వైశ్వదేవ ప్రతానాం
సోత్వర్జనానాం చతుర్ణాం... అనుష్టానే అధికార సిద్ధిం అనుగృహణః ।

బ్రిహ్మచర్యప్రతితిష్ఠత ప్రాయశ్చిత్ ప్రయోగః

గోత్రస్య శర్మణః అస్య మాణవకస్య ఉపనయన ప్రభృతి ఏతత్క్షణ పర్యంతం శౌచ సంధ్యా భిక్షా చరణాది
బ్రిహ్మచర్య ప్రతితిష్ఠత యో దోష స్పుమజని తద్దోష పరిహారార్థం ప్రాజాపత్య కృచ్ఛృత్యయం మహావ్యాహృతి
హామం, పాపిత్రయోదశ కర్తృం, మమ ఆధికార సిద్ధిమనుగ్రహణ.

త్రిః ప్రాణానాయమ్య.

శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ కైంకర్యరూపం గోత్రస్య శర్మణః... అస్య మాణవకస్య ఉపనయన ప్రభృతి
ఏతత్క్షణ పర్యంతం శౌచ సంధ్యాభిక్షా చరణాది బ్రిహ్మచర్యప్రతితిష్ఠత లోపేన యో దోష స్పుమజని తద్దోషపరిహారార్థం
ప్రాజాపత్య కృచ్ఛృత్యయం కరిష్యామి.

యేభ్యః కేభ్యశ్చీత్ క్రోత్రియేభ్యః నానా గోత్రేభ్యః నానాశర్మభ్యః యజుశ్శాఖాధ్యాయుభ్యః ప్రాజాపత్య కృచ్ఛృత్య
ప్రతినిధి యత్కుంచిత్ హిరణ్యప్రతి గృహీత్పుభ్యః, గోత్రస్య శర్మణః ... అస్య మాణవకస్య ఉపనయన ప్రభృతి ఏతత్క్షణ
పర్యంతం శౌచ సంధ్యా భిక్షా చరణాది బ్రిహ్మచర్యప్రతితిష్ఠత యోదోషః స్పుమజని తద్దోష పరిహారం కామయ
మానః ఇదం ప్రాజాపత్య కృచ్ఛృత్యయ ప్రతినిధి యత్కుశ్చిధిరణ్యం యుష్మభ్య మహాం సంప్రదదే న మమ.

ప్రాణానాయమ్య,

గోత్రస్య శర్మః ... అస్య మాణవకస్య ఉపనయన ప్రశ్నతి ఏతత్క్షణ పర్వతం శౌచ సంధ్యా భీక్షా చరణాది బ్రహ్మచర్యవ్రత లోపేన యోదోష స్పుమజని తద్వోషపరిహర ద్వారా ప్రాజాపత్య ప్రతాదిభిః సంస్కర్యత్వ సిద్ధుర్థం మహావ్యాహృతిభిః పాహిత్రయోదశకేన చ ఆజ్ఞేన హోష్యామి.

అగ్నిం ప్రతిష్టాప్య పరిస్తర్య, ఆజ్యం, దర్శిం చ సంస్కృత్య,
పరిషిచ్య, దరాయ ఆజ్యం గృహీత్వా

భూరగ్నయే చ పృథివ్యే చ మహాతే చ స్వాహా ॥ అగ్నయే పృథివ్యే మహాతే చేదమ్ ॥
భువో వాయవే చాస్తరిక్షాయ చ మహాతే చ స్వాహా ॥ వాయవేస్తరిక్షాయ మహాతే చేదమ్ ॥
సువరాదిత్యాయ చ దివే చ మహాతే చ స్వాహా ॥ ఆదిత్యాయ దివే మహాతే చేదమ్ ॥
భూర్భువస్మివస్మిమసే చ నక్కత్రేభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చమహాతే చ స్వాహా ॥
చస్మిమసే నక్కత్రేభ్యో దిగ్భ్యో మహాతే చేదమ్ ॥
నమో దేవేభ్యస్మివ్యధా పితృభ్యో భూర్భువస్మివర్షాహోగ్నస్వాహా ॥ దేవేభ్యో పితృభ్యోచేదమ్ ॥
ఓం భూస్వాహా అగ్నయ ఇదమ్ ॥
ఓం భువస్మివ్యహా ॥ వాయవ ఇదమ్ ॥
ఓగ్ ఓ సువస్మివ్యహా ॥ సూర్యయేదమ్ ॥
ఓం భూర్భువస్మివస్మివ్యహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥
మం అగ్నేభ్యవర్తన్నభివ ఆవర్తస్వాయుషౌ వర్షసా స్తనాయ మేథయ ప్రజయ ధనేన స్వాహా ॥
అగ్నయేభ్యవర్తిన ఇదమ్ ॥
మం అగ్నే అంగిరశ్శతంతే సంత్యావృత స్వాస్పంత ఉపావృతః ॥
తాసాం పోషస్య పోషణ పునర్మై నష్టమాకృధి పునర్మై రయమాకృధి స్వాహా ॥
అగ్నయేభ్యవర్తిన ఇదమ్ ॥
మం పునర్మై నివర్తస్య పునర్గ్ని ఇషాయుషా పునర్గ్ని పాహా విశ్వత స్వాహా ॥
అగ్నయేభ్యవర్తిన ఇదమ్ ॥

మం సహరయ్య నివర్తనాయగేన్ పిన్వస్వ ధారయా విశ్వాస్మియా విశ్వతస్మరి స్యాహః
అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదమ్|

మం పాహా నో అగ్ని ఏన్ సే స్యాహః | అగ్నయ ఇదమ్|

మం పాహానో విశ్వవేదసే స్యాహః | విశ్వవేదస ఇదమ్|

మం యజ్ఞంపాహా విభావసో స్యాహః | విభావస ఇదమ్|

మం సర్వంపాహా శతక్రతో స్యాహః | శతక్రతవ ఇదమ్|

మం పాహానో అగ్ని ఏకయా | పాహ్యతద్విలీయయా | పాహ్యార్జం తృలీయయా |
పాహా గీర్భిశ్చతస్మభి ర్వసో స్యాహః | అగ్నయ ఇదమ్|

మం అగ్నేభ్యావర్తిన్నభిన్ అవర్తనాయముషా వర్షసో స్తన్మాయ మేధయా ప్రజయా ధనేన స్యాహః
అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదమ్|

మం అగ్నే అంగిరశ్చతంతే సంత్యావృత స్నహస్పంత ఉపావృతః |
తాస్తాం పోషస్య పోషణ పునర్దో నష్టమాకృధి పునర్దో రయమాకృధి ప్యాహః ||

మం పునర్దూర్జా నివర్తస్వ పునరగ్ని ఇషాయముషా | పునర్గుః పాహా విశ్వత స్యాహః ||
అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదమ్|

మం సహరయ్య నివర్తనాయగేన్ పిన్వస్వ ధారయా విశ్వాస్మియా విశ్వతస్మరి స్యాహః
అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదమ్|

ఓం భూస్యాహః || అగ్నయ ఇదమ్|

ఓం భువస్యాహః || వాయవ ఇదమ్|

ఓగ్గం సువస్యాహః || సూర్యయేదమ్|

ఓం భూర్భువస్యాహః || ప్రజాపతయ ఇదమ్|

ప్రాయశ్చిత్తాహార్తిః పుత్రః

మం. అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్జన్య క్రియతే మిథు
అగ్ని తదస్య కల్పయ తగ్గంహి వేదత్త యథాతథగ్ స్వాహా అగ్నయ ఇదమ్|
పురుషసమ్మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః|
అగ్ని తదస్య కల్పయ తగ్గంహి వేదత్త యథాతథగ్ స్వాహా అగ్నయ ఇదమ్|

మం. యత్పూక్త్రా మనసా దీనదక్కానా యజ్జన్య మన్వతే మర్తాసః|
అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్వజ్ఞానవ్| యజ్ఞిష్టో దేవాగ్ం బుతుషో యజ్ఞతి స్వాహా అగ్నయ ఇదమ్|

మం. త్వన్నే అగ్ని వరుణస్య విద్యావ్ దేవస్య హాడోవయసిసీషో|
యజ్ఞిష్టో వహ్నితము శ్వేషుచాన్ విశ్వాద్వేషాగ్గంసీ ప్రముముగ్యుస్మ తాన్వహా||
అగ్నివరుణాభ్యామిదమ్|

మం. సత్యన్నే అగ్ని వమోభవోతీ నేదిష్టో అస్య ఉషన్ ప్రయఃపా|
అవయక్ష్యనో వరుణగ్ం రరాణో పీహి మృదీకగ్ం సుహవోన ఏధి స్వాహా|
అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్|

మం. యత ఇస్తో భయమహో తతో నో అభయం కృధి|
మఫువన్మగ్ంతవతన్న ఊతమే విద్విష్టో విమృధో జహి స్వాహా|| ఇస్తాయ మఫువత ఇదమ్|

మం. స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వాతపా విమృధో వశి|
వృష్టిస్తోః పుర ఏతు నః స్వస్తిదా అభయంకర స్వాహా|| ఇస్తాయ అభయంకరాయేదమ్|

మం. ఆభిర్థిర్థిర్యదతోన ఊన మాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః|
యదా స్తోతృభోయ్ మహాగ్త్రా రుజాసి భూయిష్టభాజ్ఞో అధతేస్యము స్వాహా||
ఇస్తాయ హరివత ఇదమ్|

పరిపిచ్య,

ఓం అదితేన్వ మగ్ంధాః । అమమతేన్వ మగ్ంధాః ।

సరస్వతేన్వమగ్ంధాః । దేవసవితుః ప్రాసాదీః ॥

అగ్నిముపతిష్ఠేత్...

మం ॥ యత్తే అగ్నే తేజస్సే నాహం తేజస్సీవ్ భూయాసం యత్తే అగ్నే వర్చస్సే నాహం వర్చస్సీవ్ భూయాసం
యత్తే అగ్నే హరస్సే నాహగ్ ० హరస్సీవ్ భూయాసమ్ ।

మం ॥ మయిమేధాం మయిప్రజాం మయ్యగ్ని స్తుజో దధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయిస్త్వాః
ఇన్నియం దధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయిసుర్యో భ్రాజో దధాతు ।

మం ॥ మానస్తోకే తనయే మాన ఆయుషి మానో గోషు మానో అశ్వేషు రిరిషః ।
వీరాన్మానో రుద్రభామితోవధిర్ హవిష్మంతో నమసా విధేమతే ।

శ్లో ॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం హుతాశన ।
యద్భుతం తు మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తు తే ॥

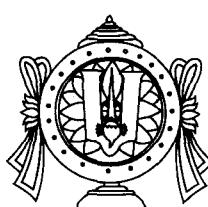
శ్లో ॥ ప్రాయశిచ్ఛత్తాన్యశేషాణి తపఃకర్మాత్మకాని వై
యాని తేషామశేషాణాం శ్రీకృష్ణానుస్కరణం పరమ్ ॥

ఈ విధముగా అగ్నిప్రయోగము చేసి.

అభివాద్య... అస్మీభోః

సాష్టాంగము చేసి, ప్రవరచెప్పవలేను.

ఇతి బ్రహ్మచర్యతలోప ప్రాయస్తిత్తః

ప్రాజూపత్వంతమ్

ఉపకేశః, స్నేహః ధృతోర్ధుపండుః

ఇచట ఈ త్రతములు, త్రతముల ఉత్సర్గాలు ఒకేసాాలి చేసుకొనక విడిగా చేసుకొనునపుడు వపనము చేసుకొన వలయును. కలిపి చేసుకొనచేసి వపనము అవసరం లేదు.

గురోః దక్షిణతః ప్రాపుఖుః వటుః ఆసీత ।

అచమ్య, పవిత్రపాణిః, ప్రాణానాయమ్య

అముక గోత్రం. అముక శర్మాణం మాణవకం ప్రాజూపత్వపత్రేన కర్మణా సగ్గిస్మరిష్యామి। ఇతి సంకల్పమ్.

ప్రాజూపత్వ ప్రతం చరిష్యామీతి కృత ప్రాణాయమం వటుం వాచయిత్వా ।

పస్త యజ్ఞోపవీతాది ఉపాకర్మవత్ ధారయిత్వా । పురాతనాని త్యాజయిత్వా ।

ఖ్లో॥ మౌంజీ దండోపవీతాని వాసః కృష్ణజినం తథా ।

పూర్ణోపయక్తాని జ్యుజ్య ధారయేయు త్ర్వతే ప్రతే ॥

కాండబుషితర్మణం పూర్వవత్ కారయిత్వా ।

1. ప్రజాపతిం కాండర్చిం తర్వయామి ।

2. సాగ్గంహాతీ ద్వేవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।

3. యాజ్ఞికీః దేవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।

4. వారుణీద్వేవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।

5. బ్రాహ్మణగ్గీ స్వయంభువం తర్వయామి ।

6. సదసస్పుతిం తర్వయామి ।

అథ ఆచార్యః అగ్నేరుప సమాధానాని అగ్నిముఖాంతే.

అన్వారభోంతేవాసిన ప్రజాపతయే కాండబుషయే స్వాహాతి పుంత్వా ।

1. ప్రజాపతయే కాండబుషయే స్వాహా । ప్రజాపతయే కాండబుషయ ఇదమ్ ॥

మం॥ ప్రజాపతే నత్వదేతా న్యన్యో విశ్వాజ్యాతాని పరితా బభూవా

యత్స్వమ్మాస్తే జూహుమస్తన్యో అస్తు వయగ్గస్యామ్ పతమో రయ్యాణగ్గస్యాపా॥

ప్రజాపతయ ఇదమ్ ।

రయాణం పతిం యజతం బృహాను మస్మిన్భరే నృతమం వాజపాతో ।
 ప్రజాపతిం ప్రథమజా మృతస్య యజామదేవ మధినో బ్రివితు స్వాపః॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్ ।
 ప్రజాపతే త్వం నిధిపాః పురాణో దేవానాం పితా జనితా ప్రజానామ్ ।
 పతిర్విశ్వస్య జగతః పరస్ప హవిర్ముదేవ విహవే జాపస్య స్వాపః॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్ ।
 తవేమే లోకాః ప్రదిశో దిశశ్చ పరావతో నివత ఉద్వతశ్చ ।
 ప్రజాపతే విశ్వసృజీవధస్య ఇదన్నుదేవ ప్రతిహర్య హవ్యగ్నస్వాపః॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్ ।
 ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞియానాం దేవానామగ్రే యజతం యజధ్వం ।
 సనో దదాతు ద్రదవిణ్ణం సువీర్యగ్నం రాయస్మోషం విష్ణుతు నాభి మస్మై స్వాపః॥
 ప్రజాపతయ ఇదమ్ ।
 యో రాయ ఈశే శతదాయ ఉక్కోయిః పశ్చానాగ్ం రక్కితా విష్ణుతానామ్ ।
 ప్రజాపతిః ప్రథమజా బుతస్య సహస్రధామా జాపతాగ్ం హవిర్నుస్మాపః॥
 ప్రజాపతయ ఇదమ్ ।
 సూక్తేన ప్రత్యచం షడాజ్యహతీ ర్జుపశోతి ।
 సాగ్ంహితీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూస్మాపః । సాగ్ంహితీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
 యూజ్ఞికీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూస్మాపః । యూజ్ఞికీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
 వారుణీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూస్మాపః । వారుణీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
 బ్రహ్మణే స్వయంభువే స్వాపః । బ్రహ్మణే స్వయంభువ ఇదమ్ ॥
 సదస్సస్పతి మద్భుతం ప్రీయమిస్మాప్య కామ్యమ్ । సనిం మేధా మయాశిష్గ్నస్మాపః॥
 సదస్సపతయ ఇదమ్ ॥

తతః ప్రత్యుత్థాయ,

అగ్నే" వ్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం వ్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |

వాయో" వ్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం వ్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |

అదిత్యవ్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం వ్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |

వ్రతానాం వ్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం వ్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |

అధాచార్యేనన్నారబో జయాది ప్రతిపద్యతే |

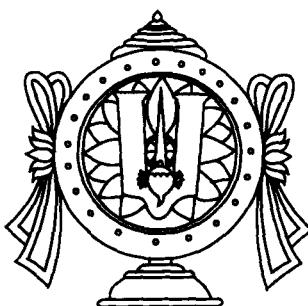
వరిషేచవం కృత్యా. ప్రతీతా మోక్షణాదృగ్నిపసానాంతే అభ్యదయం పుణ్యాహం చ కుర్యాత్ |

శ్లో || బుషీన్మఖాంతే జాహుయా ద్ర్వతేషు సూక్తోపశోమాష్టదసస్పతిం చ |

ఉపస్థితిశ్చాపి హి దేవతానాం జయాదయో బ్రాహ్మణం తర్వాణం చ ||

జాహుయాత్ సిష్టప్రకృతేస్థానే సదసస్పతమిత్యుచ ఇతి ప్రాజాపత్యవ్రతమ్ |

ఇ ప్రాజాపత్రతుం

ప్రాజాపత్యుత్తమిత్యర్థసమ్మి.

అచమ్య, ప్రాణానాయమ్య,

భగవద్జ్ఞయా భగవత్ప్రైంకర్యరూపం.... ప్రాజాపత్యుత్తమిత్యర్థనేన కర్మణా సగ్గిస్థిరిష్యా ఇతి సంకల్ప్య,
ప్రాజాపత్యుత్తమిత్యర్థనం చరిష్యామీతి శిష్యం వాచయిత్వా ।
వస్త్రాదిధారణం, స్నానం, తర్పణం చ పూర్వవత్తే కారయిత్వా ।

ప్రజాపతిం కాండర్షిం తర్పయామి ।

సాగ్గంహితీ ర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।

యాజ్ఞికీః దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।

వారుణీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।

బ్రాహ్మణాగ్గి స్వయంభువం తర్పయామి ।

సదస్సుతిం తర్పయామి ।

అగ్నీరుప సమాధానాని అగ్నిముఖాంతే అన్యారద్భేంతేవాసిన

పూర్వవత్తే ప్రధానాహుతీర్థత్వా ।

ప్రజాపతయే కాండబుషయే స్వాహా । ప్రజాపతయే కాండబుషయు ఇదమ్ ||

మం॥ ప్రజాపతే నత్వదేతా న్యన్యో విశ్వాజాతాని పరితా బభూవి

యత్క్రమాస్త జాహూమస్తన్యో అస్తు వయగ్గస్యాము పతయో రయూణాగ్గప్యాహా॥

ప్రజాపతయ ఇదమ్||

రయూణాం పతిం యజతం బృహస్త మస్త్వేభరే నృతమం వాజసాతో ।

ప్రజాపతిం ప్రథమజా మృతస్య యజామదేవ మధినో బ్రివితు స్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్||

ప్రజాపతే త్వం నిధిపాః పురాణో దేవానాం ప్రతితా జనితా ప్రజానామ్||

పతిర్విశ్వస్య జగతః పరస్పా హవిర్ణుదేవ విహవే జాపస్య స్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్||

తవేమ లోకాః ప్రదిశో దిశశ్చ పరావతో నివత ఉద్వతశ్చ ।

ప్రజాపతే విశ్వస్పృజీవధన్య ఇదన్యోన్దేవ ప్రతిహర్య హవ్యగ్గస్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్||

ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞియానాం దేవానామగ్రే యజతం యజధ్వం
సనో దదాతు ద్రవిణ్ణిం సుపీర్యగ్రీం రాయస్మోషం విష్ణుతు నాభి మస్మై స్మాపో॥
ప్రజాపతయ ఇదమ్॥

యో రాయ ఈశే శతదాయ ఉక్కోయి యః పశ్వానాగ్ ం రక్తితా విష్ణుతానామ్॥
ప్రజాపతిః ప్రథమజా బుతస్య సహస్రధామ్ జూషతాగ్ ం హవిర్భుస్మాపో॥
ప్రజాపతయ ఇదమ్॥

సూక్తేన ప్రత్యుచం షడాజ్యాహుతీ ర్భుషణోతి ।
సాగ్ ంహితీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూస్మాపో । సాగ్ ంహితీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
యజ్ఞీకీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూస్మాపో । యజ్ఞీకీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
వారుణీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూస్మాపో । వారుణీభోయే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భూ ఇదమ్ ॥
బ్రహ్మాండే స్వయంభువే స్మాపో । బ్రహ్మాండే స్వయంభువ ఇదమ్ ॥
సదసస్మాతి మద్భుతం ప్రియమిన్నిస్య కామ్యమ్ । సనిం మేధా మయుశిష్టుస్మాపో॥
సదసస్మాతయ ఇదమ్॥

తతో ప్రతి తూష్ణీమగావేకాగ్ ం సమిథమాధాయాగ్నే ప్రతపత
ఇత్యాదిభ్యశ్చతుర్భుర్భురిచారిషమ్ ।
అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్య ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి
వాయోప్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్య ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి
ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్య ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి
ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్య ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి
అధాచార్యోనన్నారబ్ధో జయాది ప్రతిషధ్యతే....
పరిషేచనాంతం కృత్య, ప్రణీతామోక్షణాద్యగ్నుషస్థానాంతే అభ్యదయం, పుణ్యాహం చ కుర్యాత్ ।

ఇత్యుత్సుః

సౌమ్యతత్త్వమ్

అధాపరాహ్న, అముకగోత్రం అముకశర్యాణం మానవకం సౌమ్యప్రతేన సగ్గిస్మరిష్యామీతి సంకల్పమ్,
సౌమ్యప్రతం చరిష్యామీతి కృతప్రాణాయామం శిష్యం వాచయిత్వమ్ ।

వప్రయజ్ఞోపవీతాది ఉపాకర్షుపద్ధారయిత్వమ్ । పురాతనాని త్యాజయిత్వమ్ ।

స్నాతం శిష్యం ప్రజాపత్యగ్ని విశ్వేదేవ వర్షం
కాండర్బుషితర్వణం పూర్వవత్ కారయిత్వమ్ ।

సౌమం కాండర్బిం తర్వయామి ।

సాగ్రంహాతీ దీవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।

యాజ్ఞికీః దేవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।

వారుణీదీవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।

బ్రాహ్మణాగ్ని స్వయంభువం తర్వయామి ।

సదసస్తిం తర్వయామి ।

అగ్నేరుపసమాధానాది పొత్రప్రయోగాంతే చత్రప్ర బైదుంబరీ

స్వమిధ ఉదకుంభం నవం వప్రం చ సాదయిత్వమ్ ।

అగ్నిముఖాంతేన్నారబ్ధోంతేవాసినా సోమాయ కాండర్బుషయే స్వాహేతి హుత్వమ్ ।

సోమాధేనుమితి షడ్యచేన సూక్తేన ప్రత్యచగ్గంహుత్వమ్ ।

సాగ్రంహాతీ రిత్యాదిని షత్రుయేణ చ హత్వమ్, బ్రహ్మణే స్వయంభువే స్వాహేతి హత్వమ్ ।

సదసస్తిమితి సిష్టప్రకృత్యానే జూహుయాత్ ।

సోమాయ కాండబుషయే స్వాహా ॥ సోమాయ కాండబుషయ ఇదమ్ ॥

సోమాధేనుగ్ ० సోమా అర్వంత మాశుగ్ ० సోమా వీరం కర్మణ్యం దదాతి ।

సాదన్యం విదధ్యగ్ ० సుభేయం పితుశ్రవణం యో దదాశ త్సైన్ ॥ సోమాయేదమ్ ॥

అషాఢం యుత్సు పృతనాసు పిగ్ ० స్వర్ణా మహాన్వం ప్రజనస్య గోపామ్ ।

భూరేషుజాగ్ ० సుక్కితిగ్ ० సుశ్రవసం జయంతంత్వమునుమదేమ సోమ స్వాహా ॥ సోమాయేదమ్ ॥

త్వగ్ ఎసోమక్రతుభి శ్వాకతర్యాభి స్త్వం దక్కే స్నుదక్కో విశ్వవేదాః।
త్వం వృషావృష్టత్వేభి ర్మహితా త్వా ద్వ్యమేషిభిర్భ్యమ్యుయభవో నృచక్కాః॥ సోమాయేదమ్॥

యా తే ధామాని హావిషా యజ్ఞన్మి తాతే విశ్వా పరిభూరస్తు యజ్ఞమ్॥
గయస్మాన్మః ప్రతరణస్నువీరో వీరహో ప్రతరా సోమదుర్యాఘాన్మహాః॥ సోమాయేదమ్॥

త్వమిమా ఓషధిసోమవిశ్వా స్త్వముపో అజనయస్త్వంగాః।
త్వమాతతం థోర్వంతరిక్కం త్వం జ్యోతిషా వితమో వవర్తస్మాహాః॥ సోమాయేదమ్॥

యా తే ధామాని దివి యా పృథివ్యాం యా పర్వతే శ్వేషధి స్త్వస్మిని
తేభిరో విశ్వే స్నుమన్మా అహోదన్ రాజ్యస్థోనిమ్ ప్రతిప్రవాగ్సృభాయు స్మాహాః॥ సోమాయేదమ్॥

సాగ్ ంహాతీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్మాహాః॥ సాగ్ ంహాతీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
యూజ్లికీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్మాహాః॥ యూజ్లికీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
వారుణీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్మాహాః॥ వారుణీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

బ్రిహమ్మణే స్వయంభువే స్మాహాః॥ బ్రిహమ్మణే స్వయంభువ ఇదమ్॥

సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియమిశ్శోస్య కామ్యమ్॥ సనిం మేధా మయాశిష్గ్రస్మాహాః॥

సదసస్పతయ ఇదమ్॥

తతః శిష్యోగ్నేః పురస్తాధాన్యోపరి స్థాపితాం సోదకాం సకూర్చాం వాప్తవేషితాం మదంతీ ముపస్పుశ్యుః।

ప్రథమేనానువాకేన శాంతిం కృత్యాః।

ఓమ్॥ నమో వాచే యాచోదితా యాచానుదితా తస్మై వాచే నమో నమో వాచే నమో
వాచస్పతయే నము బుషిభో మంత్రకృదభో మంత్రపతిభో మామామృషయో మంత్రకృతో
మంత్రపతయుః పరాదుర్మాహమృషేన్ మంత్రకృతో మంత్రపతీన్ పరాదాం వైశ్వదేవిం వాచముద్యాసగ్ం
శివామదస్తాం జాష్టాం దేవేభ్య శ్వర్మమేద్య శ్వర్మ పృథివీ శర్మ విశ్వ మితం జగ్తో శర్మ చస్తోశ్చ

సూర్యశ్చ శర్మ బ్రహ్మ ప్రజాపతీ భూతం వదిష్య భువనం వదిష్య తేజో వదిష్య యజో వదిష్య
తపోవదిష్య బ్రహ్మ వదిష్య సత్యం వదిష్య తస్మా అహమిదముపస్తరణ ముపస్తరణం మే
ప్రజామై పశునాం భూయా దుపస్తరణమహం ప్రజామై పశునాం భూయాసం ప్రాణాపానో మృత్యోర్మా
పాతం ప్రాణాపానో మామాహసిష్టం మధుమనిష్య మధుజనిష్య మధు వక్కాయమి మధువదిశ్యమి
మధుమతీం దేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్గం శుశ్రాష్టాయం మనుష్యోభ్య స్తం మా దేవా అవన్తు శోభామై
పితరోఽను మదన్తు॥ ३० శాస్త్రి శాస్త్రి శాస్త్రి॥

చతుర్ణ జౌదుంబరీ సమిథో ఘృతాక్తా అభ్యాదధాతి ।

పృథివీ సమిద్యైత్తేః ప్రతిమంత్రం ।

పృథివీ సమిత్ । తామగ్ని స్పమిథే । సాంగ్నిగ్గం సమిథే । తా మహాగ్గం సమిథే । సా మా
సమిథ్ధా । ఆయుష్మా తేజసా । వర్గసా శ్రీయా । యశసా బ్రహ్మవర్ధనేన । ఆన్నాద్యేన సమిన్నాగ్గం
స్వాప్తా ।

అస్తరిక్కగ్గం సమిత్ । తాం వాయుస్పమిథే । సా వాయుగ్గం సమిథే । తా మహాగ్గం సమిథే । సా మా
సమిథ్ధా । ఆయుష్మా తేజసా । వర్గసా శ్రీయా । యశసా బ్రహ్మవర్ధనేన । ఆన్నాద్యేన సమిన్నా
గ్గం స్వాప్తా ।

ద్వాస్పమిత్ । తామాదిత్యస్పమిథే । సాందిత్యగ్గం సమిథే । తా మహాగ్గం సమిథే । సా మా
సమిథ్ధా । ఆయుష్మా తేజసా । వర్గసా శ్రీయా । యశసా బ్రహ్మవర్ధనేన । ఆన్నాద్యేన సమిన్నాగ్గం
స్వాప్తా ।

ప్రాజాపత్యా మే సమిదసి సపత్ను క్షయణీ । భ్రాతృవ్యహో మేఉస్తి స్వాప్తా ।
అధాగ్నిప్రతపత ఇత్యాదిభిశ్చతుర్భు రగ్నిముపతిష్ఠతే ।

అగ్నీ ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః సామ్యప్రతం చరిశ్యమి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।

వాయో ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః సామ్యప్రతం చరిశ్యమి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।

ఆదిత్యవ్రతపతే కాండబుషిభ్యః శామ్యవ్రతం చరిష్యామి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
వ్రతానాం వ్రతపతే కాండబుషిభ్యః శామ్యవ్రతం చరిష్యామి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
అభైనగ్ం సర్వేషా మనువాకానాం ప్రభృతిభి రభివ్యాహరతి | ప్రభమోత్యోర్వా |

యుంజతే | వృష్టః | బ్రిహ్మన్ | బ్రిహ్మన్ | దశ | అపశ్యన్ | దేవస్యా | సముద్రాయా ఇశ్చ | ఘర్మ |
మహినామ్ | అస్మాన్ | యా | ప్రాణాయ పూర్జ్ఞా | ఉత్తీ | యాః | అగ్నిః | భూః | భూః | యాః | స్నిక్ |
ధునిః | ఉగ్రిః | అహోరాత్రే ఖట్ | వి | అస్మిక్ | యత్తీ | యది | దీర్ఘముఖి | ఇథాత్ | యత్తీ | ప్రసార్యి |
అత్రిణా | అహాః | బ్రిహ్మణా | ఉత్తీ | భూః | పృథివీ | దేవాః | సావిత్రమ్ | పురిశితే | బ్రిహ్మన్ | అగ్నిః |
శిరః | దేవస్యా | విశ్వా | ఘర్మ | ప్రజాపతిః | సవితా |

అథాచార్యేనన్వారబ్ధో జయాది ప్రతిపద్యతే |

పరిషేచనాంతం కృత్పూ | ప్రణీతామోక్షణాద్యగ్స్యపస్థానాంతే
శిష్టో మదంతీ ముహస్సుకోత్తమేనానువాకేన శాంతిం కృత్పూ |

శం నో వాతః పవతాం మాతరిశ్వా శం న స్తుపతు సూర్యః | అహోని శం భవస్తు నుశ్శగ్ ం రాత్రిః
ప్రతి ధీయతామ్ | శముషా నో వ్యుచ్ఛతు శమాదిత్య ఉదేతు నః | శివా నశ్శవుమా భవ సుమృంకా సర
స్వతి | మా తే వ్యోమ సందృశి | ఇడామై వా స్తుసి వాస్తు మద్వాస్తు మన్తో భూయాస్తు మా వాస్తో
శిప్తన్మహ్యవాస్తుస్న భూయాద్వ్యేంసామైవ్యి యం చ వయం ద్విష్టుః | ప్రతిష్టాఉసీ ప్రతిష్టావన్తో
భూయాస్తు మా ప్రతిష్టాయాశిప్తన్మహ్యప్రతిష్ట స్నభూయాద్వ్యేంసామైవ్యి యం చ వయం ద్విష్టుః |
ఆవాతవాహి భేషజం వివాతవాహి యద్రపః | త్వగ్ం హి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత ఈయనే |
ద్వాపిమా వాతో వాత ఆసిన్నోరాపరావతః | దక్కం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః |
యదదో వాత తే గృహేంమృతస్య నిధిర్హితః | తతో నో దేహి జివనే తతో నో ధేహి భేషజమ్ | తతో
నో మహా ఆవహా వాత ఆవాతు భేషజమ్ | శంభూర్మైభూర్మై హృదే ప్రణ ఆయుగ్ ంషి తారి
షత్తీ | ఇవ్విస్య గృహోసీ తం త్వా ప్రపద్యే సగుస్సాశ్వః | సహా యన్నేత్తస్మి తేన | భూః ప్రపద్యే భువః
ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్మువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యేంసార్తం దేవతాం ప్రపద్యేంసా

న మాఖణం ప్రపద్యే ప్రజాపతేర్పుహృకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్యు ఓం ప్రపద్యే | అనరిక్కం మంకర్యవరం
 బృహదగ్గయః పర్వతాశ్చ యయా వాతస్సవ్యస్తాయి స్వస్తిమాన్యయా స్వస్తాయి స్వస్తిమానసాని | ప్రాణ
 పానో మృత్యోర్మా పాతం ప్రాణపానో మా మా హసిష్టం మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగిన్న
 స్తోజో దధాతు మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యాస్తి | ఇస్తీయం దధాతు మయి మేధాం మయి
 ప్రజాం మయి సూర్యో బ్రాజో దధాతు || ద్వ్యభిరక్తభిః పరిపాతమస్మానరిష్టేభిరజ్యనా సౌభగేభిః |
 తన్నో మిత్రో వరుణో మామహనాముదితిస్మిస్మః పృథివీ ఉత ద్వ్యః | కయా నశ్చిత ఆభువదూతి సదా
 వృథస్సభా | కయా శచిష్టయా వృతా | కస్తావి సత్యో మదానాం మగ్గం హిష్టో మథ్నదథసః | దృఢా
 చిదారుజేవసు | అభీషుణస్పథీనా మవితా జరిత్వాణామ్ | శతం భవస్యతిభిః | వయస్సుప్రా
 ణపేదురిస్తిం ప్రియమేధా బుషయో నాథమానాః | అపధ్యానమూర్ఖుహపూర్ఖి చక్కర్ముముగ్ధ్యస్మా
 న్నిధయే వబద్ధాన్ || శం నో దేవిరభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే | శం యోరభిస్రవన్తు నః | ఈశానా
 వార్యాణాం క్షయ్యోశ్చర్షణీనామ్ | ఆపో యాచామి భేషజమ్ | సుమిత్రా న ఆప ఓషధయస్సన్తు
 దురిత్రా స్తస్తై భూయాసుర్యోఽస్మాన్వేష్టి యం చ వయం ద్వ్యష్టిః | ఆపో హిష్టో మయోభువ
 స్తాన ఊర్జ్ఞ దధాతన | మహో రణాయ చక్కనే | యో వశ్చివతమో రసస్తస్య భాజయతేహ నః | ఉశ్టీరివ
 మాతరః | తస్మా అరం గమామ వో యస్య క్షయాయ జిన్యథి || ఆపో జనయథా చ నః | పృథివీ శాస్త
 సాలగ్నినా శాస్తా సా మే శాస్తా శుచగ్గం శమయతు | అన్ రిక్కగ్ ం శాస్తం తద్వాయునా శాస్తం తన్నే
 శాస్తగ్ ం శుచగ్గం శమయతు | ద్వ్యశాస్తా సాలగ్ దిత్యేన శాస్తా పా మే శాస్తా శుచగ్గం శమయతు |
 పృథివీ శాస్తి రనరిక్కగ్ ం శాస్తిర్థోశాస్తిని ర్థిశశాస్తిని రవాన్ రదిశా శాస్తిరిక్కగ్ శాస్తిని ర్థోయుశాస్తిని రాది
 త్యశాస్తి శ్చస్తిం మూ శాస్తిర్థిక్కత్రాణి శాస్తి రాపశాస్తిని రోషధయశాస్తిని ర్థస్సుతయ శాస్తిని ర్థోశాస్తిని
 రజశాస్తి రశ్వశాస్తినిః పురుషశాస్తిని ర్థుహృష్టా శాస్తి ర్థుహృష్టా శాస్తి శాస్తిని రేవ శాస్తి శాస్తినిర్మై
 అస్తు శాస్తిః | తయాలహగ్ ం శాస్తాయి సర్వశాస్తాయి మహ్యం ద్వ్యపదే చతుష్పదే చ శాస్తిం కరోమి
 శాస్తినే అస్తు శాస్తిః | ఏహ శ్రీశ్చ ప్రోశ్చ ధృతిశ్చ తపో మేధా ప్రతిష్టో శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశైవతాని
 మోత్తిష్టన మనూత్తిష్టను మూ మగ్గం శ్రీశ్చ ప్రోశ్చ ధృతిశ్చ తపో మేధా ప్రతిష్టో శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశైవతాని
 శైవతాని మూ మాహసిషుః | ఉదాయుషో స్తాయుషో దధినాగ్ ం రసేనో తృప్తజన్యస్య శుష్టేణో దధాః

మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్కరేవోతం పురస్తామ్మక ముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నన్నామ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రివామ శరదశ్శత మజీతాస్యామ శరదశ్శతం జ్యోత్స్చ సూర్యం దృశే । య ఉదగాన్మహతేఉర్ధవాద్యిభ్రాజమానస్సరిరస్య మధ్యాధ్నమా వృషభో లోహతాక్షస్మార్యో విషిష్ణున్నసా పునాతు । బ్రిహ్మణాశోచతన్యస్మి బ్రిహ్మణ ఆణీస్తో బ్రిహ్మణ ఆవపనమసి ధారి తే యం పృథివీ బ్రిహ్మణా మహిధారితమేనేన మహా దన్తరిక్షం దివం దాధార పృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తదహం ధారయాణిమా మద్వోఉధి విస్రసత్ । మేధామనీషే మా విశతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యావరుధ్యే సర్వమా యురయాణి సర్వమాయురయాణి । ఆభిర్గిర్భ్యదతో న ఊనమాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః । యుదా స్తోత్రుభ్యో మహా గోత్రా రుజాసి భూయిష్టభాజో అధ తే స్యామ । బ్రిహ్మ ప్రావాదిష్ట్రై తన్నో మా హసీత్ । १० శాస్త్రి శాస్త్రి శాస్త్రిః ॥

తతః సమీలతి వాచం యచ్ఛతి ।

అష్టతస్యాః తేన వాససా ప్రదక్షిణగ్ం సుముఖగ్ం శిరోవేష్టయిత్ ।

అస్తుమితే గ్రామం ప్రపాదయతి వాగ్యత ఏవ తాగ్ం రాత్రిం

తిష్పత్యాస్తేవాశ్వోభూతే గ్రామాధృపిం ర్మిర్మత్ ।

శిరో వేష్టన మపనీయై ఆచార్యాయ దద్యత్ ।

తతః ఆచార్యః అగ్నిమాదిత్య ముదకుంభమాకాశం

గిరిం వత్సం సువర్ణం చ యథాసంభవం శిష్యోయ దర్శయేత్ ।

శిష్యో తత్పర్వం దృష్టౌ, వయస్సుపర్ణా ఇత్యాదిత్య మపతిష్టేత్ ।

వయస్సుపర్ణా ఉపసేదురిష్ట్రీం ప్రియమేధా బుషష్యో నాధమానః ।

అపధ్యానమూర్ఖపూర్వార్థి చక్కర్మముగ్యస్మాన్నిధయేవ బధాన్ ॥

అధాచార్యః అభ్యదయం పుణ్యాహం చ కుర్యాత్ ।

సోమసూక్త నిష్టవ్యదసస్పతిం తంత్రవజ్ఞముయాత్ త్ఫలింలం నమః ।

శుక్రియే సమిథోగ్ని ఇతి ప్రతీ యుంజతే సవితాజయ వారిష్టే ॥

ఇతి సామ్యతమ్

సామ్య త్రతీత్యర్దః

అముకగోత్రం అముకశర్మణం మానవకం సామ్యప్రతోత్సర్జనేన కర్మణా సగ్గిస్ఫురిష్యామీతి సంకల్యా,
సామ్యప్రతోత్సర్జనం చరిష్యామీతి కృతప్రాణాయామం శిష్యం వాచయిత్వా ।

వస్త్రాదిధారణం, తర్వణం చ పూర్వపత్తే కారయిత్వా ।

స్నేతం శిష్యం ప్రజాపత్యగ్ని విశ్వేదేవ వర్జం
కాండర్బుషితర్వణం పూర్వపత్తే కారయిత్వా ।

అగ్నీరుపసమాధానాది పాత్రప్రయోగాంతే చత్రస్త బెదుంబరీ

స్ఫుంధ ఉదకుంభం నవం వస్త్రం చ సాదయిత్వా ।

అగ్నిముఖాంతేన్వారబోంతేవాసినా సోమాయ కాండర్బుషయే స్వాహేతి హుత్వా ।

సోమోధేనుమితి షడ్యచేన సూక్తేన ప్రత్యచగ్గంహుత్వా ।

సాగ్గంహితీ రిత్యాదిని షత్రుయేణ చ హుత్వా, బ్రహ్మాణే స్వయంభువే స్వాహేతి హుత్వా ।

సదసస్తుతిమితి స్విష్టకృత్యానే జూహుయాత్ ।

సోమాయ కాండబుషయే స్వాహా ॥ సోమాయ కాండబుషయ ఇదమ్ ॥

సోమోధేనుగ్గం సోమో అర్వంత మాశుగ్గం సోమో వీరం కర్మణ్యం దదాతి ।

సాదన్యం విదధ్యగ్గం సభేయం పితుశ్రవణం యో దదాశ తసైనై ॥ సోమాయేదమ్ ॥

అషాధం యుత్సు పృతనాసు పప్రిగ్గ స్వర్దా మపాన్వం ద్రజనస్య గోపామ్ ।

భరేషుజాగ్గం సుక్తితిగ్గం సుశ్రవస్తం జయంతంత్వా మనుమదేమ సోము స్వాహా ॥ సోమాయేదమ్ ॥

త్వగ్గంసోముక్రతుభి శ్వసుక్రతర్మాభుస్తం దక్కే సువద్క్షో విశ్వవేదాః ।

త్వం పృషాపృషత్వేభి ర్మాహా త్వా ద్యుమ్మేషిర్భుయమ్ముయభవో నృచక్కాః ॥ సోమాయేదమ్ ॥

యా తే ధామాని హవిషా యజ్ఞస్తి తాతే విశ్వా పరిభూరస్త యజ్ఞమ్ ।

గయస్మానః ప్రతరణసున్వీరో వీరహా ప్రతరా సోముదుర్వాస్మాన్వహా ॥ సోమాయేదమ్ ॥

త్వమిమా ఓషధీసోమవిశ్వా స్వమపో అజనయుష్వంగాః।

త్వమాతతం థోర్వంతరిక్తం త్వం జ్యోతిష్మా వితమో వవర్తస్వాపో॥ సోమాయేదమ్॥

యూ తే ధామూని దివి యూ పృథివ్యాం యూ పర్వతే జ్యోతిష్మి ష్వాష్ము॥

తేభిర్నో విశ్వే సున్మమన్మా అహోడ్నే రాజ్యాన్మమ ప్రతిహవ్యాగ్రభాయు స్వాపో॥ సోమాయేదమ్॥

సాగ్రంహాతీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ సాగ్ర ఉహాతీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

యూజ్ఞికీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ యూజ్ఞికీభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

వారుణిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ వారుణిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

బ్రిహ్మాణే స్వయంభువే స్వాపో॥ బ్రిహ్మాణే స్వయంభువ ఇదమ్॥

సదసస్వతి మద్భుతం ప్రియమిష్టిస్వ్య కామ్యమ్॥ సనిం మేధా మయాశిష్గ్రస్వాపో॥

సదసస్వతయ ఇదమ్॥

తతః శిష్యః పూర్వవన్మధుంతీ ముహస్మశ్య ।

ప్రథమేనానువాకేన శాంతిం కృత్యా ।

ఓమ్॥ నమో వాచే యాచోదితా యాచామదితా త్తస్య వాచే నమో నమో వాచే నమో
వాచస్పతయే నము బుషిభో మంత్రకృద్బో మంత్రపతిభో మామామృషయో మంత్రకృతో
మంత్రపతయః పరాదుర్మాహమృష్టో మంత్రకృతో మంత్రపతిన్ పరాదాం వైశ్వదేవీం వాచముద్వాసగ్గం
శివమదస్తాం జాపోం దేవేభ్య శ్వర్షమేద్య శ్వర్ష పృథివీ శర్ష విశ్వ మిదం జగతీ శర్ష చన్మిశ్శు
సూర్యశ్శు శర్ష బ్రిహ్మా ప్రజాపతీః భూతం వదిష్యై భువనం వదిష్యై తేజో వదిష్యై యజో వదిష్యై
తపోవదిష్యై బ్రిహ్మా వదిష్యై సత్యం వదిష్యై తస్మా అహమిదముష్టరణ ముష్టరణ ఉప్సరణం మే
ప్రజాయై పశునాం భూయా దుష్టరణమహం ప్రజాయై పశునాం భూయాసం ప్రాణాపానో మృత్యోర్మా
పాతం ప్రాణాపానో మామాహసిష్టం మధుమనిష్యై మధుజనిష్యై మధు వక్షాయి మధువదిష్యమి

మధుమతీం దేవేభ్యో వాచముద్యసగ్గం శుశ్రాంజ్యాం మన్మేఘభ్య స్తం మా దేవా అవన్తు శోభాయై
పితరోఽను మదన్తు॥ ३० శాస్త్రి శాస్త్రి శాస్త్రిః॥

ఆపృతై స్పమిధమధాయు ।

ద్వ్యస్సమిత్ । తామాదిత్యస్సమిథే । సాఖైదిత్యగ్గం సమిథే । తా మహగ్గం సమిథే । సా మా
సమిథ్థా । ఆయుష్మా తేజసా । వర్ణసా శ్రియా । యశసా బ్రిహ్మవర్చుసేన । అన్నాద్వేన సమిన్నాగ్గం
స్యాహో ।

అన్నరిక్కగ్గం సమిత్ । తాం వాయుస్సమిథే । సా వాయుగ్గం సమిథే । తా మహగ్గం సమిథే । సా
మా సమిథ్థా । ఆయుష్మా తేజసా । వర్ణసా శ్రియా । యశసా బ్రిహ్మవర్చుసేన । అన్నాద్వేన సమిన్నా
గ్గం స్యాహో ।

పృథివీ సమిత్ । తామగ్గి స్సమిథే । సాఖగ్గిగ్గం సమిథే । తా మిహగ్గం సమిథే । సా మా
సమిథ్థా । ఆయుష్మా తేజసా । వర్ణసా శ్రియా । యశసా బ్రిహ్మవర్చుసేన । అన్నాద్వేన సమిన్నాగ్గం
స్యాహో ।

ప్రాజాపత్యా మే స్తమిదసి సపత్ను క్షయణీ । భ్రాత్రువ్యహో మేఉస్తి స్యాహో ।

ఆపృతై రగ్నిముపతిష్ఠతే ।

అదిత్యప్రతపతే కాండబుషిభ్యః సామృద్ధతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।

వాయోప్రతపతే కాండబుషిభ్యః సామృద్ధతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।

అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః సామృద్ధతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।

అధాచార్యేనన్యారభో జయాది ప్రతిపద్యతే ।

పరిషేచనాంతం కృత్యా ప్రతీతామోక్షణాదృగ్స్యుపస్తానాంతే

శిష్యో మదంతీ ముపస్సుశోత్రమేనానువాకేన శాంతిం కృత్యా ।

శం నో వాతః పవతాం మాతరిశ్యా శం న స్తపతు సూర్యః । అహని శం భవన్తు నశ్శగ్గం రాత్రిః
ప్రతి ధియతామ్ । శముషా నో వ్యుచ్ఛతు శమాదిత్య ఉదేతు నః । శివా నశ్శవ్యామా భవ సుమృహీకా సర

స్వతి । మా తే వ్యోమ సందృషి । ఇడాయై వా స్వసి వాస్తు మద్యస్తు మనో భూయాస్తు మా వాస్తు
 శ్చిథున్మహావాస్తుసు భూయాద్యేఉస్తుస్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః । ప్రతిష్టాఉసి ప్రతిష్టావనో
 భూయాస్తు మా ప్రతిష్టాయాశ్చిథున్మహాప్రతిష్టస్వభూయాద్యేఉస్తుస్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః ।
 ఆవాతవాహి భేషజం వివాతవాహి యద్వపః । త్వగ్గం హి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత తఃయనే ।
 ద్వావిమో వాతో వాత ఆసినోరాపరావతః ॥ దక్కం మే అన్య ఆవాతు పరాన్య వాతు యద్వపః ।
 యదదో వాత తే గృహేహాలుమృతస్య నిధిర్హితః । తతో నో దేహి జివసేతతో నో ధేహి భేషజమ్ । తతో
 నో మహా ఆమహా వాత ఆవాతు భేషజమ్ । శంభూర్ధుయోభూర్ధు హృదే ప్రణ ఆయూగ్ ంఁ తారి
 షతీ ఇస్తోస్య గృహోస్య తం త్వాప్రపద్యే సగుసానశ్వః । సహా యన్నేఅస్తి తేన । భూః ప్రపద్యే భువః
 ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్ధుపున్పువః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యేఉనార్థాం దేవతాం ప్రపద్యేఉశ్చా
 న మాభుణం ప్రపద్యే ప్రజాపతేర్పుహృకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్య ఓం ప్రపద్యే । అస్తరిక్కం మంత్రర్వసరం
 బృహదగ్నయుః పర్వతాశ్చ యయా వాతస్యవస్త్రాయః స్వసిమాన్యయా స్వప్తోయః స్వసిమానసాని । ప్రాణా
 పానో మృత్యోర్ము పాతం ప్రాణాపానో మా మా హసిష్టం మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్ని
 స్తోజో దధాతు మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయాస్తో ఇస్తోయం దధాతు మయి మేధాం మయి
 ప్రజాం మయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు ॥ ద్యుభిరక్తభిః పరిపాతమస్తునరిష్టేభిరశ్యనా శాభగేభిః ।
 తనో నుండి వరుజో మామహామధితిస్సముః పృథివీ ఉత ద్వోః । కయా నశ్చిత ఆభువదూతి సదా
 వృథస్సభా । కయా శచిష్టయా వృతా । కస్త్రాస్తతో మదానాం మగ్గం హాషో మధుదధుసః । దృఢా
 చిదారుజేవసు । అభీషుణస్సభీనా మవితా జరిత్యాణామ్ । శతం భవాస్యతిభిః । వయస్సుపర్ణా
 ఉపసేదురిస్తోం ప్రియమేధా బుషయో నాథమానాః । అపధ్యానమూర్ఖుహాపూర్ణార్థి చక్కర్మముగ్ధ్యస్తో
 న్నిధయేఉ వబ్దాన్ ॥ శం నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే । శం యోరభిప్రవన్తు నః । తఃశానా
 వార్యాణాం క్షయనీశ్చర్షణీనామ్ । అపో యాచామి భేషజమ్ । సుమిత్రా న ఆప ఓషధయస్సన్తు
 దుర్మితా ప్రస్తుతి భూయాసుర్యోఉస్తుస్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః । ఆపో హాషో మయోభువ
 స్తాన ఊర్జే దధాతనా మహో రణాయ చక్కనే । యో వశ్చివతమో రసస్తస్య భాజయతేహ నః । ఉపతీరివ

మాతరః । తస్మా అరం గమామ వో యస్య క్షయాయ జిన్యథ ॥ ఆపో జనయథా చ నః । పృథివీ శాస్త్రాన్నా సాంగినా శాస్త్రాన్ సా మే శాస్త్రా శుచగ్ం శమయతు । అన్న రిక్షగ్ం శాస్త్రం తద్వాయునా శాస్త్రం తన్నే శాస్త్రగ్ం శుచగ్ం శమయతు । ద్వో శాస్త్రాన్ సాంగినా దీయేన శాస్త్రా సా మే శాస్త్రా శుచగ్ం శమయతు ।
 పృథివీ శాస్త్రాన్ రన్నరిక్షగ్ం శాస్త్రాన్ రిక్షశాస్త్రాన్ రవాన్ రదిశా శాస్త్రాన్ రిక్షశాస్త్రాన్ రాది త్యశాస్త్రాన్ శ్చస్త్రాన్ మూ శాస్త్రాన్ రిక్షత్రాణే శాస్త్రా రాపశాస్త్రాన్ రోషధయశాస్త్రాన్ ర్వసస్పతయ శాస్త్రాన్ ర్వశాస్త్రాన్ రజశాస్త్రా రశవశాస్త్రాన్ పురుషశాస్త్రాన్ రప్పిష్ట్రా శాస్త్రా రాప్పిష్ట్రాణ శాస్త్రాన్ శాస్త్రాన్ రేవ శాస్త్రా శాస్త్రాన్ రేవై అస్త్రా శాస్త్రాన్ । తయాంహగ్ం శాస్త్రా సర్వశాస్త్రా మహాం ద్విషదే చతుష్పదే చ శాస్త్రానిం కరోమి శాస్త్రాన్ రేవై అస్త్రా శాస్త్రాన్ । ఏహ శ్రీశ్రు ప్రోశ్చ ధృతిశ్రు తపో మేధా ప్రతిష్టో శ్రద్ధా సత్యం ధర్మాశైవతాని మోత్తిష్టాన మమాత్తిష్టాన్ మూ మగ్ం శ్రీశ్రు ప్రోశ్చ ధృతిశ్రు తపో మేధా ప్రతిష్టో శ్రద్ధా సత్యం ధర్మాశైవతాని మూ మహాసిషుః । ఉదాయుషా స్వాయుషోషధినాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్య శుష్మైణోదస్థా మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్కర్త్వహితం పురస్తాచుక ముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నస్తామ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రివామ శరదశ్శత మజీతాస్యామ శరదశ్శతం జోయ్కచ సూర్యం దృశే । య ఉదగాన్మహతోంర్ధ వాదివ్యభాజమానస్సరిరస్య మధ్యాధ్యమా వృషభో లోహితాక్షస్మార్యో విషిష్ణున్మనసా పునాతు । బ్రహ్మాణోత్సమ్మి బ్రహ్మాణ ఆణోసో బ్రహ్మాణ ఆవపనమసి ధారి తే యం పృథివీ బ్రహ్మాణ మహి ధారితమేనేన మహా దన్నరిక్షం దివం దాధార పృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తదహం ధారయాణి మా మద్వోంధి విస్రసత్ । మేధామనీషే మా విశతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యావరుధ్వై సర్వమా యురయాణి సర్వమాయురయాణి । ఆభిర్థిర్థిర్థయదతో న ఉనమాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః । యదా స్థాత్మభ్యో మహా గోత్రా రుజాసి భూయిష్టభాజో అధ తే స్యామ । బ్రహ్మ ప్రావాదిష్టై తన్నో మా హసీత్ । ఓం శాస్త్రాన్ శాస్త్రాన్ శాస్త్రాన్ః ॥

తతః అభ్యుదయం పుణ్యహం చ కుర్యాత్ ।

ఉత్సర్జనే యుంజతేతి మీలనాది చ వర్ధయేత్ ॥

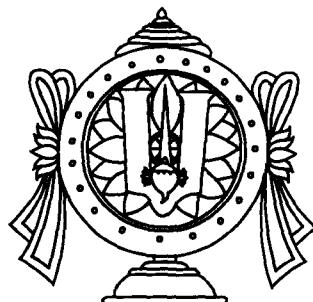
యుంజతే | వృష్టః | బ్రహ్మన్ | బ్రహ్మన్ | దశ | అపశ్యన్ | దేవస్య | సముద్రాయ | ఇఁ | ఘుర్మి |
మహినామ్ | అస్త్రాన్ | యా | ప్రాణాయ | పూర్ణాంత్రిక్తి | యాః | అగ్నిః | భూః | భూః | యాః | స్నిక్తి |
ధునిః | ఉగ్రిః | అహోరాత్రే | ఖట్ | వి | అస్త్రాన్ | యత్తి | యది | దీర్ఘముఖి | ఇథాత్తి | యత్తి | ప్రసార్యి |
అత్రిణా | అహా | బ్రహ్మణా | ఉత్తి | భూః | పృథివీ | దేవాః | సావిత్రమ్ | పురిత్రితే | బ్రహ్మన్ | అగ్నిః |
శిరః | దేవస్య | విశ్వా | ఘుర్మి | ప్రజాపతిః | సవితా |

సమిధాధానోపస్థానే ద్యోరాదిత్యైః పూర్వ ఇష్టతే |

ద్యోస్యమిత్ | తాముదిత్యస్యమిథే | సాఉదిత్యగం సమిథే | తా మహగ్గం సమిథే | సా ము-
సమిథ్థా | ఆయుష్మా తేజసా | వర్షసా శ్రియా | యశసా బ్రహ్మవర్చసేన | అన్నాద్యేన సమిన్నాగ్గం
స్వాప్ణః |

ఇతిస్మయం త్రతోత్సవః

—••—

ఆగ్నేయ ప్రతమ్

అముకగోత్రం అముకశర్యాణం మానవకం ఆగ్నేయ ప్రతేన సగ్గిస్మరిష్యామీతి సంకల్పం, ఆగ్నేయ ప్రతం చరిష్యామీతి కృతప్రాణాయామం శిష్యం వాచయిత్వం ।

వప్రయజ్ఞోపవీతాది ఉపాకర్షువద్ధారయిత్వం । పురాతనాని త్యాజయిత్వం ।

స్నాతం శిష్యం ప్రజాపతి, సోమ విశ్వేదేవ వర్షం
కాండర్బుషితర్పణం పూర్వవత్తి కారయిత్వం ।

అగ్నిం కాండర్బిం తర్పయామి ।
సాగ్నింహితి ద్రేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
యాజ్ఞోక్తిః దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
వారుసీద్రేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
బ్రాహ్మణగ్గి స్వయంభువం తర్పయామి ।
సదసస్పతిం తర్పయామి ।

అగ్నేయపసమాధానాది పాత్రప్రయోగాంతే చత్రపు జెదుంబరీ
స్నమిధ ఉదకుంభం నవం వప్రం చ సాదయిత్వం ।
అగ్నిముఖాంతేన్నారబ్ధింతేవాసినా అగ్నేయే కాండర్బుషయే స్వాహాతి హుత్వం ।
అగ్నేనయేతి పఢ్చుచేన సూక్తేన ప్రత్యుచగ్గం హుత్వం ।
పాగ్నింహితి రిత్యాదీని పుత్రుయేణ చ హుత్వా, బ్రిహమాణే స్వయంభువే స్వాహాతి హుత్వం ।
సదసస్పతిమితి సివ్యష్టకృత్యానే జాహుయాత్ ।

మం. 3ం అగ్నేయసుపథారాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్యాన్ ।

యుమోధ్యస్మై జ్ఞాహురాణ మేనో భూయిష్టానై నమ ఉక్తిం విధేమ స్వాహా ॥ అగ్నేయ ఇదమ్ ॥
ప్రవశ్మై క్రాయ భానవేభరధ్వగ్గం హుత్వం మతి జ్ఞాగ్నుయై సుపూతమ్ ॥
యోదైవ్యాని మానుషా జనుగ్గం ష్యానర్యవ్యాని విద్మనాజిగాతి స్వాహా ॥ అగ్నేయ ఇదమ్ ॥
అచ్చాగిరోమతయో దేవయన్నీ రగ్నింయ్యన్ని ద్రవిణం భిజ్మమాణాః ॥
సుస్మాశగ్గం సుప్రతిక్గం స్వాంగ్గం హుత్వవాహ మరతిం మానుషాణగ్గస్వాహా ॥
అగ్నేయ ఇదమ్ ॥

అగ్నేత్వముస్తుధ్య యోధ్యమీవాఅనగ్నిత్రా అభ్యమతకృష్ణః।
 పునరస్తుభ్యగ్ం సవితాయదేవభూం విశ్వేభిరజ రేభిర్యజ్జత స్వాహః॥ అగ్నయ ఇదమ్॥
 అగ్నేత్వం పారయా నవ్యో అస్త్రాన్ స్వస్తిరతి దుర్గాణివిశ్వా॥
 పూశ్చపృథ్వీ బహులాన ఉర్మీ భవతోకాయ తనయాయ శంయోః స్వాహః॥ అగ్నయ ఇదమ్॥
 ప్రకారవో మననావచ్యమానాదేవ ద్రిచీన్నయథ దేవయన్తః ।
 ద్రవ్యిణావాడ్వా జినీ ప్రాచ్యేతి హవిర్భరస్త్వగ్నయే స్తుతాచీ స్వాహః॥ అగ్నయ ఇదమ్॥
 సాగ్ంహాతీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః॥ సాగ్ంహాతీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః॥
 యూజ్జికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః॥ యూజ్జికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః॥
 వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః॥
 బ్రిహ్మణే స్వయంభువే స్వాహః॥ బ్రిహ్మణే స్వయంభువ ఇదమ్॥
 సదస్తస్పృతి మద్భుతం ప్రియమిస్త్రిస్త్య కామ్యమ్॥ స్తనిం మేధా మయాశిష్టగ్నస్వాహః॥
 సదస్తస్పృతయ ఇదమ్॥

తతో ప్రతి తూష్ణీ మగ్నావేకాంగ్ం సమిథమధాయాగ్నే ప్రతపత ఇత్యాదిభిష్టత్తర్థిః అగ్నిముపతిష్ఠతే ।
 అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్॥
 వాయోపతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్॥
 ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్॥
 ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్॥

అధాచార్యేనవ్వారభో జయాది ప్రతిపద్యతే ।
 పరిషేచనాంతం కృత్యా, ప్రణీతామోక్షణాధ్యగ్న్యపస్థానాంతే అభ్యదయం, పుణ్యహం చ కుర్యాత్ ।

ఇత్యాగ్నేయత్తతః

—•••—

ఆగ్నేయ ప్రతీత్వర్ధః

అముకగోత్రం అముకశర్ణాణం మానవకం ఆగ్నేయ ప్రతోత్పర్మనేన కర్మణా సగ్గిస్మరిష్యామీతి సంకల్పమ్,
ఆగ్నేయ ప్రతోత్పర్మనం చరిష్యామీతి కృతప్రాణాయామం శిష్యం వాచయిత్వా ।

వస్త్రోదిధారణం, స్నానం తర్వాణం చ పూర్వవత్తీ కారయిత్వా ।

అగ్నిం కాండర్చిం తర్వాయామి ।
సాగ్గింహితి ద్రేవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।
యాజ్ఞకీః దేవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।
వారుణీస్తేవతా ఉపనిషదస్తర్వయామి ।
బ్రాహ్మణీస్తే స్వయంభువం తర్వాయామి ।
సదసస్మతిం తర్వాయామి ।

అగ్నేయపసమాధానాది అగ్నిముఖాంతేన్నారబోంతేవాసినా
పూర్వవత్తీ ప్రధానాహుతీర్ హుత్వా ।
అగ్నీయే కాండర్చింబుషయే స్వాహేతి హుత్వా ।
అగ్నేనయేతి షడ్యచేన సూక్తేన ప్రత్యుచగ్గం హుత్వా ।
సాగ్గింహితి రిత్యాదీని షత్రుయేణ చ హుత్వా బ్రిహ్మజే స్వయంభువే స్వాహేతి హుత్వా ।
సదసస్మతిమితి స్విష్టకృత్మానే జుహుయాత్ ।

మం. 3ం అగ్నేనయసుపథారాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్యాన్ ।

యుమోధ్యస్మై జ్ఞాహురాణ మేనో భూయిష్టానై నమ ఉక్తిం విధేమ స్వాహా ॥ అగ్నేయ ఇదమ్ ।

ప్రవస్తు క్రాయ భానవేభరధ్వగ్గం హవ్యం మతి జ్ఞాగ్నయై సుపూతమ్ ।

యోదైవ్యాని మానుషా జనుగ్గం ష్యానర్విశ్వాని విద్మనాజిగాతి స్వాహా ॥ అగ్నేయ ఇదమ్ ।

అచ్చాగిరోముతయో దేవయన్నీ రగ్నింయ్యనీ ద్రవిణం భీభుమాణః ।

సుస్వాశగ్గం సుప్రతీకగ్గం స్వాచ్ఛగ్గం హవ్యవాహ మరతిం మానుషాగ్గస్వాహా ॥

అగ్నేయ ఇదమ్ ।

అగ్నేత్వముస్తుద్య యోధ్యమేవాఅనగ్నిత్రా అభ్యమునకృష్ణః
 పునరుస్తుభ్యగ్ం సవితాయదేవభూం విశ్వేభిరజ రేభిర్యజత్ర స్వాప్ణః॥ అగ్నేయ ఇదమ్॥
 అగ్నేత్వం పారయు నవ్యే అస్మాన్ స్తుప్తిరతి దుర్గాణివిశ్వా॥
 పూశ్చప్తిష్వ బహులాన ఉర్మి భవాతోకాయ తనయాయ శంయోః స్వాప్ణః॥ అగ్నేయ ఇదమ్॥
 ప్రకారవో మననావచ్యమానాదేవ ద్రిచీన్నయథ దేవయన్తః ।
 ద్వీణావాడ్వా జినీ ప్రాచ్యేతి హవిర్భరంభ్యగ్నయే ఘుంతాచీ స్వాప్ణః॥ అగ్నేయ ఇదమ్॥
 సాగ్ంహాతీభ్యే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాప్ణః॥ సాగ్ంహాతీభ్యే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
 యజ్ఞకీభ్యే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాప్ణః॥ యజ్ఞకీభ్యే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
 వారుణిభ్యే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాప్ణః॥ వారుణిభ్యే దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
 బ్రహ్మణే స్వయంభువే స్వాప్ణః॥ బ్రహ్మణే స్వయంభువ ఇదమ్॥
 సదసస్పుత్రి మద్భుతం ప్రియమిన్నిస్య కామ్యమ్॥ సనిం మేధా మయూరిష్ట్ర్స్స్వాప్ణః॥
 సదసస్పుత్రయ ఇదమ్॥
 తతో ప్రతి తూష్ణీ మగ్నావేకాంగ్ం సమిథమధాయాగ్నే ప్రతపత ఇత్యాదిభిర్వత్తుర్మిః అగ్నిముపతిష్ఠతే ।
 అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతపతుచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।
 వాయోపతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతపతుచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।
 ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతపతుచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।
 ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః ఆగ్నేయ ప్రతపతుచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।
 అధాచార్యేన్నారబ్ధో జయాది ప్రతిపద్యతే ।
 పరిషేచనాంతం కృత్యా, ప్రణీతామోక్షణాద్యగ్న్యపస్థానాంతే అభ్యదయం, పుణ్యహం చ కుర్యాతే ।

ఇత్యాగ్నేయప్రతిత్థిత్యః

—••—

వైశ్వదేవ త్రతమ్

అముకగోత్రం అముకశర్మాణం మానవకం వైశ్వదేవ ప్రతేన కర్మణా సగ్గస్మరిష్యామీతి సంకల్పం, వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామీతి కృతప్రాణాయామం శిష్యం వాచయిత్వా ।

వస్త్రయజ్ఞోపవీతాది ఉపాకర్మవద్ధారయిత్వా । పురాతనాని త్యాజయిత్వా ।

స్నాతం శిష్యం ప్రజాపతి, సోమ అగ్ని వర్షం
కాండర్బుషితర్పణం పూర్వవత్ కారయిత్వా ।

విశ్వాన్ దేవాన్ కాండర్పీగ్గి స్తర్పయామి ।
సాగ్గంహితి ర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
యుజ్ఞికీః దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
వారుణీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
బ్రాహ్మణగ్గి స్వయంభువం తర్పయామి ।
సదసస్తుతిం తర్పయామి ।

అగ్నీరుపసమాధానాది అగ్నిముఖాంతేన్నారబ్ధోంతేవాసినా
విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండర్బుషిభ్యః స్నావేతి హుత్వా ।
అనో విశ్వే ఆప్రాణి ఇతి షడ్యచేన సూక్తేన ప్రత్యుచగ్గం హుత్వా ।
సాగ్గంహితి రిత్యాదీని షత్రుయేణ చ హుత్వా, బ్రాహ్మణే స్వయంభువే స్నావేతి హుత్వా ।
సదసస్తుతిమితి సిపష్టకృత్థానే జూహుయాత్ ।

విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండబుషిభ్యః స్నావో ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండబుషిభ్య ఇదమ్ ॥
మం. ఆనో విశ్వే ఆస్త్రిగుమన్తు దేవా మిత్రో అర్యమా వరుణ స్నాజోషాః ॥
భువన యథా నో విశ్వే వృధాసుః కర్మన్నస్మాహో విధురన్న శవసానవో ॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

శన్నో దేవా విశ్వదేవా భవన్తు శగ్గం సరస్వతీ సహ దీభిరస్తు ।
శమభిషాచ శ్మమురాతిషాచ శ్మన్నో దివ్యః పార్థివా శ్మం నో అప్యా స్నావో ॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

మే సవితు స్నయ సవస్య విశ్వ మిత్రస్య ప్రతే వరుణస్య దేవాః।
తే సాభగం వీరవద్దోముదపోన్న దధాతన ద్రవిణం చిత్రముస్నే స్నాపః॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్॥

అగ్నే యూహా దూత్యం వారిషేణ్య దేవాగ్ం అచ్చు బ్రహ్మకృతా గణేనా|
సరస్వతీం మరుతో అశ్విన్నాపా యక్కి దేవాన్ రత్నధేయాయ విశ్వాస్మానపః॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్॥

ద్వ్యాః పితః పృథివీ మాతరధృ గగ్నే బ్రాతర్వసవో మృదత్తానః|
విశ్వ ఆదితాయ అదితే సజోషా అస్మిభ్యగ్ం శర్మ బహులం వియంతు స్నాపః॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్॥

విశ్వే దేవా శ్వాసుతే మగ్ ఎహం మే మే అస్తరిక్షే య ఉ పద్య విష్ణు|
మే అగ్ని జిహ్వ ఉత వా యజ్ఞా ఆసద్యస్మిన్ బ్రహ్మిమాదయధ్వమ్॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్॥

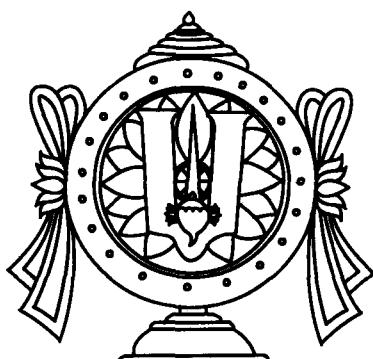
సాగ్ంహాతీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్మాపః| సాగ్ ఎహాతీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
యూజ్ఞికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్మాపః| యూజ్ఞికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్మాపః| వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
బ్రహ్మణే స్వయుంభువే స్మాపః| బ్రహ్మణే స్వయుంభువ ఇదమ్॥
సదస్తస్పృతి మద్భుతం ప్రియమిస్యస్య కామ్యమ్| సనిం మేధా మయుశిష్టగ్నస్మాపః॥
సదస్తస్పృతయ ఇదమ్॥

తతో ప్రతి తూష్ణి మగ్నావేకాంగీం సమిధమాధాయాగ్నే ప్రతపత ఇత్యాదిభిశ్చత్రిః అగ్నిముహతిష్టతే ।
 అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।
 వాయోప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।
 ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।
 ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।
 అధాచార్యేనన్నారబ్ధి జయాది ప్రతిపద్యతే ।
 పరిషేచనాంతం కృత్యా, ప్రణీతామోక్షణాధ్యగ్న్యపస్థానాంతే అభ్యుదయం, పుణ్యహం చ కుర్చ్చత్ ।

ఇతి శైవదేవ ప్రతః

—●—●—

వైశ్వదేవ త్రైతీత్సర్జః

అముకగోత్రం అముకశర్మాణం మానవకం వైశ్వదేవ ప్రతోత్సనేన కర్కణా సగ్గిస్కురిష్యామీతి సంకల్పా, వైశ్వదేవ ప్రతోత్సర్జం చరిష్యామీతి కృతప్రాణాయామం శిష్యం వాచయిత్వా ।

వాస్త్రాదిధారణం, స్నానం తర్వాణం చ పూర్వవత్త కారయిత్వా ।

విశ్వాన్ దేవాన్ కాండర్షీగ్రీ స్తర్పయామి ।
సాగ్గింహితి ద్రేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
యాజ్ఞికీః దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
వారుణీద్రేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి ।
బ్రాహ్మణగ్ స్వయంభువం తర్వయామి ।
సదసస్పతిం తర్వయామి ।

అగ్నీరుపసమాధానాది అగ్నిముఖాంతేన్నారబ్ధోంతేవాసినా
విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండర్బుషిభ్యః స్నావేహాతి హుత్వా ।
అనో విశ్వే ఆప్రాత్ ఇతి షట్చచేన సూక్తేన ప్రత్యుచగ్గిం హుత్వా ।
సాగ్గింహితి రిత్యాదీని పత్రుయేణ చ హుత్వా, బ్రహ్మణే స్వయంభువే స్నావేతి హుత్వా ।
సదసస్పతిమితి స్విష్టకృత్స్నానే జాహుయాత్ ।

విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండబుషిభ్యః స్నాపః ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండబుషిభ్య ఇదమ్ ॥
మం. ఆనో విశ్వే ఆస్తిగ్రమన్త దేవా మిత్రో అర్యమా వరుణ స్నాజోజ్ఞః ॥
భువన యథా నో విశ్వే వృథాసః కర్మన్నాపాపో విధురన్న శపసాన్వపో ॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

శన్నో దేవా విశ్వదేవా భవన్తు శగ్గం సరస్వతి సహ దీభిరస్తు ॥
శమభిషాచ శ్నమురాతిషాచ శన్నో దివ్యః పార్థివా శ్నం నో అప్యా సాన్వపః ॥
విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

యే సవితు స్నత్య సవస్య విశ్వ మిత్రస్య ప్రతే వరుణస్య దేవాః।

తే సాభగం వీరవదోమదప్నో దధాతన ద్రవిణం చిత్రముస్నేష్టా స్వాపో॥

విశ్వభోయ దేవేభ్య ఇదమ్॥

అగ్నే యూహా దూత్యం వారిషేష్టో దేవాగ్ ० అచ్చ బ్రహ్మకృతా గ్రణేనా

సరస్వతీం మరుతో అశ్వినాపో యుక్తి దేవాన్ రత్నధేయాయ విశ్వాస్మాపో॥

విశ్వభోయ దేవేభ్య ఇదమ్॥

ద్వ్యాః పితః పృథివీ మాతరధృ గగ్నే భ్రాతర్వసవో మృదతానః।

విశ్వ ఆదిత్య అదితే సజోషా అస్విభ్యగ్ ० శర్వ బహులం వియంతు స్వాపో॥

విశ్వభోయ దేవేభ్య ఇదమ్॥

విశ్వ దేవా శ్వాంపుతే మగ్ ० హవం మే యే అన్తరిక్షే య ఉ పద్య విష్టా।

యే అగ్ని జీహ్వ ఉత వా యజ్ఞతా ఆసద్యాస్మిన్ బ్రహ్మిషమాదయధ్వమ్॥

విశ్వభోయ దేవేభ్య ఇదమ్॥

సాగ్ ० హాతీభోయ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ సాగ్ ० హాతీభోయ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

యూజ్జీకిభోయ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ యూజ్జీకిభోయ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

వారుణిభోయ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ వారుణిభోయ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

బ్రహ్మణే స్వయంభువే స్వాపో॥ బ్రహ్మణే స్వయంభువ ఇదమ్॥

సదసస్పతి మదుఖతం ప్రియమిస్యస్య కామ్యమ్॥ సనిం మేధా మయాశిష్గ్రస్యస్వాపో॥

సదసస్పతయ ఇదమ్॥

తతో ప్రతి తూష్ణీ మగ్నావేకాంగీం సమిథమాధాయాగ్నే ప్రతపత ఇత్యాదిభిఖ్యతుర్భుః అగ్నిముపతిష్ఠతే ।

అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।

వాయోప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।

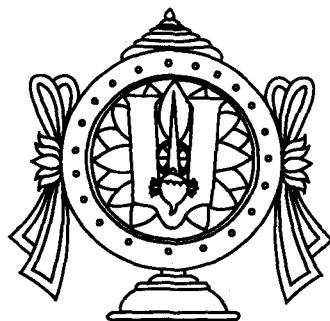
ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।

ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిషభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి ।

అధాచార్యేనన్నారబ్ధో జయాది ప్రతిపద్యతే ।

పరిషేచనాంతం కృత్యా, ప్రథీతామోక్షణాద్యగ్న్యపస్థానాంతే అభ్యదయం, పుణ్యహం చ కుర్యాత్ ।

ఇ వైశ్వదేవ ప్రతీత్తుర్ధుః

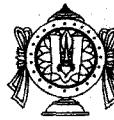

శ్రీణుసత్యాది

సమానతంత్ర ప్రయోగః

ప్రథమం వటుః సమిధాధానం కృత్వా ।
 తతః పూర్వోక్త క్రమేణ బ్రిహ్మచర్య ప్రతలోప ప్రాయశ్చిత్తం చ కృత్వా ।
 ఉపకేశః, స్నాతః ధృతోర్ధ్వపుండ్రః గురోః దక్షిణతః ప్రాచుర్యః వటుః ఆసీత ।
 అచమ్య, పవిత్రపాణిః, ప్రాణానాయమ్య,
 అముక గోత్రం, అముక శర్వాణం మిమం మాణవకం
 ప్రాజాపత్య, సౌమ్య, ఆగ్నీయ, వైశ్వరేవ, ప్రతోత్పర్ణనాశ్చైః
 కర్మభీః సమానతంత్రేణ కర్మణాసగ్గి స్వరిష్యామి । ఇతి సంకల్పు ।
 కృత ప్రాణాయామం వటుం ప్రాజాపత్య, సౌమ్య, ఆగ్నీయ,
 వైశ్వదేవ ప్రతాని సమానతంత్రేణ ఆచరిష్యామి ఇతి వాచయిత్వా ।
 ఉపాకర్మవత్తే ఉపవీతాదీని ప్రత్యేకం మంత్రవత్తే ధృత్వా ।
 ఉదజ్జీముఖోప్సాపవిశ్య । నివీతి ।
 ప్రజాపతిం సోమమగ్నిం విశ్వాన్ దేవాన్ కాండబుషీన్
 సాగ్గింహాతీ రిత్యాది నిష్టత్తయం స్వయంభువం
 సదసస్పుతిమితి తిలాక్షతోదక్తేః పద్మశీలం స్త్రీసర్వయిత్వా ।
 అధాచార్యః ఆగ్నీరుపసమాధానాది ఆగ్నిముఖాంతే
 అన్వారబ్ధేప్రతిని ప్రజాపతయే కాండబుషయే స్వాహాతి హత్వా ।
 ప్రజాపతయే కాండబుషయే స్వాహ । ప్రజాపతయే కాండబుషయ ఇదమ్ ॥
 మం॥ ప్రజాపతే నత్వదేతా న్యన్యే విశ్వాజాతాని పరితా బభూవి
 యత్పూమాస్తే జూహుమస్తన్మ్న అస్తు వయగ్గస్యాము పతయో రయాణగ్గస్యాహో
 ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥
 రయాణం పతిం యజతం బృహాన్ మస్తున్భరే నృతమం వాజసాతో ।
 ప్రజాపతిం ప్రథమజా మృతస్య యజామదేవ మధినో బ్రివీత్తు స్వాహో ॥
 ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥

ప్రజాపతే త్వం నిధిపాః పురాణో దేవానాం పితా జనితా ప్రజానామ్ |
పత్తిరివశ్వస్య జగతః పరస్పా హవిర్నుదేవ విహవే జూషస్వ స్వాపో || ప్రజాపతయ ఇదమ్ |

తవేమే లోకాః ప్రదికో దికశ్చ పరావతో నివత ఉద్వతశ్చ |
ప్రజాపతే విశ్వస్యజ్ఞిష్టపథస్య ఇదన్నుదేవ ప్రతిహర్య హవ్యగీస్వాపో || ప్రజాపతయ ఇదమ్ |

ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞియానాం దేవానామగ్రే యజతం యజధ్వం |
సనో దదాతు ద్రవిణిగం సువీర్యగిం రాయస్పోషం విష్యతు నాభి మస్మై స్వాపో ||

ప్రజాపతయ ఇదమ్ |

యో రాయ ఈశే శతదాయ ఉక్కోయి యః పశువాగ్ || రక్తితా విష్ణుతానామ్ |
ప్రజాపతిః ప్రథమజా బుతస్య సహస్రధామ జూషతాగ్ || హవిర్నుస్వాపో ||

ప్రజాపతయ ఇదమ్ |

సాగ్ || హతీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో || సాగ్ ఎహాతీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో || ఇదమ్ ||

యజ్ఞికిభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో || యజ్ఞికిభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో || ఇదమ్ ||

వారుణిభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో || వారుణిభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో || ఇదమ్ ||

బ్రహ్మాణ్ స్వయంభువే స్వాపో || బ్రహ్మాణ్ స్వయంభువ ఇదమ్ ||

సదస్సుతి మద్భుతం ప్రియమిస్యస్య కామ్యమ్ || సనిం మేధా మయాశిష్టగీస్వాపో ||

సదస్సుతయ ఇదమ్ ||

ఇతి ప్రాజాపత్య ప్రతహోమం కృత్యా |

సోమాయ కాండబుషయేస్వాపోత్యాది.....

సోమాయ కాండబుషయేస్వాపో || సోమాయ కాండబుషయ ఇదమ్ |

సోమోధేనుగ్ || సోమో అర్వంత మాశుగ్ || సోమో వీరం కర్కుణ్యం దదాతి |

స్వాదన్యం విద్ధుగీం సభేయం పీతుశవణం యో దదాశ తస్మై || సోమాయేదమ్ ||

అషాధం యుత్పు పృతనాసు పర్పిగ్ స్వర్దా మపాన్వం ప్రజనస్య గోపామ్ |
 భరేషుజాగ్ ० సుక్కితిగ్ ० సుశ్రవసం జయంతంత్వం మనుమదేమ సోమ స్వాహా || సోమాయేదమ్ ||
 త్వగ్ ఎసోమక్రతుభి శ్వాక్రతర్భా స్వం దక్కే స్వదక్కో విశ్వవేదాః |
 త్వం వృషావృషత్వేభి ర్మహిత్వా ద్వయమ్మేభిర్భ్యమ్ముయభవో స్వచక్కాః || సోమాయేదమ్ ||
 యా తే ధామాని హవిషా యజ్ఞా తాతే విశ్వ పరిభూరస్తు యజ్ఞమ్ |
 గయస్మానః ప్రతరణస్మృవీరో వీరహో ప్రతరా సోముర్యాహాన్వాహా || సోమాయేదమ్ ||
 త్వమిమా ఓషధిసోమవిశ్వ స్వమపో అజనయస్వంగాః |
 త్వమాతతం థోర్యంతరిక్కం త్వం జ్యోతిష్మా వితమో వవర్థస్వాహా || సోమాయేదమ్ ||
 యా తే ధామాని దివి యా పృథివ్యం యా పర్వతే షోషధి ష్వషుపు |
 తేభిర్ను విశ్వే స్నుమన్నా అహాడన్ రాజఫోన్మ ప్రతిహవ్యాగృభాయు స్వాహా || సోమాయేదమ్ ||
 సాగ్ంహాతిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా | సాగ్ంహాతిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ||
 యూజ్ఞికిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా | యూజ్ఞికిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ||
 వారుణిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా | వారుణిభో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ||
 బ్రహ్మాణే స్వయంభువే స్వాహా | బ్రహ్మాణే స్వయంభువ ఇదమ్ ||
 సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియమిస్యస్య కామ్యమ్ | సనిం మేధా మయూరిష్టగ్సిస్వాహా ||
 సదసస్పతయ ఇదమ్ ||

ఇతి సోమ్య ప్రతపోమం కృత్వా |

తతః అగ్నయే కాండబుషయే స్వాహేత్యనంతరం

మం. ఓం అగ్నేనయసుపథారాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్ |

యుమోధ్యస్మై జ్ఞాపురాణ మేవో భూయిష్టానై నమ ఉక్కిం విధేమ స్వాహా || అగ్నయ ఇదమ్ |

ప్రవశ్యు క్రాయ భానవేభరధ్వగ్ం హవ్యం మతి జ్ఞాగ్నయే సుపూతమ్।
యోదైవ్యాని మానుషా జనుగ్ం ష్ట్యనర్యివ్యాని విద్యనాజిగాతి స్వాపో ॥ అగ్నయ ఇదమ్॥

అచ్చాగిరోమతమో దేవయన్నీ రగ్నింయ్యన్నీ ద్రవిణం భిజ్ఞమణాః।
సుసుస్మాశగ్ం సుప్రతీక్షగ్ం స్వాధ్యగ్ం హవ్యవాహా మరతిం మానుషాగ్గస్వాపో॥
అగ్నయ ఇదమ్॥

అగ్నేత్వమస్మయ్ యోధ్యమీవాఅనగ్నిత్రా అభ్యమస్తక్ష్యోః।
పునరస్మిభ్యగ్ం సవితాయదేవభ్యాం విశ్వేభిరజ రేభిర్యజత్ స్వాపో॥ అగ్నయ ఇదమ్॥

అగ్నేత్వం పారయా నవ్య అస్మాన్ స్వస్తిభిరతి దుర్గణివిశ్వాః।
పూష్ణప్తుభ్యో బహులాన ఉర్మ్య భవతోకాయ తనయాయ శంయోః స్వాపో॥ అగ్నయ ఇదమ్॥

ప్రకారవో మనువాచ్యమానాదేవ ద్రీచీన్నయథ దేవయత్సః ।
దభ్విణావాద్వా జినీ ప్రాచ్యేతి హవిర్భరంయగ్నయే ఘ్నుతాచీ స్వాపో॥ అగ్నయ ఇదమ్॥

సాగ్ంహితీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ సాగ్ంహితీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥
యూజ్ఞికీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ యూజ్ఞికీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

వారుణిభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాపో॥ వారుణిభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్॥

బ్రహ్మణే స్వయుంభువే స్వాపో॥ బ్రహ్మణే స్వయుంభువ ఇదమ్॥

సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియమిష్ట్రిస్య కామ్యమ్॥ సనిం మేధా మయాశిష్గ్నస్వాపో॥

సదసస్పతయ ఇదమ్॥

ఇతి అగ్నేయ ప్రతపోమం కృత్వా ।

పునశ్చ విశ్వేభోయ్ దేవేభ్యః కాండబుషిభ్యః స్వాపో ఇత్యారభ్య

విశ్వేభోయ్ దేవేభ్యః కాండబుషిభ్యః స్వాపో॥ విశ్వేభోయ్ దేవేభ్యః కాండబుషిభ్య ఇదమ్॥

మం. ఆనో విశ్వే ఆస్త్రగుమను దేవా మిత్రే అర్యమా వరుణ స్నజోషాః |
భువన యథా నో విశ్వే వృథాసః కర్మన్నిషాహ విధురన్న శవసాన్వహః ||
విశ్వేభో దేవేభ్య ఇదమ్ ||

శన్నో దేవా విశ్వదేవా భవన్తు శగ్ ం సరస్వతి సహ దీభిరస్తు |
శమభిషాచ శ్వమురాతిషాచ శ్వనో దివ్యాః పార్థివా శ్వం నో అప్యా సాన్వహః ||
విశ్వేభో దేవేభ్య ఇదమ్ ||

యే సవితు స్నత్య సవస్య విశ్వే మిత్రస్య ద్రుతే వరుణస్య దేవాః |
తే శాభగం వీరవద్మహదహస్మో దధాతన ద్రవిణం చిత్రమస్మై సాన్వహః ||
విశ్వేభో దేవేభ్య ఇదమ్ ||

అగ్నో యూహా దూత్యం వారిశేషభో దేవాగ్ ం అచ్చా బ్రహ్మకృతా గణేనా |
సరస్వతిం మరుతో అశ్వినాహో యక్షి దేవాన్ రత్నధేయాయ విశ్వాసాన్వహః ||
విశ్వేభో దేవేభ్య ఇదమ్ ||

ద్వ్యాః ప్రతితః పృథివీ మాతరధృగ్గో గగ్గో భ్రాతర్వస్వహో మృదతానః |
విశ్వ ఆదిత్య అదితే సజోషా అస్త్రభ్యగ్ ం శర్మ బహులం వియంతు సాన్వహః ||
విశ్వేభో దేవేభ్య ఇదమ్ ||

విశ్వే దేవా శ్వంబుతే మగ్ ంహవం మే యే అన్తరిక్షే య ఉ పద్య విష్టా |
యే అగ్ని జిహ్వ ఉత వా యజ్ఞా ఆసద్యాస్మిన్ బ్రహ్మిషమాదయధ్వమ్ ||
విశ్వేభో దేవేభ్య ఇదమ్ ||

ఇతి వైశ్వదేవ ప్రతపశోమం చ హత్వా |
తదన్తే సాగ్ ంహితీభో యాజ్ఞకీభో వారుణీభో
బ్రహ్మణే స్వయంభువే సదస్పుతయే చ హత్వా |

ఏతే పంచోపశోమః ।

సాగ్ంహాతీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః ॥ సాగ్ంహాతీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ॥
యూజ్ఞికీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః ॥ యూజ్ఞికీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ॥
వారుణీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహః ॥ వారుణీభోయ్ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ॥
బ్రిహ్మాణే స్వయంభువే స్వాహః ॥ బ్రిహ్మాణే స్వయంభువ ఇదమ్ ॥
సదసస్పతి మద్భుతం ప్రీయమిస్తస్య కామ్యమ్ ॥ సనిం మేధా మయాశిష్ట్స్యస్వాహః ॥
సదసస్పతయ ఇదమ్ ॥

అథ అగ్నీ ప్రతపత ఇతి చతుర్మి ప్రాజాపత్య ప్రతోపస్థానం ।

అగ్నీ ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ॥
వాయోపతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ॥
ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ॥
ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః ప్రాజాపత్యం ప్రతం చరిష్యామి తచ్చకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ॥

తతః శిష్టోగ్నీ పురస్తాత్ ధాన్యోపరి స్థాపితం సోదకం
సకూర్చం వస్త్రవేష్టిం ఉదకుంభం ఉపస్పురశన్
నమోవాచ ఇత్యనువాకం జపిత్వా ।

ఓమ్ ॥ నమో వాచే యాచోదితా యాచానుదితా తస్యే వాచే నమో నమో వాచే నమో వాచస్పతయే
నము బుషిభ్యోయ్ మంత్రకృంభోయ్ మంత్రపతిభోయ్ మామామృషయో మంత్రకృతో మంత్రపతయః
పరాదుర్మాహమృషీమ్ మంత్రకృతో మంత్రపతిన్ పరాదాం వైశ్వదేవీం వాచముద్యాపగం శివామదస్థాం
జూషోం దేవేభ్య శ్వర్షమేద్య శ్వర్ష పృథివీ శ్వర్ష విశ్వ మిదం జగత్తా శర్ష చస్త్రశ్శ సూర్యశ్శ శర్ష
బ్రిహ్మా ప్రజాపతీఽ భూతం వదిష్య భువనం వదిష్య తేజో వదిష్య యశో వదిష్య తపోవదిష్య
బ్రిహ్మా వదిష్య పత్యం వదిష్య తన్ను అహమిదముపస్తరణ ముపస్తృగా ఉపస్తరణం మే ప్రజాయై

పశునాం భూయా దుపుస్తరణమహం ప్రజాయై పశునాం భూయాసం ప్రాణాపానో మృత్యుర్మై పాతం
ప్రాణాపానో మామాహసిష్టం మధుమనిష్యై మధుజనిష్యై మధు వక్కాయిమి మధువదిష్యిమి మధుమతీం
దేవేభ్యై వాచముద్యసగ్గం శుశ్రాష్టణ్యం మన్మష్యైభ్యై సం మా దేవా అవన్తు శోభాయై పితరోఒను
మదన్తు॥ ఓ శాస్త్రి శాస్త్రి శాస్త్రిః॥

చతుర్ష జెదుంబరీ సమిథో ఘృతాక్తా అభ్యాదధాతి ।

పృథివీ సమిత్ | తామగ్ని స్పుమిస్థే | సాంగ్నిగ్ ० సమిస్థే | తా మహాగ్ ० సమిస్థే | సా మా
సమిధ్యా | ఆయుష్మా తేజసా | వర్షసా శ్రియా | యశసా బ్రిహ్మావర్షసేన | అన్నాద్యేన సమిన్మాగ్ ०
స్వాహో ।

అన్తరిక్షగ్ ० సమిత్ | తాం వాయుస్పుమిస్థే | సా వాయుగ్ ० సమిస్థే | తా మహాగ్ ० సమిస్థే | సా
మా సమిధ్యా | ఆయుష్మా తేజసా | వర్షసా శ్రియా | యశసా బ్రిహ్మావర్షసేన | అన్నాద్యేన సమిన్మా
గ్ ० స్వాహో ।

ద్వ్యస్పుమిత్ | తామాదిత్యస్పుమిస్థే | సాందిత్యగ్ ० సమిస్థే | తా మహాగ్ ० సమిస్థే | సా మా
సమిధ్యా | ఆయుష్మా తేజసా | వర్షసా శ్రియా | యశసా బ్రిహ్మావర్షసేన | అన్నాద్యేన సమిన్మాగ్ ०
స్వాహో ।

సాజాపత్యా మే సమిదసి సపత్ను క్షయః | భ్రాతృవ్యహ మేఉస్మి స్వాహో ।

అగ్నీ ప్రతపత ఇతి చతుర్భి సామృపతోపస్థానం కుర్యాత్ ।

అగ్నీ ప్రతపతే కాండబుషిష్యైః సామృపతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।

వాయోప్రతపతే కాండబుషిష్యైః సామృపతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।

ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిష్యైః సామృపతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।

ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిష్యైః సామృపతం చరిష్యమి తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ ।

అధాచార్యః యుంజతే మన ఇత్యాదీనాం దేవాపై
సత్రమాసతేత్యాదీనాం చతుర్భిః ప్రథమపదాని శిష్యం వాచయిత్వా
యుంజతే వృష్టః | బ్రహ్మన్ | బ్రహ్మన్ | దశ | అపశ్యన్ | దేవస్యా | సముద్రాయా | ఇఁ | ఘర్మ |
మహానామ | అస్మాన్ | యా | ప్రాణాయ పూర్ణాప్తా | ఉత్తా | యాః | అగ్నిః | భూః | భూః | యాః | స్నేక్తి |
ధునిః | ఉగ్రః | అహోరాత్రే ఖట | వి | అస్మిక్తి | యత్త | యది | దీర్ఘముఖి | ఇత్థాత్తి | యత్త | ప్రసార్యా |
అత్రిణా | అహః | బ్రహ్మణా | ఉత్తా | భూః | పృథివీ | వేవాః | సావిత్రమ్ | పురిశితే | బ్రహ్మన్ | అగ్నిః |
శిరః | దేవస్యా | విశ్వా | ఘర్మ | ప్రజాపతిః | సవితా |

తతః శిష్యః అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః అగ్నేయప్రతం చరిష్యామీత్యాది చతుర్భిః అగ్నేయప్రతోపస్థానం
అత్రైవ అగ్నేప్రతపతే వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామీత్యాది వైశ్వదేవ ప్రతోపస్థానం చ కుర్యాత్ |

అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః అగ్నేయ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
వాయోప్రతపతే కాండబుషిభ్యః అగ్నేయ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిభ్యః అగ్నేయ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
ప్రతానాం ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః అగ్నేయ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
అగ్నే ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
వాయోప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
ఆదిత్యప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |
ప్రతావాం ప్రతపతే కాండబుషిభ్యః వైశ్వదేవ ప్రతం చరిష్యామీ తచ్ఛకేయం తన్నేరాధ్యతామ్ |

జయాది ప్రతిపద్యతే |

ప్రాణాయామం, పరిషేచనం, ప్రతీతామోక్షణం, బ్రహ్మద్వాసనం చ కృతాః |

శం నో వాతః పవతాం మాతరిశ్యా శం న స్తపతు సూర్యః | అహోని శం భవత్తు నశ్శగ్ం రాత్రిః
ప్రతి ధీయతామ్ | శముషా నో పృయచ్ఛతు శమాదిత్య ఉదేతు నః | శివా నశ్శనమా భవ సుమృదీకా సర

స్వతి । మా తే వ్యోమ సందృషి । ఇదామై వా స్వసి వాస్తు మద్వాస్తు మన్తో భూయాస్తు మా వాస్తో
 శీధన్మహ్యవాస్తుసు భూయాద్యోఽస్తుసేవ్యిష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః । ప్రతిష్టాఽసి ప్రతిష్టావన్తో
 భూయాస్తు మా ప్రతిష్టాయాశిధన్మహ్యప్రతిష్ట స్వభూయాద్యోఽస్తుసేవ్యిష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః ।
 ఆవాతవాహి భేషజం వివాతవాహి యద్రపః । త్వగ్గం హి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత ఈయనే ।
 ద్వావివో వాతో వాత ఆసిన్నోరాపరావతః ॥ దక్కం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః ।
 యదదో వాత తే గృహేహామృతస్య నిధిర్హితః । తతో నో దేహి జీవసే తతో నో ధేహి భేషజమ్ । తతో
 నో మహా ఆవహ వాత ఆవాతు భేషజమ్ । శంభూర్ధుయోభూర్ధు హృదే ప్రణ ఆయుగ్ ఎంి తారి
 షక్తి ఇస్త్రిస్య గృహోసి తం త్వా ప్రపద్యే సగుస్మానః । సహ యన్నైత్తస్తి తేన । భూః ప్రపద్యే భువః
 ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్ధుభువస్మవః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యేఽనార్తాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్శా
 న మాభుణం ప్రపద్యే ప్రజాపతేర్భుహృకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్యే ఓం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షం మంగళవ్యస్తరం
 బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చ యయా వాతస్యస్తోయ్ స్వసిమాన్యు స్వస్తోయ్ స్వసిమానసాని । ప్రాణా
 పానో మృత్యోర్ధై పాతం ప్రాణాపానో మా మా హసిష్టం మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్ని
 స్తోజో దధాతు మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయాస్తో ఇస్తోయం దధాతు మయి మేధాం మయి
 ప్రజాం మయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు ॥ ద్వ్యాభిరక్తభిః పరిపాతమస్తునరిష్టేభిరజ్యనా శాభగేభిః ।
 తన్నో మిత్రో వరుణో మామహామామదితిస్సస్తుః పృథివీ ఉత ద్వోః । కయా నశ్చిత ఆభువదూతి సదా
 వృథస్పంభా । కయా శచిష్టయా వృతా । కస్తో సత్యో మదానాం మగ్గం హాషో మథ్సిదధసః । దృఢా
 చిదారుజేవను । అభీషుణస్సభీనా మవితా జరిత్వాణామ్ । శతం భవస్యాతిభిః । వయస్సుప్రద్ధా
 ఉపసేదురిస్తోం ప్రియమేధా బుషమో నాధమానాః । అపధ్యానమూర్ధుహిపూర్థి చక్కర్మణ్ణుముగ్ధ్యస్తో
 న్నిధయేఽ వబద్ధాన్ ॥ శం నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే । శం యోరభిప్రవన్తు నః । ఈశానా
 వార్యాణాం క్షయస్తోశ్చర్షణీనామ్ । ఆపో యాచామి భేషజమ్ । సుమిత్రా న ఆప ఓషధయస్సున్తు
 దుర్మిత్రా స్తుష్టై భూయాసుర్యోఽస్తుసేవ్యిష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః । ఆపో హాషో మయోభువ
 స్తోన ఊర్జే దధాతనా మహే రణాయ చక్కనే । యో వశ్చివతమో రసస్య భాజయతేహ వః । ఉతీర్ణివ

మాతరః । తస్మా అరం గమామ వో యస్య క్షయాయ జిన్వధ ॥ ఆపో జనయథా చ నః । పృథివీ శాస్త్రా
 సాంగినా శాస్త్రా సా మే శాస్త్రా శుచగ్ం శమయతు । అన్ రిక్ష్ గం శాస్త్రం తద్వాయునా శాస్త్రం తన్నే
 శాస్త్రగ్ం శుచగ్ం శమయతు । ద్వో శాస్త్రా సాంగి తేవే శాస్త్రా సా మే శాస్త్రా శుచగ్ం శమయతు ।
 పృథివీ శాస్త్రి రత్నరిక్ష్ గ్ం శాస్త్రిర్భోశాస్త్రి రిక్షశాస్త్రి రవాస్తరదినా శాస్త్రిరగిన్ శాస్త్రి ర్వయుశాస్త్రి రాది
 త్వశాస్త్రి శృష్టి మా శాస్త్రిర్భుక్షత్రాణి శాస్త్రి రాష్ట్రశాస్త్రి రోషధయశాస్త్రి ర్వస్తస్తతయ శాస్త్రి ర్వశాస్త్రి
 రజశాస్త్రి రశ్వశాస్త్రిః పురుషశాస్త్రి ర్భుప్రశ్న శాస్త్రి రాఖ్యప్రశ్నణ శాస్త్రి శాస్త్రి రేవ శాస్త్రి శాస్త్రి రేవ
 అస్త్రి శాస్త్రిః । తయాంహగ్ం శాస్త్రాయ సర్వశాస్త్రాయ మహ్యం దివ్యపదే చతుష్పదే చ శాస్త్రిం కరోమి
 శాస్త్రి అస్త్రి శాస్త్రిః । ఏహ శ్రీశ్శు ప్రోశ్చ ధృతిశ్శు తపో మేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశైవతాని
 మొత్తిష్ఠన్ మనూత్తిష్ఠన్ మా మగ్ం శ్రీశ్శు ప్రోశ్చ ధృతిశ్శు తపో మేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశైవతాని
 మొత్తిష్ఠన్ మనూత్తిష్ఠన్ మా మగ్ం శ్రీశ్శు ప్రోశ్చ ధృతిశ్శు తపో మేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశైవతాని
 మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్కర్త్వహితం పురస్తామ్భుక్ ముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శర
 దశ్శతం నస్తామ శరదశ్శతం మొదామ శరదశ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం
 ప్రబ్రహమ శరదశ్శత మజీతాస్యామ శరదశ్శతం జోక్కు సూర్యం దృశే । య ఉండగాన్నిహతోఽర్థ
 వాదివ్యభ్రాజమానస్సిరస్య మధ్యాథ్నమా పృషభో లోహతాక్షసూర్యో విపశ్చిన్నన్ననసా పునాతు ।
 బ్రిహ్మణశోచతన్యస్సి బ్రిహ్మణా ఆణిస్థో బ్రిహ్మణా ఆవపనమసి ధారి తే యం పృథివీ బ్రిహ్మణా మహి
 ధారితమేవేన మహా దన్తరిక్షం దివం దాధార పృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తదహం ధారయాణి
 మా మద్వ్యదోఽధి విస్సత్ । మేధామనీఁ మా విశతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యావరుధ్యై సర్వమా
 యురయాణి సర్వమాయురయాణి । ఆభిర్భుర్భుర్యదతో న ఉనమాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః ।
 యదా ప్రోత్పుభో మహా గోత్రా రుజాసి భూయిష్టభాజో అధ తే స్యామ । బ్రిహ్మా ప్రావాదిష్ట్రై తన్నో
 మా హాస్త్రిత్ । ఓం శాస్త్రి శాస్త్రి శాస్త్రిః ॥

వాచం యచ్ఛేత్ ।

అధాచార్యః శిష్యస్య సముఖం శిరః వప్రేణ వేష్టయిత్వా ।
 వాగ్యత స్తిష్టరీ దాసీత వాశ్వే భూతే గ్రామాధృహి గ్రత్వా,
 శిరోవేష్టన వప్ర్త మహనీయాచార్యాయ దత్వా,
 తతః అచార్యః అగ్న్యదీన్ దర్శయిత్వా,
 వయస్సుపర్ణా ఇత్యాదిత్య ముహతిష్టతే ।
 వయస్సుపర్ణా ఉపసేదురిష్ట్ర్యం ప్రియమేధా బుషయో నాధమానాః ।
 అపధ్యానమూర్ఖుహిపూర్ణార్థి చక్కచుమ్ముగ్యస్మాన్నిధయేవ బ్రథాన్ ॥
 అంతే అభ్యదయం పుణ్యహం చ కుర్యాత్ ।

ఇతి సమానతంత్ర ప్రయోగః

ఉత్సవానేతితేషః

ఉత్సవానేతు యుంజ్యాందీం మీలనాదిచ వర్జ్యయేత్ । సమిదాధాన మంత్రేణ ద్వోస్సమిత్యార్వ మిష్యతే ।
 ఏవ మేవ ఉత్సవానం వ్రతమచారిషం - తదశకం తన్నేరాధి ఇతి భేదః । సౌమ్యప్రతోత్సవానోపస్థానే ఆదిత్య
 ప్రతపతే ఇతి చాదావసుసంధేయః ॥

గోదానుప్రతమ్

ఆచార్యః ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య

అముక గోత్రం అముక శర్యం మాణవకం గోదాన ప్రతేన కర్మణాసగ్గిస్మరిష్యామి
గోదానప్రత కర్మంగం అభ్యుదయం పుణ్యాహం కృత్యా.

శిష్యః ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య భగవదాజ్ఞయా

భగవత్సైంకర్యరూపం గోదానప్రతం చరిష్యామి । ఇతి సంకల్పు

అగ్నిరుప సమాధానాది ఆజ్యభాగాంతే

అగ్నిముఖము ప్రభృత ఆజ్య భాగాంతము చేసి

అన్వారభోంతే వాసినా చౌలవత్

ప్రధానానుతర్పుత్తాప్తా

శిష్యుని స్పృశిస్తూ...

ధాతా దదాతునోరయితి చత్తప్రో

మం ॥ ధాతాదదాతునో రయిమీశానో జగతస్పుతిః । సనఃపూర్ణైన వావనతాన్వహో ॥

ధాతా ప్రజాయా ఉత రాయ ఈశే ధాతేదం విశ్వం భువనం జజాని ॥

ధాతా పుత్రం యజమానాయ దాతా తస్మా ఉహవ్యం ఘ్నుతవద్విధేము సాయహో ॥

ధాతా దదాతునో రయిం ప్రాచీం జీవాతుమక్కితామ్ ॥

వయం దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ ॥ సత్యరాధససాన్వహో ॥

ధాతా దదాతు దాశుచే వసూని ప్రజాకామాయ మీధుచే దురోణే ॥

తస్మైదేవా అమృతా స్పుంవ్యయన్నాం విశ్వేదేవాస్తో అదితి స్పుజోశాస్తోస్యహో ॥

యస్తో హృదాకీరిషేతి చత్తప్రః

యస్తో హృదా కీరిణామన్యమానో మర్త్యం మర్త్యో జోహవిమి ॥

జాతవేదో యశో అస్మాసుధోహా ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యాగ్ని సాయహో ॥

యస్తో త్వగ్ ॥ సుకృతే జాతవేద ఉతోకమగ్నే కృణవస్తోసమ్ ॥

అశ్వివగ్ ॥ సప్తత్రిణం వీరవన్ ॥ గోమనగ్ ॥ రయిం నశతే స్యస్తో సాయహో ॥

త్వే సుపుత్ర శవసోవృత్తన్ కామకాతయః ॥ న తాయమిష్టాగ్రిరిచ్యతే సాయహో ॥

ఉక్కణ్ణకే సోమ ఇన్నాం మమాద నీధీనీథే మఫువానగ్ం సుతాసఃః |
యదీగ్ం సబాధః పితరన్న పుత్రాస్పమానదక్కా అవసే హవస్తే స్వాహః||

జయాది ప్రతిపద్యతే.

ప్రణీతా మోక్షణాది అగ్న్యపస్థానాంతే ।

అపరేణగ్నం ప్రాంచ ముపవేశ్య.

జయాదులు హాశిమముచేసి ప్రణీతామోక్షణ పర్యంతమాచ
లించి అగ్న్యపస్థానము చేసిన తరువాత,
అగ్నికి పశ్చిమ దిక్కున తూర్పుముఖముగా వటువును కూర్చోండ
బెట్టి.

మం॥ ఉప్స్తినవాయవుదకేనేహ్యదితిః కేశాన్వపతు ।

ఇతి ప్రథమేన యజ్ఞాపా అపస్మగ్ంస్యజ్యే ఉష్ణా
శ్యుతాసు ఆనీయ

ఈ విధముగా చెప్పుచూ వేడిసిక్కను చల్లని రీచీలో కలుప
వలయును.

ఇతి ఉష్ణాశ్యుతిసు ఆనీయ

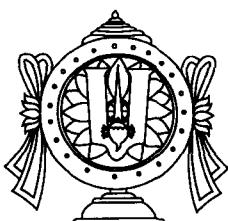
మం॥ ఆప ఉన్నన్న జీవసే దీర్ఘాయుతాయ వర్ణసే । జ్యోక్చమార్యం దృశే ।

బ్రహ్మాచారీ మాతావే త్రీన్ ఆనడహే

శక్తిప్రిందేయ వాన్వితేనిధాయ

వరందదాతి ఆచార్యాయ.

ఇతి గోదానశతమ్

స్వాతంత్ర్యమేఘ

వేదమధీత్య స్నాస్యన్ ప్రాగుదయాత్
ప్రజం ప్రవిశ్య. అంతర్లోమ్యు చర్యణా
ద్వారం అపిధాయ ఆస్తి ।
నైనం ఏతత్ అహః ఆదిత్యోభితపేత్ ||

మధ్యందినే స్నానకర్మ కరిష్య ఇతి సంకల్పి...
అచమ్య, ప్రాణానాయమ్య

అగ్నీరుప సమాధానాది పాత్ర ప్రయోగాంతే ।

క్షీ॥ సూత్రే వస్త్రే మణియుగ సమిత్
ప్రక్షుగంధా ప్రవర్తాన్ ।
శీతోష్ణాంబు క్షూరకటయవచ్ఛత్
దండాంజనాని ।
ఆదర్శోపానష్టయకుశ శక్త్
స్నాన చూర్ణోద పాత్రే
స్నాస్యన్ యుంజ్యాత్ సక్కదిహ నరః
కాష్ట మౌదుంబరం చ ।

వేదాధ్యాయమును చేసి, స్వాతంత్ర్యమును చేయుదలచినవాడు
సూర్యోదయమునకు పూర్వము చుట్టూ ఆవరణగల గోప్తమును
ప్రవేశించి, ద్వారమును రోషములు లోపలివైపుకు ఉండునట్లు
కృష్ణజీనము చేత కప్పవలయును.

ఈరోజున ఇతనిని సూర్యార్థి తాకరాదు. మధ్యాహ్న
కాలమందు స్నాన కర్మకలప్యే అని అచమన ప్రాణాయాము
పురస్పరంగా సంస్కరము చేయ వలయును.

అగ్నిముఖము మొదటి సుండి దైవపాత్రాసాందనము పరకు జేసి

రెండు యజ్ఞోపవీతములను, రెండు వస్త్రములు మరియు ఒక
మోదుగ సమిధ పూలదండ, సుగంధము, చెప్పులకు పెట్టుకొను
బంగారు పోగులు, (జివి లేనిచో దర్ఢకట్టలు రెండు, చన్నిరు
వేడినీరు, కత్తి, దర్ఢచావ, ధాన్యము, గొడుగు, దండము
(వెదురుకర్ల) కాటుక, అర్ధము పాకోక్కు జంట (పాదరక్కలు)
దర్ఢలు, ఎద్దుపేడ, నలుగుపిండి, ఉదక పాతలు, మేడిపుడక,
వీటిని ఒకసాల ఉండవలయును.

ఏతాని యుగపత్త సాదయిత్వా ।

ఆజ్యోభాగాంతే

పాలాశగీం సమిథం ఉత్తరయా ఆధాయ,

మం॥ ఇమగీం స్తోమమర్త్యతే జాతవేదసే రథ మివ సంమహామా మనీషయా ।

భ్రద్రా హా నుః ప్రమతిరస్య స్గీంసద్యగ్నే సభ్యేమా రిషామా వయం తవ ।

స్నాతకుడు

ప్రాతాసాదసము చేసి “సోమాయు స్వాహ” అను ఆజ్య భాగాంతం పరకు జేసి

అపరేణగ్నిం కట ఏరకాయాం వా ఉపవిశ్య.

ఉత్తరయా క్షురం అభిమంత్య.

మోదుగుసమిథ ఈ మంత్రముతో అగ్నిలో ఉంచవలయును.
అగ్నికి పడమరమైపున చాపయందుగాని తుంగచాపమీదగాని
కూర్చొని

మం॥ తార్యయుషం జమదగ్నేః కశ్యపస్య తార్యయుషమ్ ।

యద్దేవానాం తార్యయుషం తన్నే అస్తు తార్యయుషమ్ ।

ఈ మంత్రముతో కత్తిని లభమంత్రించి

మం॥ శివో నామాసి స్వధితిస్తే పితా నమస్తే అస్తు మా మా హాగ్ంసీః ।

ఇతి యజ్ఞాషా వప్తే ప్రదాయ

ఈ మంత్రముతో వపనము (సంస్కారము) చేయువానికి
మంత్రవేత్తయుగు బ్రాహ్మణసునికి ఇష్వవలెను.

(అపాంగీంసగీం సర్పనాది

ఆకేశనిధానాత్ సమానం)

ఉప్సైనవాయ

శీతోష్ణ ఉదకములు కలుపుట మొదలు

బెదుంబరమాచే మేడిచెట్టు మొదట కేశము ఉంచువరకు
చౌలాదుల యందు వలెనే చేయవలయును.

మం॥ ఉప్సైన వాయవుదకే నేత్యేషః ।

ఇతి అనువాకస్య ప్రధమేన యజ్ఞాషా అపస్గీం ప్రజ్య.

... ఉపనయన యనవత్సర్వాత్.

ఉత్తరయోదుంబరమూలే 'అథ నాపితేన
సర్వాంగవపనం కారయిత్యా,

స్వాత్మా ద్విరాచమ్య,
కౌపిన మాచ్ఛాద్య
అచమ్య, జఘునార్థే ప్రజస్య ఉపవిశ్య
విష్ణు మేఖలాం బ్రిహ్మాచారి లింగాని
బ్రిహ్మాచారిణే ప్రయుభృతి

తాగ్గంస ఉత్తరేణ యజ్ఞాషా దర్శస్తంభేవా
ఉపగూహతి

మం. ఇదమ్హముముష్యముష్యయుణస్య పాప్మానముపగూహా ముయ్యతర్తోఽసాద్యిష్టధ్యః ।
అప్స్యదండాజినే ప్రాశ్య,

ఏవం విహితాభిరేవాధ్యః
ఉత్తరాభిః షడ్యః స్వాత్మా,

మం. ఆపో హి శ్శామయోభువ స్తాన ఉర్జే దధాతనా మహారణాయ చక్కనే ।
యో వశివత మోరస స్తస్య భాజయ తే హనః । ఉశలీరివ మాతరః ।
తస్మా అరంగమామవో యస్య క్షయాయ జిన్వధా ఆపో జనయథా చ నః ॥

మం. హారణ్యపద్మా శుచయఃపాపకాః.....
ఉత్తరయూ ఉదుంబరేణ దంతో ధావతే

అనంతరం మంగలిచేత సర్వాంగము వపనము చేయించు
కొని

స్వానముచేసే రెండుకసాభ్య ఆచమనము చేసే
కౌపినము ధలించి, ఆచమనం చేసే
గోశాలలో పడమటి భాగమున కూర్చొని
మోంజే దండమును అజినమును
బ్రిహ్మాచారికి కాయవలయును.

ఆ బ్రిహ్మాచారి పై మంత్రము చెప్పి మేడిచెట్లు మొదటగాని,
దర్శదుబ్బు యందుగాని కనపడకుండా దాచ వలయును.

ఇచట గోత్రము పేరు చెవ్వవలయును. దండమును,
అజినమును సీలి యందుంచవలయును.

వేడిసీటిని చస్తీటిలో కలిపి ఆపోషిష్టాయ అను 3 మంత్రములు,
హింస్కావ్యా అను 3 మంత్రములు, ఈ 6 మంత్రములు చెప్పి
స్వానము చేయవలయును.

మం. ఆపో హి శ్శామయోభువ స్తాన ఉర్జే దధాతనా మహారణాయ చక్కనే ।

యో వశివత మోరస స్తస్య భాజయ తే హనః ।

తస్మా అరంగమామవో యస్య క్షయాయ జిన్వధా ఆపో జనయథా చ నః ॥

‘అన్నాధ్యయ...’ అనుమంత్రము చెప్పి మేడి పుడకతో దంత
ధావనము చేయవలయును. ఆ పుట్లను నైఱుతి దిశ యందు
హింస్కావ్యయలయును. ఆచమనము చేయవలయును.

మం॥ అన్నద్యాయ వ్యాహధ్వం దీర్ఘాయురహమన్నాదో భూయాసమ్ ।

సోమోరాజా యమగమధ్వ మే ముఖం ప్రవేక్యతి భగేన సహ వర్ణసా ।

స్నేహీయోచ్ఛాదితః స్నేతః

స్నేసచూర్ధ్వముతో (సలుగుపిండి) రుద్ధకొని స్నానము చేయవలయును.

ఉత్తరేణ యజ్ఞాపో అహతం

అంతరం వాసః పరిధాయ

‘సోమస్నేతసు’ అనుమంతముతో కొత్త కట్టబట్టను కట్టకొని

మం॥ సోమస్య తనూరసి తనువం మే పాహా స్యామూ తనూరావిశ ।

ద్విరాచమ్య ప్రాణానాయమ్య ఉపవీత

ద్వయం ధృత్యా.

రెండుసార్లు ఆచమనం చేసి ప్రాణాయామము చేసి శ్రోతస్సైర్ద్ర నిత్యకర్తానుష్ఠాన యోగ్యతా సిద్ధార్థం. స్నాన కర్మాంగం ఉపవీత ద్వయధారణం కలపేయాలని సంకలించి యజ్ఞివవిత ద్వయమును ధరించవలయును.

సార్వ సురభిణా చందనేన నమోగ్రహయేతి

ఉత్తరేః దేవతాభ్యాః ప్రదాయ

సుగంధ ప్రఫ్ఫములతో కలసిన చందనములో ప్రేక్షణు ముంచి

మం॥ నమో గ్రహయ చాభిగ్రహయ చ నమశ్శాకజహ్లభాభ్యాం

నమస్తాభ్యో దేవతాభ్యో యా అభిగ్రాహణీః ।

అపురస్స ఇతి ఉత్తరయానులిప్య.

ఈ మంతముతోపైకి చల్లవలయును.

మం॥ అపురస్స యోగ్భో గన్ధర్వము చ యద్వశః ।

దైవో యో మానుషో గన్ధస్స మా గన్ధస్స రభిర్జుషతామ్ ।

అపురస్స అను ప్రైమంతముతో చందనమును పూసుకొన వలయును.

మణిగ్గం సౌవర్ణగ్గం సోపధానగ్గం

సూత్రోతం ‘ఇయ మోషధి’ ఇతి

ఉత్తరయా ఉదకపాత్రే త్రిః ప్రదక్షిణం పరిప్లావ్య.

రెండువైపుల రత్నము ఉండునట్లు దారముచే గుచ్ఛబడిన బంగారు పూసను ‘ఇయ యోషధి’ అను మంతము చెప్పి ఉదకపాత్రయందు ప్రదక్షిణముగా ఓసార్లు త్రిపు వలయును.

మం॥ ఇయ మోషధే త్రాయమాణా సహమానా సహస్యతీ ।

సామా హిరణ్యవర్ధసం బ్రహ్మవర్ధసినం మా కరోతు ।

మం॥ ఆపాశోఽస్యరో మే మా సగ్ం శారీశ్శివో మోష తిష్ఠస్య దీర్ఘాయుత్వయ శతశారదాయ ।

శతగ్ం శరద్భ్య ఆయుషే వర్ధసే జీవాత్మై పుణ్యయ ।

‘అపాశోస్యరోమే ఇతి ఉత్తరయా గ్రీవాస్యబధ్య

‘అపాశోస్యరోమే’ అనుమంతము చెప్పి ఆ బంగారుపూసను కంరమున ధరించవలయును.

ఏవమేవ బాదరం మణిం

మంత్రవర్జీం సవ్యే పాణో ఆచమ్య,

ఈ విధముగనే దారముచే గుస్యబడిన రేగుపూసను మంత్రము లేకుండగా ఆ జలకలశములో త్రిప్పి ఎడమచేతికి కట్టుకొన వలెను.

అహతం ఉత్తరం వాసః

రేవతి స్వేతి సమానం ।

వాసస్వద్యః కృత్తోతముత్తరాభ్యం

అభిమంత్ర్య, ఇత్యాది పరిహితముత్తరయా

అనుమంత్రయతే ఇత్యంతం

ఉపనయన వత్త కుర్యాత్

మరియొక ఉత్తరీయమును ఉపనయనములో వలె రేవతిస్త్రావు అను మంత్రముతో లభమంత్రః చేసి, ‘యా లక్ష్మాతన్’ అను 3 బుక్కులను అనుసంధించుచూ ఉత్తరీయమును ధరించి పరీదం వాసః అని లభమంత్రః చేయవలయును.

వాసస్వద్య కృత్తోతం రేవతిస్త్రావు

మం॥ రేవతిస్త్రావు వ్యక్తున్చైత్తికాశాక్పంగింస్తావు ।

ధియోఽవయన్నవగాన్ అవృజ్జనపూస మన్మాగ్ం అభితో అయచ్చన్

మం॥ దేవీర్థేవాయ పరిధీ సవిత్రే మహాత్తదాసామభవన్నహత్వనమ్ ।

తొత్తదగు ఉత్తరీయమును రేవతిస్త్రావు అను దేవ్దేవాయ అను మంత్రములతో లభమంత్రః చేయవలయును.

మం 1. యా అక్రూన్నవయున్ యా అతన్వత యాశ్చ దేవీరన్తా నభితోఽదదన్ ।

తాస్తావ్ దేవీర్జరసే సంవ్యయున్నాయుజ్ఞానిదం పరిధథ్నవ్ వాసః ।

మం 2. పరిధత్త ధత్తవాస్నైనగ్ శతాయుషం కృషుత దీర్ఘమాయు ।

బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛద్వాస వితథోమాయ రాజ్ఞే పరిధాతవా ఉ ।

మం 3. జరాం గచ్ఛస్మి పరిధథ్నవ్ వాసో భవాకృష్ణీ నా మభిశ్స్తి పావా ।

శతం చ జీవ శరదస్మీవర్చు రాయశ్చ పోషముప సంవ్యయుస్వ ।

యా అక్రంతన్ అను 3 మంత్రములతో ఆచార్యుడు స్నాతకునికి ధరింప చేయవలయును.

ఇతి తిస్యభిః పరిధాప్య

పరిపీత ముత్తరయాసుమంత్రయతే

మం 1. పరిదం వాసో అధిధాస్నైస్మయే భూరాణినా మభిశ్స్తి పావా ।

శతం చ జీవ శరదః పురూచీ ర్వసూని చార్యో విభజస్మి జీవన్ ।

‘పరీదంవానో’ అనుమంత్రముచే ధరించిన వస్త్రమును అభమంత్రః చేయవలయును.

ఇతి అనుమంత్రయతే

తస్య దశాయాం ప్రవర్తో ప్రపంచ్య

దర్వ్యమాధాయ. ఆజ్ఞేన అభ్యానయన్ ఉత్తరా

ఆహుతీర్పుత్వా

ఆ ఉత్తరీయము యొక్క కొసయందు బంగారు చెవిపెశిగు లను కట్టి, దర్శయిందుంచి వాటిని ఇతర దర్శితో 4 సార్లు నేతితో తడిపి ఆ నేతిని ‘ఆయుష్యం’ అను మంత్రములతో పశోమము చేయవలయును.

మం 2. ఆయుష్యం వర్చస్వగ్ సువీర్యగ్ రాయసోష్ వాదిఘ్రయ్ ఇదగ్ హిరణ్యం

జ్యేష్ఠాయావిశతాన్మాగ్ స్వాప్తా హిరణ్యమేదమ్ ।

ఉచ్చేచరావ్ది పృతనాజి సత్రాసాహర ధనష్టయమ్ ।
 సర్వస్నమృధీర్ బుధయో హరణ్యేఉస్మై న్తుమహితా స్వాపో । హరణ్యయేదమ్ ।
 శునమహగ్ం హరణ్యస్య పితురివ నామాగ్రజ్ఞయమ్ ।
 తం మా హరణ్యవర్ణసం పూరుషు ప్రియం కురు స్వాపో । హరణ్యయేదమ్ ।
 ప్రియం మా దేవేషు కురు ప్రియం మా బ్రిహ్మణే కురు ।
 ప్రియం విశ్వేషు శుద్ధేషు ప్రియగ్ం రాజసు మా కురు స్వాపో ॥ హరణ్యయేదమ్ ।
 యా తిరశ్చ నిపద్య సేఉహం విధరణీ ఇతి ।
 తాం తావ శ్మృతస్య ధారయా యజ్ఞ సగ్ం రాధనిమహగ్నస్వాపో ।
 సగ్ంరాధనై దేవై స్వాపో ప్రసాధనై దేవై స్వాపో । సగ్ంరాధనై దేవ్య ఇదమ్ ।
 ప్రసాధనై దేవై స్వాపో ప్రసాధనై దేవ్య ఇదమ్ ।
 సమూజం చ విరాజం చాభిత్రాయ చ నో గృహేహా ।
 లక్ష్మీ రాష్ట్రస్య యా ముఖే తయా మా సగ్ంసృజామసి స్వాపో లక్ష్మీ ఇదమ్ ॥

ప్రవర్తావపనియ్య,
 జయాది ప్రతిపద్యతే, పరిషేచ
 నాంతం కృతాప్తి ప్రణీతా మోక్షణాది
 అగ్న్యపస్తానాంతే,

జయాదులు వోమము చేసి ఉత్తర వరిష్ఠచనము చేసి

అగ్న్యపస్తానము అయిన తరువాత

ఏతాభిరేవ దక్షిణే కర్ణే ఆభిధ్విత ।

మం ॥ ఆయుష్యం వర్ణస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్మోష వ్యాదిభ్యమ్ । ఇదగ్ం హరణ్యం
 జ్ఞతార్యయావిశతాన్మామ్ । ఉచ్చేచరావ్ది పృతనాజి సత్రాసాహర ధనష్టయమ్ । సర్వస్నమృధీర్
 బుధయో హరణ్యేఉస్మై న్తుమహితాః । శునమహగ్ం హరణ్యస్య పితురివ నామాగ్రజ్ఞయమ్ । తం
 మా హరణ్యవర్ణసం పూరుషు ప్రియం కురు । ప్రియం మా దేవేషు కురు ప్రియం మా బ్రిహ్మణే కురు

। ప్రియం విశ్వేషు శూదేషు ప్రియగం రాజును మా కురు । యా తిరశ్చి నిపద్య స్నేహం విధరణీ ఇతి
। తాం తావ్ పుస్తుతస్వ ధారయా యజే సగ్గం రాధనీమహామ్ । సగ్గంరాధనై దేవై స్వాహ ప్రసాధనై
దేవై స్వాహ । స్వమాజం చ విరాజం చాభిశ్రీర్యా చ నోగృహా । లక్ష్మీ రాష్ట్రస్వ యా ముఖే తయా
మా సగ్గంసృజామని ।

ఏతాభిః సమ్మే

శిరసి, అంజనం ఆదర్శవేక్షణం
ఉపానహో భత్తం దండమితి ।

శుభికేశిర ఇత్యైనయా ఏకమైవ
ప్రజ మా బధ్మిత ।

“అయుష్మం” అను 8 మంత్రముల చేత కుడిచెవికి ఒకదానిని
ధరించ వలయును.

మరల ఈ “అయుష్మం” మొ ॥ 8 మంత్రముల చేతనే రెండవ
చెవిపాణిసు ఎడమ చెవికి ధరించవలయును. ఈ విధముగనే
షై మంత్రములతో

శిరస్సుయందు మాలికను, అద్దమును చూపుటను
పాయకలను, భత్తము, దండమును ధరించవలయును.

మం॥ శుభికే శిర ఆ రోహ శోభయన్నీ ముఖం మము । ముఖగ్గం హి మమ శోభయ భూయాగ్గంసం చ
భగం కురు । యా మాహార జ్ఞమధగిన్నస్వర్థాయై కామా యూనై । ఇమాం తామపి నహ్యాహం
భగేన సహ వర్షసా ।

యదాంజనం త్రైకుదం ఇత్యైతమైవ
సక్కదుచ్ఛారితయా త్రికుత్పర్వతాంజనేన
యుగపత్త అక్షిణీ అంజీత ।

‘శుభికేశిర’ అను ఒక బుక్కుచేత మాలికను శిరస్సున ధరించ
వలయును.

మం॥ యదాశ్చానం త్రైకుదంజాతగ్గం హిమవత ఉపరి ।
తేనవామాశ్చ తేజసే వర్షసే భగాయ చ ।

‘యదాంజనం’ అను బుక్కుచేతను ఒకసారి చెప్పి
త్రికుత్పర్వత సంబంధమైన (రాతికాటుక) కాటుకను రెండు
నేత్రములకు ఒకమూర్చ ధరించవలయును.

మయి పర్వతపూరుషం మయి పర్వతవర్చసం

మయి పర్వతభేషజం మయి పర్వతాయుషమ్ ।

మయిపర్వతపురుష మిత్యాదీని చత్వారి

యజూంపి వికల్యారాధిని ।

‘యదాంజనము’ అను మంత్రముతో గాని మయి పర్వత పూరుషతి’ ఈ మంత్రముతోగూడ ధరించుటగలదు.

యవేవర్భు ఇత్యేతయా ఆదర్శమవేక్ష్య

మం// యన్నేవర్చః పూర్వాగతమాత్మానముపతిష్ఠతు ।

ఇదం తత్పునరాదదే దీర్ఘాయుతావ్యయ వర్చసే ।

ప్రతిష్టేష్టా దేవతానాం మా మా సంతాప్తమ్ ।

ప్రజాపతే శ్వరణమని బ్రహ్మణశ్చదిర్మివ్యజనస్య

ఛాయాటసి సర్వతో మా పాహి ।

‘యవేవర్భు’ అను మంత్రముతో అధ్యమును చూచుకొనవలెను.

ప్రతిష్టేష్టా ఇతి యజూషా

ఉపానహౌ యుగపత్త ధృత్వా.

‘ప్రతిష్టేష్టా’ అను మంత్రము చెప్పి పాదుకలను రెంటినీ ఒక్కమారుగా ధరించవలయును.

తూష్ణీం భత్రమాదాయ, ప్రజాపతేశ్వరణమనీతి

అత్మానం ఆచ్ఛాద్య.

అమంతకముగా భత్రము పట్టుకొని ప్రజాపతేః అను మంత్రము

చెప్పి తనకు నీడ వచ్చునట్లు భత్రమును ధరించవలయును.

దేవస్యత్వేతి యజూషాదక్షిణేన పాణినా

ఉఃర్భ్వగ్రం శిరః ప్రమాణం బుజాగ్రం

‘దేవస్యత్వేతి’ అను మంత్రముతో చెప్పుచు కుడిచేతితో

కొన పైకుండునట్లు తన శిరస్సుతో సమాన ప్రమాణము

గలదియు, వంకరలేసిదియు, పై తొక్కు (చెర్చుము) కలదియు

రంద్రములేసిదియు, సమసంబ్ధుగల కణపులుగలదియు అగు

వెదురు కర్రము పట్టుకొనవలెను.

సత్యచం అసుషిరం యుగ్మపర్వకం

వైణవం దండమాదధీత ।

మం// దేవస్య తావ్ సవితుః ప్రసవేలశ్వినో ర్భాపుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామాదదే

ద్విష్టతో వధాయేష్టస్య వజ్రోస్తాపుష్ణర్ష మే భవ యత్పం తన్నివారయ ।

వాచం యచ్ఛతి ఆ నక్కతేభ్యః.

ఉదితేము నక్కతేము ప్రాచీముదీచీం వా

నక్కతు దర్శనము పరకు మౌనమును బుని, నక్కతేదయము అయిన తర్వాత తూర్పుదిక్కగాని, ఉత్తరదిక్కగాని వెళ్ల 'దేవిషుద్ముల్న' అను మంత్రము చెప్పుచూ దిక్కుకు నమస్కరించ వలయును.

దిశముపనిష్టమ్య. ఉత్తరేణ అర్థర్థన దిశ ఉపస్థాయ ।

మం దేవీషుదుర్వీ రురుణఃకృణోతు విశ్వదేవాస ఇహవీరయధ్వమ్॥

మాహాన్మహిషా ప్రజయమాతనూభీర్మార్మారథామ ద్విషుతే సోమరాజన్॥

ఉత్తరేణ నక్కత్రాణి చంద్రమసమితి ।

మహాస్మహిషా ప్రజయా

'మాహాస్మహిషా' అను మంత్రము చెప్పుచూ చంద్రునికి నక్కతములకు నమస్కరించవలయును.

రాతినా సంభాష్య యథార్థం గచ్ఛతి ।

మిత్రేణ సహ ఆలోచ్య

మిత్రునితో ఆలోచించి నిశ్చితార్థమును అనుసరించ వలయును.

వివాహం, సన్మానం వా కుర్యాత్

గృహాస్తాత్రమునుగాని సన్మాస్తమునుగానిన్వేకలించ వలయును.

స్నాన కర్మాంగం అభ్యదయం పుణ్యాహం చ

కుర్యాత్. తూష్ణీం స్నానం

జాత నామ ప్రత స్నాన ప్రవేశేషు సకోతుకం

కోతుకం పుంసువాదీనాం పుణ్యాహం సర్వకర్మసు ॥

నాంకురం పుంసువాదీనాం పుణ్యాహం సర్వకర్మసు ॥ స్నాతకకర్మను అంగముగా అభ్యదయ పుణ్యాహమును చేయవలయును.

ఇతి స్నాతక త్రయోగః

స్నాతకానుంతర కార్యాలిభిః

సమావర్తన ప్రభృతి ఆవివాహోత్

సాయం ప్రాతః లోకికాగ్నిం ప్రతిష్టాప్య

ఆజ్యం దర్శిం చ సంస్కృత్య, పరిషిష్య,

వ్యస్తాభిః సమస్తాభిః వ్యాహృతిభిః

అగ్న్యపస్తానాంతం కృతాప్

అగ్నిముహతిష్టేత్.

స్నాతకము అయిన పిమ్మట వివాహము అగు వరకు సాయంకాలము, ప్రాతఃకాలములయందు అగ్నిప్రతిష్టాపన చేసి

ఆజ్య, దర్శి సంపూర్ణములు చేసి,

వ్యస్త సమస్త వ్యాహృతుల చేత,

అనాజ్ఞాతాది హాముము చేసి, అగ్న్యపస్తానము

చేయవలయును.

తూష్ణీం స్నానకర్త్వ

ఆచమ్య, ప్రాణానాయమ్య, సంకల్ప్య, తూష్ణీం స్నానకర్త్వ కరిష్య. ఇతి సంకల్ప్య

సర్వాంగవపనం కారయతాప్, స్నాతాప్, మౌంజీం విస్రస్య, బ్రహ్మాచారిణే దతాప్

అగ్నిం ప్రతిష్టాప్య, ప్రజ్ఞాల్యః పరిసమూహ్య, ప్రాక్తోయం నిధాయ.... ప్రజాపతిం మనసా ధ్యాయాన్ పాలాశగీం సమిధం తూష్ణీం ఆధాయ.

అనాజ్ఞాతాది ప్రాయశ్చిత్తాహుతీః హుతాప్, అగ్నిముహతిష్టేత్.

కుండల ధారణం ప్రథమతః దక్షిణకర్మే, అనంతరం వామకర్మే చ కుర్యాత్. ప్రజః శిరసి బధ్యా. అంజనం ధృతాప్, ఆదర్శం వీక్ష్య. ఉపానష్టా, భత్రం, దండం చ క్రమేణ ధృతాప్.

అభ్యుదయం పుణ్యమం చ కుర్యాత్.

(జైదుంబరకాష్టే దంతధావనం కృతాప్, స్నానచూస్తేన స్నాతాప్, వస్తు ఊర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృతాప్, ద్విరాచమ్య, ప్రాణానాయమ్య, శ్రీ భగవదాజ్ఞాయా కైంకర్యరూపం స్నానకర్మాంగం శ్రోతస్మార్త నిత్య కర్మానుష్టాన యోగ్యతా సిద్ధుర్థం యజ్ఞోపవీత ద్వయ ధారణం కరిష్య.

సార్వసురభిణా చందనేన దేవతాభ్యః ప్రదాయ, అను ధృతాలిష్య, సువర్దం మణిం ఉదకపాత్రే త్రిః ప్రదక్షిణం పరిష్టాప్య, గ్రీవాస్మాబధ్య. బాదరం మణిం సవ్యే పాణో ఆబధ్య, ఉత్తరం వాసః పరిధాయ.)

మహాసంకల్పమ్

అధాన్త వీర్యస్య శ్రీమదాది నారాయణస్య అచింతాయపరిమిత శక్యభియ మాణస్య, మహాజలొఘుమధ్య పరిభ్రమాణానాం, అనేకకోటి బ్రహ్మండనామేకతమే అవ్యక్త ప్రకృతి మహాదహంకార ఆకాశ వాయు వహి జల పృథివ్యావరణైః సప్తభిరావృతే. అస్మిన్ మహాతి బ్రహ్మండ కరండమండలే, ఆధారశక్తి శ్రీవరాహ కూర్మాన్త ఐరావతాయఃప్స దిగ్ంజోపరి ప్రతిష్టితస్య అతల - వితల - సుతల - తలాతల - రసాతల - మహాతల - పాతాలాది సప్తలోకానాముపరితలే - ప్రతిలోమేన భూలోక - భవర్లోక - సువర్లోక - మహర్లోక - జనలోక - తపాలోక - సత్యదిలోక సప్తకానామధోభాగే - మహానాలాయమాన ఫణిరాజ రాజ శేషస్య సహస్ర ఫణామణ్ణల మణ్ణితే ఐరావత పుణ్ణరీక వామన కుమదాంజన పుష్పదస్త, సార్వభోమ సుప్రతికాభ్య అష్టదిగ్ంతి శుండోదండోత్తం భితే. లోకాలోకాచలవలయితే, లవణేత్తు సురాసర్ప దధిక్షీర శథోదకార్ణవైః పరివృతే. జంబూ ప్లక్క కుశ క్రోంచ శాక శాల్మల పుష్పరాభ్య సప్తదీప్యపైరావృతే. అమరావతీ యశోవతీ, అంభోవతీ, రైవతీ, సిధ్వవతీ, సాధ్యవతీ, గాంధర్వవత్యల్యకావతీ ప్రభృతి పుణ్య పత్రణైః ప్రకాశితే.

ఇస్తాగ్ని యమ నైబుతి వరుణ వాయు కుబేర ఈశానాద్యష్ట దిక్మాలైకై పాలితే. లోకాలోక పర్వతైరావృతే, మాహేష్మాలీ, మథు, సహ్య శక్తిమత్త, హిమవత్, బుక్కవత్ వింధ్యపారిజాతాది సప్తకులాచలైః, మతంగ హిరణ్యశృంగ మాల్యవత్ కిష్కంధ (హిరణ్య శృంగ) బుష్య శృంగాభ్య పంచదశ పర్వతైశ్చాధిష్టితే.

అంగ వంగ కథింగ కాశీర కాంభోజ సావీర సౌరాష్ట్రీ మహారాష్ట్రీ మగధ మాఖవ నేపాల కేరభ చోభ పాంచాల గోళ మశయాల సింహాల ద్రవిడ ద్రావిడ కర్మాణ నాట కర్మాణ పానాట పాండ్య పుచ్ఛింద ఆంధ్ర హూణ దశార్థ భోజ కుక్కరు కురు గాంధార విదర్భ విదేహ బాహ్లాక బర్మర కేకయ కోసల కుంతల కిరాత శూరసేన సేవవ టింకవ కోంకణ మత్యై మద్ర పార్వత్య ఫూర్జర యవన జాలాంధ్ర సాల్వ ఛేది సింధు ప్రభృతి వివిధ దేశభాషా భూమిపాలైః పాలితే.

గంగా గొతమీ నర్మదా యమునా సరస్వతీ కృష్ణవేణీ బాహుదా భీమరథీ తుంగబ్రదా రేణుకా మలాపహరిణి కావేరీ కృతమాలా తాంమ్రపస్తీ సరయూ సర్వపాపో కుజావతీ ఫల్లుణీ కరతోయూ పుణ్యదా ప్రణీతా ద్యనేక పుణ్యవదీ పవిత్రితే. అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీ కాంచీ అవంతికాపురీ ద్వారవతీ ప్రభృతి పుణ్యపత్రణైర్విరాజితే, ఇస్తాకశేరు తాపు గభుస్త నాగ సౌమ్య గంధర్వ చారణ భారతాభ్య నవవర్తైరధిష్టితే, ప్రత్యేకం నవసహస్రమోజనైర్విస్తారితే. భారత కేంపురుష ఇలావృత కురు భద్రాశ్వక రమణక మృషహరణ కేతుమాల నామక నవభుండ మండితే, దండక విథ్యా చమ్పుక బదరికా నహుష గుహ దేవదారుకాద్యరణ్యయుతే, మహాసరోరుహకారే పంచాశతోగ్రుచిష్టై భూమండలే, లక్ష యోజన విస్తై జంబూద్వీపే,

సుమేరునిష్ఠ హేమకూట హేమాచలానాం హరివర్ష కింపురుష వర్ధయోశ్వరదక్షిణే సేతుబంధ మలయాచలయోరుత్తరే సహస్ర యోజన విస్తృతే, భరతవర్షే భరత భండె ప్రజాపతిక్షేత్రే కర్మభూమౌ. అయిధ్య కాశీ, కురుక్షేత్ర, గయా, ప్రయాగ కాంచీ శ్రీరంగ శ్రీవేంకటాచలాది పుణ్యక్షేత్రాలిః గంగా గౌతమీ సరయూ నర్మదాది పుణ్యానదీభిశ్చ విరాజితే, సమభూమధ్యరేఖాయాః పూర్వదిగాఢగే భూప్రవిష్ట శోడశపరిమితస్య ద్వార్చితిం శతసహస్ర యోజన మూర్ఖీను విస్తారస్య మేరోర్దక్షిణ దిగాఢగే శ్రీభూభుజావల్లికా సంశోషణాక్రాంత పీనస్తనాంభోజ పత్రావటీలాఖ్యాతోరస్య శ్రీమదాదినారాయణస్య నాభిసరోజే విరాజమానస్య సకలజగదుత్పత్తి హేతోః పరబ్రహ్మణా నియుక్తస్య. భృగు పులస్త్య పులహ ప్రత్యంగిరో మరీచ్యతి దక్ష వశిష్టాభ్యాః సవ్రబహృణాః తేషాం మధ్యే కారణ బ్రిహృణాః పరమాయుర్వర్ష శతం తదర్థేయాతే ప్రథమ వర్షే, ప్రథమమాసే, ప్రథమపక్షే, ప్రథమ దివసే ప్యహని ద్వీతియే యామే, తృతీయే ముహూర్తే, త్రయోదశ ఘుటీకాతి క్రాంత ద్వీచత్వారింశత విఘుటీకాః, పొర్చివకల్ప, కూర్మకల్ప, బ్రిహృకల్ప వరాహకల్ప సావిత్రి కల్పానాం మధ్యే శ్రీ శ్వేతవరాహా కల్పే, స్వాయంభువ, స్వారోచిషు, జౌతము, తామస, రైవత, చాక్షుస, వైవస్వత, సావర్ణి, దాక్ష, బ్రిహృత్, రౌద్ర, ధార్మ, రౌచ్య, భోమ్యది చతుర్భుజ మన్వంతరేషు మధ్యగతసప్తమే వైవస్వత మన్వంతరే.

మత్న్య కూర్మ వరాహ నారసింహ వామన భార్మవ రాఘవ కృష్ణ భోద్ధ కలిగ్త దశావతారేషు నవమే బోధ్మావతారే, అష్టావింశతి తమే మహాయుగే, సప్తదశలక్కా అష్టావింశతి సహస్రపరిమితే కృతయుగే యాతే, ద్వాదశలక్కా షణ్ణావతి సహస్రపరిమితే ప్రేతాయుగే యాతే, అష్టలక్కా చతుష్పూష్ణి సహస్రపరిమితే ద్వాపర యుగే చ యాతే చతుర్భుజ్మా ద్వార్చితింశత సహస్ర పరిమితే కలియుగే ప్రథమపాదే యుధిష్ఠిర విక్రమార్గ శాలివాహన విజయాభినందన నాగార్జునాది షట్టుకేషు తృతీయే శాలివాహనశకే అస్మిన్ వర్తమాన చాంద్రమానేన ప్రభవాది షట్టి సంవత్సరాణాం మధ్య..... సంవత్సరే ఆయనే..... బుతో మాసే..... పక్కే శుభతిథో..... వాసరే నక్కతే శుభయోగే, శుభకరణే ఏవంగుణ విశేషణ, శివిష్టాయాం అస్యాం శుభతిథో మమ అనాది అవిధ్య వాసనయా ప్రవర్తమానేత్తు సిన్నెన్ సంసారచక్రే మహాతి నానాయోనిషు జనిత్వ కేనాపి భాగ్య విశేషణ ఇదానీం మనుష్య జన్మ ప్రాప్తవతః మమ జన్మప్రభృతి ఏతత్ క్షణపర్యాసం కృతానాం నవవిధానాం మహాపాతక ఉప పాతకాదీనాం సద్యః అపనోదనద్వారా శ్రీమన్నారాయణ కైంకర్యారూపం కన్యాదానమహాం కరిష్యా।

ఉత్కృష్టాయై

(పొణి గ్రహణమ్)

శుభేం హని ఉద్యాహం కరిష్యమాః

స్వయం వా అన్యేం వా
అంకురార్థః ప్రతిసర బంధం చ కుర్యాత్.

వివాహము చేసుకొన దలచిన వరుడుగాని,
కన్యాదాతగాని అంకురార్థము, ప్రతిసర
బంధనమును చేయలయును.

అచమ్య

ఓం అచ్యతాయ నమః, అనంతాయ నమః, గోవిందాయ నమః

ఓం కేశవాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్య

ఓం భూః..... సువరోమ.

సంకల్ప్య

అముక గోత్రాయః, అముక నామ్యుః కన్యాయః,

అముక గోత్రస్య అముక శర్ణుః వరస్య చ

ఉభయోః ఉద్యాహకర్మాంగం,

అంకురార్థః, ప్రతిసరబంధం చ

కరిష్యామి. ఇతి సంకల్ప్య,

అంకురార్థం, ప్రతిసర బంధం చ కుర్యాత్.

‘వర ప్రేపుణమ్’

తతః వరః ప్రాణాయమ్య,

కన్యావరణార్థం వరాన్ ప్రేపయిష్య

ఇతి సంకల్ప్య.

సుహృదః సమవేతాన్ మంత్రవతః

వరుడు ఆచమన ప్రాణాయాముము చేసి

సంకల్పం చెప్పి కస్తుకను అస్మేషించుటకై

వలించు హాలిని వంపుచున్నాను అని సంకల్పించ

వలయును.

వరాన్ ప్రహిషుయాత్
తాన్ ఆదితో ద్వాభ్యాం అభిమంతయాత.

అని ఈ రెండు మంత్రములతో అభిమంతించి.

మం ప్రస్తుగ్ని న్యాధియస్తానస్య స్కంధి వరేభీర్వరాగ్ ఽ అభిషు ప్రసీదత ।
అస్మాకమిస్త్రీ ఉభయం జాజోషతి యథ్యామ్యస్యాస్యసో బుబోధతి ।
మం అస్మక్కరా బుజవస్పన్సు ప్యాయేభిస్పస్యాయేయస్తి నోవరేయమ్ ।
సమర్వమా సం భగో నోనినీయాధ్యంజాస్పుత్యగ్ ఽ సుయమమస్తు దేవాః ।

ఇత్యభిమంత్య,

యూయం అముక గోత్రాం కన్యాం
'మహ్యం వృణీధ్వం' ఇతి ప్రేషయేతి.

తతః తే దుహితృమంతం గత్యా,

'మీరు నా నిమిత్తమై కష్టకను వరింపుడు'

అని పంపవలయును.

వారు కన్యాదాత గృహమునకు వెళ్ళ,
ఈ విధముగా కన్యాదాతతో చెప్ప వలయును.

1. అముక శర్వణో నప్రే

2. అముక శర్వణః పౌత్రాయ

3. అముక శర్వణః పుత్రాయ

4. అముక శర్వణో వరాయ

1. అముక శర్వణో నప్రీం

2. అముక శర్వణః పౌత్రీం

3. అముక శర్వణః పుత్రీం

4. అముక నామీం కన్యాం వృణీమహే

ఇతి బ్రాయుః

ప్రత్యేత్య సిద్ధార్థావయం ఇతి వరాయ ఆవేద్య,
తం మహితృమంతోగృహం ఆనయేయుః

వారు మరల వరుని వద్దకు వచ్చి

కృతాభ్యులమైతిమని చెప్పి వరుని కన్యాదాత
ఇంటికి తీసుకొని రావలయును.

తతః 'దాన్యామి' ఇతి తే ప్రత్యుత్తే,

కన్యాదాత దాన్యామి అని సమాధానము చెప్ప వలయును

త్తత్ స్నేతాం అహతవాసస్తాం

తరువాత స్నేతము చేసి నూతన వస్త్రములు ధరించినియు.

గంధానులిప్తాం ప్రగ్వణీం

అలంకృతురాలును, భోజనము చేసినియు అగు కష్టకను
జటువంచీ లక్షణములు గల వరుడు చూడవలయును.

భుక్తవతీం అలంకృతాం కన్యాం

కన్యాదాత ఉపవాసము చేసి స్నేహాదికమాచరించవలెను.

స్వయం చ వీవం భూతః (వరః) పశ్యేత్.

అథ ఉపోషితః దుహితృమాన్ కృత స్నేహాదిః

కన్యాదానమ్

ఆచమ్య

ఓం అచ్యుతాయ నమః, అనంతాయ నమః, గోవిందాయ నమః
ఓం కేశవాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః

ప్రాణాయమ్

ఓం భూః.... సువరోమ్.

సంకల్ప

దశానాం చ పూర్వేషాం, దశానాం చ పరేషాం

అత్మనా చ సహ ఏకవింశతి కులోద్దరణార్థం,

నిత్య నిరతిశయానంద
శాశ్వత విష్ణులోక అవాష్ట్రం
కన్యాదానాఖ్య మహాదానం కరిష్యే.
ఇతి సంకల్పమ్.

వరాయ ఆసనం దత్యా,

భార్య వర్ణితేన జలేన
వరస్య పాదో ప్రక్కాళ్య,
ఆచమ్య,
వరం చ ఆచమయ్య,
వస్తు భూషణ గంధ పుష్టాణి గాం భూమిం చ,
యథాశక్తి దత్యా,

అముక శర్వణో నష్టే...
అముక శర్వణః పౌత్రాయ
అముక శర్వణః పుత్రాయ
అముక శర్వణో వరాయ
తుభ్యం

పూర్వులు 10 తరములవారు

తీంచి 10తరములవారు నాతో గూడి 21మంచి తలంచుటకై

విష్ణులోక ప్రాపీకె

కన్యాదానమును మహాదానమును,

చేయుచున్నాను అని సంకల్పించి,

వరుసకు ప్రాగ్రమ్ములగాగాని ఉత్తరాగ్రమ్ములగా గాని కూర్చును
అసనముగా ఇచ్చి.

భార్య తీర్థము పాశయుచుండగా భార్య వరునియొక్క మొదటి
కుడిపాదమును, తరువాత ఎడమ పాదమును ప్రక్కాశనము చేసి

అచనమనము చేసి, వరునిచే ఆచనమను చేయించి
వస్తు భూషణ గంధ పుష్టాణులు సమల్చించి.

వరునియొక్క ప్రవరు చెప్పవలయును.

‘అముక’ అనుచోట వరుని ప్రపితామహుని (ముత్తాత) పేరును

చెప్పవలయును.

‘స్తుప్తి’ అనుచోట వరుని ప్రపితామహుని (ముత్తాత) పేరును

‘పౌత్రాయ’ అనుచోట పితామహుని (తాత)

‘పుత్రాయ’ అనుచోట తండ్రి పేరును

‘పరాయ’ అనుచోట వరుని పేరును చేర్చవలయును.

అముక శర్వణో నష్టిం....
 అముక శర్వణః పౌత్రిం
 అముక శర్వణః పుత్రిం
 అముక నామ్మిం
 మదీయం ఇమాం కన్యాం
 ప్రజా సహత్వ కర్మభ్యః ప్రతిపాదయామి.

⁽¹⁾స్వయం ప్రాజ్యుభః తిష్ఠన్
 ప్రత్యజ్యుభస్తిష్ఠతో వరస్య
 దక్షిణహస్తే కన్యకాయః
 దక్షిణ హస్తం సహిరణ్యం
 ఉదక పూర్వం దద్యాత్.

శ్లో॥ కన్యాం కనక సంపన్నాం కనకాభరణైర్యతామ్ ।
 దాన్యామి విష్టవే తుభ్యం బ్రహ్మలోక జిగీషయా ॥

కన్యాదాన సాద్గుణ్యార్థం యథాశక్తి
 హిరణ్యం తుభ్యం అహం సంప్రదదే
 వరః తాం ప్రతిగృహ్య వివాహస్థానే ఉపవిశ్య,
 ఆచమ్య, ప్రాణాయమ్య, ఉద్వాహాకర్త కంప్య.

సంకల్ప
 మధితం శ్రోత్రియాగారాత్ వా
 ఆహ్వాతం అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య
 ప్రాక్తోయం నిధాయ. కన్యశాలాం గచ్ఛేత్
 ప్రాచీః పూర్వం....

వధువుయెక్క ప్రవరను చెప్పవలయును. 'స్త్రీం' అనుచోట
 వధువుయెక్క ప్రపితా మహాని (ముత్రాత) పేరును 'పాత్రిం'
 అనుచోట (తాత) 'పుత్రిం' అనుచోట తండ్రి పేరును 'పథువు'
 అనుచోట వధువు పేరును చేర్చవలయును.

ఈ నా కస్తుకను

సత్పంతానము కల్పించుటకును, కూడా యుండి కర్మలయందు
 సహాకరించుటకును ఇచ్చు చున్నాను. అని
 కన్యాదాత పశ్చిమాప్రేపు నిలబడి యుండి
 తూర్పుముఖముగా నిల్చుని యున్నటువంటి

వరునియెక్క దక్షిణాస్తుమందు
 కన్యాదాతయెక్క పారస్యసహాతమైన దక్షిణ
 పాపుమును ఉదకపూర్వకముగా ఉంచ
 వలయును. (కన్యాదాత ప్రాజ్యుభుదై
 నిలుచుండి ప్రత్యస్థుభుదై నివిచియున్న
 వరునికి కన్యాదానము చేయట లోకాచారమై యున్నది.)

వరునికి దక్షిణాయుత తాంబూలము నివ్వవలెను.

వరుడు ఆ కస్తును స్వీకరించి అచటనే యుండి వివాహ
 స్థానమునకు వచ్చి కూర్చుని అచమన ప్రాణాయామము చేసే
 'ఉద్వాహం కలశే' అని సంకల్పము చెప్పవలయును.

వరుడు అచమనము, ప్రాణాయము చేసే సంకల్పము
 చెప్పవలయును.

మధించబడినదిగాని శ్రేత్రియగ్రహము నుండి తీసుకు
 రాబడినదిగానియగు అగ్నిని ప్రతిష్ఠించ వలయును. అగ్నియ
 ప్రాక్తోయము వరకు చేసి కష్టయున్న చేటుకు వెళ్ళ
 వలయును.

1) మనిషః :- ప్రాక్ ప్రత్యస్థుభి యోస్తేవ దాత్యుర్వాహయోస్తితః, ఉద్వాహో చైవ గోదానా దానయోరేవహా మేవ హా ॥

అగ్నియే :- దాత్యుర్వాత్తు ప్రత్యస్థుభి స్తున్ పరః ప్రత్యస్థుభి వహంం, గృహీత్తు శోభనే లగ్గే రక్షేత్తా వదమస్తకం ॥

మదనరత్నే బుష్టిశ్చంగః :- తిష్ఠిష్ఠాప్రద ముఖోదాతా పరః ప్రత్యస్థుభి భవేత్, మధువరాద్యుతాయైనాం తిష్ఠిద్దాత్తు దక్షిణమ్ ॥

మధుపర్మే

ఆగతాయ వరాయ దాతా

“మధుపర్మాపదానం కరిష్య” ఇతి సంకల్పమ్.

దాత పశ్చిమ ముఖంగ వరుడు తూర్పుముఖంగ ఉండి కన్యాదానము మొదలైనవి గ్రహించవలెనని కొన్ని చోట్ల ఉన్నది. మరికొన్ని స్థలములలో దాత తూర్పుముఖముగను వరుడు పశ్చిమ ముఖముగను ఉండవలెనని యున్నది. ఆచారములో రెండవ పక్షమే బహుజముగ ఉన్నది.

“ఆసనార్థమయం కూర్చు” ఇతి అనగ్రం కూర్చుం నిక్షిపేత్.

రాష్ట్ర.... ద్వోషం. ఇత్యుచ్ఛరన్

దాతుః పురస్తాత్ వరః ఉపవిశతి

1. బ్రాహ్మణస్ 2. రాజుః 3. పైత్యుష్ట ఉపవిశతి. పష్టి పోసిన నీటితో దాత వరుని పాదము కడుగవలెను. త్రైవర్ణికులకు ముందు కుడి, చతుర్థులకు ముందు ఎడమ పాదం.

ఆపః పాద్యః ప్రతిగ్రోతోతరయాభిమంత్యై ।

మం॥ ఆపః పాదావనేజనీర్థివష్టం నాశయున్తు మే ।

అస్మిన్ముతే బ్రహ్మవర్చస్యసాని ।

ఇతి వరః అభిమత్యై

దక్షిణపాదం పూర్వం

బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్.

సవ్యగ్రం శూద్రాయ దక్షిణే భుజే ప్రతిగృహీయాత్.

ప్రక్కాళయితారం ఉపస్పుత్యై,

బ్రాహ్మణుడు పాదత్రక్షాళన చేయునపుడు, కుడికాలును కడుగవలయును. బ్రాహ్మణేతరుడు కడిగినపుడు ఎడమ కాలును మొదట కడుగవలయును.

మం॥ మయు మహో మయు యశో మయాస్త్రియం వీర్యమ్ ।

ఇతి దాతా ఆత్మానం హృదయే ప్రత్యభిమశేత్

వరః ‘అప ఉపస్పుత్యై’ మృణాయేన పాత్రేణ ఆపః

కూర్చుభ్యాం “అర్ధాంశియా అపః” ఇతి దాతా ప్రాపః,

దాత మట్టికలశతో నీటిని గైకొని ఎడమచేతిలో ప్రాగ్గ్రంగకూర్చు నుంచి దానిపై పెట్టాలి. పైన మరొక కూర్చును ఉంచి కుడిచేయి దానిపై బోల్లించి ఉంచి లర్ణుశీయా అపః అని చెప్పచూ వరుని చేతిలో కొంత నీటిని పోయవలెను.

మం॥ ఆ మాగన్ యశస్మా వర్చస్మా సగ్గంసృజ పయసా తేజసా చ ।

తం మా ప్రియం ప్రజానాం కుర్వాధిపతిం పశ్చానామ్ ।

ఇతి వరః అభిమంత్యై

ఈ మంత్రముతో వరుడు ఆ నీటిని గ్రహించవలెను.

అజంలో ఏక దేశే ఆనీయమానే

ఆ పాతలో కొంత సీటీని తన అంజలితో గ్రహించిన వరుడు ఈ మంత్రమును పలించ వలెను.

మం॥ విరాజో దోషోసి విరాజో దోషామీయ మమ పద్మాయ విరాజ ।

ఇతి యజ్ఞాపేత్

దాత్రా పురస్తాత్ నినీయమానం శేషం జలం వరః,

మం॥ సముద్రం వః ప్ర హాణోమి స్వాం యోనిమపి గచ్ఛతి

అచ్చిదః ప్రజయా భూయాసం మా పరాసేచి మత్పుయః ॥

దాత, వరుని చేతిలో పోయగ కలశంలో మిగిలిన సీటీని నేలమై తన ముందు పోయాలి. “సముద్రం” అనే మంత్రాన్ని వరుడు చదువవలెను.

ఇతి అనుమంత్రయతే.

దాతా వస్త్రకుండలాంగుళీయాది దత్స్వా

(వరునకు ఇదట వస్త్రాదికములు ఇవ్వ వలెను. వరుడు వాటిని ధరించి ఫలానవారు, ఫలానివారికి జ్ఞానట్టు ఉచ్ఛరించగలదు.)

“దధి మధు” ఇతి కాంస్యోపాత్రే సంస్కృత్య వర్ణయనో
కాంస్యోన పిధాయ కూర్చుభ్యాం పరిగ్రహ్యా,

చిన్ని కంచుపాతలో పెరుగు, తేనె కలిపి పెద్ద కంచుమూతతో కప్పి ఎడమచేతిలో కూర్చుపై ధరించి మరొక కూర్చు దానిపై నుండి కుడి చేయిపై నుంచి దాత చెప్పాలి. ‘అయం మధుపర్ణః’ అని కొండరు దధి మధు ఘృతములను మూడించేని కలిపిదరు. మరితిందయ దధి, మధు ఘృతములు పేలపుపించేను కలిపిదరు.

“అయం మధుపర్ణః” ఇతి ప్రాపో,

తివృతమేకే ఘృతం చ పాంక్త మేకే ధానా సక్కాంశ్చ

వరుడు దానిన గ్రహించి

అధ ఘృజ్యః తం మధుపర్ణం ప్రతిగ్రహ్యా,

పిధాన పొత్రం అపనీయ

మం॥ త్రయై విద్యాయై యశోసి యశసో యశోసి బ్రహ్మాణో దీపీరసి ।

తం మా ప్రియం ప్రజాసాం కుర్యాధిపతిం పశ్చానామ్ ।

ఇత్యభిమంత్యై,

పాతలుమూతను తెరచి ఈ మంత్రముతో అభిమంతించి.

“అమృతోప్సరణమని” ఇత్యాపః పీత్యా,

అచ్ఛతాయ నమః అసంతాయ నమః

గోవిందాయ నమః ఇత్యాచమ్య,

ఓమ్ కేశవాయ నమః

ఓమ్ నారాయణాయ నమః

ఓమ్ మాధవాయ నమః

ఓమ్ గోవిష్ణాయ నమః

ఓమ్ విష్ణవే నమః

ఓమ్ మధుసూదనాయ నమః

ఓమ్ త్రివిత్తమాయ నమః

ఓమ్ వామనాయ నమః

ఓమ్ శ్రీధరాయ నమః

ఓమ్ వృణ్ణికేశాయ నమః

ఓమ్ పద్మనాభాయ నమః

ఓమ్ దామోదరాయ నమః

ఓమ్ సంకర్ణణాయ నమః

ఓమ్ వాసుదేవాయ నమః

ఓమ్ ప్రద్మమ్మాయ నమః

ఓమ్ అనిధుద్ధాయ నమః

ఓమ్ పురుషోత్తమాయ నమః

ఓమ్ అంధోక్షణాయ నమః

ఓమ్ నారసింహాయ నమః

ఓమ్ అచ్ఛతాయ నమః

ఓమ్ జనార్థనాయ నమః

ఓమ్ ఉపేంద్రాయ నమః

ఓమ్ పారయే నమః

ఓమ్ శ్రీకృష్ణాయ నమః

మం యన్నధునో మధువ్యం పరమమన్నాద్యం వీర్యమ్ ।

చేనాహం మధునో మధువ్యేన పరమేణ న్నాద్యేన వీర్యేణ పరమోన్నాదో మధువ్యేనాని ॥

ఇతి సక్తుత్ మంత్రేణ, ద్విః తూష్ణిం ప్రాశ్య,

ఒకసారి మంత్రముతోను రెండుసార్లు అమంత్రముగాను ప్రాశన చేయ వలయును.

‘అమృతాపిధానమసి’ ఇతి అపః పీత్యా

ఆచమ్య “అమృతాయ నమః, అనంతాయ నమః, గోవిందాయ నమః

శేషం అనుకంప్యాయ ప్రయచ్ఛేత్

తనకు ఎవరియందు ప్రేమగలదో వారకి మిగెలిన దానిని జిక్కపలెను.

దాతా “గోః” ఇతి గాంప్రాహు

ప్రతిగృహీతా ఓం ఇతి ఉత్సుజేత్

ఉపాగీం శూత్రరాం జపేత్.

దాత గోశును చూపి యివ్వాలి. వరుడు దానిని వదిలేస్తున్నాడుకింటూ ఈ మంత్రాలు చదపాలి.

మం ॥ గోర్స్య పహతపాప్మాంపపాప్మానం జహా మమచాముష్య చ । అగ్నిః ప్రాశ్యాతు ప్రథమస్స హా వేద యథా హవిః । అరిష్టమస్మాకం కృణ్యవ్యాప్తిహృతో బ్రాహ్మణేభ్యః । యజ్ఞోవర్ధతాం యజ్ఞస్య వృద్ధిమన్వవర్ధాంపచితిర్స్యపచితిం మా కుర్వపచితోంహం మన్మశ్యసు భూయాసమ్ । గోర్ధనుభవ్యామూతా ర్థద్రాణాం దుహితా వసూనాగ్ం స్వసాంపిత్యానామమృతస్య నాభిః । ప్రణువోచం చికిత్సే జనాయ మా గామనాగామదితిం వధిష్ట । పిబతూదకం తృణాన్యత్తు । ఓముధ్వంజితా

ఇతి వరః ఉచ్చైః బ్రూయాత్.

ఓమ్ అని గద్దిగ అనాలి.

సిద్ధే అన్నే దాతా తిష్ఠన్ “భూతం”

వండిన లస్మయును తెచ్చి సిద్ధముగ పెట్టుకొని వరునికి నిలబడి చూపి “భూతం” అని చెప్పాలి.

ఇతివరాయ బ్రూయాత్

ప్రోక్తం అన్నం వరః

మం ॥ భూతమ్ । సా విరాట్ । తన్మాక్షాయు తస్యతేంశీయ

తన్మై ఉంర్జం ధాః ।

ఇతి బ్రూయాత్

పైన తెలిపిన లస్మయును వరుడును చూచి మెల్లగ ఈ మంత్రాన్ని చదపాలి.

“ ఓం కల్పయత” ఇతి ఉచ్చైః బ్రూయాత్

ఓమ్ కల్పయత అని గద్దిగ వరుడు అనాలి.

తతః వరం భోజయేత్.

తండులరాశిస్థాం కన్యాం స్వయం ధృవ్యాప్తి

తండులరాశియందలి కస్తుకను చూచి అభ్రాతృఫ్ల్సుం అను మంత్రమును చెప్ప వలయును.

అభ్రాతృఫ్ల్సుం ... ఇతి తృతీయం జపేత్.

మం అభ్రాతృఫ్ల్సుం వరుణాపతిఫ్ల్సుం బృహస్పతి ।

ఇస్తాం పుత్రఫ్ల్సుం లక్ష్మీయంతాముస్యైసవితస్సువ ।

చక్క రుప సంగృహ్య

మం అఫ్యూరచక్కరపతి శ్ముఖ్యధి శివా పతిభ్యస్సుమనాస్సువర్మః ।

జీవసూర్యేవకామా స్తోనా శంనో భవ ద్విపదే శంచతుష్ణదే ।

చతుర్భ్య సమీక్షేత

కస్తుకనుండి దృష్టిని మరలించి “అఫ్యోరచక్క” అను మంత్రముతో మరల కస్తుకను చూడవలయును.

తయా సహ దర్శిష్టోసినః

ప్రాణానాయమ్య

అవాభ్యాం కర్మాణి కర్తవ్యాని

ప్రజాశ్చ ఉత్సాదయితవ్యః

అంగుష్ఠేన ఉపమధ్యమయా చ

అంగుశ్యా దర్శం సంగృహ్య,

మం ఇదముహం యా త్వయిపతిఫ్ల్సుం లక్ష్మీస్తాం నిర్దిశామి ।

ఇతియజాపా తస్యః భ్రూవోః అంతరం

పరుడు కస్తుకు అభముఖుష్టైస్తింపు అనామికలతో దృష్టిను వట్టుకొని కస్తుకయొక్క భ్రూమధ్య సుండి తుడిచి పారవేయవలయును. వధుతు శిరస్సు మీదుగా వెనుకకు.

సమ్ముఖ్య. అప ఉపశస్సువ్య, ప్రాప్తే నిమిత్తే

మం జీవాగ్ ० రుద్ధని విమయనే అధ్వరే దీర్ఘామను ప్రసితిం దీధియుర్వర్మః ।

వామం పీత్పుభోయ య ఇదగ్ ० సమేరిరే మయః పతిభోయ జనయః పరిష్వజే ।

ఇతి బుచం జపేత్.

కస్తుక కాని బంధువులుగాని దుఃఖీంచిన ఈమంత్రమును చెప్పవలయును.

యుగ్మాన్ సమవేతో మంత్రవత్సః వ్యాత్మత్తుర్మారమితి
 అధ్యుః ప్రపాణయూత్
 మం వ్యక్తత్తుర్మారముదచన్తావప్ ఆఉసై బ్రాహ్మణాస్మాపనగ్ ం హరన్తు ।
 అవీరథ్మున్రుదచన్తావప్ః ।

తస్యాః శిరసి దర్శణామ్ నిధాయ, తస్మిన్
 (కుత్తరయా)
 దక్షిణం యుగచ్ఛిద్రం భేససః ఇతి నిధాయ.

భేఉనసః భేరథుః భేయుగస్య శచీపతే । అపాలామిన్స్యాత్ర్యకరథూగ్ర్య వర్షసమ్మా
 వధువ

సరిసంఖ్య గర్భినటువంటిని తమ కార్యమందు త్రద్ధగల
 వేదవేత్తలను వధువును అభిషేకించు ఉదకమునకు కొందరిని
 పంపవలెను. వారు తేవెలయును.

వధువు శిరస్మానందు రథులను కుదురుగ చుట్టి ఉంచవలెను.

చిద్రే సువర్ణం....

శంతేహారణ్యగ్ ం శముసన్తావప్శుంతే మేధిభవతు శం యుగస్య తృద్ధు ।
 శంత ఆపశ్శతపవిత్రా భవతవ్యథా పత్యాతన్వగ్ ం సగ్ ం సృజస్య॥

ఇతి అంతర్థాయ.

బంగారు మంగళసూత్రములను ఆ రంధ్రమందు ఉంచి
 (మంగళసూత్రములు ఆ రంధ్రమందు పట్టినిచే కాది
 క్రిందనుండి, సూత్రముల త్రాదును క్రిందనుడి పైకిలాగి
 పట్టికింపవలెను.)

మం హారణ్యవర్ణాశ్వచయః పావకాః ప్రచక్రముర్ హిత్వాఉవద్యమాపః । శతం పవిత్రా వితతాహ్యసు
 తాభిష్టావ్ దేవస్యావితాపునాతు । హారణ్యవర్ణా శ్వచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపోయాస్వగ్నిః ।
 యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్ ంస్యోనా భవన్తు । యాస్మాగ్ ం రాజ్మావరుణో
 యాతిమధ్య సత్యాన్వుతే అవపశ్యజ్ఞానానామ్ । యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త
 ఆపశ్శగ్ ంస్యోనా భవన్తు । యాస్మాం దేవా దివికృణాయై భక్తం యా అన్రిక్షే బహుధానివిష్ణోః ।
 యా అగ్ని గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్ ంస్యోనా భవన్తు । శివేనత్వా చక్కాశాపశ్య
 న్తావపశ్చిమయా తన్వోపస్మీశన్తు త్వచం తే । ఫుగ్తపుంతపుంచయో యాః పావకాస్తాస్త
 ఆపశ్శగ్ ంస్యోనా భవన్తు ।

ఇతి పంచభిః స్నేహయిత్వాః

ఈ మంత్రమును పూర్తిగా చెప్పి చివర యందు ఆ రంప్రములో తీర్థము పోయవలయును.

మం పరిత్వా గిర్వణోగిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః ।

వృధాయుమనువృధయో జూష్టా భవన్తు జూష్టయః ।

ఇతి అహతేన వాసనా ఆచ్ఛాద్య ధృత్వాః.

ఈ మంత్రముతో వరుడు వస్త్రమును కప్పవలయును.

ద్విరాచమయ్య,

వధువు బట్టకట్టుకొనిన తరువాత వరుడు 2సార్లు ఆచమనం వధువుచేత చేయించ వలయును.

సుముహార్తము

‘మాంగల్య పూజా కృత్వా, మాంగల్య తంతునా’ ఇతి

వరుడు పక్షేమందు జయ్యం పాశి అందులో పెట్టి లక్ష్మి అష్టాత్రర శత నామములతో మంగళసూత్రములకు పూజచేయాలి.

మంగళసూత్రం ఆసీనాయాః తస్యాః కంతే బధ్వియాత్,

మాంగళ్యం తంతునానేన మమ జీవన హేతునా

కంతే బధ్వామి సుభగ్ త్వం జీవ శరదాం శతమ్ ।

మాంగళ్య ధారణముహూర్త స్నేహముహార్తస్తు.

మం ఆశాస్తానా సౌమనసం ప్రజాగ్ ० సౌభాగ్యం తనుమ్ ।

అగ్ని రనువతా భూత్వా సం నహ్య సుకృతాయ కమ్ ।

పూషాత్మేతోనయతు హస్తగృహ్యశ్చివ్యనో త్వా ప్రవహతాగ్ ० రథేన ।

గృహ్యనచ్చ గృహపత్రీ యథాటసోవశి నీత్వం విదధమావదాసి ॥

ఇతి తస్యాం కట్యాం యోక్ర్మేణ సన్వహ్య.

వరుడు ద్ర్ష్టితాడును వధువుయొక్కనడుముకు చుట్టువలెను.

అక్షతారోపణం కుర్యాత్

విలాసాభము జరుపు దేశాచారమును ఇచట ఆచలస్తారు.

(తలంబ్రాలు పోసు కొసుట అంధ్రాచారము.)

ప్రజాపతి ప్రియాం యశః....

ఓం ప్రజాపతిస్త్రియాంయశః । ముష్మయో రదధాధ్యపమ్ । కామస్య తృప్తిమానస్మ్ । తస్యాగ్నే

భాజమేహమా । మోదః ప్రమోద ఆస్తసః । ముష్మయోర్మిహాతస్సః । స్వత్యేవ కామస్య

తృప్యాణః । దభ్యిణానాం ప్రతి గ్రహః । మనస్థితమాకూతిమ్ । వాచస్సుత్వమశిమహిం పశ్చానాగ్ ०

రూపమన్నస్యా | యజ్ఞోఽస్యాయతాం మయి | యథాహమస్యా అత్మపగ్గి స్తోయై పుమాన్ |
 యథా స్తోత్రప్యతి పుగ్గంసి ప్రియే ప్రియా | నివం భగస్య తృప్యాణి | యజ్ఞస్య కామ్యః
 ప్రియః | దదామీత్యగ్నిర్వదతి | తథేతి వాయురాహ తత్ | హన్తేతి సత్యజ్ఞచ్ఛ్వామ్యః |
 ఆదిత్యస్నత్యమోమితి | ఆప్తస్తున్త్యమా భర్త్వా యజ్ఞోయజ్ఞస్య దఖ్షిణా |

ప్రజా మే కామస్స మృధ్యతామ్. ఇతి ప్రథమవారమ్.

ఓం ప్రజాపతి స్తోయాం యశః..... దక్షిణా

శ్రీయో మే కామస్సమృధ్యతాం ఇతి ద్వితీయమ్

ఓం ప్రజాపతిస్తోయాం యశః..... దక్షిణా

యజ్ఞో మే కామస్సమృధ్యతామ్ ఇతి తృతీయమ్.

పశవో మే కామస్సమృధ్యతామ్ ఇతి తూష్ణిం చతుర్థమ్.

పరః పయసా వథ్వం జలాపుస్తోర్థః

ప్రజాపతి.....సమృద్ధుతామ్.

అదైనా ముత్తరయా దక్షిణహస్తే గృహీత్వా

పాణిగ్రహణ ముహూర్తస్సముహూర్తో అస్తు.

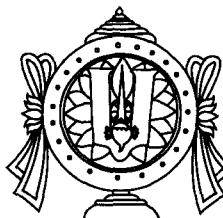
అగ్నిమఖ్యానీయ.

వథువుయొక్కకుడిచేతిని తన కుడిచేతితో పట్టుకొని లగ్గివద్దకు
 తీసుకొని రావలెను.

మం పూషాత్మేతోనయతు హస్తగృహ్యశ్యవో త్వా ప్రపహతాగ్గం రథేన |

గృహస్థచ్ఛ గృహపత్ని యథాఉనోవశి నీత్వం విదధమావదాసి ||

ఇతి స్వస్య దక్షిణహస్తేన తస్యాః దక్షిణహస్తం ధృత్వా

ప్రథాన హరిమమ్

అగ్నిః పశ్చాత్ కటమాస్తర్యః.

ఉత్తరాగ్రముగా దధ్ చాపను పరచి

తస్మివ్ దక్షిణతో వధూః,
ఉత్తరతో వరశ్ యుగపత్ ఉపవిశతఃః.

ఆ చాపమీద వధువరులిధ్రరూ వరునకు ఉత్తరంప్రక్షన వధువు
ఉండు నట్లుగా కూర్చ్చిని

అగ్నీరుప సమాధానాది పొత్ ప్రయోగాంతే.

మొదట 'ప్రాక్తీయ' నిధానము వరకు చేయుట జరిగినది.

తరువాత అగ్నిముఖము పొత్రాసాదనము వరకు చేసి
మనుష్య పొత్లలకు లాజములు

అశ్వానం లాజాంశ్ చ
యుగపత్ సాదయిత్వాః.
ఆజ్య భాగాంతే,
అధైనామాదితో 'ద్వాభ్యాం అభిమంత్రయేత'

అశ్ (సన్నికట్లు) ఒకసాలగ దేవపోత్రలకు ఉత్తరభాగమున ఉంచి

పొత్రసంస్థారము మొదలు సోమాయ స్థాపణ అను అపమతి
వరకు చేసిన తరువాత

మం సోమః ప్రథమో వివిదేగ్నర్వో వివిద ఉత్తరః ।
తృతీయో అగ్ని శ్చై పతిస్తరీయ మనుష్యజాః ।
సోమోఽదదగ్నర్వాయ గ్నర్వోఽదదగ్నయే ।
రయిం చ పుత్రాగ్గంశాచదగ్నిర్వహ్యమథో ఇమామ్ ।

వధువును ఈ అనువాకముయొక్క మొదటి రెండు
మంత్రములచేత అభమంత్రణ చేయవలయును

అధాస్యై దక్షిణేన నీచా హస్తేన
దక్షిణ ముత్తానగ్గం హస్తం గృహీయాత్.

తరువాత వధువుయొక్క తిరుగవేసిన కుడిచేతిని వరుడు
బోల్లించిన తన కుడిచేతితో పట్టుకొనవలెను.

యదికామయేత స్త్రీరేవ జనయేయమితి
అంగుళీరేవ గృహీయాత్.

స్త్రీ సంతానమే కల్పవలెనని కోలక యున్నచో తేళ్ళనే
పట్టుకొనవలెను.

యదికామయేత పుగ్గంస ఏవ
జనయేయమితి అంగుష్ఠమేవ

పురుష సంతానమే కల్పవలెనని కోలక యున్నచో స్తోటన
వేసి పట్టుకొనవలెను.

సః అభీవాంగుష్ఠం అభీవతోమాని

గృహ్ణతి గృహ్ణమితి ఇతి ఏతాభిః చతస్యభిః

అంగుష్ఠమును పూర్తిగా పట్టుకొనవలయును రోమముల తోను

మం॥ గృజ్ఞామి తే సుప్రజ్ఞాస్తాయ హస్తం మయాపత్య జరద్భుర్యథాఉనః । భగోఅర్యమాసవితా పురస్తిర్మిష్యం త్వాఉమ్భూర్ధపత్యయ దేవాః । తే హ పూర్వ్య జనాసో యత్త పూర్వ్యవహో హితాః । మూర్ఖనావ్న యత్త శాభ్రవః పూర్వ్య దేవేభ్య ఆతపత్తి సరస్వతి ప్రేదమవ సుభగే వాజినీవతి । తాం త్వా విశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయమస్యగ్రతః । య ఏతి ప్రదిశస్సుర్వ్య దిశోఉను పవమానః । హిరణ్యహస్త ఇరం మస్సత్వా మన్మనసం కృణోతు ।

అధైనాముత్తరేణాగ్నిం దక్షిణే పదా ప్రాచీం

తరువాత వథువును అగ్నికి ఉత్తరమున కుడికాలుతో తూర్పు నకుగాని ఉత్తరమునకుగాని ఏకమిష్టి అను వ్యాప్తాతులచే ఏడు అడుగులు నడిపించి ఏడవ అడుగులో

ఉదీచీం వా దిశమభి ప్రక్రమయతి

మం॥ ఏకమిష్టి విష్ణుస్తాయైన్వేతు ద్వే ఊర్జ్యేత్రిణి ప్రతాయ చత్వారి మాయోభవాయ పశ్చ పతుభ్యష్టడ్చతుభ్యస్మిత సప్తభోయ్ హోత్రాభోయ్ విష్ణుస్తాయైన్వేతు ।

“స్థాస్తప్తపదాభవ” సభేతి సప్తమేపదే జపతి ।

“స్థాస్తప్తపదాభవ” అను మంత్రమును వరుడు చెప్ప వలయును.

మం॥ సభా సప్తపదా భవ సభాయో సప్తపదా బభావ సభ్యం తే గమేయగ్ ० సభ్యాత్తే మాయోషగ్ ० సభ్యాన్నే మాయోష్టాస్మమయావ సంకల్పావహై సం ప్రియో రోచిష్టూ సుమనస్యమానో । ఇషమూర్జమభి సం వసానో సంనో మనాగ్ ० సం త్వతా సము చిత్తాన్యాకరమ్ । సా త్వమ్స్యమూహమమూహమస్మిన్ సా త్వం ద్వోరహం పృథివీత్వగ్ ० రేతోఉహగ్ ० రేతోభృత్వం మనోఉహమస్మిన్ వాక్వగ్ ० సామాహమస్యైక్వగ్ ० సా మామనుప్రతా భవ పుగ్ ० సే పుత్రాయ వేత్తవే శ్రిష్టే పుత్రాయ వేత్తవా ఏహి సూన్మాతే ॥

ప్రాఘ్నోమాత్ ప్రదక్షిణం అగ్నిం కృతాప్

పణిమునునకు ముందుగా అగ్నికి బ్రహ్మకు ప్రదక్షిణము చేసి పూర్వము వలె కూర్చుని

యథాస్థానముపవిత్య,
అన్నారబ్ధాయాం ఉత్తరా ఆహూతీః జూహాతీః
సోమాయా జనివిదేస్వాహేతి ప్రతిమంత్రం జూహాయాతీ.

సోమాయాజ్యాహూతీః పూర్వం
సర్బహంగేస్సిః ప్రదక్షిణం.
లాజానామాహూతీః పశ్చాత్ బ్రహ్మహేష్యకో బహిర్భువేత్ ॥

వధుతు పరుని తగులునట్టుగా కూర్చుని ఈ ఆహాతులను
పరుడు చేయువలును.

1. సోమాయ జనివిదే స్వాహా
సోమాయ జనివిద ఇదమ్ |
2. గంధార్యాయ జనివిదే స్వాహా
గంధార్యాయ జనివిద ఇదమ్ |
3. అగ్నయే జనివిదే స్వాహా
అగ్నయే జనివిద ఇదమ్ |
4. కన్యలా ప్రత్యభో యతీ పతిలోకమవ దీక్షామదాస్త స్వాహా | ఆత్మన ఇదమ్ |
యథేయమిన్స్ | మీధ్వమస్సప్తుత్రా సుభగాసతి స్వాహా | ఇన్నాయ మీధుష ఇదమ్ |
5. ప్రేతో ముఖ్యాతి నాముతస్సుబ్దధాముముతస్సురత్ |
యథేయమిన్స్ | మీధ్వమస్సప్తుత్రా సుభగాం స్వాహా | ఇన్నాయ మీధుష ఇదమ్ |
6. ఇమాం త్వమిన్స్ | మీధ్వమస్సప్తుత్రాగ్ ఽ సుభగాం కృణు |
దశాస్వాం ప్తుత్రానాధేహి పతిమేకాదశం కృధి స్వాహా | ఇన్నాయ మీధుష ఇదమ్ |
7. అగ్నిరైతు ప్రథమో దేవతానాగ్ | సోంసైయ ప్రజాం ముఖ్యతు మృత్యుపాశాత్ | తదయగ్ |
రాజు వరుణోఽనుమన్యతాం యథేయగ్ | శాత్రముషుం న రోదాతాస్వాహా |
అగ్ని వరుణాభ్యమిదమ్ |
8. ఇమామగ్ని స్తాయతాం గార్థపత్యః ప్రజామసై నయతు దీర్ఘమాయుః | అశ్వాన్యోపస్తా జీవతామస్త
మాతా శాత్రమాన్నముభి ప్రబుధ్వతామియగ్స్వాహా | అగ్నయే గార్థపత్యా ఇదమ్ |
9. మా తే గృహే నిశిఫూష ఉత్థాదన్యత్ త్వద్మదత్యస్సంవిశమ్ | మా త్వం వికేశ్వర ఆవధిష్టా
జీవ పత్నీ పతిలోకే విరాజ పశ్యన్తీ ప్రజాగ్ | సుమన్స్యమానాగ్ స్వాహా |
అగ్నయే గృహపతయ ఇదమ్ |

10. ద్వోస్తో పృష్ఠగ్ం రక్తతు వాయురూరూ అశ్వినో చ స్తనంథయన్గ్ం సవితాభి రక్తతు ।
ఆవాససః పరిధానాదృగ్పాస్పతిర్యశ్వే దేవా అభిరక్తస్తు పూచ్చాతాప్యహః

ద్వోర్యాయ్యశ్శైసపిత్పు బృహస్పతి విశ్వేభోయ్ దేవేభ్య ఇదమ్

11. అప్రజస్తాం శాత్రమ్యత్యం పొప్పానముత వాఱఫుమ్ | శిర్షస్సన్యోజమివోన్మచ్య ద్విషధ్యః
ప్రతి ముఖ్యామి పొశగ్గస్యహః | (ఆత్మవజదం) అగ్నయ ఇదమ్ |

12. ఇమం మే వరుణ ప్రశ్నిహవ మద్యా చ మృడయా త్వామవస్యరాచ్కే స్యహః |
వరుణాయేదమ్ |

13. తత్వాయామి బ్రహ్మాణా వందమాన స్తదాశాస్తో యజమానో హవిర్భుః |
అహాదమానో వరుణిహబోధ్యరుశగ్ ంసమాన ఆయుః ప్రమోళ్ స్యాప్తాః |

అగ్నివరుణాభ్యామిదమ్ |

14. తవ్యోన్న అగ్నే వరుణస్య విద్యాన్ దేవస్య హాడోహయాసిస్ప్తాః |
యజిష్టో వహ్నితమ్ శ్శోషుచానో విశ్వాద్వేషాగ్గింసి ప్రముముగ్ర్యస్మ తాప్తాః ||
అగ్నివరుణాభ్యామిదమ్ |

15. సత్వ్యోన్న అగ్నే వమోభవోతీ నేదిష్టో అస్య ఉషస్తో పృష్టో |
అవయక్ష్యోనో వరుణాగ్గం రరాణో వీహా మృదీకగ్గం సుహవోన ఏధి స్యాప్తాః |
అగ్నివరుణాభ్యామిదమ్ |

16. తవ్యమగ్నే అయుస్యయాసన్మానసాహితః |
అయుస్సన హ్వయముహాశ్చే యానోధీహా భేషజగ్గస్యహః ||
అయసేగ్నయ ఇదమ్ |

అంతైనాముత్తరేణాగ్నిం

దక్కించేన పదా అశ్వాన మాస్థాపయాతి ఆతిష్టేతి

తయాత వధువు చేత అగ్నికి ఉత్తరమున కుదితాలితో రాతిని
ఈ మంత్రము చెప్పి త్రిక్షించవలెను.

మం॥ ఆ తిష్టేమమశ్శానునమశ్శైవ త్వగ్ ० స్తురా భవ ।

అభి తిష్ట పృతన్యతస్సపస్వ పృతనాయతః ।

యథాస్థానముపవిశ్య

అథ అస్యా వంజలో ఉపస్తీర్య ॥

ద్వ్యా లాజానోప్య అభిఘారయతి

(జమదగ్నినాంత్రిర్లాజానోప్య)

(తస్యాః సోదర్యోలాజాన్ ఆవపత్తితి ఏకే.)

జూపోతి ఇయం స్నాద్ వరః నారీతి.

పూర్వమువలె యథాస్థానమున కూర్చొని వధువుయొక్క

దీసేసెటియందు జాతర దర్శితో అజ్ఞమును

రెండుసాధ్య పేలాలను ఉంచి అభి ఘరించ వలయును.

జమదగ్నులకు లాజలను ఓసాధ్య ఉంచవలయును.

ఆ వధువుయొక్కసోదరుడు లాజలను ఉంచవలెనని కొండరు
చెప్పుదురు. (ఈ పక్షమే ఆచారములో యున్నది.)

వరుడు జమదగ్నీ సమధ్యవుడు అయినచో కొసాధ్య గ్రహించుట
గలదు.

మం॥ ఇయం నార్యప బ్రింతే కుల్మాన్యవప్తికా ।

దీర్ఘాయురస్త మే పతిర్మివాయు శరదశ్వతమ్ ।

ఉత్తరాభిః తిస్యభిః ప్రదక్షిణేకృత్య

అశ్వానమాస్థాపయతి యథా పూర్వవత్తి.

ఇయం నాల అనుమంత్రముతో వరుదే దేవతిర్థముగా
వధువుచేత హణిము చేయించవలయును.
దేవతిర్థముగా: వైశ్వకోసల సుండి వసలుట.

ఈ క్రింద 3 బుక్కులతో అగ్నికి ప్రదక్షిణము చేసి పూర్వమువలె
రాతిని త్రిక్షించవలయును.

మం॥ తుభ్యమగ్రే పర్వవహస్తూన్రాయం వహతునా సహ ।

పునః పతిభ్యే జాయం దా అగ్ని ప్రజయా సహ ।

పునః పత్రీమగ్నిరద్దాదాయుషా సహ వర్పనో ।

దీర్ఘాయురస్యాయః పతిస్స ఏతు శరదశ్వతమ్ ।

విశ్వా ఉత త్వయా వయం ధరా ఉదన్య ఇవ ।

అతిగాహమహి ద్విషః ।

యథాపురస్తాత్ హాముశ్ ఉత్తరయా

ముందువలె మంత్రములతో హాముము పూర్వమువలె చేయించవలయిను.

అన్యాంజలాపస్తీర్య ద్విర్మాజాన్.

మం॥ ఆర్యమణం ను దేవం కన్యా అగ్నిమయక్తత ।

స ఇమాం దేవో అధ్వరః ప్రేతో ముఖ్యాతి నాముతస్మిబ్దాముతస్మిరత్ ।

యథా పురస్తాత్ పునః పరిక్రమణం మరల పరిక్రమణము చేయ పలయిను.

మం॥ తుభ్యమగ్రే పర్యవహముప్నః పత్నిముగ్నిరద్భాద్విశ్వా ఉత త్వయా

వయమూ తిష్ఠేమ మశ్మానమ్ ।

యథాపురస్తాత్ హాముశ్,

ఉత్తరయా....

మం॥ త్వమర్యమా భవసియత్త్రానీనాం నామ స్వధావథ్సివర్యం బిభర్తి ।

యుంజతి వృక్షగ్రోం సుధితం న గోభిర్యద్దమ్పత్తి సమనసా కృణోషి స్వాపో ॥

యథ పురస్తాత్ పుమాన్ పరిక్రమణాత్

యథాస్థానముపవిశ్య.

జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్యా.

ప్రణీతామోక్షణాది అగ్న్యపస్థానాంతం కృత్యా

ఉత్తరాభ్యాం యోక్రం విముచ్య.

ఈ మంత్రముతో చెప్పి వథువుకు పూర్వము మొలకు కట్టిన ద్రోజాడెను విష్టవలెను.

మం॥ ప్రత్యముఖ్యాపి వరుణస్య పాశాద్వేన త్వాంబధ్మాధ్మావితా సుకేతః ।

ధాతుశ్ యోనో సుకృతస్య లోకే స్వేసం తే సహ పత్య కరోమి ।

ఇమం విష్యామి వరుణస్య పాశం యమబధ్ముత సవితా సుకేషః ।

ధాతుశ్ యోనో సుకృతస్య లోకేంరిష్టాం త్వా సహ పత్యకృణోమి ।

ఒ ప్రథాన హాము ప్రయోగః

యదృతాది హరీమః

తాం తతః ప్రవావాహయేత్ ప్రవాహశేరయేత్ ।
సమాచైత మగ్నిం అనుహరంతి నిత్యోధార్యః
అనుగతో మంధ్యః శ్రోత్రియాగారాద్వా ఆహర్యః,
ఉపవాసభ్య అస్వతరస్య భార్యాయః
పత్యర్యా అనుగతేపి వా ఉత్తరయా జుహుయాత్
నోపవశేత్ ఉత్తరారథస్యోతంభనీ ।

మం సత్యేనోత్తభితా భూమిసూప్యేణోత్తభితా ద్వోః ।

బుత్తేనాదితాయైస్పస్తని దివి సోమో అధి శ్రితః ।

వాహో వృత్తరాభ్యాం యునక్తి దక్షిణమగ్రే ।

ఈ మంత్రములతో బండికి ఎడ్డను కట్టవలెను. మొదట
కుడిషైపున తరువాత ఎడమవైపున కట్టవలయును.

యుంజన్ని బ్రిధ్నమర్యషం చర్నం పరితస్ఫుషః । రోచనే రోచనా దివి
యోగే యోగే తవస్తరం వాజే వజే హవామహే । సభాయ ఇస్త్రమూతయే ।

యునక్తినాను సమకూర్చుచున్నాడు.

అరోహతీం ఉత్తరాభిరభిమంత్రయతే ।

ఎడ్డు కట్టిన బండిమీదకు ఎక్కుచున్న వదువును ఈ
మంత్రములతో అభమంత్రించ వలయును.

మం సుకిగ్గం శుకగ్గం శల్యలిం విశ్వరూపగ్గం హిరణ్యవర్ణగ్గం సువృత్తగ్గం సుచక్రమ్ । ఆరోహ
వధ్వమృతస్య లోకగ్గం స్తోనం పత్యే పహతుం కృణుష్వా । ఉదుతరమారోహాన్ని వ్యస్యన్ని పృతన్యతః ।
మూర్ఖానం పత్యురారోహా ప్రజయా చ విరాడ్భువ । సమూజ్జీ శ్వశురే భవ సమూజ్జీ శ్వశ్రువాం భవ
ననాస్సరి సమూజ్జీ భవ సమూజ్జీ అధి దేవృషు । స్తుషాణగ్గం శ్వశురాణాం ప్రజాయాశ్చ ధనస్య చ ।
పతీనాం చ దేవృణాం చ సజ్ఞాతానాం విరాడ్భువ ।

పథువు బండిలోకి ఎక్కిన తరువాత)

సూత్రేవర్ధునోః వ్యవస్తృణాతి

ఉత్తరయా

సూత్రమును పలువును (ఎడ్డమెడకు కట్టుతాడును) పై

నీలం దక్షిణస్యాం

లోహిత ముత్తరస్యాం,

బుక్కులతోటి దక్షిణపు వైపునున్న ఎద్దుకు నల్లనిది

ఉత్తరమువైపునున్న ఎద్దుకు ఎర్రని (పలుపును) త్రాదును
కట్టవలయును.

మం. నీలలోహితే భవతః కృతాయ స్తకిర్వ్యజ్యతే । ఏధనేఉస్యా జ్ఞాతయుః పతిర్భుచేషు బధ్యతే ।
తే ఉత్తరాభారభియాతి ।

మం. యే వధవ్యశ్చన్నాం వహాతుం యక్కా య యన్ని జనాగం అను । పునస్తాన్ యజ్ఞియా దేవా నయన్న
యత ఆగతాః మా విదన్పరిపున్నో య ఆ సీదన్ని దమ్పుతీ । సుగేభిర్భురమతీతా మప్రదాన్వరాతయుః ।
సుగం పథానమారుక్కమరిష్టగ్ ం స్వస్తి వాహనమ్ । యస్మిన్నీరో న రిష్యత్యన్యాశాం విషప్తే
వసు ॥

ఈ మంత్రములతో ఎద్దును తోలవలయును.

తీర్థ స్థాణుచతుష్పథ వ్యతిక్రమే చ
ఉత్తరాం జపేత్ ।

పుష్టితీర్థములు, కొండలు? (రెచ్చ బండ) నాల్గు రోచ్చు కలసిన
చోటును దాటవలసివచ్చునపుడు ఈ బుక్కును
చెప్పవలయును.

మం. తా మస్తసానా మమషో దురోణ ఆధత్తగ్ ం రయిం దశవీరం వచస్యవే
కృతం తీర్థగ్ ం సుప్రపాణగ్ ం శుభస్పుతీ స్థాణం పథేష్టామప దుర్గుతిగ్ ం హతమ్ ।

నావ ముత్తరయా అనుమంతయతే ।

నావమీద ప్రయోగము చేయవలసి వద్దిశచే ఈ బుక్కుతో
అభమంత్రః చేయవలయును.

మం. ఆయం నో మహ్యః పారగ్ ం స్వస్తి నేష్టవ్యనస్పతిః ।
సీరావస్పుతరా భవ దీర్ఘాయుతాయ వర్ణసే ।

నచ నావ్యగ్ స్తరతీ వథూః పశ్యేత్ ।

నఱ దాటు నముయుమున తథుతు నదిని చూడరాదు.

తీర్థా ఉత్తరాం జపేత్ ।

నఱ దాటెన తరువాత

మం. అస్యపారే నిర్ బుతస్య జీవా జ్యోతిరశీమహి ।
మహ్య ఇష్టాన్నమంతమే ।

ఈ బుక్కును జపించవలయును.

శ్వశానాది వ్యతిక్రమే భాందే రథేవా అరిష్టే
యద్వాది పోసం కరిష్య ఇతి సంకల్పు.

అగ్నేరుపసమాధానాది ఆజ్యభాంగాంతే ।

అన్వారబ్దాయాం ఉత్తరా ఆహుతీర్పుత్వా

శ్వశానము అతిక్రమించిన యెడల, అగ్నిని ఉంచబడిన
భాండమునకు గాని... తను అధిరోహించిన రథమునుగాని
(బండి) ఇన్నముగుటమొదలగునవి సంభవించిన యెడల
యద్వాది పశోమమాచరించ వలయును.

మం ॥ యద్వాతే చిదభ్య శ్రిష్టః పురా జ్ఞర్పభ్య ఆత్మదః ।

సంధాతా స్థాం మఘువా పురోవస్తుర్నిష్పుర్తా విహృత్తం పునస్మాన్వహః ।

మఘువత ఇదం ।

ఇంద్రమగ్నే పురుధగ్గం సగ్గం సనిం గోశ్వశ్వతమగ్గం హాషమానాయ సాధ ।

స్మాన్నస్మాన్నస్తనమోవిజావాల్గ్నే సాతే సుమతి రూపత్వేష్టై స్మాహః ।

అగ్నుయ ఇదం ।

ఇమం మే వరుణ ప్రశ్నిహవ ముద్యా చ మృడయా తాయమవస్యరాచకే స్మాహః ।

వరుణాయేదం ।

తత్వాయామి బ్రిహ్మాణా వందమావ స్తదశాస్తే యజమానో హవిర్భూః ।

అహాడమానో వరుణేహబోధ్యరుశగ్గంస్తమాను ఆయుః ప్రమోళ్లి స్మాహః ।

వరుణాయేదం ।

తవ్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హాడోవయాసీస్ప్రాః ।

యజిష్టో వహ్నితము శ్వోపుచానో విశ్వాద్వేషాగ్గంస్మి ప్రముముగ్యస్తై తాయహః ॥

అగ్నే వరుణాభ్యామిదం ।

సత్వానో అగ్నే వమోభవోతీ నేదిష్టో అస్యా ఉషసో త్వయ్షో ।

అవయక్కవ్నో వరుణగ్గం రాణో వీహా మృదీకగ్గం సుహవోన ఏధి స్మాహః ।

అగ్నే వరుణాభ్యామిదం ।

త్వమగ్ని అయిస్యయాసన్వనసాహాతః।
అయిసన్ హవ్యమూహాశ్చ యానోధోహ భేషజగ్గస్యాపః॥
అగ్నయే అయిస ఇదం।
జయాతి ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్యా.

ప్రణీతామోక్షణాది అగ్న్యపస్థానాంతే ।
క్షీరిణామన్యేషాం వా
లక్ష్మీణ్యానాం వృక్షాణాం
నదీనాం ధన్వనాం చ వ్యతి క్రమే
ఉత్తరే యథా లింగం జపేత్ ।

మం॥ యే గ్రహర్వ అప్నిరసశ్చ దేవీరేషు వృక్షేషు వానస్పత్యేష్యాపఃతే । శివాస్తే అస్యై వద్దైవభవన్తు
మా హగ్గంసిషుర్వహతుమూర్యమానామ్ । యా ఓషధయో యా నద్యోయాని ధన్వని యే వనా ॥
తే త్వావధు ప్రజావతీం ప్ర తేవ్ ముఖ్యాస్యగంహసః ।
గృహసుత్తరయా సంకాశయాతి ।

మం॥ సంకాశయామి వహతుం బ్రిహ్మాణా గృహైరథ్మారేణ చక్కప్తా మైత్రేణ ।
ప్రాయాణధం విశ్వరూపం యదస్యగం స్యేనం పతిభ్యస్పన్వితా కృణోతు తత్ ।

ఈ బుక్కుతో ఇంటిని చూడ వలయును.

వాహో ఉత్తరాభ్యాం విముంచతి దక్షిణమగ్రే ।
ఓండికి కట్టిన ఎద్దను

మం॥ ఆ వామగణ్ణిమతిర్వజినీవసు న్యశ్శివా హృథున్ కామగ్గం అయగ్గంపత । అభూతం గోవా
మిథునా శుభస్పతీప్రియా అర్వమ్మా దుర్యాగ్గం అశీమహా । అయం నోదేవస్పన్వితా బృహస్పతిరిన్మాగ్గిన్
మిత్రావరుణా స్వస్తయే । త్వయ్ష్టా విష్ణుః ప్రజయా సగ్గ ఇరరాణః కాము ఆయాతం కామాయ త్వా
విముఖ్యాతు ॥

ఈ మంత్రములతో విడువలయును. పూర్వముకలె, మొదట
కుడివైపు ఎద్దును, తరువాత ఎద్దును విష్ణువలయును.

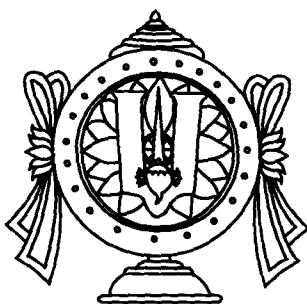
లోహితం చర్మానదుహం
ప్రాచీనగ్రీవం ఉత్తరలోమ
మధ్య అగారస్య ఉత్తరయా ఆస్తిర్య.

ఎర్రని వృషభసంబంధమైన తూర్పు నకు మెడయుండునట్లు,
రోమములు బైభాగమునకు ఉండునట్లు ఇంటి మధ్యయందు
పరచి

మం॥ శర్మ వర్మేదమాహారాస్యనార్య ఉపస్తరే ।
సినీవాలి ప్రజాయతామియం భగస్య సుమతా వస్తే । ఈ మంత్రము చదువవలయును.
గృహోన్ ప్రపాదయన్ ఉత్తరాం వాచయతి

మం॥ గృహోన్స్ఫుద్రాష్టుమనసః ప్రపద్యేఉవీరహ్ను వీరవతస్సువీరాన్ ।
ఇర్మాం వహతో ఘృతముక్కమాణా స్తిష్యహగ్గం సుమనాస్యం విశామి ।
గృహములో ప్రవేశిస్తూ పై బుక్కను చెప్పవలయును.

జతి యధృతాది పణిమప్రయోగః

ప్రవేరహామః

దక్షిణేన పదా న చ దేహా మఖితిష్టతి ఉత్తరపూర్వ
దేశే అగారస్య
ప్రాణానాయమ్య,
ప్రవేశహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్పః.

అగ్నేరుప సమాధానాది ఆజ్య భాగాంతే
అన్వారబ్ధాయాం ఉత్తరా ఆహుతీర్పుత్వా.

వీధిగుమ్మమును త్రైక్షతుండా కుడికాలుతో వధూ వరులిద్దరూ
లోపలకు ప్రవేశించవలయుము.

జంటిలో ఈశాస్నేభాగములో వధూవరులిద్దరూ
తూర్పుముఖముగా (ఉత్తరమున వరుడు, దక్షిణమున
వధువు) కూర్చుని ప్రవేశ హామము చేయవలయును.

అగ్నిముఖమును మొదటి నుండి యథాపూర్వము చేసి
ఆజ్యభాగాంతము వరకు చేసి వధువును స్ఫురించుచూ ఈ
అహమతులు హామము చేయ వలయును.

మం. ఆగ్నేష్టం మహాం గోభిరస్తై రాయుష్ముత్వత్తుంత్తుం ప్రజయా స్వర్విష్టు ।
బ్రహ్మం ప్రజాం జనయన్తు సురత్తు మమగ్నిగం శతహమాస్మిపర్యా తావహా
అగ్నయే గృహపతయ ఇదమ్ |

మం. అయమగ్ని ర్దృహపతిస్మిసగ్గం సతుప్రాప్తివర్ధనః ।
యథా భగస్యాభ్యాం దధ్యదయిం పుష్టిమథో ప్రజాగ్గా స్వాహా
ప్రజాయాం అభ్యాం ప్రజాపత ఇష్టాగ్గి శర్మ యచ్ఛతమ్ ।
యథైనయోర్మా ప్రమీయాతా ఉభయోర్జీవతోః ప్రజాగ్గా స్వాహా
ప్రజాపతింద్రాగ్నిభ్యామిదమ్ |

మం. తేన భూతేన హవిషాంయమా ప్యాయతాం పునః ।
జాయాం యామస్మా ఆవాక్షుస్మాగ్గం రసేనాభివర్ధతాగ్గస్వాహా
ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదమ్ |

మం. అభివర్ధతాం పయసాంబిరాష్ట్రోణ వర్ధతామ్ ।
రయ్య సహస్రపోషస్మో స్మామనపేక్షితో స్వాహా
ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదమ్ |

మం॥ ఇష్టైవ స్తం మా వియోష్టం విశ్వమాయుర్వ్యశ్శుతమ్ | మహో ఇష్టోస్తమ్ స్వాపో
ఇంద్రాగ్నిభాగ్యమిదమ్ |

మం॥ ధ్రువేధిపోష్యో మయి మహ్యం త్వాల్ ద్వాద్శ్మీపూస్తమిః |
మయో పత్యాప్తజావతీ సం జీవ శరదశ్శుతగ్నస్వాపో
బృహస్పతయ ఇదమ్ |

మం॥ త్వష్టో జ్ఞాయామజవయుత్వష్టోఽ సైయ్ త్వాం పతిమ్ |
త్వష్టో సహస్రమాయుగ్గంషే దీర్ఘమాయుః కృణోతు వాగ్గస్వాపో ||
త్వష్టోఇదమ్ |

మం॥ ఇమం మే వరుణ ప్రశ్నిహవ ముద్యా చ మృఢయ | త్వామహస్యరాచక్తే స్వాపో
వరుణాయేదమ్ ||

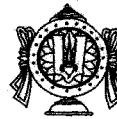
మం॥ తత్ప్రాయామ్మి బ్రిహ్మాణా వందమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భూః |
అహోదమానో వరుణేహబోధ్యరుశగ్గంసమాన ఆయుః ప్రమోషే స్వాపో
వరుణాయేదమ్ ||

మం॥ త్వనో అగ్నో వరుణస్య విద్యాన్ దేవస్య హోవయాసీసీష్టాః |
యజిష్టో వహ్నితమ్ శోసుచానో విశ్వాద్వేషాగ్గంసి ప్రముముగ్యస్తు త్వాపో ||
అగ్నివరుణాభాగ్యమిదమ్ |

మం॥ సత్వనో అగ్నో వమోభవోతీ నేదిష్టో అస్య ఉషసో పుయష్టో |
అవయక్త్వనో వరుణగ్గం రరాణో వీహా మృగీకగ్గం సుహవోన ఏధి స్వాపో
అగ్ని వరుణాభాగ్యమిదమ్ |

మం॥ త్వమగ్నో అయస్యయాసన్నసాహితః |
అయసన్ హవ్యమూహో యానోధోహి భేషజగ్గస్వాపో ||
అగ్నియే అయస ఇదమ్ |

ఆ అముతులను హాముము చేసి

జయాది ప్రతిపద్యతే,
పరిషేచనాంతం కృత్యా
ప్రణీతామోక్షణాది అగ్న్యపస్థానాంతే,
ఉత్తరయా చర్యణి ఉపవిశతః ఉత్తరోవరః,

జయాదులు చేయవలయును.
ఉత్తరపరిషీచనము,
అగ్న్యపస్థానము చేసి
పై బుక్కులతో ఉత్తరమువైపున వరుడు దక్కిణమువైపున
వధువును యద్దుడాది హాముసందు చెప్పిన ఎద్దు చర్యమందు
కూర్చున వలయును.

మం॥ ఇహా గావః ప్రజాయధ్వమిహశ్యా ఇహా పూరుషాః ।
ఇహా సహస్రదక్కిణో రాయస్మో ప్రో నిష్ఠదతు ।
అధాన్యాః పుగోస్యాః జీవపుత్రాయాః
పుత్రం అంకే ఉత్తరయా ఉపవేశ్య ।

మగసంతానము మాత్రమే కళ్లి బడ్డలందరుసూ క్షేమముగా నున్న
ఒక జిల్లాలి కుమారుని పైబుక్కులతో దగ్గర కూర్చున బెట్టుకిని
అంకే - సమీపే

మం॥ సోమేనాదిత్యా బలినస్మోమేన సృథివీ దృథా ।
అథో నక్కత్రాణామేషాముపస్త్నా సోము ఆధితః ।
తస్మై ఫలాని ఉత్తరేణ యజ్ఞాషా ప్రదాయ ।

అ పిల్లవానికి “ప్రస్తుప్తః ప్రేయం” అనెడి బుక్కులతో ఫల ప్రదానము

మం॥ ప్రస్వస్తుః క్రేయం ప్రజయా భువనేశోచేష్ట । చేయవలయును.
ఉత్తరేజపీత్యా...
మం॥ ఇహా ప్రేయం ప్రజయాతే సమృధ్యతాముస్మిన్స్యా హా గార్భపత్యాయజాగ్రహా । ఏనాపత్యాత్మనవ్యగ్గం
సగ్గం సృజస్యాధాబీవీదభమావదాసి । సుమజ్జలీరియం వధూరిమాగ్గం సమేతపశ్యతా సౌభాగ్యముస్యై
దత్యాయాధాస్తం విపరీతన । ఈ బుక్కులు పలించి
వాచంయచ్చత ఆ నక్కేతేభ్యః

ఉదితేము నక్కత్రేము
ప్రాచీం ఉదిచీం వా
దిశముపనిప్రుమ్య
ఉత్తరాభ్యాం యథాలింగం ధృవం

నక్కతు దర్శనము వరకు ఆ దంపతులు మౌనముగా యుండ
వలయును. నక్కత్రేదయము అష్టగానే తూర్పుగా గాని
ఉత్తరముగా గాని బయల్కేలి మంత్రలింగమునునిలంచి అనగా:-
ధృవక్షతిః మంత్రములను అనుసంధించి ధృవుని

అరుంధతీం చ దర్శయతి ।

సప్తర్షులు: అను బుండులతో అరుంధతిని చూప వలయును.

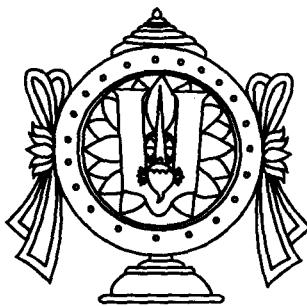
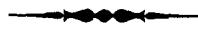
అరుంధతీ దర్శనము

మః ధ్రువక్కితిర్భువమోనిర్భువముసి ధ్రువత్స్నితమ్ ।
 త్వం నక్షత్రాణం మేధ్యస్మి సమాపాహా పృతన్యతః । ఇతిధ్రువం,
 సప్తర్షులు: ప్రథమం కృతికానామరున్మతీమ్ ।
 యద్భువతాగ్గంహనిస్య ష్టంగ్రంతికా ముఖ్యమోగం వహన్తీ యముస్నాకమేధ త్వష్టమీ ।

ఇతి అరుంధతీం చ దర్శయేత్

ప్రధానపతోమమందు తప్ప తక్షిణ పూర్వపాత్రమార్గము లన్నియు
 ఉత్తరవధువుగో చేయవలయునని కొండల అణ్ణస్తాయము. కాని
 అగ్నిపస్థానము అయ్యివరకు, మధ్యలో వధువు లేచి ఉత్తరముగా
 వచ్చి కూర్చునుట శాస్త్ర సమూతము కాదు.

ఒ త్రప్తము ప్రయోగః

ఆగ్నేయ స్థాలీపాకః

ప్రువారుంధతీదర్శనానంతరం ఆగ్నేయ స్థాలీపాకముతో
ఈమెతో యజ్ఞము చేయించ వలయును.

ప్రాణానాయమ్య ఓం భూః..... సంకల్ప్య,
పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషేణ విశిష్టాయాం...

ఆగ్నేయ స్థాలీపాకేన యక్ష్య ఇతి సంకల్ప్య,

వధూవతిలు పూర్వమువలె దక్షిణమున వధువు, ఉత్తరమున
వరుడు కూర్చొని

వధువు ధాస్యము దంపుట చేరుగుట మొదలగునవి
చేయవలయును. వరుడు ఆ జయ్యమును వండుట
మొదలగువాచిని చేయవలయును.

పత్యవహంతి । త్రేపయిత్వా
అభిఘూర్య. ప్రాచీనం ఉద్దిచీనం వా ఉద్వాస్య.

వండిన తరువాత దానిని తూర్పు పైపునకు గాని, ఉత్తరము
చిక్కునుగాని దంపి, దానిని అభిఘురించ వలయును.

ప్రతిష్టిత మఖిఘూర్య,
అగ్నేరూప సమాధానాది ఆజ్యభాగాంతే,
ముఖాహుతిం చ హుత్వా'
అన్వారభా యాగ్ స్థాలీపాకా జ్ఞపోతి ।
సక్కదుపస్తరణాభిఘూరణే ద్విరవదానం
అగ్నిర్దేవతా స్వాహోకార ప్రదానోపివా,

అగ్నిముఖమును అజ్యభాగంతం సోమాయ స్వాహా వరకు
చేసి అగ్నియే స్వాహా వరకు అగ్నిముఖాహుతిని గూడ చేసి
వధువును స్పృశించుచూ హతిముము చేయవలయును.
అభిఘూరణమునగా: హవిస్సును నేతితోటంచుట.

హవిస్సు ఉంచుటకు పూర్వము చేయుట ఉపస్తరణ మన
బడును.

దర్శియందు నేతితో ఇతర దర్శితో ఒకసాలి అభిఘురించి
రెండుసార్లు దర్శిలో ఉంచబడి హవిస్సుయందు అభిఘురించి
అభిఘూరమనబడును. ఈ ఉపస్తరణ అభిఘూరములు ఒక
మారు చేయవలయును.

దేవతా సక్కదుపహృత్య జూహోయాత్. అగ్నిః స్మిష్టకృత్ ద్వితీయః ।

ఈ ఆహాతులకు దేవత అగ్ని లగ్నయే స్వాహాయని మొదటి
అహాతిని (హవిస్సును) ఉంచవలయును. ఇది మొదటి
అహాతి ఒకసాలి దర్శియందు హవిస్సుయంచి “లగ్నయే
స్మిష్టకృత్ స్వాహా”యని రెండవ అహాతిని చేయవలయును.

సక్కదుపస్తరణావదానే ద్విరభిఘారణం ।

మధ్యాత్ పూర్వస్యావదానం
మధ్యే హోమః ఉత్తరార్థాత్

ఉత్తరస్య, ఉత్తరార్థ పూర్వార్థే హోమః ।

వేషయోః ప్రస్తరవత్తూష్టిం ।

బర్మి రక్తాగ్ని ప్రహరతి

సిద్ధముత్తరం పరిషేచనం దర్శాయముపస్తిర్య ।

ఓం అదితేన్య మగ్నిశాః । అనుమతేన్య మగ్నిశాః ।

సరస్వతేన్యమగ్నిశాః । దేవసవితః ప్రాసాదీః ॥

హవిః మధ్యాత్ అంగుష్ఠ పర్వమాత్రం
మధ్యమానామికాంగుష్ఠేః ద్విరపదాయ ।
(జమదగ్నినాత్రిః) సక్కదుభిఘార్య.

చరో ప్రత్యభిఘార్య, అగ్నయేస్వాహేతి
అగ్నిమధ్య ముత్సుః

ఒకసారి ఉపన్రషటము, అవదానము (అనగా హవిస్సును దల్మలో ఉంచుట) జరిగినపుడు రెండుమాయలు అభిఘులంచ వలయును.

మొదటి హాముమునకు హవిస్సు యొక్కమధ్యభాగము నుండి హవిస్సు తీసుకొన వలయును. దానిని అగ్ని మధ్యయందు హాముము చేయ వలయును.

రెండవదానికి హవిః పాత్రలో ఉత్తరభాగము నుండి హవిస్సు తీసుకొని అగ్నియొక్క ఉత్తరార్థ పూర్వార్థముల యందు హాముము చేయవలయును.

దర్శలను ఆజ్ఞములో తడిపి అమంత్రకముగా అగ్నిలో ఉంచవలయును.

తలుపాత ఉత్తర పరిషేచనము చేయ వలయును.

శీనికి క్రమము : ఇతర పూర్వాహనతి అయిన పిష్టుటి, దల్మలో త్రధాన దల్మయందు అభిఘులంచి హవిస్సు యొక్క మధ్యభాగమునుండి మధ్యమ అనామిక, అంగుష్ఠ పంచములకు తగులునంతటి హవిస్సును (మృగముద్రతి) రెండుసౌర్య తీసుకొని దల్మ త్రధాన దల్మయందు ఉంచ వలయును.
ఒకసారి అభిఘులంచి (జమదగ్ని లయతే 3సౌర్య) తీసుకొని ఉంచవలయును.

పాత్రయందచి హవిస్సును అభిఘులంచి “అగ్నయేస్వాహ” అని అగ్నిమధ్య మందు హాముము చేయవలయును.

అగ్నియే స్వాహా । అగ్నియ ఇదం ।

దర్శా ముప్స్తిర్య.

ఆర్ద్రమలక మాత్రం ఉత్తరార్థాత్ సక్రదవదాయ,

(జమదగ్నినాం ద్విరవదాయ) ద్విరభిఫూర్య.

అగ్నియే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ఉత్తరార్థ పూర్వార్థ
పూర్వాహుత్యనంసక్తగ్గం హుత్యా

అగ్నియే స్విష్ట కృతే స్వాహా లగ్నియే స్విష్టకృతయు ఇదం
పరీధిన ఆజ్యేననిధాన క్రమేణ అభ్యజ్యే,
దక్కిణతః ప్రధాన దర్శిం

మధ్యతః ఇతర దర్శిం
ఉత్తరతః ఆజ్యస్థాలీం చ
క్రమాన్విధాయ,

పాత్రాసాదనార్థ దర్శనాదాయ,
ప్రధాన దర్శిం అగ్రం,
ఇతర దర్శిం మధ్యం,

ఆజ్యస్థాల్యం మూలం,
ఇతిక్రమేణ త్రియక్తిం

ప్రధాన దర్శియందు ఇతరదర్శితో అభిఘరించి

హావిఃపాత్రలో ఉత్తరభాగమునుండి పచ్చ ఉనిలికాయ
ప్రమాణముగల హావిస్సును తీసుకొని దర్శియందు ఒకసారి
ఉంచుకుని

(జమదగ్నులయితే రెండుసార్లు ఉంచుకొనవలయును)
రెండుసార్లు అభిఘరించి

“అగ్నియే స్విష్టకృతే స్వాహా” యని అగ్నిలో కంచాస్థభాగమున
పూర్వముంచిన అహాతితో కలిపి కూడా హామేము
చేయవలయును.

పరిఘలను అజ్ఞముతో పూర్వము ఉంచిన ప్రకారముగా తడిపి
(అభిఘరించి) అస్తగా మొదటి మధ్యము పరిధిని తరువాత దక్షిణ
పరిధిని పిష్టుటి ఉత్తరపరిధిని ఇతర దర్శితో నేతితో తోడుట)
తరువాత దక్షిణముమైపు ప్రధాన దర్శిని.

మధ్యయందు ఇతరదర్శిని, ఉత్తరము వైపున ఆజ్యస్థాలిని
క్రమముగా ఉంచుకొని
పాత్రాసాదసి దీప రెండు చేతులతో తీసుకొని వాటిని ప్రధాన
దర్శియందు అగ్రములను,

ఇతర దర్శియందు మధ్యభాగములో,

ఆజ్యస్థాలియందు మూలము క్రమముగా 3సార్లు స్పృశింప
చేయవలయును.

తేష ఏకం దర్శం ప్రజ్ఞాతం నిధాయ,

దక్షిణోత్తరాభ్యం పాణిభ్యం
దర్శన్ దర్శం ప్రతిష్టాప్య.
సవ్యం కరం నిరస్య తిర్యంచం

హస్తం ధారయన్ అగ్రం
ఉద్యత్య మూలం ప్రమ్భత్య,
నిహితం దర్శం చ ప్రపూత్య,

నిహితం దర్శం చ ప్రపూత్య
తర్హన్య త్రిరగ్నిం నిర్దిశ్య,

తమభిమంత్య దక్షిణహస్తేన
భూమిం స్పృష్టే, మధ్యమం

పరిధి మగ్ని ప్రపూత్య
అన్యో హస్తాభ్యం యుగపత్ ఆదాయ,
అగ్నో ఉత్తరాధస్య అగ్రమంగారేషు
ప్రవేశ్య, ప్రపూత్య, దక్షిణేన ప్రధాన దర్శం

ఇతరేణ ఇతర దర్శం చ
ఆదాయ, దర్శిభ్యం ఆజ్యం

గృహీత్యం ప్రధాన దర్శం
ఉపదర్శయ అగ్రం నిధాయ,

తూష్ణీం సగ్గీ ప్రావగ్గం హత్యం
వసుభ్యో ఇదం.

మొదక్కను స్పృశింప చేయునపుడు కుడిచేతితో మొదక్కను
పట్టుకొని స్పృశింప చేయవలయును. వాటి యందిలి ఒక ద్ధ్యను
తీసి విడిగా జ్ఞాపకముగా సుంచుకొని

రెండు చేతులతో ద్ధ్యలను ప్రాగ్గ్రములు ప్రధాన దర్శయందు
యుంచి ఎడమచేతిని అడ్మిముగా త్రిప్తి ద్ధ్యలను పట్టుకొని

అగ్రమును మొదట అగ్నోలో హశోమముచేసి పిష్టుట మధ్య
భాగమునుస్తు పిష్టుట మొదలు భాగమునున్నా హశోమము
చేయ వలయును.

విడిగా ఉంచబడిన ద్ధ్యను హశోమము చేసి ఓసార్ధ తర్హనిని
అగ్నోకి చూపి

కుడిచేతితో భూమిని స్పృశించి మధ్యము పలభిని అగ్నోలో
యుంచి

మిగిలిన రెండు పలభులను రెండు చేతులతో తీసుకొని

అగ్నేయందు పలభయెక్క ఉత్తరము వైపు అగ్రమును స్పృశింప
చేసి మిగిలిన రెండు పలభులను అగ్నోలో హశోమము
చేయవలయును.

కుడిచేతితో ఇతర దర్శాని ఎడమచేతితో ఇతర దర్శాని తీసుకొని
ఆ రెండిటితో ఆజ్యమును గ్రహించి

ప్రధాన దర్శయందు ఇతర దర్శయెక్క అగ్రమును ఉండి

అముంతుకముగా వాటితో నేతిని అగ్నోలో పిత్రధారగా హశోమము
చేయవలయును.

ప్రాయశ్శిత్తాపుత్తిః పుత్రు
ప్రణీతా మోక్షణాది అగ్న్యపస్థానాంతే ।

తేన సర్పిష్టతా బ్రాహ్మణం భోజయేత్ ।

యో స్వాప చితః

తస్మై బుషథం దధాతి । ఏవం అత ఊర్ధ్వం
దక్షిణావర్జ్యం ఉపోషితాభ్యాం పర్వసుకార్యః

పూర్ణపాత్రస్తు దక్షిషేత్యేకే ।

ప్రాయశ్శిత్తాపుత్తలు పణిముము చేయవలయును.

అనగా: అధాష్టిన్ ప్రత్యతపణిము కర్మణి మంత్ర తంత్ర పణిమం
పణిష్టామి మొదలుకొని ప్రాయశ్శిత్తాదులు చేయుట ప్రణీతా
మోక్షణము అగ్న్యపస్థానము అయిన తరువాత

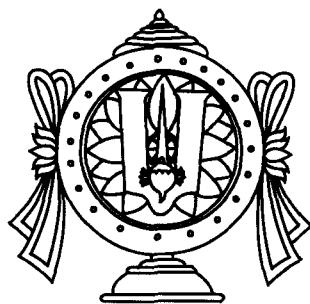
మిగిలిన హవిశ్చేషమును బ్రాహ్మణానిచే భుజంవ చేయ
వలయును.

జితనికి ఎవరు పూజ్యలో హారికి వృషభమును (ఎద్దును)
కంచియవలయును.

ఈ విధముగనే ఇక్కెలై దక్షిణ లేకుండా దర్శి, పూర్ణమున
పర్వముల యందు దంపతులు ఉపవాసం చేసి స్థాలీపాకము
చేయవలయును.

కొందరు పూర్ణపాత్రస్తు దక్షిణా జిత్పుటని చెప్పినారు.

ఇతి అగ్నియస్థాలీపాకః

జైవాసనమ్

సాయం ప్రాతః అత ఊర్ధ్వగ్రీం

హస్తేన వితే ఆహంతిః :-

తండులైః యవైర్వా జూహయూత్

స్థాలీపాకవత్ దైవతగ్గం సౌరీ పూర్వాహంతిః

ప్రాత రిత్యేకే. ఉథయతః పరిషేచనం.

యథా పురస్తాత్,

రాత్రో నవనాడికాతిక్రమే

శ్వేత రాత్రో జైవాసనమారభేత్.

బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య, త్రిః ప్రాణానాయమ్య.

జైవాసనమారప్య,

తేన యావజ్ఞివం తండులైః

యవైర్వా హోష్యామి ఇతి సంకల్ప్య.

పునః ప్రాణానాయమ్య

సాయం జైవాసన హోమం తండులైః హోష్యామి

ఇతి సంకల్ప్య.

ఉల్లేఖనాది ప్రాక్తోయ నిధానాంతం కృత్వాః

మం చత్వారి శృంగా త్రయో అస్య పాదా ద్వో శీర్షే సప్తహస్తాసో అస్య।

త్రిధా బ్రథో వృషభో రోరవీతి మహా దేవోమర్యాగ్గం ఆవివేశ॥

స్థాలీపాకానంతరం సాయం ప్రాతఃకాలములయందు రెండు పూటలా చేతితో ఈ జైవాసనాపుతులను వరిజయ్యముతో గాని, యవధాన్యముతో గాని చేయుచుండ వలయును.

స్థాలీపాకములో వలనే అగ్నిదేవతగా ప్రాతఃకాలము మొదటి పశోమమును “సూర్యాయస్వాపో” యని చేయవలసి నదిగా కొందరి అభ్యప్రాయము ఈ మశే ఆచారములో యున్నది.

పూర్వోత్తర పరిషేచనము పూర్వము వలనే.

రాత్రి 9 ఘుడియలలోపుగా అనగా: సూర్యాస్తమయము అయిన తరువాత (మూడు గంటల 36 నిముషములు కలుపగా) జైవాసనము అరంభము చేయవలయును. 9 ఘుడియలు దాటినచో మర్యాదు సాయంకాలం జైసావనారంభము చేయవలయును.

బ్రాహ్మణానుజ్ఞాను పాంది 3సార్లు ప్రాణాయాము చేసి,

జైవాసనము ఆరంభించుచున్నాను అని సంకల్పించ వలయును.

అందువల్ల జీవించియున్నంత కాలము వరిజయ్యముతోగాని, యవలతో పశోమం చేయగలను.

అని సంకల్పించ వలయును.

మరల ప్రాణాయాముము చేసి

సాయం జైవాసన పశోమం పశోష్యామి అని సంకల్పించి అగ్నిముఖము ఉల్లేఖనము మొదలుకొని ప్రాక్తోయ నిధానము వరకు చేసి

మం॥ ఏష హి దేవః ప్రదిశోను సర్వాః పూర్వో హి జూత స్ని ఉ గర్భో అన్మః।
స విజాయమాన స్పృజనిష్యమాణః ప్రత్యంజ్యుభాస్తష్టతి విశ్వతోముఖః॥
ఈ మంత్రములు చెప్పచూ

ఇతి సాక్షతోదకపాణినా

అగ్నిం ప్రదక్షిణీకృత్య,

అత్మనోపరతో విస్మయ్య,

పరిషిష్య, అగ్నిములంకృత్య,

అగ్నే ఏకాగ్రం సమిధ మాధాయ,

అర్థముష్టితండులం ద్వేధావిభజ్య,

కించిత్ న్యానభాగం అగ్నయేస్వాహేతి

అగ్ని మధ్యహస్తేన దేవతీర్థేన హత్యా.

అగ్నయే స్వాహ, అగ్నయు ఇదం,

కించిదధిక భాగం

అగ్నయే స్విష్టకృతయే స్వాహ

ఇతి ఉత్సర్థ పూర్వార్థే పూర్వాహుత్య

సంసక్తం పూర్వవత్ హత్యా

అగ్నయే స్విష్టకృతయే స్వాహ

పునః ఏకాగ్రం సమిధం ఆధాయ,

పరిషిష్య, అదితేన మగ్నిస్తాః....

అగ్నిముష్టతిష్టత్॥

అక్షతలతో కూడిన ఉదకమును చేతిలో ఉంచుకొని అగ్నికి
ప్రదక్షిణముగా త్రిప్తి

తన ఎదుటను అక్షతోదకమును వడిలవలయును.

పూర్వపరిషేచనం చేసి అగ్నయేనమః అని అగ్ని అలవరణచేసి

అగ్నియందు ఒక సమిధను ఉంచి
కడిగిన బయ్యమును అరవిడికెడు (అరగుష్టెడు) తీసుకొని
దానిని రెండు భాగములు చేసి

అందలి తక్కువ భాగమును అగ్ని యందు “అగ్నయే స్వాహ”

అని తేళ్ళ చివరనుండి హాహము చేసి

అందలి ఎక్కువ భాగమును “అగ్నయే స్విష్టకృతయే స్వాహ”
యని అగ్నియందు తఃతాస్త భాగమును

మొదటి అపుతికి కలవకుండగా పూర్వమువలే దేవతీర్థముగా
హాహము చేయలవలయును.

మరల వేరొక సమిధను అగ్నియందు ఉంచవలేను.

ఉదత్స్వమిగ్నిస్తాః అని ఉత్తర పరిషేచనము చేసి
అగ్నిష్టాస్తము చేయలవలయును.

ఇతి జీవాననమ్ ప్రయోగః

గంధర్వస్తాయనమ్

సేషపరీమల్

ఏతత్ అహః విజానియ్యాత్ యదహర్షార్యా మాహపాత్తి । ఏ రోజున భార్యను గ్రహించినాడి అరోజున
త్రిరాత్ ముఖయోః

వధూవరులు మూడు రోజులు

అధశ్యయ్యా బ్రహ్మాచర్యం
క్షారలవణ వర్జనం చ ।

తయోః శయ్యమంతరేణ
దండో గంధలిష్టో వాససా

సూత్రేణ వా పరివీతః తిష్ఠతి ।
అయం చ న్యగ్రోధ పౌదుంబర
అశ్వాషః ప్లక్కోవా భవతి ।

అస్మిన్ దండే విశ్వావసు గంధర్వం
భావయేత్ । విశ్వావసుగంధర్వాయ నమః
ధ్యాయామీతి షోడశోపచారాన్ సమర్ప్య.

తం చతుర్భూం అపరరాత్రో ఉత్తరాభ్యాం ఉత్థాప్య,

మా ఉద్దీర్ఘాతోవిశ్వావసో నమసేడామహాత్మా । అన్యామిచ్ఛ ప్రశ్నర్వ్యగ్గీం సంజ్ఞాయం పత్యా సృజా
ఉద్దీర్ఘతః పతివతీహ్యాషా విశ్వావసుం నమస్తాగ్గిరిఖీరీష్టే । అన్యామిచ్ఛ పీతృష్టదంవ్యక్తాగ్గీంసతే
భూగోజనుషా తస్యవిధి ।

ప్రక్కాత్య, నిధాయ । విశ్వావసు గంధర్వాయ నమః
అవాహనాది.... సమర్ప్య.
యథాస్థానం ప్రతిష్టావయామి ।

అధశ్యయనము బ్రహ్మాచర్యము (క్షార లవణ వర్జన) ఉప్పకారము
లేకుండునట్టి భోజనము. అను నియమము కలిగి
ఉండవలయును.

వాలిద్దలకి శయ్యయెఱక్క మధ్యయందు వ్రాలిద్దల
(మధ్యయందు) మత్తి, మేడి, రావి, జువ్వి, వీటితో

ఒక దండమును గంధమును పూసి బట్టగాని దారముగాని చుట్టి
ఉంచ వలయును.

ఈ దండమందు విశ్వావసు గంధర్వని ఆవాహన చేసి
షోడశోపచార పూజను చేయవలయును.

ఈ దండమును 4రోజులు అగ్నితో బాటు పూజించు
ఉండవలయును.

ఆ దండము నాగ్లక రోజున అపర రాత్రియందు (రాత్రి రెండు
రూపములు దాటిన పిష్టు)

ఈ మంత్రములతో 2 మంత్రములు చెప్పి తీసి బట్టను తీసి

దానిని ప్రోక్కించి, మరల క్రిందపెట్టి షోడశోపచారపూజ చేసి
విశ్వావసు గంధర్వని ఉద్ఘాసన చేయవలయును.

శేషపరోమ్మే

ప్రాణానాయమ్య

ఓం భూః సువరోమ్.

అనయా పత్స్యాసహ

శేష హోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య.

అగ్నీరుప సమాధానాది ఆజ్యభాగాంతే ।

అన్యారభాయాం ఉత్తరా ఆహాతీర్వత్సా.

ఇచట వరుడు ఉత్తరము వైపున వధువు దక్షిణమువైపున కూర్చొనపల యును.

వధువును స్పురిస్తూ పై ఆహాతులు చేయవలయును.

మం॥ అగ్నీప్రాయశ్చిత్తే త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్ర్య నాథకాముః ప్రపద్యే యూన్స్యాం పతిష్ఠుతనూః ప్రజాష్టున్న పశుష్ఠున్న లక్ష్మిష్ఠున్న జారష్టున్నమస్త్యతాం కృణోమి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదము జయాది ప్రతిపద్యతే.

పరిషేచనాంతం కృత్స్వా,

ప్రణీతా మోక్షణాది అగ్న్యాపస్థానాంతే ।

అపరేణగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్యే.

అగ్నీకి వడమట వైపున తూర్పుముఖుగా వధువును కూర్చొండబెట్టి

తస్యః శిరసి ఆజ్య శేషాత్ వ్యాహృతీభీః

ఓంకార చతుర్ధాభీః ఆనీయ ।

అమె శిరమున హోమశేషమైన ఆజ్యమును చేతితో పుచ్ఛుకొని

ఓంకారము నాల్గవదిగా గల వ్యాహృతులతో నుచ్ఛలించుచూ ఉంచ వలయును.

మం॥ భూస్యాన్వహో భూవస్యాన్వహో సువస్యాన్వహోగ్ంస్వాహా ॥

అపశ్యంత్రాయ మనసా చేకితానం తపసోజాతం తపసోవిభూతమ్।

ఇహప్రజామిహరయిగ్ం రరాణఃప్రజాయస్విప్రజయా పుత్రకాముః ॥

పై మంత్రములతో మంత్ర వింగము నసునరించి అన్వేష్యము (ఒకరనొకరు) చూచుకొన వలయును.

మం॥ అపశ్యంత్రాయ మనసా దీధ్యానాగ్ం స్వాయాం తనూ బుత్యియే నాథమానామ్ ।

ఉప మాముచ్చా యువతిర్భుయాః ప్రజాయస్వి ప్రజయా పుత్రకాముః ।

ఇతి పత్నీ పతిం సమీక్షేత ।

ఈ మంత్రంతో వధువు వరుని చూడవలెను.

ఉత్తరయా ఆజ్యశేషేణ
హృదయదేశా యుగపత్తి

శైలమంత్రములతో

అంగుష్ఠ విష్టంసికాభ్యాం సంమృజ్య.

అంగుష్ఠ అనామికలను ఆజ్యశేషములో ముంచి ఇష్టరి హృదయ
ప్రదేశమును ఒక్కాల స్వసేంద వలయును.

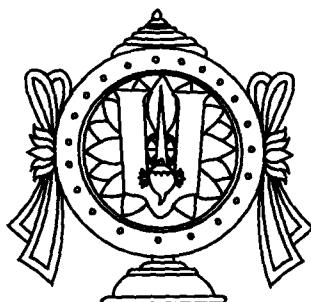
మం సమజ్ఞాన్త విశ్వ దేవా స్వమాపో హృదయాని నో | సం మాతరిశ్వ పం ధూతా సముద్ధో |
దిదేష్మునో | ప్రజాపతే తన్వం మే జూష్స్వ త్వష్టరేవేభిస్సహస్రామ ఇస్తో | విశ్వైవ్రద్ధైవైరాతిభిస్సగ్ ఎరరాణః
పుగ్గంసాం బహూనాం మాతరస్సాంయము | ఆ నః ప్రజాం జనయతు ప్రజాపతిరాజరసాయ సమనక్ష్యర్యమా |
అదుర్గుజీలీః పతిలోకమావిశ శంనో భవద్విషపదే శం చతుష్పుదే | తాం పూషణైవతమూ మేరయస్వ
యస్యాం బీజం మనుష్యా వపన్తి యా న ఊరూ ఉషతీ విష్ణుయాతై యస్యాముశన్సః ప్ర హరేమశేషమ్ ||

ఈ మంత్రములు చెప్పి

ఉద్ఘాప కర్మాంగం అభ్యుదయం
పుణ్యాహం చ కుర్మాత్

వివాహ కర్మాంగమును అభ్యుదయ పుణ్యాహం చేయాలి.

ఇతి శేషహంసేమవ్

సమావేశనమ్

శేషగ్గం సమావేశనే జపేత్.

అన్యే వా ఏనా మఖిమంత్రయేత్ ।

తద్రాత్మాం అన్యస్యాం వా

పత్మాం సంఖోగక్షమాయాం

ఉపలిష్టం గంధపుష్టద్యుపవాసితం

ఘృతదీపదీపితం “సాస్తరణ తల్పం గేహం

పత్మాసమా ప్రవిశ్య.

ప్రాణానాయమ్య,

ఓం భూః ఓం భూవః ఓగ్గం సువః, ఓం మహః, ఓం జివః,

ఓం తపః, ఓగ్గం సత్యం, ఓం తత్సవితు ర్వారేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహిః।

ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమాపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ।

సమావేశనం కరిష్య ఇతి సంకల్పమ్.

సమావేశన కర్మాంగం సత్పుంతానాభివృథ్థథం

ఫలదానం కరిష్య ఇతి సంకల్పమ్.

మం యాః ఘలినీర్యా అఘలా అపుష్టా యాశ్చ పుష్టిః ।

బృహస్పతి ప్రసూతా స్తానో ముజ్చ న్వగ్గం హసః॥

ఘలం మనోరథఘలం పుత్రపూత ప్రవర్థనమ్ ।

యస్మాత్తస్మా చ్ఛివం మేస్య దతశ్మాంతిం ప్రయచ్ఛ మే॥

ఘలదానం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమామి

అరోహోరుమిత్యాది దేవేషు కృణతో

ఇత్యంతం జపిత్యా

ఆరోహోరుముపబ్రస్వ బ్రాహుం పరిష్వజస్వ జాయూగ్ ० సుమనస్యమానః । తస్యం పుష్యతం
మిథునో సయోనీ బ్రహ్మం ప్రజా జనయన్తో సరేతసా । ఆర్ద్రయాఉరశక్రఃతుపురుషం పురుషేణ
శ్రూరః । తదేతో మిథునో సయోనీ ప్రజయాఉమృతేనేహ గచ్ఛతమ్ । అహం గ్రహమదధామోషధీష్యహం విశ్వేషు భువనేష్యన్సః । అహం ప్రజా అజనయం పితృణా
మహం జనిభ్యో అవరీషు పుత్రాన్ । పుత్రిణేమా కుమారిణా విశ్వమాయుర్వ్యశ్శుతమ్ । ఉభా
హిరణ్యపేశనా వీతిహోత్రా కృతద్వసూ । దశస్యం త్వాఉమృతాయ కగ్ ० శమూఢో రోము
శగ్ ० హాథోదేవేషు కృణుతో దువః ॥ 12 ॥

తయా సహసంవిక్తే ।

పరేద్యః ప్రాతః అభ్యుదయం
పుణ్యహం చ కుర్యాతీ ।
తస్మిన్ సమావేశనకాలే
దైవాతే బుతు గమనే చాగతే సమావేశనం.
గర్భధానం చ కరిష్య ఇతి సంకల్పమ్.
ఆరోహోరుమితి పూర్వం జపితాప్.

ము॥ ఆరోహోరుముపబ్రస్వ బ్రాహుం పరిష్వజస్వ జాయూగ్ ० సుమనస్యమానః । తస్యం పుష్యతం
మిథునో సయోనీ బ్రహ్మం ప్రజా జనయన్తో సరేతసా । ఆర్ద్రయాఉరశక్రఃతుపురుషం పురుషేణ
శ్రూరః । తదేతో మిథునో సయోనీ ప్రజయాఉమృతేనేహ గచ్ఛతమ్ । అహం గ్రహమదధామోషధీష్యహం విశ్వేషు భువనేష్యన్సః । అహం ప్రజా అజనయం పితృణా మహం
జనిభ్యో అవరీషు పుత్రాన్ । పుత్రిణేమా కుమారిణా విశ్వమాయుర్వ్యశ్శుతమ్ । ఉభా
హిరణ్యపేశనా వీతిహోత్రా కృతద్వసూ । దశస్యం త్వాఉమృతాయ కగ్ ० శమూఢో రోము
శగ్ ० హాథోదేవేషు కృణుతో దువః ॥ 12 ॥

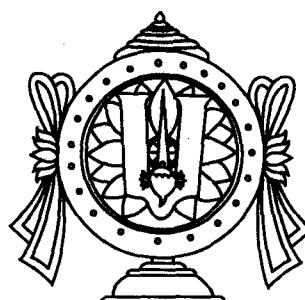

పశ్చాద్విష్టుర్యోని మిత్యభిమంత్య.

మం విష్టుర్యోనిం కలపయత్తు త్వజ్ఞా రూపాణి పిగ్ ంశతు | ఆసిష్టతు ప్రజాపతిర్థాతా గర్భం దధాతు
తే గర్భం ధేహ సినీవాలి గర్భం ధేహ సరస్వతి | గర్భం తే అశ్వినో దేవావాధత్తాం పుష్టిరస్యా |
హిరణ్యయా అరణీ యం నిర్విష్టతో అశ్వినా | తం తే గర్భగ్ ం హవామహే దశమే మాసి
సూతవే | యథేయం పృథివీ మహీ తిష్ఠనీ గర్భమాధధే | ఏవం త్వం గర్భమాధధ్వని దశమే
మాసి సూతవే | యథా పృథివ్యగ్నిగర్భ ద్వార్యధేష్టేణ గర్భిణీ | వాయుర్యథా దిశాం గర్భ
ఏవం గర్భం దధామి తే | విష్ణో క్రేష్ణున రూపేణాస్యం నార్యం గవీన్యామ్ | పుమాగ్ ంసం
గర్భమాధేహి దశమే మాసి సూతవే | వేజమేష పరాపత సుపుత్రః పునరాపత | అసైయే మే
పుత్రకామాయై గర్భమాధేహి యఃపుమాన్ | వ్యస్య యోనిం ప్రతి రేతో గృహణా పుమానువ్యాతో
ధియతాం గర్భో అన్తః | తం మాతాదశమానో బిభర్తు సజాయతాం వీరతమస్యాన్యామ్ | ఆ తే
గర్భో యోనిమేతు పుమాన్యాణ ఇవేషుధిమ్ | ఆ వీరో జాయతాం పుత్రతేస్తే దశమాస్యః || 13||

తయా సహ సంవిషేత్.

ఇతి సమావేశన త్రయోగః

యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠా విధిః

పూర్వము యజ్ఞోపవీతములను ఎవరికివారే తయారు చేసికిాని ధరించెడివారు. ఎవరి చేతితోవారు 96 బెత్తల సూత్రమును తీసికిానినచో అది వాల ప్రమాణమునకు తగిన ట్లుండడి.కానీ ప్రస్తుత కాలమున ఎవరికి వారు గాని కసీనము కుటుంబములో ఓ ఒకరుగాని యజ్ఞోపవీతములను తయారుచేసికిసుట లేదు. కసీనము యజ్ఞోపవీతమును సంపాదించిన పిమ్మట యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠయైనను చేసికిాని ధరించిన మంచిదని ఈ యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠావిధిని ప్రకటించుచున్నాము.

ఆచమ్యః : అచ్యుతాయ నమః, అనన్తాయ నమః, గోవిందాయ నమః.

శుచా దేశే గోమయేనోపలిష్టై ప్రేహీన్మిధాయ తదుపరి
జలపూర్వం సకూర్చ పాలాశశాఖం కుంభం నిధాయ
తస్మిన్ ప్రణవ వ్యాప్తాతిభిః యజ్ఞోపవీతం నిధాయ

(శుచియగు ప్రదేశమున గోమయముతోఅలికి ముగ్గుపెట్టి ఒకపక్కిములో ధాన్యమునుగాని, బయ్యమునుగానియుంచి దానిపై నీరునింపిన జలకుంభమును ఉంచి దానిలో కూర్చ, మోదుగ లేక మామిడిరెమ్మను ఉంచి దానిపై ప్రణవవ్యాప్తాతులతో యజ్ఞోపవీతమును ఉంచి)

ప్రాణాయమ్యః

ఓమ్మభూః | ఓమ్మభువః | ఓగ్గింసువః |
ఓమ్మమహః | ఓమ్మజనః | ఓమ్మతపః | ఓగ్గిం సత్యం
తత్తువితు ర్వారేణియం భర్గో దేవస్య ధీమహి |
ధీయో యో నః ప్రచోదయాత్ | ఓమాపో జ్యోతీరసో
ఉమృతంబ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్॥

సంకలనమః

ఎదమ అరచేతిని కుడి తొడపై నుంచి దానిపై కుడి చేతితోచ్చు తూర్పులిశేగా నుండునట్లు బోల్లించి సంకలనము చేయ వలెను.
సంకలనముచేయు ప్రతి పరాయాయము ఇట్లే చేయవలెను.

పుక్కాంబరథరం విష్టుం శశివర్షం చతుర్భుజం
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వ విష్టోప శాస్త్రయే॥
యస్య ధ్వరద వక్రాద్యః పారిషద్యః పర శ్శతం
విష్టుం నిష్టున్ని సతతం విష్టోప్సం తమాశ్రయే॥

శ్రీగోవింద గోవింద అద్య శ్రీభగవతో మహాపురుషస్య శ్రీమహావిష్ణో వరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య అద్య బ్రహ్మాణః ద్వితీయ పరార్థే శ్రీశ్వేతవరాహాకల్పే వైవస్తత మన్మహారే కలియగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భారతవర్షే భరతభందే మేరోర్ధ్వక్షణ దిగ్వాగే అస్మిన్ వర్తమాన వ్యవహరిక చాంద్రమానేన ప్రభవాది షష్ఠి సంవత్సరాణాం మధ్యే.....నామ సంవత్సరే..... అయినే..... బుతో..... మానే.....పక్షి..... శుభతిథి..... వాసరే..... సక్కటే శుభయోగ శుభకరణ ఏవం గుణవిశేషణ విశిష్టాయాం అన్యాం శుభతిథి శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ ప్రీత్యర్థం భగవదాజ్ఞా కైంకర్య రూపం యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠాం కరిష్యా॥ ఇతి సంకలన్య, యజ్ఞోపవీతం స్పృశన్ -

ఓమ్భూః యజ్ఞోపవీతం ప్రతిష్ఠాపయామి,

ఓమ్భవః యజ్ఞోపవీతం ప్రతిష్ఠాపయామి,

ఓమ్సువః యజ్ఞోపవీతం ప్రతిష్ఠాపయామి,

ఇతి ప్రతిష్ఠామంత్రిత్వ ప్రతిష్ఠాప్య -

ప్రమంతములను చెప్పుచు అక్షతలను చల్పులెను) పిమ్మట ఈ క్రింది

మంత్రములను పరించపలెను.

భూ రగ్నిం చ పృథివీం చ మాం చా త్రిగ్ ంశ్చ లోకాన్ సంవత్సరం చా ప్రజాపతిస్తావ సాదయతు। తయా దేవతయాంగిరస్య ధ్రువా సీదా భువౌ వాయుం చాంతరిక్షం చ మాంచా త్రిగ్ ంశ్చ లోకాన్ సంవత్సరం చా ప్రజాపతిస్తావ సాదయతు। తయా దేవతయాంగిరస్య ధ్రువా సీదా భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసం చ దిశశ్చ మాంచా త్రిగ్ ంశ్చ లోకాన్ సంవత్సరం చా ప్రజాపతిస్తావ సాదయతు। తయా దేవతయాంగిరస్య ధ్రువా సీదా ఇతి అభమంత్సు

సవతంతు దేవతాన్ -

ఓమ్ పృథివీ మావాహయామి,

ఓమ్ ఆపమావాహయామి,

ఓమ్మాగ్ని మావాహయామి,

ఓమ్వాయుమావాహయామి,

ఓమ్ప్రాణమావాహయామి,

ఓమ్ ఆత్మాన మావాహయామి,

ఓమ్ అంతరాత్మానమావాహయామి,

ఓమ్ పరమాత్మాన మావాహయామి ఇత్యావాహ్,

గ్రంథిత్రయదేశా�-

ఓమ్ బ్రహ్మామావాహాయామి,
ఓమ్ విష్ణుమావాహాయామి,
ఓమ్ రుద్రమావాహాయామి ఇత్యావాహ్య,
యజ్ఞోపవీతదేవతాం పరమాత్మానం క్రియఃపతిం అవాహాయామి ఇత్యావాహ్య,
అసనాది షోదశోపచారైః అభ్యర్థ్య యజ్ఞోపవీత,
పలాశసమిత్సహితం కూర్చుం పాణినా గృహీత్రావు

ఇట్లు అవాహారచేసిన పిత్సుట షోదశోపదారములచే ల్యాండి దిగుత
మంత్రములు చెప్పిచు యజ్ఞోపవాతమును సూర్యాశికు చూపవలేదు.

అసత్యేన రజస్తా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్యం చా హిరణ్య యేన సవితా రథేనాదేవో
యాతి భువనా విషయ్యన్ | ఉద్వయం తమసస్పర్శి షయ్యన్ జ్యోతి రుత్తరమ్ | దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్న
జ్యోతిరుత్తరమ్ | ఉద్మత్యం జ్ఞాతవేదసం దేవం వహని కేతవః | దృశే విశ్వయ సూర్యమ్ | చిత్రం
దేవానా ముదగాదనీకం చక్కర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః | ఆశ్రో ద్వావాపృతినీ అసరిక్కగం సూర్య అత్మా
జగత్సస్థషుషుః |

ఇతి సూర్యాయ ప్రదర్శ్య, పూర్వవన్నిధాయ-

అష్టోత్తరశతసంభ్యకాం గాయత్రీం,

త్రీయంబకం యజామహో సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్ |

ఉర్వారుకమివ బంధనాస్కృత్యోర్ముక్షియ మామృతాత్ ||

ఇతి బుచం సక్షాత్ జప్తాయి ఆచమనం కుర్యాత్ ||

ఇతి యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠావిధః

యజ్ఞోపవీత ధారణ విధిః

ఆచమ్య, ప్రాణానాయమ్య

సంకల్పముః

శ్రీ గోవింద గోవింద అద్య శ్రీభగవతో మహాపురుష్య శ్రీమహావిష్ణో వరాజ్ఞయా ప్రప్రతమానస్య అద్య బ్రహ్మాణః ద్వితీయ పరార్థ శ్రీశ్వేతవరాహాకల్యే వైవస్వత మన్వస్తరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భారతవర్షే భరతభండే మేరో ర్దుక్కణ దిగ్ంబరే అస్మిన్ వర్తమాన వ్యవహరిక చాంద్రమానేన ప్రభవాది పష్టిసుంవత్సరాణాం మధ్య.....నామ సంవత్సరే..... అయినే..... బుతో.....మానే..... పక్షే..... శుభతిథో..... వాసరే..... నక్కతే శుభయోగ శుభకరణ ఏవం గుణవిశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం శుభతిథో శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ ప్రీత్యర్థం భగవదాజ్ఞా కైంకర్య రూపం శ్రౌత స్వార్త నిత్యకర్మానుష్ణాన యోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం నూతన యజ్ఞోపవీత ధారణం కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్పముః

(ఈవిధముగా సంకల్పమును చెప్పి యజ్ఞోపవీతమును తీసికొని బ్రహ్మముడి కొసలు దక్షిణముఖముగా నుండునట్లు కుడిచేతి యందుంచుకొని భుజములవరకు పైకి ఎత్తి ఎడమ అరచేతిని యజ్ఞోపవీతమునకు బిగువన బోల్లించి వట్టుకొని ఈక్రింది మంత్రమును చెప్పుచు యజ్ఞోపవీతమును ఎడమ భుజముపై నుండునట్లు ధరింపవలెను.)

ధారణమంత్రము

యజ్ఞోపవీత మంత్ర బ్రహ్మో బుచీః । (శిరస్మాను తాకవలెను)

త్రిష్టవ్ ఛందః: (నోటిని తాకవలెను)

వేదాశ్రూయో దేవతాః (నాభిని తాకవలెను)

యజ్ఞోపవీత ధారణ వినియోగః: ॥

యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతే ర్య త్సహజం పురస్తాత్

అయుష్య మగ్ర్యం ప్రతిమంచ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బల మస్త తేజః: ॥

ధృతియ యజ్ఞోపవీత ధారణః: ఆచమ్య, ప్రాణానాయమ్య, పూర్వోక్త సంకల్పిత ఏవం గుణవిశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం శుభతిథో శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ ప్రీత్యర్థం భగవదాజ్ఞా కైంకర్యరూపం గార్వాశ్వర్థం ద్వితీయ యజ్ఞోపవీత ధారణం కరిష్యే॥ ఇతి సంకల్పముః

ఇట్లు సంకల్పమును చెప్పి పూర్వమువలే యజ్ఞోపవీతమును ధరించ వలెను. పిష్టుటితమహముచేసి సూర్యుని దర్శించి ప్రాత యజ్ఞోపవీతముయొక్కగ్రంథిపై ఆవాహితాన్ గ్రంథితయ దేవతాన్ యథాసుఖం యథాస్తానం ప్రతిష్టాపయామి అని చెప్పి తీసివేయవలెను. ఇట్లు తీసిన యజ్ఞోపవీతమును ఏదేని శ్వసముపై నుంచవలెను.

ఇతి యజ్ఞోపవీత ధారణ విధిః

ఆత్మీయాదః

సుమంగలీ రియం వధూరిమాగ్ ० సమేత పశ్యతా శాభాగ్య ముసై దత్తాయాభాసం విపరేతనా
ఇమాం తప్యమిష్ట్రీ మీష్ట్ర్వ సున్పుత్రాగ్ ० సుభగాం కృషా దశాస్యాం పుత్రానాధీహా పతి మేకాదశం
కృధి॥

అసై దేవాసో వపుషే చికిత్పత యమాశిరా దమ్పతీ వామమశ్శుతఃా పుమాన్ పుత్రో జాయతే
విందతే వస్వధ విశ్వే అరపా ఏధతే గృహఃా | ఆశిర్దాయా దమ్పతీ వామమశ్శుతా మరిష్టో
రాయస్సచతాగ్ ० సమోకసా | య ఆసేచ త్పందుధం కుమ్భాయ్ స్థేషేన యామ స్నమతిం జహాతు
సః | సర్పిగ్రీవీ పీవర్యస్య జాయా పీవానః | పుత్రా అకృశాసో అస్య | సహజాని ర్యస్సు ముఖస్యమాన
ఇంద్రాయాశిరగీం సహ కుమ్భాయ్ దాత్ | ఆశిర్వై ఊర్జ ముతసుప్రజ్ఞాస్య మిషం దధాతు ద్రవిణీం ०
సవర్ణసమ్ | సంజయున్ క్షేత్రాణి సహస్రాహమిష్ట్రీ కృణ్ణాయో అన్యాగ్ ० అధరాన్ ధృషపత్స్సాన్ |

ఆశిష మేవైతామాశాస్తే పూర్వపొత్రే | అంతతో నుష్టుభా | చతుష్పుద్వా ఏతచ్ఛందః ప్రతిష్టితం
పత్రి మై పూర్వపొత్రే భవతి | అసైన్ లోకే ప్రతితిష్టానీతి | అసైనేవ లోకే ప్రతితిష్టతి | అథో వాగ్య
అనుష్టుక్ | వాజ్మిథునమ్ | ఆపో రేతః ప్రజననమ్ | ఏతస్మా దైవ మిథునా ద్విద్వోతమాన స్తనయన్
వర్షతి | రేత స్నించన్ | ప్రజాః ప్రజనయన్ను | యదైవ యజ్ఞస్య బ్రహ్మాణా యుజ్యతే | బ్రహ్మాణా వైతస్య
విమోకః | అద్భు శాస్త్రిః | విముకం వా ఏతర్తి యోక్ ० బ్రహ్మాణా | ఆదాయైన తప్తీన్ సహస ఊగ్రప్రోత్తే
శాస్త్రే | అంజలో పూర్వ పొత్ర మానయతి | రేత ఏవాస్యాం ప్రజాం దధాతి | ప్రజయా హా మనుష్యః
పూర్వః | ముఖం విమృష్టా | అవబృథ సైవ రూపం కృతోవ్తిష్టతి |

గోమృగ కట్టేన ప్రథమా మాహుతిం జాహోతి | పశ్వో వై గో మృగః | రుద్రోగ్ని స్మిత్ప్రకృత్తి |
రుద్రాదేవ పశ్చ నస్తనర్థధాతి | అథో యత్తైషాహుతిర్ హూయతే | న తత్ రుద్రః పశ్చ నభిమన్యతే |
అశ్వాశఫేన ద్వితీయ మాహుతిం జాహోతి | పశ్వో వా ఏకశఫమ్ | రుద్రోగ్నిస్మిత్ప్రకృత్తి | రుద్రా దేవ

పుశూ నున్నర్థధాతి | అథో యత్తైఃపాశుతిర్ హూయతే | న తత్ రుద్రః పుశూనభిమన్యతే | అయుస్నైయేన
కమండులునా తృతీయమ్ | ఆహుతిం జాహోత్యాయస్య వై ప్రజాః | రుద్రోగ్ని స్విష్టకృత్ | రుద్రా
దేవ ప్రజా అనుర్ధధాతి | అథో యత్తైఃపాశుతిర్ హూయతే | న తత్ రుద్రః ప్రజా అభిమన్యతే ||

అపశ్యం త్యా మనసా చేకితానం తపసో జాతం తపసో విభూతమ్ | ఇహ ప్రజా మిహ రయిగ్ |
రరాణః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామ | అపశ్యం త్యా మనసా దీధ్యానాగ్ స్వయాం తన్మాగ్ |
బుటివ్యమే నాథమానామ్ | ఉపమాముచ్చ యువతిర్భూయాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామ్ ||

సహస్రమాభ్యాతే దధ్యాచ్ఛతం ప్రతిగ్రైతే చైవాసనే శ్వేతశాచస్వతరీరథో హోతుః పుత్రకామ
హాధ్యాభ్యాపమేయు ర్లభం తేహపుత్రాన్ లభంతేహ పుత్రాన్ ||

సర్వస్యాష్టై సర్వస్య జిత్తై పర్వ మేవ తేనాప్సైతి పర్వం జయతి |

బుధ్యాస్మి హాయై ర్నమసో పసద్యా | మిత్రం దేవం మిత్రథేయన్నో అస్తు | అనురాధాన్ హావిషా
వర్ధయన్తః | శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః | నవోనవో భవతి జాయమ్యాహ్నోహ్నం కేతు రుషసా మేత్యగ్రే |
భ్రాగం దేవేభోయ్ విదధాత్యాయన్ ప్రచందమాస్తరతి దీర్ఘమాయుః ||

శతమానం భవతి శతాయుః పురుష శ్వైతెంద్రియ ఆయుశ్యైవైస్తైయే ప్రతితిష్ఠతి ||

ఆయుష్మన్తం వర్షస్వమ్ | అథో అధిపతిం విశామ్ | అస్యాః పృథివ్యా అధ్యక్షమ్ | ఇమమిష్టి
వృష్భం కృణు | పూర్ణః పోష్ణః మహ్యమ్ | దీర్ఘాయుత్యాయ శతశారదాయ | శతగ్ | శరద్భ్య ఆయుశ్శై
వర్షసే | జీవాత్మై పుణ్యయ | వితేన వై దేవా జైత్యని జిత్యా | యం కామ మకామయంత తమార్పువన్ను |
యం కామం కామయతే | తమేతేనాప్సైతి || పృథ్వీ స్తవర్ణ యువతి స్పృజోః | పూర్ణమా స్వదగా
చోభమానా | ఆప్యాయయన్న దురితాని విశ్వా | ఉరుం దుహం యజమానాయ యజ్జ్ఞమ్ ||

అథ వధూవరసమ్మానకాలే పర్యమానాశీర్ముఖాః

వీతై రాయుష్మామః। ప్రజా పుసుకామో వా। పురస్తాద్భుషణోతార ముదంచ ముపదధాతి యూవత్పుదమ్। హృదయం యజ్ఞిష్ట పత్రోయి చాదక్షిణతః ప్రాంచం చతుర్పోతారమ్। పూస్మదుదంచం పంచపోతారమ్। ఉత్తరతః ప్రాంచగ్ ० షట్టోతారమ్। ఉపరిష్టాతాగ్ १०గ్ ० స్పృష్టాతారమ్। హృదయం యజ్ఞాగ్ ०ష్ట పత్రోయిక్కప్పు। యుధావకాశం గ్రహణ్ణాణి। యుధావకాశం ప్రతిగ్రహణ్ణాణి। లోకం పృణాశ్చా। సర్వపోస్యైతా దేవతాః ప్రీతా అభిష్టో భవని॥

అగ్నిం ప్రథమం విభూతీనాం యజతి। అగ్నిముత్తమం పత్రీ సంయుజానామ్। తేనాగ్నీయమ్। తేన సమృద్ధం క్రియత ఇతి॥

హృరణ్య పొత్రం మథోః పూర్ణం దదాతి। మథవ్యో సానీతి। ఏకధా బ్రహ్మాణ ఉపహరతి। ఏకఘైవ యజమాన ఆయుస్త్రోజో దధాతి॥

స్పృధక ప్రాజాపత్యాన్ పశునాలభతే। స్పృధకః ప్రజాపతిః। ప్రజాపతే రాష్ట్రోయి। శ్యామా ఏకరూపా భవని। ఏవమివహి ప్రజాపతి స్నమృష్ట్యై॥

గోధూమం చషాలమ్। న వా ఏతే ప్రీహయో న యవాః। యద్వోధూమాః। ఏవమివహి ప్రజాపతి స్నమృష్ట్యై॥

శిషీవిష్టపతీభి స్తుతీయ సవనే। యజ్ఞో వై విష్టోః। పుషుపిశ్చిష్టిః। యజ్ఞ ఏవ పుషుపు ప్రతితిష్ఠతి। బృహదంత్యం భవతి। అంతమైషైనగ్ శ్రిష్టే గమయతి।

సోమో వా ఏతస్య రాజ్యమాదత్తే యో రాజు సన్ రాజ్యో వా సోమేన యజతే। దేవసువా మేతాని హవీగ్ ०ష్ట భవని। ఏతావంతో వై దేవానాగ్ ० సవాః। త ఏవాస్త్రై సవాన్ ప్రయచ్ఛన్మి। త ఏనం పునస్సువన్నే రాజ్యాయా। దేవసు రాజు భవతి॥

త్రీణిత్రీణి వై దేవానా మృధాని | త్రీణి ఛన్ణగ్ ంసి | త్రీణి సవనాని | త్రయ ఇమే లోకాః | బుధ్య
మేవ తద్వీర్య ఏము లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ||

సంవత్సరే జ్ఞావాస్త్ర్మా అన్న మవరుథే | వైశ్వదేవశ్శరుర్భవతి | వైశ్వదేవం వా అన్నమ్ | అన్న
మేవాస్త్ర్మా స్వదయతి | ప్రథమజో పతోః దక్షిణా సమృధ్యై ||

స్తామ్యగ్ శ్యామాకం చరుం నిర్వపతి | సోమో వా అకృష్ణపచ్యస్య రాజా | అకృష్ణపచ్య మేవాస్త్ర్మా
స్వదయతి | వాస్త్ర్మా దక్షిణా | స్తామ్యగ్ ० హా దేవతయా వాస స్పమృధ్యై ||

సరస్వత్యై చరుం నిర్వపతి | సరస్వతే చరుమ్ | మిథునమేవావరుంథే | మిథునో గావో దక్షిణా
సమృధ్యై ||

పృష్ఠదాజ్యం గృష్ణతి | పశ్వో వై పృష్ఠదాజ్యమ్ | పశునేవావరుంథే | పంచగృహితం భవతి
పాంక్తా హా పశవః | బహురూపం భవతి | బహురూపా హా పశవాస్పమృధ్యై ||

పవిత్రం వై హిరణ్యమ్ | పునాత్మ్యవైనమ్ | బహు వై రాజన్యోన్యతం కరోతి | ఉపజ్ఞామై హరతే
జినాతి బ్రాహ్మణమ్ | వద్త్యన్యతమ్ | అన్వతేభలు వైక్రియమాణి వరుణో గృష్ణతి | వారుణం యవమయం
చరుం నిర్వపతి | వరుణపాశా దైవైనం ముంచతి | అశోధ దక్షిణా | వారుణో హా దేవతయాత్మా శ్వసమృధ్యై ||

ముష్మురాభవత్తి స్నేహియత్వయి | దశాపయో భవతి | అన్నాద్యస్య వరుధ్యై | శతం బ్రాహ్మణాః
పిబత్తి | శతాయుః పురుష శ్వతేస్మియః | ఆయుష్యేస్మియే ప్రతితిష్ఠతి ||

తథునవర్ణగ్ ० హిరణ్య మభవత్తి | తథునవర్ణస్య హిరణ్యస్య జన్మ | య ఏవగ్ ० సువర్ణస్య హిరణ్యస్య
జన్మ వేదా | సువర్ణ ఆత్మనా భవతి ||

బ్రాహ్మణవాదినో వదన్తి కిందేవత్యం శార్ణమూపమితి | ప్రాజ్ఞాపత్యమితి | బ్రాయత్తేనేంద్రం జ్యేష్ఠం
పుత్రతం నిరవసాయ యదితి తస్మా జ్యేష్ఠం పుత్రతం ధనేన నిరవసాయయత్తి ||

సంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం జ్ఞానదభి జ్ఞానత్తు సంకల్పమానం ప్రకల్పమాన ముప్కల్పమాన ముపక్కల్పమాన క్షుపమ్మా శ్రేయో వసీయ ఆయుత్సంభూతం భూతమమ్మా చిత్రః కేతుః ప్రభానాభాన్ భుంభాన్ జ్యోతిష్మాగ్ని స్తోజస్వా న్యాతప్రగ్ని స్తపన్ముఖితప్రగ్ని | రోచనో రోచమాన శ్యోభన శ్యోభమానః కల్యాణః ||

యోపాం పుష్పం వేదా పుష్పవాన్ ప్రజావాన్ పశుమాన్ భవతి | చ్ఛన్మా వా అపాం పుష్పమ్మా పుష్పవాన్ ప్రజావాన్ పశుమాన్ భవతి ||

తేన భూతేన హవిషాయ మాప్యాయతాం పునః | జాయాం యామస్మా ఆవాక్కుస్తాగ్ని ० రసేనాభివర్ధతామ్మా అభివర్ధతాం పయసాభిరాష్ట్రోణి వర్ధతామ్మా | రయ్యా సహస్రపోష్ణసే మాస్తామనపేక్కితో | ఇషైవస్తం మాచియోష్టం విశ్వమాయు ర్వ్యశ్శుతమ్మా మహ్య ఇస్మ్రిస్యష్టయే | ధ్రువైధిషాష్యమయిమహ్యం తావ్యదాదృపస్పతిః | మయాపత్యా ప్రజావతీ సంజీవ శరదశ్శతమ్మా | త్వష్టాజాయామ జనయ స్త్వష్టాసైయ | తావ్యం పతిమ్మా | త్వష్టా సహస్రమాయుగ్ ంషి దీర్ఘమాయుః | కృణోతువామ్మా ||

సుమంగలీ రియం వధూరిమాగ్ ం సమేత పశ్యతా శాభాగ్య ముసైయ దత్యాయాభాసం విపరేతన ||
ఇమాం త్వమిశ్శ్రి మీధ్య సుపుత్రాగ్ ం సుభగ్ం కృణు | దశాస్యం పుత్రానాధేషా పతిమేకాదశం కృధి ||

ఇ | అప్రంబయ పూర్వప్రయోగః

